Dzisiaj 24 strony

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, za wszelkie inne działy odpowiada Edmund Rakowski, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 24

Poznań, sobota dnia 16 stycznia 1932

Rok XXVII

Przyczyny upadku Brianda

Z punktu widzenia wypadków na terenie międzynarodowym upadek p. Brianda posiada duże znaczenie. Poniżej zamieszczamy uwagi na ten temat naszego korespondenta paryskiego.

Paryż, 15 stycznia.

Ostatnie przesilenie we Francji, które wybuchło w momencie specjalnie krytycznym, zostało, na szczęście, szybko zażegnane. Nowy bowiem rząd p. Lavala jest z kilku małemi przesunięciami właściwie dawnym gabinetem z tą natomiast wielką różnicą, że w skład jego nie wchodzi już p. Briand. Zmiana to w istocie kapitalna. Bo jeżeli w obecnych warunkach polityka zagraniczna nie może z dnia na dzień wyprzeć się poprzedniej, to jednak jest rzeczą niewątpliwą, że ustąpienie dotychczasowego rezydenta z Quai d'Orsay, stanowi symboliczne zapoczątkowanie odmiennych posunięć w kwestjach, związanych z polityką zewnętrzną Francji.

Kamaryla, otaczająca p. Brianda, czepiała się do ostatniej chwili, jak tonący deski, uśpionego ministra spraw zagranicznych, a właściwie jego portfelu; jemu bowiem zawdzięczała różne intratne synekury. Trzeba bowiem wiedzieć, iż już z końcem grudnia premjer Laval nosił się z myślą przeprowadzenia posunięć w swoim gabinecie, a mianowicie pewnego rozszerzenia jego składu. Tymczasem jednak nastąpiła choroba ministra Maginota. Przed śmiercią jego p. Briand, poinformowany o projektach p. Lavala, miał podobno oświadczyć premjerowi, iż nie chcąc w niczem czynić mu trudności i czując się chorym, oddaje do jego dyspozycji tekę ministerstwa spr. zagranicznych. Dlatego też zaraz po śmierci ministra wojny była mowa jedynie o zmianie wewnątrz rządu, a nie o jego dymisji zbiorowej. W ostatniej jednak chwili p. Briand pod presją wspomnianej kamaryli miał oświadczyć, że nie ma bynajmniej zamiaru być sam usunięty, że czuje się coraz silniejszy, a wobec tego ustąpi, ale tylko razem ze wszystkimi innymi swymi kolegami. W tych okolicznościach p. Laval musiał się z całym swym rządem podać do dymisji, by móc wreszcie pozbyć się swego ministra spraw zagranicznych, najzupełniej niezdolnego do reprezentowania Francji na przyszłych, pierwszorzędnej dla niej wagi, konferencjach międzynarodowych. Oto w kilku słowach geneza ostatniego przesilenia.

Zważywszy zaś sytuację ogólną, niezmiernie krytyczną, premjer Laval nosił się z myślą utworzenia wielkiego gabinetu jedności narodowej wobec niebezpieczeństwa zewnętrznego. Wyrazem tego stała się propozycja, uczyniona przezeń radykałom wzięcia udziału w rządach. P. Laval ofiarował nawet prezesowi partji radykalnej, t. j. p. Herriotowi tekę ministra spraw zagranicznych oraz kilka innych ważniejszych portfeli. Jednak stronnictwo radykalne, z powodu stanowiska zajętego już przez siebie wobec socjalistów w przewidywaniu przyszłych wyborów we Francji, zajęło negatywne stanowisko wobec planu p. Lavala. Ten ostatni więc, mając w ten sposób rozwiązane ręce, usunął tylko p. Brianda, czyniąc następnie jedynie przesunięcia w swoim nowym gabinecie. Chodzą coprawda pogłoski, iż ofiarował on ministerstwo spraw zagranicznych p. Boncourowi i że tenże swej współpracy odmówił. Dzisiaj jednak liczyć się należy jedynie z faktami. Na ich zaś podstawie możemy jedynie stwierdzić, iż najważniejsze teki ministerjalne, a mianowicie spraw zagranicznych, wojny i finansów, pozostają w rękach triumwiratu Laval—Tardieu—Flandin, t. j. ludzi, do których całe społeczeństwo odnosi się z zaufaniem i których autorytet jest wielki i poza granicami Francji. W przyszłych negocjacjach międzynarodowych jest to punkt niezmiernie ważny, jeżeli się wie, że stanowiska p. Brianda było podkopane nietylko na wewnątrz Francji, ale, że także cały szereg jego admiratorów politycznych w sąsiednich krajach traktował właściwie byłego ministra spraw zagranicznych jako cytrynę, z której wyciśnięto wszystko co możliwe pod względem ustępstw, a wobec tego można go uważać za „quantité négligeable". Czyż bowiem inaczej odnosiła się do wyroczni lokarneńskiej cała prasa niemiecka?

Rządy p. Brianda kończą się w chwili, gdy nagromadzone przezeń błędy wywołują w kraju konieczną, żywiołową reakcję narodową. Nie można się też dziwić, że ustąpienie „pielgrzyma pokoju" zostało powitane jako ocknięcie się ze szkodliwego mistycyzmu. Brutalnie bowiem szczere wystąpienia Niemców nie pozwalają na zachowanie względem nich żadnych iluzyj. Dość powiedzieć, że p. Caillaux, ten symboliczny rzecznik pojednania francusko - niemieckiego uważa, iż ostatnie posunięcia Berlina wobec dobrowolnie przez Niemcy powziętych zobowiązań są, jak to mówił Talleyrand, „nietylko zbrodnią, ale i błędem". P. Herriot zaś idzie jeszcze dalej — coprawda tylko w słowach — kiedy oświadcza, że nie uważa, iżby można osiągnąć bezpieczeństwo zapomocą częściowego, czy też nawet całkowitego rozbrojenia!

W tych warunkach zrozumiałe jest, że poza pewnemi wyjątkami większość kraju zdaje sobie dzisiaj sprawę, iż polityka ustępstw, praktykowana przez Brianda, przygotowała jedynie w Niemczech teren do rządów Hitlera. Dlatego też ogół społeczeństwa i koła narodowe odetchnęły swobodniej na wiadomość, że tak w Lozannie jak i w Genewie będą reprezentowali Francję ludzie, dbający przedewszystkim o interes narod., a nie o osobisty prestige międzynarodowy. W przeciwieństwie bowiem do niektórych jednostek z lewicy, powtarzających uporczywie, że samo nazwisko p. Brianda było poniekąd „kaucją pokojową", można raczej powiedzieć, że dla przeciwników Francji stało się ono niejako wygodnym parawanem, poza którym organizowano całą odwetową kampanję. Sielanka Briand - Stresemann stała się tylko kapitalnym etapem w odbudowie wielkich Niemiec. Dlatego też w różnych środowiskach francuskich uważa się ukonstytuowanie nowego gabinetu za ostateczne zerwanie z niebezpiecznym dla Francji i pokoju Europy pacyfistycznym szałem briandyzmu i jego akolitów.

I. Briares.

Co dzieli Francję i Anglję w poglądzie na kwestję odszkodowań

O odroczenie konferencji lozańskiej

Paryż, 16. 1. (PAT). Według informacyj „Petit Parisien" różnica między stanowiskiem Francji i Anglji w sprawie sposobu rozwiązania zagadnienia odszkodowań i długów wojennych jest bardzo znaczna.

Rząd francuski jest zdania, że jest rzeczą niemożliwą zrezygnowanie z otrzymanych odszkodowań bez odpowiedniej rezygnacji ze strony Stanów Zjedn. w zakresie długów wojennych, podczas gdy rząd angielski jest zwolennikiem całkowitego skreślenia odszkodowań i długów wojennych bez jakichkolwiek zastrzeżeń.

Wobec tego osiągnięcie porozumienia między rządami Francji i Anglji jeszcze przed konferencją lozańską wydaje się nieprawdopodobne.

Paryż 16. 1 (PAT). Według doniesień „Petit Parisien" francuskie sfery wpływowe uważają, że ponieważ moratorjum Hoovera upływa dopiero 30 czerwca br., możnaby do tego czasu dokładnie zaznajomić się z wpływami kryzysu gospodarczego przed sformułowaniem propozycji wobec Niemiec.

Z tego względu byłoby wskazanem odroczyć konferencję lozańską, a tem samem odsunąć niezaprzeczone niebezpieczeństwo, jakie ona przedstawia i wykorzystać okres kilku miesięcy, który dzieli od 1-go lipca w celu znalezienia porozumienia z Anglją w sprawach, dotyczących tak nieskończenie skomplikowanego problematu, jak reparacje i długi wojenne.

Opinja znakomitego ekonomisty angielskiego prof. Keynesa — Trzy tezy na konferencję lozańską

Londyn, 16. 1. (PAT.) Znakomity angielski ekonomista, prof Keynes ogłasza w wczorajszym numerze tygodnika „New Statesman" znamienny artykuł p. t. „Koniec reparacyj?". Autor pisze m. in.:

„Nadeszła chwila działania dla mężów stanu świata. Jakkolwiek jest teoretycznie słusznem, że sytuacja obecnie wytworzona jest wynikiem całego kompleksu wydarzeń, wśród których reparacje i długi wojenne są tylko szczegółem, to proste rozumowanie nie może iść tą drogą, lecz pójdzie drogą uproszczenia faktów, żądając zmiany tego, co wydaje się w obrębie możliwości najłatwiejszem do wykonania".

Keynes występuje gorąco za zniesieniem reparacyj i długów wojennych i uważa, że w tym kierunku polityka brytyjska powinna iść zdecydowanie. Stwierdza jednak, że nie uważa, aby sytuacja dojrzała już w tym lub następnym miesiącu w Lozannie do ostatecznego porozumienia. Czas i naturalny bieg wydarzeń wciąż jeszcze czyni swoje. Nie należy im przeszkadzać. Tak się składa, że odroczenie na czas krótki jest stosunkowo łatwe, gdyż Niemcy powinny rozpocząć wypłatę 15 lipca, ale długi wojenne wobec Ameryki płatne są 15 grudnia. Wobec tego możliwe jest przedłużenie Niemcom moratorjum na dalsze 5 miesięcy bez naruszenia naszej własnej pozycji, wobec Ameryki.

Decyzje, jakie prawdopodobnie będą powzięte w Lozannie, mogą wobec tego wyrazić się: po 1) w obietnicy sojuszników uczynienia Niemcom w ciągu roku bieżącego dokładnej i prostej propozycji definitywnego skreślenia zobowiązań niemieckich, po 2) w porozumieniu się co do tego, aby w ciągu dalszych 6 miesięcy badać rozwój kryzysu gospodarczego, zanim propozycja ostatecznie zostanie uczyniona, po 3) w przedłużeniu moratorjum dla Niemiec do 15. 12. i odroczeniu konferencji w Lozannie na 6 miesięcy.

Wobec autorytetu prof. Keynesa można artykuł powyższy uważać za wyraz opinji gospodarczo uświadomionych kół angielskich, tem bardziej, że według wiadomości z wiarogodnych źródeł gabinet brytyjski poważnie traktuje przyjęcie powyższych 3 dezyderatów, jako wytycznej linji delegacji brytyjskiej na konferencję w Lozannie.

O rodzinę chrześcijańską

Stosunki współczesne nie są przychylne rozwojowi życia rodzinnego, uczuć i cnót rodzinnych. Przeciwnie, coraz wyraźniej zaznaczają się prądy, podmywające fundamenty rodziny.

Najpierw: indywidualizm współczesny, który pragnie zrzucić z siebie wszelkie więzy życia zbiorowego społecznego, narodowego czy religijnego a szuka wyłącznie własnych celów osobistej korzyści i osobistego szczęścia.

Niech rozpadnie się małżeństwo, świętym ślubem utwierdzone! Niech się złamie długoletni związek duszy i ciała między mężem a żoną! Niech dzieci błąkają się bezradne, rzucone na pastwę losu i strasznych tragedyj wewnętrznych! Niech się szerzy propaganda „świadomego macierzyństwa", która chce umożliwić ludziom użycie rozkoszy życia małżeńskiego, zwalniając ich równocześnie od obowiązków i poświęceń! Niech rozbrzmiewa propaganda „białej śmierci", która niszczy w zarodku tysiące istnień ludzkich wbrew głosowi sumienia i Kościoła, wbrew najżywotn. interesom narodu i państwa!

Dla wielu ludzi dom rodzinny zamienił się na hotel, w którym się sypia, i na restaurację, w której się jada. Przestał być przybytkiem, w którym krzewiły się wiara chrześcijańska i cnoty chrześcijańskie, — przybytkiem, w którym miał najpewniejsze schronisko starodawny obyczaj i ten cudny świat uczuć rodzinnych i radości rodzinnych.

Drugim wrogiem rodziny to etatyzm państwowy, który pragnie życie rodzinne uczynić monopolem państwa.

Stąd próby, by całokształt spraw małżeńskich oddać pod supremację państwa, pod jurysdykcję stanów cywilnych i sądów państwowych. Stąd próby, ciągle ponawiane, by wychowanie młodzieży, począwszy od najmłodszych lat, uniezależnić od rodziny i Kościoła. Stąd tragedje w duszy młodzieży dorastającej, którą nauczyciel w szkole uczy nieraz czcić osoby i ideały, dla których ojciec i matka w domu mają tylko słowa cierpkiej krytyki.

Nie jest też bynajmniej objawem zdrowym, gdy młodzież szkolna tak jest absorbowana nauką szkolną i rozlicznemi zajęciami i zabawami szkolnemi, iż z dnia na dzień staje się coraz bardziej obca ojcu i matce, coraz bardziej usuwa się z pod błogosławionego wpływu życia rodzinnego.

Bolszewicy — jak wiadomo — czynią wszystko, co tylko potrafią, by zniszczyć ostatki życia rodzinnego, by rozbić społeczeństwo na atomy, a potem te rozbite, wykorzenione jednostki uczynić bezdusznymi niewolnikami maszyny państwowej. Zaiste, krótkowzroczna to polityka! Niszcząc życie rodzinne, niszczymy tem samem podstawy naturalne, na których opiera się byt narodów i państw.

Trzecim wrogiem życia rodzinnego — to nędza współczesna, która ogołaca dom rodzinny z wszelkiej ozdoby, radości i ciepłoty serdecznej; która matkę i żonę wypędza z domu, by pomogła mężowi zarabiać na głodujące dzieci: która nie umie zapewnić człowiekowi dachu nad głową, rzucając go w nory ciemne, pełne wilgoci, zimna i chorób wszelakich: która dom rodzinny zamienia na przybytek łez, zbrodni lub rozpaczy.

Na nic wszelkie hasła społeczne, jeżeli nie zdołamy zapewnić rodzinie bytu materjalnego i trwałości niewzruszonej, przywrócić poszanowanie odwiecznym prawom moralnym, napełnić życie rodzinne duchem tym, którego niewyczerpanem źródłem i świętym wzorem jest Rodzina święta.

Jutrzejsza niedziela jest przeznaczona na uroczystość Rodziny świętej. Oto sposobność dobra ażebyśmy sobie prawdy powyższe głęboko przemyśleli.

Ks. dr Z. B.

Projekt ustawy o zgromadzeniach a dotychczasowy stan prawny u nas

II.

Co się tyczy sposobu zawiadamiania wzgl. podawania o zezwolenie władzy zachodzą dosyć znaczne różnice w stosunku do przepisów, które obecnie obowiązują. Przedewszystkiem dotyczy to już samej formy zawiadomienia wzgl. podania. Według niemieckiej ustawy o stowarzyszeniach nie była ustalona forma, w jakiej ma być zgłoszenie uskutecznione, wobec tego w tej mierze obowiązuje u nas art. 15 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem, tak, że zgłoszenie można wnosić pisemnie lub telegraficznie, jak też zgłaszać do protokółu. To samo dotyczy wniosków o zezwolenie na urządzenie zgromadzeń pod gołem niebem. Projekt nowy przewiduje obowiązek pisemnego zawiadamiania władz yo zwołaniu zgromadzenia wzgl. pisemnego podania o zezwolenie zgromadzenia pod gołem niebem. Wobec tego wyraźnego postanowienia projektu ustawy nie będzie można po wejściu w życie nowej ustawy o zgromadzeniach zgłosić zgromadzenia wzgl. prosić o zezwolenie w innej, aniżeli w drodze pisemnej, a tem mniej będzie można korzystać z postanowień § 6 ustawy o stowarzyszeniach, który przewidywał możność zastąpienia zgłoszenia zgromadzeń przez publiczne ogłoszenie tychże.

Co do treści zgłoszenia wzgl. wniosku o zezwolenie na urządzenie zgromadzenia to niemiecka ustawa o stowarzyszeniach wymagała tylko, ażeby zgłoszenie zawierało dane, że chodzi o urządzenie publicznego zgromadzenia dla roztrząsania spraw politycznych oraz, gdzie i kiedy się zgromadzenie odbędzie. Dalsze dane nie są potrzebne, w szczególności nie potrzeba podawać bliższego określenia przedmiotu obrad i wystarcza zupełnie ogólnikowe zgłoszenie, że się odbędzie publiczne zgromadzenie dla roztrząsania spraw politycznych. Przy wnioskach o zezwolenie na urządzenie zgromadzenia publicznego pod gołem niebem bez pochodu należy podać tylko, gdzie i kiedy się odbędzie. Według projektu nowego zawiadomienie względnie podanie winno zawierać: a) imię, nazwisko i adres zwołującego zgromadzenie, b) dokładne wskazanie miejsca i czasu zgromadzenia, c) cel i program zgromadzenia, d) wskazani ejęzyka obrad, jeżeli obrady mają się toczyć w języku niepaństwowym. Główną różnicę treści zawiadomienia wzgl. podania stanowi okoliczność, że projekt ustawy o zgromadzeniach wymaga oznaczenia celu i programu zgromadzenia, czego nie wymaga niemiecka ustawa stowarzyszeniowa. Natomiast projekt ustawy o zgromadzeniach nie postanawia, że zawiadomienia musi dokonać osoba, która urządza zgromadzenie, wzgl. o zezwolenie prosić musi osoba, urządzająca zgromadzenie pod gołem niebem lub pochód, jak tego wymaga § 5 wzgl. § 7 niemieckiej ustawy o stowarzyszeniach, gdyż w art. 6 wzgl. 7 projektu mówi się tylko ogólnikowo, że o zwołanie zgromadzenia do lokalu należy zgłosić względnie podanie winno być złożone.

Co się tyczy określenia czasu zgromadzenia w zawiadomieniu wzgl. podaniu o zezwolenie, to wobec brzmienia art. 8 projektu o „dokładnem wskazaniu czasu zgromadzenia" nasuwa się wątpliwość, czy w zawiadomieniu wzgl. podaniu należy podać tylko czas początku zgromadzenia, czy też władza będzie upoważniona do żądania, ażeby oznaczono również prawdopodobny czas zakończenia zgromadzenia. Ponieważ niem. ustawa o stowarzyszeniach nie wymagała „dokładnego wskazania czasu", lecz tylko doniesienia, kiedy się odbędzie zgromadzenie, orzecznictwo administracyjne stanęło na stanowisku, że władza nie jest upoważniona do żądania określenia prawdopodobnego czasu zakończenia zgromadzenia. Celem uniknięcia sporów na tem tle byłoby wskazane, spowodować w tym względzie oświadczenie się przedstawiciela rządu podczas obrad komisyjnych, ażeby uzyskać podstawę do interpretacji tego postanowienia ustawy.

Tak zgłoszenie publicznego zgromadzenia politycznego, jak i wniosek o zezwolenie na urządzenie zgromadzenia pod gołem niebem lub pochodu należało według niemieckiej ustawy o stowarzyszeniach skierować do miejscowej władzy policyjnej, natomiast art. 4 projektu ustala poza wyjątkami, o których będzie później mowa, że władzą sprawującą nadzór nad zgromadzeniami i zebraniami jest powiatowa władza administracji ogólnej. Do tej władzy należy też według projektu ustawy kierować zawiadomienia o zwołaniu zgromadzenia wzgl. składać podania o zezwolenie na urządzenie zgromadzenia pod gołem niebem.

Co do terminu, kiedy należy najpóźniej zawiadomić władzę o zwołaniu zgromadzenia w lokalu wzgl., kiedy winno być złożone podanie o zezwolenie na zgromadzenie pod gołem niebem, przewiduje projekt zmianę tego terminu. Według niemieckiej ustawy o stowarzyszeniach należało donieść władzy o urządzeniu publicznego politycznego zgromadzenia 24 godziny przed rozpoczęciem zgromadzenia wzgl. prosić o zezwolenie najmniej 24 godziny przed rozpoczęciem zgromadzenia pod gołem niebem lub pochodu. Nowy projekt ustawy o zgromadzeniach przewiduje inny termin zawiadomienia władzy dla zgromadzeń zwołanych do lokalu, a inny dla złożenia podań o zezwolenie zgromadzenia pod gołem niebem. Pisemne zawiadomienie władzy o zwołaniu zgromadzenia w lokalu należy uskutecznić w takim terminie, aby władza otrzymała zawiadomienie to najpóźniej na 2 dni przed zgromadzeniem. Podanie o zezwolenie odbycia zgromadzenia pod gołem niebem winno być złozone u właściwej władzy najpóźniej na 3 dni przed zgromadzeniem.

Wobec tej stylizacji może w praktyce powstać wątpliwość czy w tych wypadkach znajduje zastosowanie art. 40 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnem, a mianowicie, że termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem nadano pismo w polskim urzędzie pocztowym lub telegraficznym. Ponieważ w motywach ustawy co do tych terminów niema żadnej wzmianki, leżałoby w interesie społeczeństwa celem uniknięcia ewtl. dowolnej interpretacji ze strony władz administracji ogólnej w czasie obrad nad projektem wyświetlić stosunek projektu ustawy o zgromadzeniach do przepisów rozporządzenia o postępowaniu administracyjnem.

Co do zgromadzenia zwołanego do lokalu, które się ma odbyć poza siedzibą powiatowej władzy administracji ogólnej, zawiadomienie może być dokonane za pośrednictwem najbliższego posterunku policji państwowej, a więc nie musi być skierowane bezpośrednio do powiatowej władzy administracji ogólnej. Projekt ustawy nie wyjaśnia jednak w jakim terminie należy dokonać zawiadomienia, jeżeli się korzysta z pośrednictwa posterunku policji państwowej oraz, czy dokonanie zawiadomienia w terminie przewidzianym w art. 6 ust 1 w posterunku policji państwowej jest równoznaczne z zachowaniem tego terminu. O ileby ustawodawca stał na odmiennem stanowisku, korzystanie z tego udogodnienia byłoby bardzo ryzykowne, gdyż osoba zwołująca zgromadzenie niema najmniejszego wpływu, na to czy posterunek policji państwowej zawiadomienie prześle na czas powiatowej władzy administracji ogólnej.

Przy zawiadomieniach o zwołaniu zgromadzenia do lokalu brak w projekcie postanowienia, które było zawarte w § 5 niemieckiej ustawy o stowarzyszeniach, a mianowicie, że na doniesienie ma władza wydać natychmiast bezpłatne poświadczenie. Zachodzi przeto obawa, że w razie niepowiadomienia posterunku policji państwowej ze strony władzy administracji ogólnej o dokonanem obowiązku zawiadomienia o zwołaniu zgromadzenia — zwołujący zgromadzenie nie będzie się mógł wobec organów bezpieczeństwa wylegitymować, iż wypełnił obowiązek zawiadomienia władzy administracji ogólnej, co może spowodować rozwiązanie zgromadzenia. Takie poświadczenie jest również nieraz potrzebne dla uzyskania zgody wynajęcia lokalu na zgromadzenie, gdyż obawiając się konfliktu z policją państwową, właściciele lokalów publicznych przed wynajęciem sali żądają u nas często wykazania się poświadczeniem o dokonanem zgłoszeniu zgromadzenia.

Łamanie w stawach ma podłoże reumatyczne.

Leczenie dotkniętych chorobą miejsc w domu odbywa się przy pomocy okładów z mułu Piszczańskiego. Okłady gotowe do użycia sprzedają apteki i drogerje. Informacje: Biuro Piszczany, Poznań, Rzeczypospolitej 3. Tel. 1895. Tw 793

Rokowania rumuńsko-sowieckie rozbite?

Pisząc o rokowaniach z Sowietami w sprawie paktu o nieagresji, wyraziliśmy dwukrotnie życzenie: oby rokowania te nie napotkały tylko i tym razem na trudności w ostatniej chwili! Mamy przecież dość doświadczeń z przeszłości.

Podczas świeżego swego pobytu w Warszawie rumuński minister spraw zagranicznych książę Ghika na konferencji prasowej, odmówił odpowiedzi na pytania konkretniejsze o bieg rokowań sowiecko - rumuńskich w sprawie paktu o nieagresji. Obecnie wykazuje się, że pertraktacje te są bliskie rozbicia.

Stwierdził to według doniesienia P. A. T. z Bukaresztu minister Ghika w następującem oświadczeniu wobec przedstawicieli prasy:

„Rok bieżący — mówił min. — pozostaje pod znakiem konferencji rozbrojeniowej. Stanowisko Rumunji przedstawiono już komisji przygotowawczej konferencji. W sprawie tej jesteśmy zgodni z naszą sojuszniczką Polską. Niezbędny jest ścisły kontakt między mocarstwami, których polityka wynika z tych samych punktów widzenia i podobnej sytuacji politycznej.

„Owładnięty tą myślą udałem się do Warszawy, gdzie przeprowadzone rozmowy pozwoliły stwierdzić, iż obydwa państwa postępują wspólnie w ramach naszego sojuszu.

„Następnie minister poruszył sprawę rokowań rumuńsko - sowieckich o zawarcie paktu o nieagresji, przyczem przypomniał, że Rumunja była informowana o przebiegu rokowań, odbytych w tym samym celu w Paryżu i Warszawie. W jaknajlojalniejszem poczuciu solidarności Paryż i Warszawa zapewniły, że los projektowanego paktu związany jest z paktem, który ewentualnie będzie zawarty między Moskwą a Bukaresztem.

„Informacje otrzymane od naszych sprzymierzeńców podkreślały, że zagadnienie Besarabji nie będzie poruszane na podstawie instrukcyj zaaprobowanych przez prezydjum rady min.

„Nasz chargé d'affaires w Rydze nawiązał kontakt z przedstawicielem Sowietów i wręczył mu nasz projekt paktu, którego treść była zbliżona do projektu polskiego i który stwierdzał na wstępie stan pokoju istniejący między obu krajami, podkreślał nienaruszalność naszego terytorjum oraz zawierał artykuł, ustalający zależność projektowanego paktu od wprowadzenia w życie paktu z Polską, Francją, Łotwą, Estonją i Finlandją. Przy 2-giem spotkaniu delegat sowiecki przedstawił kontrpropozycję, nienadającą się nawet do dyskusji, gdyż w przeciwieństwie do podstawowej zasady Sowiety zaznaczają w nim, iż kewstja Besarabji pozostaje otwartą. Od tej chwili stanowisko Rumunji określa się wyraźnie słowami: Non possumus, na co delegat sowiecki odpowiedział różnemi propozycjami proceduralnemi, które nie zostały przyjęte.

„Ponieważ sytuacja, wynikająca z protokułu Litwinowa jest dla Rumunji zadowalniająca przez stwierdzenie stanu pokoju z Rosją sowiecką, nowy pakt byłby tylko jeszcze formalnem potępieniem wszelkiej akcji wojennej. — Jeśli próba nawiązania kontaktu z Sowietami zakończy się negatywnie, to mieć będzie jednak tę dobrą stronę, że ujawni wobec świata istotne zamiary, z któremi Z. S. R. R. rozpoczął z Rumunją rozmowy o pakt o nieagresji. Podobna dokumentacja będzie nader cenną w przeddzień konferencji rozbrojeniowej i w razie potrzeby ułatwi stanowisko Rumunji u boku Polski zgodnie z duchem, przenikającym politykę Rumunji przy wszystkich rządach oraz przy jednogłośnem poparciu opinji publicznej. Polityka ta nacechowana jest szczerem pragnieniem utrzymania drogo okupionego pokoju".

Tyle rumuński minister spraw zagranicznych. Polska opinja publiczna odczuje głęboko utknięcie rokowań rumuńsko - sowieckich na martwym punkcie. Wszystkie, dobro Polski i Rumunji na oku mające czynniki, zarówno w parlamencie naszym, jak w prasie powitały — jak wiadomo — z radością rokowania w sprawie paktów o nieograsję. Wyrażamy nadzieję, że w Warszawie i Paryżu podjęte będą zabiegi pośredniczące o usunięcie trudności, które stanęły na przeszkodzie dojściu do porozumienia Bukaresztu z Moskwą. Polska musi się oczywiście solidaryzować z postulatami integralności obszaru Królestwa Rumuńskiego.

Sen. de Jouvenel o Brześciu i procesie brzeskim

Pod tym tytułem warszawski „Robotnik", a za nim „Gazeta Warszawska" podały, co następuje:

Zwrócono się do sen. Henryka de Jouvenela z zapytaniem, co myśli o procesie brzeskim i dlaczego umiarkowany odłam opinji francuskiej unika szczegółowszych omawiań procesu. P. de Jouvenel, jeden z najwybitniejszych dzisiaj polityków francuskich, odpowiedział, co następuje:

„Moja pierwsza myśl zwraca się ku posłom, więzionym w Brześciu, którym wyrażam serdeczną, braterską sympatję. Niestety! Zawsze muszą być w Polsce męczennicy w walce o wolność. Może byłoby wskazane, gdybyśmy głośniej wyrażali nasze oburzenie, mocniej piętnowali metody Brześcia, które wskrzesiły — wobec cywilizacji XX wieku — praktyki średniowiecza.

„Nie robiliśmy tego wyłącznie z powodu naszej niezmienionej sympatji dla szlachetnego narodu polskiego. Cierpi on dostatecznie wewnątrz swego kraju, trudno więc żeby cierpiał jeszcze więcej z powodu fałszywej opinji, jaką wytworzonoby sobie o nim zagranicą. Milczenie nasze jest zasłoną, rzuconą na ranę, której ukazanie oczom świata nie leży w niczyim interesie. Prasa francuska — w każdym razie wielkie dzienniki francuskie, a przynajmniej te, które są czytane przez szerokie sfery, robią dobrze — w mojem pojęciu, iż pokrywają milczeniem straszliwe szczegóły, jakie ujawniają publiczne rozprawy w procesie brzeskim. Z jaką przykrością dowiadujemy się o stanowisku świadków oskarżenia, ajentów, czy też szpiegów policyjnych, których obarczono zadaniem przekonania świata, iż poseł nie ma prawa krytykować swego Rządu, ani też — kontrolować wydatków publicznych. Gdyż to głównie zarzuca się naszym kolegom z parlamentu polskiego, którzy poszli do opozycji, a z opozycji — do fortecy brzeskiej. Ale oto — co nas szczerze raduje i co dostarcza nam cudownego dowodu zdrowia moralnego i wielkiej godności ludu polskiego: na 200 świadków, zawezwanych po to, by świadczyli przeciwko więźniom brzeskim — oskarżenie nie znalazło nikogo, prócz... policjantów, prócz ajentów policyjnych. To wystarcza, abyśmy zachowali bez zmiany nasze uczucie dla ludu polskiego.

„Prasa niemiecka — co rozumie się samo przez się — nie odmawia sobie przyjemności przytaczania w całej rozciągłości tych okropnych rewelacyj, które — ze swej strony — przynosili przed Trybunał warszawski świadkowie obrony; ludzie tak szanowni, jak panowie Trąmpczyński i Bartel, profesorowie Kot i Rybarski, generał Kukiel, posłowie Niedziałkowski i Stroński, dymisjonowani sędziowie Mogilnicki i Seyda. Prasa niemiecka ma wszelki interes w tem, aby lubować się w tych smutkach, gdyż chodzi tu o Polskę.

„Lepiej jest dla samej Polski, jeżeli w dalszym ciągu zachowujemy milczenie, chociaż sprawcy Brześcia chcieliby eksploatować nasze milczenie na swoją korzyść. To byłoby bezcelowem, gdyż my wiemy wszystko — mniej lub więcej wszystko. Nie pomijamy nawet tego, iż szanowny poseł rządowy z Wilna, St. Mackiewicz, wzywa do rozbicia sojuszu francusko - polskiego i do utworzenia sojuszu polsko - włosko - węgierskiego. Nadsłuchujemy. Może oddacie przysługę, uprzedzając kogo należy, że jeśli my — we Francji — zachowujemy milczenie, to nie znaczy bynajmniej, byśmy byli głusi i ślepi".

Sejm śląski wobec mężatek.

Warszawa, 16. 1. (Tel. wł.). — Sejm śląski na wczorajszem posiedzeniu przyjął uchwałę o zwolnieniu mężatek z posad państwowych. (w)

Opinja włoska o paktach z Sowietami

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Rzym, 14 stycznia.

Czem są pakty o nieagresji z Sowietami, których dojście do skutku zdaje się być bliskiem między Francją i Rosją oraz między Rosją i jej zachodnimi sąsiadami, tego nie potrzebujemy tu uzasadniać. Prasa narodowa od kilku lat nie przestawała wskazywać na ten zasadniczy punkt w polityce zagranicznej Polski i dziś podwójnie może być zadowolona ze spełnionego obowiązku Ale niemniej zależy na tem, by opinja polska wiedziała, co o tych posunięciach na szachownicy politycznej myślą obcy.

Dla Włoch jest decydującą kwestją, czy i o ile Francja, zwłaszcza w obecnej chwili spiętrzenia sił międzynarodowych w przededniu konferencji rozbrojenia, wzmacnia, lub osłabia swoją pozycję. „Tribuna" rzymska ogłosiła bardzo znamienny artykuł swego korespondenta z Londynu na temat znaczenia paktu francusko-sowieckiego.

Otóż autor sądzi, iż „tę nową orjentację polityki francuskiej" należy częściowo związać z tendencją pozaeuropejską, a więc imperjalną, polityki angielskiej, która na te tory wraca już to z woli konserwatystów, jużto z woli samych wypadków (Indje, Daleki Wschód).

Pisze dalej korespondent, że Paryż cierpi na manję „bezpieczeństwa", równocześnie jednak mimowoli uwydatnia słuszność dążenia Francji do zabezpieczenia się, bo wszystkie pakty, mające zagwarantować jej granice, począwszy od traktatu francusko amerykańskiego i francusko-angielskiego z r. 1919, poprzez protokół genewski, Locarno i pakt Kellogga bądź nie doszły do skutku, bądź okazały się zbyt wątłe, a więc bezprzedmiotowe. Dlatego Francja w czasie konferencji flotowej w Londynie, starała się nakłonić Anglję do zawarcia Locarna śródziemnomorskiego, a prezydent Laval ostatnio, w czasie swej podróży do Ameryki napróżno usiłował otrzymać od rządu Stanów Zjednoczonych poważniejsze gwarancje w związku z paktem Kellogga.

Zarówno w dziedzinie finansowej (wobec osłabienia Anglji) oraz w dziedzinie politycznej (wskutek koniecznego odwracania się uwagi angielskiej od spraw europejskich ku imperjalnym) Francja uzyskała, zdaniem autora, wielką swobodę ruchów. Pakt z Rosją „wyeliminowałby potrzebę wątpliwej pomocy Anglji i jeszcze wątpliwszą, według opinji francuskiej, pomoc włoską". Ale są i słabe strony tego zwrotu w polityce francuskiej. Pierwsza to wątpliwość, czy wogóle Sowietom można ufać i „czy język ich jest równie szczery jak język Francji". Druga — to cień Niemiec, które wyrzekną się wszystkiego, a nie dopuszczą do osłabienia zasadniczego związku, jaki w ich polityce stanowią stosunki z Rosją. A nastąpiłoby to, gdyby Rosja zbliżyła się do Francji i jej sprzymierzeńców. „Zaś Rosja — pisze — nie ma interesu, ani politycznego, ani handlowego czy technicznego, by opuszczać Niemcy dla Francji". Na to łatwo można zauważyć, że i Rosja zależy od tego „władcy bez wnętrzności" — według określenia Napoleona, jakim są wypadki — zaś wypadki na Dalekim Wschodzie to fakt nowy i doniosły, który we Włoszech dość późno zaczęto brać w rachubę.

Korespondent wnioskuje, że Francja wraca do koncepcji odrębnych aljansów i, korzystając z osłabienia i oddalenia się Anglji od Europy, dąży do hegemonji w środkowej Europie oraz że zbliżenie Francji do Rosji zwraca się przeciwko interesom angielskim w Azji. Ten ostatni wniosek nie odpowiada oczywiście rzeczywistości, a świadczy tylko o zaniepokojeniu różnych środowisk europejskich akcją dyplomacji francuskiej i związanej z nią akcją Polski oraz państw, graniczących z Sowietami.

S. M.

Apelacja

Dzisiaj odbywa się narada obrońców skazanych posłów „Centrolewu" w sprawie apelacji.

Apelacja, jak wiadomo, wstrzymuje prawomocność wyroku. Oprócz apelacji istnieje jeszcze w trzeciej instancji kasacja.

Wstrzymanie prawomocności wyroku jest w danym wypadku szczególnie ważne wobec tego, że kara ciężkiego więzienia, zamienionego na dom poprawy pociąga za sobą utratę praw obywatelskich na 10 lat.

Konfiskata „Kurjera Poznańskiego"

Miejski Urząd Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego w Poznaniu dokonał dzisiaj zajęcia Nr. 23 „Kurjera Poznańskiego" (wydanie poranne) z dnia 16. 1. 1932 r., w którym uległ konfiskacie podany na stronie pierwszej telefonogram z Warszawy, zatytułowany „Uchwały klubów P. P. S. i ludowego".

Jeszcze jedna grupa socjalistów w B. B.

Jak wiadomo w łonie B. B. istnieje osobna grupa socjalistyczna, popularnie zwana B. B. S., a kierowana przez p. Moraczewskiego. Obecnie już drugie ugrupowanie wewnątrz B. B. zaczyna przyznawać się do socjalizmu. Zrobili to mianowicie ciszakowcy (t. zw. N. P. R.-lewica) na łamach swego organu, „Zew Pracy".

Z zamieszczonego w tem piśmie artykułu dowiadujemy się, że opracowany został projekt nowego programu tej grupy, który „za punkt wyjścia zreorganizowanego stronnictwa przyjmuje ideologję narodowego socjalizmu". W związku z tem nazwa stronnictwa ma być zmieniona na: „Narodową Partję Socjalistyczną".

Wątpimy bardzo, czy ta metamorfoza przysporzy grupce radykałów z pod znaku p. Ciszaka nowych zwolenników — ale bądźcobądź charakterystyczna jest ta ewolucja na lewem skrzydle B. B. w kierunku socjalizmu...

Stronnictwo Narodowe

Koło Poznań-Wilda

Roczne walne zebranie odbędzie się we wtorek, dnia 19 stycznia, o godzinie 19.30 w lokalu p. Zawadki, Górna Wilda 75.

Na porządku obrad sprawozdanie roczne, wybór zarządu i referat p. red. B. Danielewskiego na temat: „Polska a Niemcy".

Wszystkich członków, zwłaszcza pp. mężów zaufania, uprasza się o przybycie Zarząd.

„Opieka" Komitetu żydowsko-amerykańskiego

Zpośród wiadomości i dokumentów, ogłoszonych w ostatnim czasie z zakresu sprawy żydowskiej w Polsce, na uwagę zasługuje sprawozdanie z sytuacji ludności żydowskiej w Polsce, odczytane na 25 plenarnej sesji Komitetu Żydowsko-Amerykańskiego (ogłoszone przez „Nasz Przegląd" z 24 ub. m. w doniesieniu Żyd. Agencji Tel. z Nowego Yorku), w którem powiedziano:

„Odkąd u steru władzy państwa stoi obecny rząd, nie zachodziła kwestja w dziedzinie bezpieczeństwa życia i zdrowia. Sporadyczne wypadki gwałtownych wystąpień przeciwko Żydom były przez władze szybko i skutecznie tłumione, wobec złoczyńców postępowano surowo. Ostatnie wypadki wybuchły niespodzianie i boleśnie nas zaskoczyły.

„Ostatnie ekscesy przypisać należy głównie przyczynom, zrodzonym z warunków wewnętrzno - politycznych. Zdaniem władz rządowych, ekscesy te są skutkiem machinacji narodowo-demokratów, szowinistycznej partji kraju, wrogo usposobionej wobec rządu, której reprezentacja w Sejmie liczy 64 posłów na ogólną liczbę 444. Polityka elementów faszystowskich i antysemickich w krajach Europy wschodniej i środkowej polega na wyzyskiwaniu ugrupowań studenckich, jako narzędzia w swej propagandzie. Studenci okazali się skutecznym środkiem propagandy ze względu na swój młodzieńczy zapał oraz ze względu na to, że uważa się ich za ulubieńców społeczeństwa..."

Sprawozdanie wspomina w dalszym ciągu o naradach przedstawicieli Komitetu z ambasadorem Polski w Waszyngtonie i gen. konsulem Rzplitej w N. Yorku, od grudnia 1930, oraz mówi talej:

„Podczas swego pobytu w Polsce w lipcu r. ub. sekretarz Komitetu p. Morris Waldman zetknął się z niektórymi polskimi mężami stanu, zaś później w Genewie odbył konferencję z innymi politykami z Polski, z ministrem spraw zagranicznych p. Augustym Zaleskim na czele.

„Bawiąc w Warszawie, p. M. Waldman przedstawił oświadczenie o skargach ludności żydowskiej, popartych odpowiednim materjałem w następujących punktach:

„1) polityka etatystyczna, czyli monopoli państwowych, która pozbawia tysięcy Żydów ich źródła zarobkowania,

„2) polityka podatkowa, niezwykle ciążąca na ludności miejskiej, wśród której Żydzi stanowią nieproporcjonalnie poważny odsetek,

„3) stosowanie dyskryminacyjnej praktyki i w dziedzinie wymierzania i ściągania podatków,

„4) stosowanie dyskryminacyjnej praktyki przy udzielaniu zezwoleń na uruchamianie przedsiębiorstw,

„5) nieodpowiednie i nieproporcjonalne udzielanie ułatwień kredytowych żydowskim instytucjom spółdzielczym,

„6) faktyczne wykluczanie Żydów ze służby państwowej i samorządowej,

„7) nieodpowiednie i niesłuszne zaopatrywanie żydowskich instytucyj oświatowych i dobroczynnych,

„8) ustawodawstwo w dziedzinie rzemiosła, które poważnie uszczupliło możliwości Żydów w tej dziedzinie.

„9) ingerowanie rządu w wewnętrzne sprawy gmin żydowskich, skutkiem czego władza w gminach przekazana została małej grupie ortodoksyjnej Agudas Izrael przy wykluczeniu innych ugrupowań żydowskich,

„10) kontynuowanie stosowania ustawy o przymusowym odpoczynku niedzielnym, zniewalającej kupiectwo żydowskie do 5-dniowego tygodnia pracy w swych przedsiębiorstwach".

Jak widać, wkraczanie Żydów amerykańskich w sprawy wewnętrzne Polski, w rozmowach z przedstawicielami władz polskich i ministrami, rozwija się... pomyślnie i sięga daleko. Przedstawicieli władz polskich to nie razi. Na tem samem posiedzeniu Komitetu Żydowsko-Amerykańskiego odczytano wymianę listów z listopada ub. r. między przewodniczącym Komitetu p. Cyrusem Adlerem a p. amb. Filipowiczem z napaściami p. Filipowicza na obóz narodowy w Polsce.

W parę dni po ogłoszeniu tego sprawozdania Komitetu Żyd.-Am. ogłosił „Nasz Przegląd" wiadomości z Wiednia, że tamtejsze poselstwo Stanów Zjedn. Ameryki jest... siedzibą antysemityzmu, i to właśnie w związku z trudnościami, jakich Żydzi doznają w wyższych szkołach w Wiedniu.

Zawieszenie „Allgemeine Rundschau"

Władze niemieckie zawiesiły na przeciąg jednego miesiąca tygodnik monachijski „Allgemeine Rundschau", redagowany przez dr. Moeniusa i znany ze swych tendencyj umiarkowanych i pokojowych.

Powodem tego kroku władz niemieckich stał się fakt zamieszczenia w wymienionym tygodniku artykułu p. t. „Bawarja — Prusy — Francja", podpisanego pseudonimem „Były dyplomata". Istnieje przypuszczenie, iż pod tym pseudonimem kryje się znany prof. Foerster, mieszkający obecnie w Paryżu. W inkryminowanym artykule wygłoszono m. in. twierdzenie, że Bawarja posiada pod względem tradycyj oraz swych interesów dziesięć razy więcej wspólnego z Francją, aniżeli z Prusami.

Położenie rolnictwa

Biuro rachunkowości rolnej oddziału Związku Ziemian we Włocławku ogłasza zamknięcia rachunkowe roczne gospodarki i opłacalności rolnej ok. 60-ciu majątków ziemskich na Kujawach.

Sprawozdanie biura za rok gospodarczy 1928/29, wydane w końcu roku 1930, stwierdzało dochód czysty z 1 ha użytków rolnych, t. j. ziemi, łąk i pastwisk, w wysokości 60 zł. 57 gr. przy cenach średnich: pszenica 44 zł., żyto 30 zł. 90 gr., jęczmień 32 zł., owies 30 zł., ziemniaki 5 zł., litr mleka 25 gr..

Sprawozdanie tegoż biura we Włocławku za rok gospodarczy 1929/30, wydane obecnie, stwierdza dochód czysty z 1 ha użytków rolnych w wysokości już zaledwie 2 zł. 70 gr., przy cenach średnich: pszenica 37 zł. 40 gr., żyto 20 zł. 75 gr., jęczmień 25 zł., owies 20 zł. 40 gr., ziemniaki 4 zł. 4 gr., litr mleka 20,7 gr.

Za rok gospodarczy 1930/31 wedle „Mał. Roczn. Statyst. ceny są jeszcze niższe i to znacznie: pszenica 31 zł. 80 gr., żyto 17 zł. 24 gr., jęczmień 17 zł. 64 gr., owies 17 zł. 12 gr., ziemniaki 3 zł. 53 gr. do 4 zł. 63 gr.

Znaczy to, że w roku 1930/31 opłacalność rolnictwa wogóle przestała istnieć.

Łączyło się z tem, wedle sprawozdań włocławskich, niezmiernie wysokie obciążenie procentami od długów, które w roku 1928/29 na 1 ha wynosiło 56 zł. 14 gr. (t. j. około 1,82 q żyta), a w roku 1929/30 wynosiło 57 zł. 65 gr. (t. j. wobec zniżki cen już 2,8 q żyta), co przy dalszej zniżce cen doprowadza obciążenie w roku 1930/31 do wysokości zupełnie przerastającej wszelką możność rachunkową.

Sen. Stecki, wskazując ten stan rzeczy („Dz. Pol." Nr. 14) zaznacza, że zarazem stosunek cen rolnych do przemysłowych przedstawia się coraz niekorzystniej, mianowicie:

W roku 1928 wskaźnik cen rolnych (97) w stosunku do przemysłowych (104) wynosił 93,3 proc., w roku 1929 wskaźnik cen rolnych (86) w stosunku do przemysłowych (103) wynosił 83,5 proc., a w roku 1930 wskaźnik cen rolnych (59,9) w stosunku do przemysłowych (80,6) spadł znowu aż do 74,3 proc., chociaż właśnie w roku 1930 podjął rząd działanie w kierunku obniżenia cen przemysłowych.

P. Stecki objaśnia zarazem:

„Jeżeli dochód brutto 1 ha obniżył się w ciągu roku o 25,5 proc., to wydatki gospodarcze (z podatkami, lecz bez procentów) obniżyły się tylko o 21,2 proc. Są one oczywiście sztywniejsze od dochodu brutto. Dlaczego? Właściciele sami zrobili dla obniżenia ich wszystko, co mogli: zmniejszyły się znakomicie koszta: stajni, obory, chlewni, owczarni, utrzymania inwentarzy martwych i nawozów sztucznych (rzecz prosta dało to wynik ujemny w plonach), ale nie drgnęła prawie robocizna w gotówce: 94 zł .24 gr. na ha, zamiast 94 zł. 50 gr. (orzeczenie Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej, która nie liczyła się ani z położeniem gospodarczem majątków, ani z notorycznym wzrostem wartości realnej płac robotniczych; wartość ta skoczyła ze 106 4 w r. 1928 na 140.6 w listopadzie 1931 roku, cytuję przykładowo płace robotników przemysłowych). Podatki państwowe i komunalne (35 zł. 75 gr. zamiast 43 zł. 11 gr.) zmniejszyły się o 17 proc. co jest dotkliwą zniżką dla Skarbu, lecz nie wyrównywa oczywiście straty gospodarstw rolnych".

W każdym razie z zestawień wynika, że gdy z majątków na Kujawach w roku 1928/29 żaden nie pracował z niedoborem, a w roku 1929/30 było takich majątków 6 czyli 10 proc., to w roku 1930/31 będą one w przewadze.

Równocześnie p. Adam Łuniewski, prezes Tow. Kr. Ziemsk. w Warszawie, stara się uspokoić istniejące obawy o losy majątków i wierzytelności ziemskich, pisząc („Gaz. Handl." nr. 9):

„Terminowa wypłacalność rat od pożyczek długoterminowego kredytu stała się dla wielu majątków bardzo trudna. Instytucje zaś, pilnując zebrania na czas funduszów, przeznaczonych na opłacenie kuponów i wylosowanych listów zastawnych, muszą uciekać się do energicznych środków egzekucyjnych zwłaszcza, że procent zwłoki od rat zaległych nie jest, na stosunki obecne, wysoki i nieraz korzystniej jest rolnikowi spłacać krótkoterminowe pożyczki, wyżej oprocentowane, niż, płacąc raty Towarzystwa Kredytowego, uniknąć ostrzeżenia o sprzedaży dóbr. Stąd geneza tak licznie zapisywanych ostrzeżeń o wystawieniu na sprzedaż majątków. Sprzedaże te jednak nie dochodzą do skutku tak często, jak się to wydawać może, gdyż w terminach przed licytacjami raty wpływają. Dotychczas praktyka wykazała, że biorąc za podstawę rachunku ilość zapisanych ostrzeżeń o sprzedaży, dokonane sprzedaże wynoszą 3 procent tej liczby. Wyjaśnienie moje niema bynajmniej na celu wywołania optymizmu w poglądach na stan finansowy naszych warsztatów rolnych, chciałbym tylko przestrzec przed krańcowością zbytniego pesymizmu co do zdolności rolników uiszczania się ze swych zobowiązań w stosunku do Towarzystwa K. Z., szerzone są bowiem od jakiegoś czasu wieści, deprymujące kurs listów zastawnych Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, co wyrządzić może stowarzyszonym rolnikom wielką krzywdę".

Słuszne są te starania o uspokojenie, ale tkwi w nich także wiele uzasadnienia istniejącego niepokoju.

T. C. L. a oświata ludu dokona cudu Przy imieninach zaręczynach, ślubach i jubileuszowych i innych uroczystościach używajcie tylko telegramów T. C. L.

Dyskusja o wyborze prezydenta

Z posiedzenia komisji konstytucyjnej

W czwartek odbyło się posiedzenie sejmowej komisji konstytucyjnej, na którem przeprowadzono dyskusję nad tezami referenta p. Cara, dotyczącemi wyboru głowy państwa. Dyskusja była o tyle znamienna, iż wykazała bardzo silną rozbieżność poglądów na tę kwestję nawet w łonie B. B.

Przedstawiciel Zespołu Stu pos. Mekarski wypowiedział się przeciwko utsrojowi parlamentarnemu gdyż, jego zdaniem, jest on niezdolny do wytworzenia silnej władzy rządowej. Poparł naturalnie gorąco projekty B. B., a zadeklarował się nadto jako zwolennik koncepcji syndykalistycznej; zamiast parlamentu syndykalistyczna izba zawodów, ale naprzód trzeba zorganizować samo społeczeństwo syndykalistycznie.

Pos. Mackiewicz znany jest ze swego monarchizmu, którego broni systematycznie. Koncepcje p. Cara poparł jako monarchista w przeświadczeniu, że są one etapami w rozwoju myśli ku monarchizmowi. Przy tej sposobności omawiał bardzo ostro działalność prezydentów trzeciej republiki francuskiej i wywodził, że wielkie indywidualności nie zdobywały fotela prezydenckiego. tylko typy przeciętne. Specjalnie wypowiedział się przeciwko wyborowi Prezydenta, gdyż w państwie mieszanem narzucanie woli przez jedną trzecią część wyborców innym wyborcom jest specjalnie niepożądane.

P. Komarnicki (Klub Narodowy) uważa zaproponowany przez B. B plebiscytowy wybór prezydenta za formę najgorszą. W tezach p. Cara są wewnętrzne sprzeczności. Twierdzi on, że arbitrem w wyborze ma być instynkt narodu. Do tych pięknie brzmiących słów referenta dodam od siebie skromne zastrzeżenie: o ile temu instynktowi narodu nie będzie się pomagało w sposób, praktykowany przy wyborach z 1928 i 1930! Zgromadzenie narodowe referent dyskwalifikuje jako instytucję niewłaściwą, a jednak w większości wypadków ono faktycznie będzie wybierać. o ile jego kandydat będzie uznany za odpowiednią osobę przez sfery rządzące.

Oryginalnym rysem projektu jest to. że jednego z kandydatów wskazuje ustępujący prezydent. Jest to sposób niespotykany we współczesnych konstytucjach. Znajdujemy go jedynie w konstytucji Ludwika Napoleona z 14 stycznia 1852. Konstytucje współczesne przeciwnie stwarzają gwarancje przeciwko wpływowi prezydenta na wybór następcy. Np. konstytucja czeskosłowacka zawiera zakaz rozwiązania parlamentu przez prezydenta w ciągu 6 ostatnich miesięcy jego urzędowania. Ze stanowiska wzmocnienia powagi i wpływu prezydenta w państwie nie należy przyznawać mu uprawnień, których wykonanie wciągnie go w wir walk politycznych i kombinacyj partyjnych. Przedstawianie jednoczesne kandydatów do urzędu prezydenta przez zgromadzenie narodowe i ustępującego prezydenta musi doprowadzić do rozmów politycznych pomiędzy jednym czynnikiem, a drugim, a być może, nawet do pacta conventa dla przyszłego elekta.

Tak więc konsekwencje polityczne tego prawa byłyby ujemne dla wzrostu powagi prezydenta.

W odpowiedzi p. Mackiewiczowi mówca życzyłby Polsce. by przy swoich prezydentach przyszłych doszła do takiego rozkwitu politycznego i gospodarczego, jak współczesna Francja. Nie zawsze zbyt wybitne indywidualności są błogosławieństwem dla kraju.

Poseł Duch z B. B. wypowiedział się za wyborem przez Zgromadzenie Narodowe i przeciwstawił się zdecydowanie syndykalistycz. pomysłom, traktując je jako psychozę; zakwestjonował także korzyści płynące z ugrupowań zawodowych. W rezultacie wypowiadał się za powrotem do zasady numerycznej przewagi, t. j. do zasady demokratycznej.

Pos. Podoski domagał się wprowadzenia nomenklatury „naczelnik państwa". P. Ficha był zwolennikiem systemu amerykańskiego.

Pos. Komarnicki (K. N.): P. Podoski twierdzi, że przeciwnikami koncepcyj oryginalnych są ci, na których ciąży wspomnienie niewoli. Lecz sam nie idzie torem oryginalnym, bo przecież tytulatura „Naczelnik Państwa", jest żywcem tłumaczona z cezarystycznej konstytucji Ludwika - Napoleona. Wszyscy wzrośliśmy w okresie niewoli, więc szermowanie tego rodzaju argumentami jest rzeczą niepoważną i nierzeczową. Szkodliwe być może dążenie do oryginalności za wszelką cenę; musi to być oryginalność uzasadniona.

Pos. Radziwiłł wypowiedział się za wprowadzeniem dożywotniego urzędu Prezydenta.

Po ostatniem słowie referenta pos Cara, który w wystąpieniu p Komarnickiego dojrzał rzekomą zmianę stanowiska Klubu Narodowego w taktyce wobec prac komisji konstytucyjnej — zabrał głos jeszcze raz p. Komarnicki, który wyraził zadowolenie z odpowiedzi p Cara, bo widzi, że krótkie jego przemówienie wprawiło w kłopot referenta. P. Car pominął kwestję zasadniczą: prawo prezydenta desygnowania kandydata — w czem mówca widzi zasadnicze pogorszenie obecnej konstytucji. Tkwi w tem błąd logiczny, że dąży się do podniesienia prestige'u głowy państwa, a równocześnie wprowadza go się w sytuację kłopotliwą, wciąga w wir walk politycznych i kombinacyj partyjnych. To zagadnienie p. Car w swojej odpowiedzi pominął zupełnie. Co do tego, jakoby Klub Nar. zeszedł z dotychczasowego stanowiska nie brania udziału w pracach komisji, zaznacza, że w deklaracji posła Winiarskiego była zapowiedź jedynie nie stawiania wniosków, nie zaś wyrzekania się prawa krytyki. Stawianie wniosków uważamy za bezcelowe, gdyż nigdy dalej nie byliśmy od dokonania rewizji konstytucji, niż obecnie. Składają się na to momenty subjektywne i objektywne Pierwsze wynikają z tej smutnej praktyki konstytucyjnej minionych wyborów. o których mówiłem nie dla uszczypliwości, lecz dla stwierdzenia faktu. Drugie — z tego, że projekt B. B. przedstawia się jako projekt niedojrzały. Krytykę tego uważamy za swój obowiązek.

Następne posiedzenie komisji w czwartek, 21 b. m.

Co powstańca i wojaka najbardziej interesuje?

Wspomnienia ubiegłych walk o wolność i niepodległość.

Pamiętne dni Powstania Wielkopolskiego 1918/19 w Poznaniu odtworzył malarz-artysta Leon Prauziński w 12 obrazach, z których zakład nasz wykonał 12 trójbarwnych, udałych pocztówek, w jednej, nierozłącznej serji.

Sprzedaż odbywa się w składach papieru i księgarniach w Poznaniu i na prowincji po 3,— zł za serję.

Zamówienia bezpośrednio załatwia franko, odwrotną pocztą, po uprzedniem nadesłaniem 3,— zł

Drukarnia Polska S. A. w Poznaniu,

św. Marcin 70

Wyniki spisu ludności

Większe miasta w Polsce

W roku 1921 Polska posiadała zaledwie 6 miast ponad 100 000 mieszkańców — były to Warszawa, Łódź, Lwów, Poznań, Kraków i Wilno. Obecnie, jak to wynika z danych drugiego powszechnego spisu ludności miast takich mamy już 11, gdy normę 100 000 osiągnęły również miasta: Częstochowa, Bydgoszcz, Lublin, Sosnowiec, Katowice.

Miasto	Spis ludności 1921 r.	Spis ludności 1931 r.	Przyrost ludności absol.	Przyrost ludności proc.
Warszawa	936 713	1 178 211	241 498	25,8
Łódź	451 974	605 287	153 313	33,9
Lwów	245 152	316 177	71 025	29,0
Poznań	184 758	246 574	61 816	33,5
Kraków	183 706	221 260	37 554	20,4
Wilno	128 953	197 049	68 095	52,8
Katowice	— —	127 841	— —	—
Częstochowa	88 894	117 692	28 798	32,4
Bydgoszcz	87 643	117 519	29 876	34,1
Lublin	94 543	112 522	17 979	19,0
Sosnowiec	86 497	109 454	22 957	26,5

Jak widzimy Warszawa stanęła w szeregu miljonowych miast świata. Zaludnienie Łodzi przekroczyło 600 tysięcy.

Największy przyrost wykazało m. Wilno. bo aż 52.8 proc. należy jednak liczyć się z tem, że w tym wypadku porównywano dane ostatniego spisu nie z liczbami z roku 1921, lecz z roku 1919. Z pośród pozostałych miast największy przyrost wykazały Bydgoszcz, Łódź, Poznań, Częstochowa (32—34 proc). nieco mniejszy Warszawa (25,8 proc.) oraz Lwów (29,0 proc.), Sosnowiec (26,5 proc.), wreszcie najmniejszy Kraków (20,4 proc.), i Lublin (19,0 proc.).

Ludność powyższych miast wzrastała w tempie półtora-krotnie szybszem, niż ludność całego kraju, gdyż przyrost ten wyraża się przeciętnie cyfrą 29,4 proc., gdy dla Rzeczypospolitej nie przewyższa on 19 proc. Świadczy to dobitnie, iż proces urbanizacji posuwa się u nas bardzo intensywnie.

Poznańskie i Pomorze

Według zestawienia Państw. Urzędu Statystycznego ostatni spis ludności we województwach poznańskiem i pomorskiem dał wynik następujący:

Powiat-miasto	30. IX. 1921	9. XII. 1931	Przyrost
Woj. poznańskie	**1 967 865**	**2 112 871**	**145 006**
Bydgoszcz	87 643	117 519	29 876
bydgoski	52 620	58 407	5 787
chodzieski	41 742	44 677	2 935
czarnkowski	35 586	35 741	155
Gniezno	25 694	29 924	4 230
gnieźnieński	58 151	56 160	— 1 991
gostyński	50 093	49 657	— 436
grodziski	35 672	36 771	1 099
Inowrocław	24 277	30 781	6 504
inowrocławski	51 118	52 477	1 359
jarociński	54 362	55 637	1 275
kępiński	52 670	54 704	2 034
kościański	48 580	49 110	530
koźmiński	33 333	31 831	— 1 502
krotoszyński	44 754	46 096	1 342
leszczyński	54 402	57 459	3 057
międzychodzki	30 247	31 183	936
mogileński	48 898	49 868	970
nowotomyski	50 373	51 034	661
obornicki	55 146	56 814	1 668
odolanowski	43 217	43 607	390
ostrowski	48 129	52 018	3 889
ostrzeszowski	40 082	39 306	— 776
pleszewski	38 234	37 105	— 1 129
Poznań	**184 758**	**246 574**	**61 816**
poznański	82 376	95 718	13 342
rawicki	48 929	49 156	227
strzeliński	39 913	40 671	758
szamotulski	65 940	67 879	1 939
szubiński	46 089	48 083	1 994
śmigielski	37 955	35 657	— 2 298
śremski	56 445	57 342	897
średzki	49 812	49 870	58
wągrowiecki	54 375	54 386	11
wolsztyński	48 661	47 985	— 676
wrzesiński	43 995	42 972	— 1 023
wyrzyski	62 531	67 034	4 503
żniński	41 063	41 658	595

Stosunkowo słaby przyrost lub zgoła ubytek ludności w niektórych powiatach w porównaniu z r. 1921 tłomaczy się odpływem ludności niemieckiej w ciągu ubiegłego dziesięciolecia.

Woj. pomorskie	**935 643**	**1 086 144**	**150 501**
brodnicki	61 180	65 395	4 215
chełmiński	46 823	52 070	5 247
chojnicki	71 018	78 163	7 145
działdowski	23 727	26 192	2 465
Gdynia	3 164	30 210	27 046
gniewski	27 161	28 015	854
grudziądzki	43 515	48 246	4 731
Grudziadz	33 516	50 405	16 889
kartuski	67 007	71 637	4 630
kościerski	49 935	53 293	3 358
lubawski	58 495	60 531	2 036
morski	66 152	86 037	19 885
sępoleński	27 876	29 639	1 763
starogardzki	62 400	71 046	8 646
świecki	83 138	90 761	7 623
tczewski	35 744	43 733	7 989
Toruń	**39 424**	**54 280**	**14 856**
toruński	53 823	60 424	6 601
tucholski	34 445	35 321	876
wąbrzeski	47 100	50 746	3 646

Pomimo odpływu ludności niemieckiej (zdaje się jednak nie w tej mierze, co z Poznańskiego) zaznaczył się na Pomorzu poważniejszy przyrost. Tłumaczy się to także znaczniejszym napływem z innych dzielnic.

Powiaty z największym i najmniejszym przyroste mludności

Największy przyrost wykazują niektóre powiaty na wschodzie państwa np. Brześć (85,4 proc.), Kossow (71,8 proc.), Prużana (59,5 proc.), Słonim (59,2 proc.).

W porównaniu z temi punktami, wręcz odwrotne zjawiska obserwowano w niektórych powiatach województw zachodnich. Tutaj stwierdzono już nie przyrost, lecz przeciwnie absolutne zmniejszenie się ludności w porównaniu z 1921 r. Ubytek wynosi w pow. śmigielskim 6,1 proc., w pow. koźmińskim 4,5 proc., gnieźnieńskim 3,4 proc. i t. p.

Nadmierny przyrost ludności na wschodzie kraju znajduje swoje wytłomaczenie w powrocie setek tysięcy repatrjantów, których przeważająca część pochodziła właśnie ze wschodnich województw. Natomiast na zachodzie niski, albo nawet ujemny przyrost ludności jest przedewszystkiem wynikiem masowej emigracji żywiołu niemieckiego, która w dużej części odbywała się jeszcze po roku 1921.

Charakterystyczne zjawisko nienormalnie wysokiego przyrostu ludności obserwujemy też w powiatach. okalających wielkie centra miejskie. Tak np. ludność pow. warszawskiego wykazuje wzrost o 79.6 proc, łódzkiego 47,1 proc., krakowskiego 33,4 proc. Warto też zwrócić uwagę na wzrost powiatu morskiego 30,1 proc.

Największy wzrost wykazuje miasto Gdynia — 854,7 proc.

Przed strajkiem w Zagłębiu Dąbrowskiem

Warszawa, 16. 1. (Tel. wł.) Ponieważ pomiędzy pracodawcami. domagającymi się w Zagłębiu Dąbrowskiem obniżenia poborów pracowników o 21 procent, a przedstawicielami robotników nie doszło do porozumienia, istnieje obawa strajku we wszystkich zakładach Zagłębia. (w)

Fantazje hitlerowskie o szpiegach chińskich

Berlin, 16. 1. (Tel. wł.). Organ Hitlera „Völkischer Beobachter" w formie niesłychanie krzykliwej donosi:

„W ostatnich czasach pojawili się na całem niemiecko-polskiem pograniczu masowo domokrążcy chińscy, ofiarując na sprzedaż jedwab, herbatę i porcelanę. Śledztwo policyjne wykazało, że nie posiadają oni prawa pobytu, ani uprawiania handlu w Niemczech, większość z nich nie posiada wogóle nadto żadnych dokumentów. Stwierdzono, że niektórzy z tych handlarzy chińskich dokonują zdjęć fotograficznych, z czego wynika, że są to polscy szpiedzy. Jako dalszy cel swej podróży wymieniają bowiem stale Polskę. Zauważono ich także na pograniczu francuskiem".

Dziennik wzywa do natychmiastowego odstawienia tych ludzi do granicy.

Demonstracje bezrobotnych w Prusach Wschodnich.

Królewiec, 16. 1. (PAT). W ostatnich czasach miały miejsce w Prusach Wschodnich liczne demonstracje bezrobotnych, które przybierają b. poważne rozmiary. W miasteczku Rastembork, położonem w południowo - wschodniej części Prus Wschodnich, tłum bezrobotnych, złożony z około 350 osób, otoczył urząd pracy, domagając się zasiłku. Demonstranci wybili kilkanaście szyb w budynkach urzędu pracy. Policja zaaresztowała licznych agitatorów komunistycznych.

Tw 706

Niezwykłe ożywienie na giełdzie paryskiej

Pogłoski o inflacji marki niemieckiej

Paryż, 16. 1. (PAT). Prasa francuska poświęca dłuższe komentarze ostatnim wypadkom na giełdzie paryskiej, gdzie panuje wielkie ożywienie. Tendencja zwyżkowa stale wzrasta. Syndykat maklerów musiał wczoraj interwenjować celem zahamowania zwyżki niektórych papierów, albowiem część ich podskoczyła nagle o 50, 100, 200, 500, 700, a nawet 3.500 punktów. Zwyżka więc była tak wielką, jakiej nie notowano od wielu lat.

Obok motywów natury czysto spekulacyjnej, prasa przytacza inne, poważniejsze. „L'Intransigeant" donosi o poczynieniu większych zakupów papierów francuskich przez kapitalistów niemieckich w związku z pogłoskami o inflacji marki niemieckiej. Fakt ten jest pewną wskazówką, a może nawet wyjaśnieniem ostatniej haussy. Kiedykolwiek mowa o inflacji — pisze dziennik — mówi się także o dewaluacji pieniądza, a skoro pieniądz ma być zdewaluowany, aby uniknąć strat, lokuje się go w papierach wartościowych, które automatycznie idą w górę. Inne dzienniki rozpisują się o pewny msyndykacie międzynarodowym nie podając jego nazwy, który dotychczas pracował przeciwko zwyżce, a obecnie rozwija energiczną akcję w kierunku haussy. Dziennik podaje, że ta zmiana stanowiska syndykatu mogła być spowodowana informacjami, dotyczącemi polityki in[illegible] w której Stany Zjednoczone zdają się być silnie zaangazowane

Zdaniem innych jeszcze dzienników możliwe jest, że zwyżka spowodowana została przez spadek tendencji do tezauryzacji, co od szeregu miesięcy pozbawiało rynki pieniężne nie tylko Francji, ale także prawie wszystkich krajów europejskich ich normalnej funkcji.

Sprawy wojskowe w Sejmie

Zasadnicze zmiany w prawach i obowiązkach szeregowych — Wprowadzenie stopnia chorążego

Warszawa, 16. 1. (Tel. wł.). — Wczorajsze posiedzenie Sejmu poświęcone było, jak już donosiliśmy, głównie sprawom wojskowym. Przyjęto na wstępie po referacie pos. Snopczyńskiego (B. B.) nowelę do ustawy o wojskowym kodeksie karnym. Przyjęto również nowelę do rozporządzenia Rady Ministrów z r. 1925 w sprawie wprowadzenia w życie ustawy wojskowego postępowania karnego Poprawki klubu Narod., wniesione przez pos. Stypułkowskiego, zostały głosami B. B. odrzucone.

Następnie pos. Burda (B. B.) referował projekt ustawy o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnionych. Projekt postanawia m. in., że ustalanie wartości domów, czy fabryk, które, ze względów wojskowych, miały być zniszczone w takich umocnionych miejscach, ma być dokonywane przez komisje mieszane cywilno-wojskowe.

Pos. Pużak (P. P. S) krytykował omawiany projekt, stwierdzając m. in., że jest on zbyt rygorystyczny i zawiesza prawa obywatelskie. W przekonaniu mówcy jest on sprzeczny z konstytucją. Po końcowem przemówieniu referenta, w głosowaniu projekt ustawy przyjęto w 2 i 3 czytaniu głosami B B.

Pos. Burda referował następnie projekt ustawy o rejonach bezpieczeństwa przy wojskowych zakładach amunicji i składach materjałów wybuchowych. Specjalna komisja oceniać będzie prawa ludności do odszkodowania za ewentualne szkody. Projekt przyjęto w 2 i 3 czytaniu bez zmian.

Pos. Burda składa zkolei sprawozdanie o noweli do ustawy o potrąceniach z uposażeń osób wojskowych. Dotychczasowa ustawa opiewała, że jeżeli urzędnik wojskowy spowodował szkody na majątku wojskowym, nie z chciwości, to wyrządzoną stratę wytrącano mu z poborów W wojsku jednak pracuje wielu urzędników cywilnych, do których ten przepis się nie odnosi. W takim wypadku ministerstwo spraw wojskowych nie mogło ściągać tej straty z pensji winnego, lecz musiało go skarżyć do sądu. Istniała więc dwutorowość. Nowela usuwa ten brak. Projekt ustawy przyjęto w 2 i 3 czytaniu.

Pos. Borecki, uzasadnia nowelę do ustawy o obowiązkach i prawach oficerów, które wprowadza nowa insytuacja prawna, a mianowicie „przenoszenie w stan nieczynny ze względów służbowych", co ma umożliwić wyszkolenie pewnej liczby oficerów w przemyśle wojennym, nie pozbawiając ich zaliczenia dotyczącego okresu czasu do wysługi emerytalnej i do awansu. Przez ten czas oficerowie nie pobieraliby uposażeń gdyż otrzymywaliby gaże w fabrykach, w których byliby na przeszkoleniu.

Następnie w imieniu komisji wojskowej, poseł Wagner przedstawił nowelę do ustawy z 1924 roku o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych wojska polskiego. Zasadnicze zmiany są następujące: Dotychczasowa ustawa dzieliła wojsko na szeregowych i oficerów, obecnie zaś projekt wprowadza zasadniczą zmianę, a mianowicie stwarza definicję korpusu podoficerskiego.

Dalej projekt wprowadza stopień chorążego. Możność otrzymania tego stopnia ma być zachętą dla podoficera. Dalsza zmiana polega na przedłużeniu umowy podoficerów zawodowych do lat 10 z prawem odnowienia conajmniej na 4 lata. Następnie projekt wprowadza obowiązek państwa, po zwolnieniu podoficera ze służby, zapewnienia mu posady w urzędach lub przedsiębiorstwach państwowych, tudzież w przedsiębiorstwach subsydjowanych przez państwo. Projek przyjęto.

Sowiety uzbrojone

Sytuacja militarna Rosji sowieckiej przedmiotem dyskusji na komisji spraw zagran. senatu francuskiego

Paryż, 16. 1. (PAT). Komisja spr. zagr i wojskowa senatu wysłuchały wczoraj szczegółowego sprawozdania o sytuacji militarnej Rosji sowieckiej. Referent sen. Eccard skonstatował, że rząd sowiecki nie dostarczył Lidze Narodów wyjaśnień o swej sile zbrojnej, jakich udzieliły inne narody.

Informacje, podane przez p. Eccarda stwierdzają, że Rosja sowiecka znajduje się w okresie wykończania kompletnej organizacji swojej armji narodowej, zdolnej do zaopatrywania się w materjał również wyłącznie narodowy Armja liczy około 1 milj. żołnierzy w służbie aktywnej oraz 3 miljony ludzi, których może zmobilizować zwłaszcza na wypadek wypowiedzenia wojny.

Obie komisje upoważniły swoich przewodniczących do zwrócenia uwagi prezesowi rady min. na doniosłość skonstatowanych danych i na konieczność zakomunikowania o powyższem przez delegata Francji w Genewie konferencji dla spraw rozbrojeniowych.

Na zakończenie komisje wyraziły chęć wysłuchania eksposé nowego rządu przed otworzeniem przyszłej konferencji w Genewie.

Zamiast wyjaśnienia — ogólniki

Warszawa, 16. 1. (Tel. wł.). — Na dzisiejszem posiedzeniu sejmowej komisji budżetowej omawiany jest budżet ministerjum spraw wewnętrznych Min Pieracki wygłosił przeszło 2 godzinną mowę, opartą głównie na ogólnikach, a w zakończeniu swojem, omawiającem kwestje polityki narodowościowej rządu. Tego ustępu przemówienia min. spraw. wewn opinja publiczna oczekiwała z zainteresowaniem ze względu na rokowania lwowskie i zapowiedzi, że minister w imieniu rządu złoży odpowiednie oświadczenie.

Istotnie min. Pieracki poruszył sprawę stosunku rządu do mniejszości ruskiej, podkreślając konieczność jej lojalnego ustosunkowania się pozytywnie do zagadnień gospodarczych i kulturalnych Rusinów. Min. Pieracki zacytował następnie cyfry, wskazujące rozwój gospodarczy Rusinów i stwierdzające rozwój szkolnictwa Logika życia wysunęła także inne zagadnienia kulturalne, które rząd musi przestudjować, zanim poweźmie odpowiednią decyzję Osobny ustęp poświęcił zagadnieniu wychowania fizycznego w ramach stowarzyszeń sportowych, wskazując na konieczność ich pozytywnego ustosunkowania się do państwa. W ten sposób minister nie wyszedł zupełnie poza ogólniki. (w)

Międzynarodowa konferencja prasowa.

Kopenhaga, 16. 1. (PAT). Konferencję, którą zamknął dziś Min. Spr Zagr Munch zakończono przyjęciem raportu, złożonego z szeregu rezolucyj, przedstawionych przez szefów prasowych oraz organizacyj dziennikarskich W sprawie zwalczania fałszywych wiadomości zalecono rozszerzenie statutu trybunału honorowego dziennikarzy, oraz zapowiedź organizacyj dziennikarskich wykluczania dziennikarzy, uchybiających zawodowi. W sprawie współpracy biur prasowych zalecono ściślejszy kontakt, perjodyczność zebrań oraz tworzenie porozumień prasowych W sprawie technicznych ułatwień dla prasy powzięto też szereg zaleceń.

Ogólnopolski zjazd pisarzy katolickich

W dniu jutrzejszym odbędzie się w Warszawie ogólno - polski zjazd pisarzy katolickich.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.915 zł; w Gdańsku na Warszawę 8,92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem w dewizach 210.60 zł. gotówką 209.55 zł za 100 guld gd w dewizach 173,36 do 173.62 zł, gotówką 173.02 zł.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 16. 1. 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierćlitrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71.3 kg. (121 f. w. h.); 2) żyta pomorskiego 69.95 kg (119.1 f w h); 3) pszenicy poznańskiej 74.8 kg (127.1 f w h; 4) pszenicy pomorskiej 74.35 kg. (126.4 f. w. h); 5) jęczmienia pozn. i pom: a) 64 do 66 kg b) 68 kg: 6) owsa pozn. i pom 43,55 kg. (74.1 f. w. h.).

Ceny tranzakcyjne

Żyto 585 tonn par. Poznań	27.25
Żyto 30 tonn par Poznań	27.30
Usposobienie spokojne	
Pszenica 75 tonn par. Poznań	24.75
Usposobienie spokojne.	
Ceny orjentacyjne	
Jęczmień a) 64—66 kg.	20.25— 21.25
Jęczmień b) 68 kg	22.00— 23.00
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	24.50— 25.5
Usposobienie spokojne.	
Owies	21.50— 22.00
Usposobienie słabe.	
Mąka żytnia 65% wł work.	37.00— 38.00
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszen 65% wł work.	35.75— 37.75
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	15.75— 16.25
Otręby pszenne	14.00— 15.00
Otręby pszenne (grube)	15.00— 16.00
Rzepak	32.00— 33.00
Gorczyca	33.00— 40.00
Groch Victoria	24.00— 28.00
Groch Folgera	29.00— 32.00
Seradela	25.00— 28.00
Koniczyna czerwona	150.00—190.00
Koniczyna biała	280.00—360.00
Koniczyna szwedzka	125.00—145.00
Koniczyna żółta odłuszczona	125.00—145.00
Przelot	260.00—300.00
Tymoteusz	40.00— 55.00
Rajgras angielski	50.00— 60.00

Ogólne usposobienie spokojne.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 60 tonn.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 16. 1. 1932 r.

Przebieg dzisiejszego zebrania giełdowego był spokojny. Kursy naogół były utrzymane, jednakże obroty ograniczone.

Z papierów państwowych płacono za 5 proc. pożyczkę konwersyjną 39¼, również za 4 proc pożyczkę inwestycyjną 80.— Z papierów lokacyjnych I Z. K notowano jedynie 8 proc. listy dolarowe stare, które zyskały 1 proc. zwyżki i notowały 69— w placeniu, zaś mniejsze ilości handlowano bez notowania 8 proc listami dol. amortyzacyjnemi po 68.—, 4 proc listami zastawnemi konwert. po 28.— oraz 6 proc. listami żytniemi po 13.50 przyczem wszystkie papiery były w poszukiwaniu

Z akcyj bankowych względnie przemysłowych oddawano Bank Polski po 105.—

Chorzy na serce, reumatyzm, choroby nerwowe i arterioskleroze

nie mający możności ze względu na ciężki kryzys gospodarczy, jaki obecnie przeżywamy, wyjechać dla poratowania zdrowia do Nauheim, Franzesbadu, Kudowy i t. d. mogą sporządzić sobie kąpiele lecznicze w domu Do celu tego najodpowiedniejszemi są sole kwaso - węglowe marki „Erbe". Działanie lecznicze kąpieli **solami kwasowęglowemi „Erbe"** zastępują w zupełności kurację w wyżej wymienionych uzdrowiskach zagranicznych Działanie ich polega na podrażnieniu naskórka przez osiadające na nim pęcherzyki bezwodnika węglowego. Czynność ta sprawia skutek niezmiernie łagodnego, wszechstronnego dla całej powierzchni ciała masażu, przyspieszając zaś obieg krwi wywołuje tem samem szybszy o wiele proces wymiany materji który nie obciąża jednak serca powiększoną pracą Kąpiele sporządzane w domu są o kilkaset % tańsze od naturalnych przyczem działaniem nie różnią się od nich wcale

Pw 10230-51,40 Dr L. K.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału):

5% Pożyczka konwersyjna 39¼% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 69% P.

(Kurs w złotych)

4% Premj. Pożyczka Inwestycyjna 80.— P.

Akcje bankowe.

(Kurs w złotych za akcję)

Bank Polski I em. 105.— P.

Tendencja spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 16. 1. 1932 r.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjedn. tr.: 8.91, sp.: 8.93, kup.: 8,89.

Dewizy:

	trans.	sprzeć.	kup.
Belgja	124.05	124.36	123.74
Gdańsk	173.85	174.28	173.42
Holandja	358.85	359.70	357.90
Londyn	31.15	31.33	31.03
Nowy Jork czeki	8.919	8.939	8.899
Nowy Jork kabel	8.925	8.945	8.905
Paryż	35.06	35.15	34.97
Praga	26.42	26.48	26.36
Szwajcarja	174.30	174.73	173.83
Włochy	45.40	45.63	45.17
Berlin	211.90		

Tendencja mocniejsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% poż bud		32.00
5% poż konw.	40.50	40.00
6% poż dol.		55.50
4% premj dol.		44.00
7% poż stabil.	55.50	54.50

Tendencja utrzymana.

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00—102.00
W. T. F. Cukru	0.00— 17.50
Lilpop	0.00— 13.00
Starachowice	0.00— 5.00

Tendencja słabsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg.

Berlin, 16. 1 1932 r.

Pszenica march 75—76 kg.	224.00—226.00
Tendencja mocna.	
Żyto march 72—73 kg.	196.00—198.00
Tendencja natychm załad. stała, późn. dost. mocniejsza.	
Jęczmień	160.00—170.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	155.00—160.00
Tendencja spokojna.	
Owies march	135.00—143.00
Tendencja mocniejsza.	
Mąka pszenna	27.50—31.25
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia 70%	27.00—29.25
Tendencja stała.	
Ospa pszenna	9.60—10.00
Tendencja wzmocniona.	
Ospa żytnia	9.60 - 10.00
Tendencja wzmocniona.	
Groch Victoria	21.00—27.50
Groch drobny jadalny	21.50—24.00
Groch pastewny	15.00—17.00
Peluszka	16.00—18.00
Bób	14.00—16.00
Wyka	16.00—19.00
Łubin niebieski	10.00—12.00
Łubin żółty	14.00—15.50
Seradela nowa	22.00—28.00
Kuchy lniane 37%	11.90—12.00
Kuchy z orzecha ziemnego	12.10
Kuchy mielone (mączka)	12.00
Wytłoki suche parvt Berlin	6.50
Śrót Soya ekstrahowany 43% loco Hamburg	10.60
Śrót Soya ekstrahowany 43% loco Szczecin	11.50
Płatki ziemniaczane	12.10—12.30

Ogólna tendencja mocniejsza.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Brutalny Niemiec

Pobił okrutnie biedną staruszkę.

W sądzie grodzkim toczyła się rozprawa przeciwko Niemcowi Willi Weiss z Dąbrowy pod Poznaniem, rzucająca snop światła na niezwykłą czelność Niemców przebywających w Polsce.

W Dąbrowie pod Poznaniem 64-letnia Marja Koprucka poszła zbierać kłosy na polu, należącem do Niemca. Wracając do domu, w dalszym ciągu Koprucka zbierała kłosy.

W międzyczasie nadjechał na rowerze Willi Weiss, który jest urzędnikiem gospodarczym p. T Weiss miał ze sobą ostrego psa. Ten rzucił się na Koprucką, przyczem pogryzł ją bardzo dotkliwie. Nie wystarczyło to brutalnemu Niemcowi i obił jeszcze staruszkę laską. Koprucka była posiniaczona na całem ciele i przez dłuższy czas niezdolna do pracy.

Wzburzeni zuchwałością Niemca sąsiedzi, odwieźli staruszkę do lekarza, który urzędowo stwierdził niebezpieczne ślady pokąsania przez psa i liczne wielkie sińce oraz potłuczenia od uderzeń laską. Weissa pociągnięto do odpowiedzialności sądowej i wczoraj odbyła się rozprawa.

Koprucka ze łzami w oczach opowiadała o fakcie sponiewierania jej przez Niemca i pokąsania przez poszczutego psa. Rozprawa wykazała, że oskarżony pobił b dotkliwie Koprucką, nie ustalono jednak, czy Weiss poszczuł psa na Koprucką, aczkolwiek była ona dotkliwie pokąsaną. Sąd wymierzył oskarżonemu 2 miesiące więzienia z paragr. 223 i 223 a k. k. Karę te zamieniono na grzywnę w wysokości 300 zł. (z)

Symulacja podpalacza

Puścił z dymem swe budynki i położył się w pobliżu, udając napadniętego.

Sąd w Bydgoszczy skazał gospodarza Kazimierza Kurzę z Kaczkow w pow. żnińskim, na 3 lata ciężkiego więzienia za podpalenie. Ubezpieczenie podwyższał Kurza stopniowo z 7 na 20 tys. zł. Te częste podwyżki asekuracyj skłoniły towarzystwo ubezpieczeniowe do wypowiedzenia umowy. W przeddzień upływu terminu wypowiedzenia budynki Kurzy stanęły w płomieniach.

Po pożarze, w pobliżu znaleziono skrępowanego lekko sznurami i przywiązanego do drzewa pogorzelca, który leżał na ziemi z twarzą nakrytą szmatami Po rozluźnieniu więzów Kurza opowiedział zmyśloną historję o napadnięciu go w mieszkaniu przez dwóch uzbrojonych w rewolwery bandytów, którzy, gdy nie dostali żądanych pieniędzy, skrępowali Kurzę powrozami i podpalili budynek.

W dochodzeniach okazało się, że podpalacz zakopał przed pożarem garnki, widelce, zegarek i t. p. a żonę wysłał przedtem z dziećmi do krewnych. Ostatecznie Kurza przyznał się w więzieniu śledczem do podpalenia. (k)

Sprytny recydywista

Okradał w bezczelny sposób łatwowiernych przyjezdnych z prowincji — Skazano go na 4 lata ciężkiego więzienia

Zygmunt Wróbel, zamieszkały przy ul. Żydowskiej 27 ma „bogatą" przeszłość kryminalną. „Działalność" swą rozwinął szczególnie w Poznaniu, a polegała ona na tem, że zaczepiał na ulicy kmiotków. Podawał się za dobrego znajomego i w toku rozmowy zwykle okradał zaczepionych. Pomagał mu zwykle inny podejrzany osobnik, który zdołał się ulotnić.

Ubiegłego roku Wróbel upatrzył sobie pewnego piekarza z prowincji i zbliżył się do niego na ul. Pocztowej z uśmiechem, wyciągając rękę na powitanie.

— Jak się masz, przyjacielu — wołał — toć przecież dobrze się znamy od wielu lat!

Zakłopotany piekarz długo się namyślał, kto jest ów nieznajomy, który witał go tak czule. Wróbel wkrótce zręcznie przekonał piekarza, że — dobrze się znają. Potoczyła się wesoła rozmowa, podczas której Wróbel niejednokrotnie ściskał serdecznie swego towarzysza.

Wreszcie pożegnali się i dopiero po pewnym czasie dobroduszny piekarz stwierdził z przerażeniem brak portfelu, zawierającego 200 zł. Wróbel tymczasem zdołał umknąć i na ul. Woźnej zaczepił innego kmiotka. I tu bezczelny złodziej zdołał wyciągnąć z kieszeni 150 zł.

Po dłuższych dochodzeniach sprytnego złodziejaszka wreszcie ujęto i oddano pod sąd. Wczoraj toczyła się właśnie przeciwko niemu rozprawa Oskarżyciel publiczny domagał się ukarania recydywisty 4-letniem ciężkiem więzieniem, do czego trybunał przychylił się. Pozatem pozbawiono W. przez 5 lat praw obywatelskich i przez 5 lat zarządzono nad nim dopuszczalność dozoru policyjnego. (z)

Pod zarzutem morderstwa

Echa strasznej zbrodni we Władysławowie

W sądzie okręgowym wznowiono dziś rozprawę o zamordowanie w lutym ub. r. 70-letniego gospodarza Wawrzyńca Kucza z Władysławowa. Jako podejrzanych o morderstwo aresztowano i osadzono na ławie oskarżonych Waltrowskiego, Biniaka i Sylwestra Maćkowiaka. Rozprawę przerwano w dniu 8 bm. na wniosek oskarżenia, które powołało szereg nowych świadków. Rekrutują się oni wyłącznie z pośród więźniów. Rozprawa wzbudziła wielkie zainteresowanie zarówno ze względu na same jej tło, jak i na charakter świadków W chwili gdy to piszemy badanie świadków trwa. (z)

Trzy ofiary nieostrożności

Dwóch chłopców utonęło podczas ślizgawki — Zabita przez transmisję

W Myjomicach (pow. kępiński) podczas ślizgawki na stawie załamali się na lodzie dwaj chłopcy, 14-letni Wojciech Nowojski i 16-letni Stanisław Kotala z Myjomic. Obaj chłopcy utonęli.

* * *

W Krosienku (pow. śremski) podczas młócenia zboża u rolnika p. Knopika wkręciła się w transmisję zajęta przy pracy Katarzyna Maikówna. Transmisja rzuciła ją kilka razy o klepisko. W stanie beznadziejnym Maikównę przewieziono do Poznania, gdzie zmarła ona wskutek odniesionych obrażeń. (k)

KALENDARZYK

Sobota, 16 stycznia 1932.

Słońce: wschód 7,56; — zachód 16,07; — długość dnia 8 godz. 11 min

Księżyc: wschód 10,48; — zachód 0,54; — po pierwszej kwadrze

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana plus 1 st. C., pogodnie, wiatr południowo-zachodni, ciśnienie atmosferyczne wysokie 767 mm — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 4 st. C., najniższa plus 1 st. C.

Kal. rzk.: Marcel P.; jutro Antoni Op.

Kal. słow.: Włodzimir; jutro Rościsław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Białym Orłem, Stary Rynek 41. — Apteka Św. Piotra, ul. Półwiejska 1. — Apteka Św. Marcina, ul. Fr. Ratajczaka 12. — Apteka Śródecka, Rynek Śródecki 1.

Wilda: Apteka „Fortuna", Górna Wilda 96 — Apteka przy Bramie Wildeckiej, Górna Wilda 3

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul Mickiewicza 22. — Apteka „Pod Opatrznością Boską", ul Dąbrowskiego 76.

Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha, narożnik ul. Niegolewskich.

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

OSOBISTE

— * **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Stopień inżyniera leśnictwa uzyskali pp. Rajmund Krukowski z Berlina, Jarogniew Adam Śmielecki z Gniezna, Seweryn Samulski z Rozdrażewa w wojew poznańskiem, Adam Herman z Wilna. — Stopień inżyniera rolnictwa uzyskał p. Henryk Paweł Pomernacki z Lugstówka w wojew. łódzkiem.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Roczne walne zebranie delegatów** Stow. Urzędników Poznańskiego Samorządu Wojewódzkiego odbędzie się w niedzielę, 17 bm. w sali sejmikowej Starostwa Krajowego, Al. Marcinkowskiego 29. Na intencję zebrania odprawi się o godz. 9,30 nabożeństwo w kościele św. Kazimierza na Śródce (w zakładzie dla głuchoniemych). Początek zebrania o godz. 11 Uprasza się wszystkich delegatów, członków władz i zwyczajnych członków Stowarzyszenia o gremjalny udział w nabożeństwie.

— * **Sodalicja Pań Zawodu Kupieckiego.** Walne zebranie sekcji misyjnej odbędzie się w poniedziałek, 18 bm. o godz. 19,15 w Czytelni Sodalicyjnej, ul. św Marcina 69.

— * **Poznański okręg „Sokoła".** Zebranie pełnego zarządu odbędzie się w poniedziałek, 18 bm. o godz. 19.30 na boisku.

— * **Roczne walne zebranie Tow. Powstańców i Wojaków w Starołęce** odbędzie się w niedzielę, dnia 17 stycznia br. Początek o godz. 14 w sali „Polonji". Zarząd Towarzystwa prosi wszystkich członków o jak najliczniejszy udział.

— * **Związek Rolników z wyższem wykształceniem.** Zarząd Oddziału Poznańskiego przypomina, że 19 bm. o godz. 17 odbędzie się w Poznaniu w sali posiedzeń Wielkopolskiej Izby Rolniczej (ul. Mickiewicza 33) pierwsze zebranie dyskusyjne oddziału Związku Referat na temat: Zagadnienia agrarne wygłosi p. dr Felicjan Dembiński.

— * **Zarząd Sodalicji Marjańskiej Nauczycieli** prosi o liczny udział w zebraniu Stowarzyszenia Opieka Polska nad Rodakami na Obczyźnie w poniedziałek, 18 bm. o godz. 20 w salce Domu Księgarni św. Wojciecha, Al. Marcinkowskiego 22, I ptr. Na porządku obrad referat ks. Cz Garsteckiego n. t. „Obecne położenie i potrzeby emigracji polskiej we Francji".

— * **Narodowa Organizacja Kobiet — Koło Poznań-Wilda.** Plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek, 18 bm o godzinie 20 w salce p. Kasprzakowej, ulica Kilińskiego 15 Referat wygłosi p. Budyłło na temat „Na Wawelu".

WYKŁADY

— * **„Caritas" na misjach chińskich.** — Na powyższy temat wygłosi referat na zebraniu sekcji misyjnej Sodalicji Pań Miejskich ks prof Skaziński we wtorek, 19 bm. o godz. 17 w sali księgarni św Wojciecha Ze względu na aktualność sprawy oraz na osobę prelegenta, wykład zapowiada się bardzo ciekawie i interesująco.

— * **Miasto sztuki — Wilno.** Staraniem Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego oddział w Poznaniu wygłosi p. dr Jerzy Remer w niedzielę, 17 bm o godz 17 w sali Śniadeckich w Collegium Medicum odczyt n. t. Miasto sztuki — Wilno. Odczyt ilustrowany jest 150 przeźroczami według specjalnych zdjęć fotograficznych Jana Bułhaka.

— * **Bardzo interesujący wykład** o położeniu i potrzebach emigracji polskiej we Francji wygłosi w poniedziałek, 18 bm o godz 8 wieczorem w salce domu Księgarni św. Wojciecha ks. Czesław Garstecki, sekretarz generalny Zjednoczenia Polskich Tow. Katol. we Francji.

ŻYCIE SOKOLE

— * **„Sokół" Poznań XII.** Roczne walne zebranie żeńskiego gniazda w śródmieściu odbyło się w piątek, 15 bm przy licznym udziale członków, wykazując piękny i zdrowy rozwój organizacji. Wybory uzupełniające przyniosły pewne zmiany w składzie zarządu. Wobec stanowczej, mimo ogólnego protestu, rezygnacji dotychczasowej zasłużonej prezeski druchny Dobroczyńskiej, wybrano w jej miejsce jednogłośnie druchnę Lewicką Z podobnego powodu w miejsce druchny Kapałczyńskiej wybrano skarbniczką druchnę Michalakową. Obie te ustępujące druchny wybrano jako radne. Naczelniczką została drh. Szkudlarska, kierowniczką młodzieży drh. Szulczykowa, a jej zastępczynią drh. Kosmalanka, zast. sekretarki drh. Barciszewska, a administratorka drh. Zielińska. Pozatem dokonano wyboru sądu honorowego oraz delegatek na radę dzielnicową i okręgową. Szczegółowe sprawozdanie podamy w „Życiu Sokolem".

WYSTAWY

— * **Z Tow. Przyj. Sztuk Pięknych.** Otwarcie nowej wystawy w salonie Tow. przy placu Wolności 18 nastąpi w niedzielę jutrzejszą o godz. 12. Wystawiono cykl obrazów Leona Wróblewskiego z powstania dnia 27 grudnia 1918 r. w Poznaniu oraz kolekcję dzieł Adama Bunscha. Obok tego wystawa bieżąca, w której udział biorą następujący artyści: Augustynowicz, Batycki, Kabaciński, Ossecki i Szwarc. Wystawa otwarta w dnie powszednie od godz. 11—17, w niedziele i święta od godz. 12—15 Wstępne wynosi 1 zł. dla młodzieży kształcącej się 50 gr.

— * **Związek Hodowców Konia Szlachetnego w Wielkopolsce** urządza pod egidą Wielkopolskiej Izby Rolniczej dnia 20 i 21 kwietnia w Poznaniu (koszary 15 p. ul., ul. Grunwaldzka 24-26) regjonalną wystawę ogierów, na której zakupywane będą ogiery dla Zarządu Stadnin Państwowych. Zgłoszenia przyjmuje sekretarjat Związku (Wielkopolska Izba Rolnicza — Poznań, ul. Mickiewicza 33) na przepisowych formularzach, które na życzenie wysyła się hodowcom wraz z warunkami przyjęcia ogierów na wystawę. Do zgłoszeń winien być dołączony dowód urodzenia źrebaka Po ogierach państwowych winien być dowód urodzenia, potwierdzony przez zarząd właściwego Stada Ogierów, po ogierach prywatnych przez Związek Hodowców Konia Szlachetnego w Wielkopolsce Ogiery bez powyższych dowodów umieszczone będą w katalogu, jako ogiery bez udowodnionego pochodzenia. Ostateczny termin zgłaszania upływa z dniem 1 marca.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Kurs alkohologji dla młodzieży żeńskiej** odbędzie się w niedzielę, 17 bm. od godz 15 do 18.30 w sali Księgarni św. Wojciecha. Przemawiać będą m. in. p. prof dr Gantkowski, p. prof. M R Dedjowa, p dr. Niesiołowski. Kurs jest bezpłatny i przeznaczony dla zastępowych, drużynowych, członków zarządów i innych członków organizacyj młodzieży żeńskiej.

— * **Czytelnia dla Kobiet** przypomina o kursach robót ręcznych artystycznych i praktycznych, które obejmują: malowanie na porcelanie, trykotaż ręczny, twedy, koronki artystyczne, cerowanie, batik oraz liworyzację. Zgłoszenia przyjmuje codziennie Czytelnia dla Kobiet, ul. Kantaka 9, od godz. 11—13 i od 17—19.

WIECZORY, KONCERTY

Ogłoszenia i uwiadomienia o balach, wieczorkach tanecznych, zabawach karnawałowych, herbatkach i bridgeach z tańcami oraz wszelkich tym podobnych przedsięwzięciach kierować należy do administracji pisma naszego, a nie do redakcji.

Wszystkie te doniesienia podawać będziemy stale w dziale „Kronika towarzyska" Punktualne zamieszczenie ich poręczyć możemy tylko w tych wypadkach, gdy nastąpi poprzednie porozumienie się między organizatorami odnośnych przedsięwzięć zabawowych a naszą administracją.

Przy nadsyłaniu tych doniesień na drodze listownej podać należy dokładny adres i numer telefonu tej osoby, z którą administracja nasza mogłaby porozumieć się co do bliższych szczegółów, odnoszących się do zamieszczenia nadesłanego uwiadomienia

— * **Wieczór ku czci śp. dr. fil. Marji z Młodzianowskich Dyrdowskiej.** Staraniem Zrzeszenia Asystentów Uniwersytetu Poznańskiego, Koła Przyrodników U. P, oraz grona studentów medycyny odbędzie się w niedzielę, 17 bm. o godz 17 w sali Nenckiego, Coll. Medicum, ul. Fredry 10, wieczór poświęcony uczczeniu zasług śp. Zmarłej na polu naukowem, pedagogicznem i społecznem.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Komitet zjednoczonych organizacyj przeciwalkoholowych m. Poznania** wzywa członków do gremjalnego udziału w uroczystej akademji ku czci św. Rodziny, która odbędzie się w niedzielę, 17 bm. o godz. 12 w kinie „Słońce" przy udziale J. Em ks. Kardynała-Prymasa. — Wstęp bezpłatny. Równocześnie zachęcamy do udziału w zebraniu „Opieki polskiej nad rodakami", które odbędzie się w poniedziałek, 18 bm o godz. 20 w sali Księgarni św. Wojciecha. Wykład wygłosi ks. Garstecki na tem. „Obecne położenie i potrzeby emigracji polskiej we Francji".

— * **Kat. Związek Polek** wzywa Katolickie Koła Pań, Ognisko Polek, Stow. b. wychowanek SS Urszulanek, Stow b. uczenic gimnazjum Serca Jezusowego, Stow. Kuźniczanek, Odrodzenie — sekcji koleżanek, Katolicką Ochronę Kobiet, Pomoc Naukową dla dziewcząt, Wartę i SS. Czerwonego Krzyża pod wezw. Serca Jezusowego — do przybycia na akademję ku czci św Rodziny, która się odbędzie w niedzielę, 17 bm. o godz. 12 w teatrze świetlnym „Słońce".

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Koło Muzyczno-Sceniczne „Dzwon" Poznań-Jeżyce** odbyło w dniu 10 bm. swe roczne walne zebranie pod przewodnictwem p radcy Czekały. Po wysłuchaniu sprawozdań zarządu i udzieleniu mu pokwitowania przystąpiono do wyboru nowych władz na rok bieżący. Wybrani zostali prezesem ponownie p Wojciech Pohl, zastępcą — p Nowak, sekretarzem — p. Czekała, zastępcą sekretarza — p. Burdajewiczówna, skarbnikiem — p. Wilczyński, gospodarzem — p Sporny, zastępcą — p. Okoniewski W dowód uznania zasług około rozwoju Koła zgromadzenie mianowało p. Pohla prezesem honorowym (we.)

— * **Herbatka Tow. Wyd. „Polska Armja Błękitna"** odbyła się w niedzielę, dnia 10 stycznia br. w kawiarni „Adria" Herbatkę urozmaiciły tańce i artystycznie wykonany śpiew p. Marji Miłoszewskiej-Belgioioso, przy akompanjamencie p. prof. Sauera. Organizacja „herbatki" spoczywała w rękach p. W. Filipowskiej.

KRONIKA POLICYJNA

— * **Czyje rzeczy?** W komisarjacie V znajduje się dywan pluszowy wielkości 2×3 m., słonina solona, wędzona szynka, suszony owoc i grzyby. — Na posterunku w Głównej przechowuje się 3 wełniane kamizelki brązowe. — W wydziale śledczym na miasto Poznań (pokój 71-72) zakwestjonowano czarną jedwabną suknię z crepe georgette z kremowym kołnierzem i mankietami, oraz czerwoną suknię z jedwabnego trykotu, przybraną wypustkami złotego koloru. Rzeczy te pochodzą z kradzieży. (k.)

— * **Ucieczka tajemniczego nieznajomego.** Powracający do domu przy ul. Gen. Kosińskiego 14 p. Antoni Olejnik spotkał

w klatce schodowej nieznanego osobnika, który począł uciekać. P. Olejnik jął ścigać nieznajomego, przyczem ten porzucił paczkę, zawierającą 4 kg. chleba i 2 kg. sadła. Prawdopodobnie były to skradzione przedmioty. (k.)

Z POMORZA

— * **Grudziądz.** (Śmierć na ślizgawce.) W Skurgwach pod Grudziądzem zabawiało się kilkoro dzieci na zamarzniętym stawie. Nagle lód się załamał, a 9-letnia córka robotnika Bandurowicza wpadła do wody. Nim pomoc nadeszła dziewczynka niestety utonęła.

— (Nowe wydawnictwo.) Poczęło tu wychodzić nowe pismo p. t. „Sokół Pomorski". Wydawcą jest przewodnictwo „Sokoła" dzielnicy pomorskiej. Zadaniem pisemka (miesięcznika) jest nawiązanie jak najściślejszego kontaktu z sokolstwem pomorskiem. (ski.)

— * **Grudziądz.** (Wynik spisu ludności.) Drugi powszechny spis ludności wykazał w Grudziądzu 51 106 osób, bez wojska koszarowego, cytadeli i mieszkańców przedmieścia Małe Tarpno. Według spisu ludności r. 1921 Grudziądz liczył 33 516 mieszkańców; przybyło zatem 17 490, czyli zgórą 52 proc. Podane cyfry mogą jeszcze ulec pewnym nieznacznym jednak zmianom. Przed 25 laty Grudziądz liczył 35995 dusz, czyli 2 479 więcej, niż w r. 1921, kiedy to po zerwaniu pęt wskutek licznych wyprowadzeń liczba mieszkańców podlegała pewnym wahaniom. M. Tarpno, przedmieście Grudziądza liczy obecnie około 2 800 mieszkańców (1905 r. — 2131) a Cytadela około 2 000.

— (Pożar.) W Nowem Błonowie spalił się doszczętnie wiatrak właściciela Lipińskiego wraz z zbożem do przemiału. Straty wynoszą kilka tys. złotych. Poszkodowany nie był zaasekurowany. Mimo dochodzeń przyczyny pożaru nie ustalono.

— (Trup w szopie.) W szopie przy ul. Dworcowej, własność pewnej firmy spedycyjnej, znaleziono zwłoki 43-letniego Leona Justusa; J. bez stałego miejsca zamieszkania zmarł prawdopodobnie z wycieńczenia. (ski.)

— * **Grudziądz.** (Ujęcie szajki złodziejskiej.) W czasie świąt Bożego Narodzenia dokonano w Wąbrzeźnie kilka włamań rabunkowych; łupem złodziei padło 1 500 zł w gotówce oraz garderoba łącznej wartości około 10 000 zł. W Nowy Rok przychwyciła policja grudziądzka jednego ze złoczyńców, mianowicie 20-letniego Teofila Florka, ubranego w nowy garnitur, który F. skradł szoferowi Mellerowi w Wąbrzeźnie; drugie ubranie Mellera F. sprzedał w pewnym sklepie starzyzny. W Bydgoszczy przyłapano dwóch wspólników Florka, którzy tymczasem dokonali włamania w starostwie w Mogilnie. Wszyscy aresztowani są byłymi wychowankami domu poprawczego w Chojnicach.

— (Dostojny chrzestny.) Z okazji urodzenia 7 syna kupca Grzywacza w Rogoźnie Pom. p. Prezydent Rzplitej przyjął godność ojca chrzestnego, przysyłając równocześnie chrześniakowi upominek i książeczkę oszczędności na 50 zł. (ski.)

— * **Więcbork.** (Na bezdomnych.) Na sali p. Umińskiego odbył się wieczorek, urządzony przez Tow. Pań św. Wincentego a Paulo. Przy zapełnionej po brzegi sali odegrano utwór sceniczny p. t. „Ciotka Karola". Amatorzy wywiązali się znakomicie ze swych ról, to też publiczność obdarzyła ich hucznemi oklaskami. Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna. Czysty dochód przeznaczono na biednych miasta.

— (Gwiazdka w ochronce.) Społeczeństwo naszego miasteczka zgotowało dzięki swej ofiarności obfitą gwiazdkę dla dzieci ochronki. Gwiazdkę urządzono na salce parafjalnej. Dzieci zostały obdarowane przez gwiazdora w obecności swych rodzin rozmaitemi podarunkami. Uroczystość ta rozpoczęła się przemówieniem ks. dziekana Wielmowskiego. Przemówił też ks. Wysiecki, poczem nastąpiły deklamacje dzieci, rozdawanie podarków i śpiewanie kolend.

— (Pożar.) Przed kilku dniami wybuchł pożar w zabudowaniach p. Ryszarda przy ul. Hallera. Spalił się chlew i szopa. Straty, które wynoszą około 8 000 zł, pokrywa Ubezpieczenie ogniowe. Inwentarz zdołano z trudnością uratować. Ogień powstał wskutek nieostrożności przy gotowaniu ziemniaków dla inwentarza w pobliżu chlewu.

— (Kradzież.) Podczas targu skradziono z koszyka p. Stasińskiej z Więcborka portmonetkę z zawartością 32 zł. Złodziej zbiegł niepoznany.

— * **Chojnice.** (Smutny znak czasu.) Na terenie Chojnic względnie pow. chojnickiego dokonano w ub. roku na podstawie odnośnej statystyki 25 samobójstw; jest to przerażająca cyfra, jakiej dotąd jeszcze nie notowano.

— (Historja z futrem.) Na schodach pewnego domu przy ul. Człuchowskiej znalazł pewien późno wracający lokator wartościowe futro, które następnego dnia oddał na policji. Dochodzenia ustaliły, że futro, wartości 5 000 złotych, jest własnością p. dr. Kalinowskiej, zamieszkałej w tej kamienicy, w której p. K. zamieszkuje. Pani K. oświadczyła na zgłoszenie policji, że posiada wprawdzie podobne futro, że jednak nie została okradziona. Po pewnej chwili, chcąc się upewnić, przejrzała swą garderobę i zauważyła ku swemu przerażeniu brak swego futra. Jakim sposobem okrycie znalazło się na schodach, nie zdołano dotąd ustalić. (x.)

— * **Chojnice.** (Koncert.) Ubiegłej niedzieli odbył się wspaniały koncert symfoniczny miejscowej orkiestry gimnazjalnej, obchodzącej 10-lecie swego istnienia. Doborowe występy znanej ze swych poprzednich wystąpień orkiestry, pod batutą protektora i dyrygenta p. prof. Wagnera, wywarły na słuchaczach silne wrażenie.

— (Kurs żeglarski.) Harcerstwo Polskie przystępuje do organizacji w wakacjach letnich na jeziorze charzykowskiem pod Chojnicami kursu żeglarskiego, obliczonego na 300 osób. Tow. Popierania Turystyki w Chojnicach, jak również miejscowy Klub Żeglarski przyrzekły jak najdalej idącą pomoc w tej akcji. Dyzlokacja harcerzy nastąpi w nowo wybudowanym ośrodku żeglarskim w Charzykowie.

— (Niecny wybryk.) Właścicielowi autobusu p. J. Kłosowi z Brzeźna, utrzymującego komunikację pomiędzy Chojnicami a Brzeźnem, wyrządził jakiś nieznany osobnik ogromną szkodę. Otóż nasypał do oliwy w silniku opiłek, które spowodowały znaczne uszkodzenia silnika, a co zatem idzie wstrzymanie komunikacji aż do wyreparowania szkód. Pan K. poniósł wobec tego szkody około tysiąca zł.

— (Z Klubu Sportowego „Chojniczanka".) Ubiegłej niedzieli odbyło się doroczne walne zebranie Klubu Sportowego „Chojniczanka". Po sprawozdaniu z całorocznej działalności Klubu, wybrano nowy zarząd w następującym składzie pp.: St. Karczewski ponownie prezesem, Lubiński — zastępca, Glaza — sekretarz, Nürnberg — skarbnik. Program pracy klubu na rok bieżący jest bardzo obszerny i przewiduje liczne rozgrywki międzyklubowe.

— (Ze Związku Pracowników Kupieckich.) W czwartek odbyło się u p. Chełstowskiego doroczne walne zebranie tut. oddziału Związku Pracowników Kupieckich. Pod przewodnictwem p. Roma z Bydgoszczy — delegata zarządu głównego — jako marszałka, wybrano następujący zarząd pp.: Zieliński — prezes, Kierzkowski — zastępca, Mindykowski — sekretarz, Kubacki — zastępca, Klein — skarbnik, Cholaszczyńska — bibljotekarka, Czerwińska — zast., Szczęsna i Biernacka — ławniczki, Klein i Kierzkowski — kuratorzy sekcji uczni handlowych. Wawrzynowicz i Fangajska — komisja rewizyjna.

— (Osobiste.) W piątek, 15 bm. obchodzili pp. Leon i Antonina z Wojciechowskich Wietrzykowscy srebrne gody.

— (Ilu mamy bezrobotnych.) Ogólna liczba bezrobotnych w powiecie świeckim wynosi obecnie około 1100 osób, z czego około 300 przypada na miasto Świecie. (tts.)

— * **Kartuzy.** (Surowy wyrok sądu gdańskiego.) Sąd gdański rozpatrywał ostatnio w apelacji sprawę Wiktora Beyera z Milanowa, pow. Kartuzy, któremu zarzuca się fałszowanie gdańskich pięcioguldenówek i puszczanie ich w obieg. — Beyer został w swoim czasie schwytany w Gdańsku na gorącym uczynku rozpowszechniania falsyfikatów. Sąd pierwszej instancji wymierzył mu 3 lata domu karnego, natomiast w instancji odwoławczej sędziowie gdańscy podwyższyli karę na 4 lata domu karnego i surowy wyrok umotywowali tem, iż Beyer spowodował poderwanie zaufania do waluty gdańskiej. Równocześnie wyrażono przypuszczenie, że Beyer miał dalszych fachowych wspólników, ponieważ wyrób fałszywych pięcioguldenówek był bardzo umiejętnie zorganizowany, a same falsyfikaty doskonale podrobione. (S. B.)

— * **Świecie.** (Pogrzeb śp. ks. prob. Lipskiego.) W poniedziałek odbył się w Gruczno pod Świeciem wspaniały pogrzeb śp. ks. prob. Teofila Lipskiego. Wigilje oraz mszę św. żałobną odprawił brat śp. zmarłego, ks. prob. Lipski z Starogardu, w asyście około 30 księży. Nad grobem wygłosił rzewne przemówienie ks. dziekan Konitzer z Świecia. Zmarły kapłan był gorącym patrjotą, brał czynny udział w życiu społecznem parafji i zaskarbił sobie zaufanie nietylko w parafji, ale daleko poza jej granicami; czego najwymowniejszym dowodem był wprost tłumny udział w pogrzebie. Śp. ks. prob. Lipski urodził się w Miedznie pow. chojnickiego.

— * **Brodnica.** (Wyniki spisu ludności.) Drugi powszechny spis ludności wykazał w powiecie brodnickim 65 930 osób bez wojska koszarowego w Brodnicy. W roku 1921 było 61 230 osób. Na miasto Brodnicę przypada 8 460 mieszkańców przed 10 laty (6 963), na Lidzbark 4 081 (3 325), Górzno 1 825 (1 665), na gminę Jabłonowo 3 649 (2 447). Przed 25 laty w wymienionych miejscowościach naliczono 7 220 wzgl. 3 806, 1 607 i 1 740 dusz. Największy przyrost mieszkańców, około 50 proc., wykazuje Jabłonowo, położone na skrzyżowaniu kilku linij kolejowych. (x.)

— * **Gdynia.** (Z szpitala Sióstr św. Wincentego a Paulo.) W dniu 12 bm. ks. dr. Michalski, w obecności wicekomisarza rządu, przedstawicieli lekarzy, duchowieństwa i społeczeństwa, dokonał tutaj poświęcenia rozbudowanego szpitala Sióstr przy placu Kaszubskim. W szpitalu zainstalowano nowoczesny oddział chirurgiczny, który prowadzi dr. Maciejewski z Poznania, b. asystent prof. Jurasza. Naczelnym lekarzem szpitala, który posiada ogółem 95 łóżek, jest dr. Skowroński.

— (Ze „Stoczni Gdyńskiej".) „Stocznia Gdyńska" wznosi obecnie w porcie wielką halę montażową o powierzchni około 1 500 metrów kwadratowych. W hali ustawia się specjalne maszyny, przeznaczone do walcowania i wyginania płyt żelaznych które służą do budowy okrętów. „Stocznia Gdyńska" wykonuje obecnie pławy dla urzędu morskiego i 34-tonnowy kuter dla morskiego urzędu rybackiego, pozatem kilka średnich i drobnych remontów.

— * **Gdynia.** (Echa defraudacyj w urzędzie.) Prokuratorja generalna złożyła do tutejszego sądu skargę skarbu państwa o odszkodowanie w sumie 4 800 zł, jako zwrot defraudacyj, popełnionych w tutejszym „Urzędzie Morskim" przez byłego fałszywego doradcę prawnego Janusza Zaleskiego. W roku ubiegłym Zaleski skazany został tutaj za defraudacje na 18 miesięcy więzienia i pozbawienie praw obywatelskich przez lat pięć. Jak słychać, odbył już karę i przebywa obecnie na wolności.

— („Getcha" cofnęło wniosek o nadzór.) Gdyńskie Tow. Handlowe, które, jak donosiliśmy, wystąpiło do sądu o nadzór sądowy, teraz wycofało swój wniosek, ponieważ dokładniejsze zbadanie ksiąg i dokonanie inwentury wykazało, że na wszystkie pretensje jest dostateczne pokrycie i, że pozostaje jeszcze duża nadwyżka.

— (Upadłości.) Sąd ogłosił tutaj ostatnio upadłość firmy „Drzewopol" w Chylonji i „Ship Supplies", trudniącej się zaopatrywaniem okrętów.

— (Reduta prasy.) Morski Syndykat Dziennikarzy urządza tutaj w dniu 6 lutego w salach „Domu Zdrojowego" pierwszą w Gdyni wielką redutę.

— (Sprostowanie firmy „Elibor".) Zarząd spółki akcyjnej „Elibor" w Warszawie przesyła nam sprostowanie naszej wiadomości z dnia 9 bm., że gdyński oddział „Elibora" ma ulec likwidacji. Oddział ten nie przejdzie w ręce inne i pozostanie nadal. (S. B.)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Aniela Lewicka 5 zł. — M. P. z podziękowaniem za doznane łaski i dobrodziejstwa w ubiegłym roku, prosząc o szczególne łaski i dobrodziejstwa w bieżącym roku, 3 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaenmi 70 zł.

Na bezrobotnych: I. K. 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 390 zł.

Na biednych parafji św. Marcina: Firma Phillips zamiast wieńca na trumnę śp. Teodory Idaszakowej 40 zł.

Na Czerwony Krzyż: Ks. Bolesław Gryczka, Ostrzeszów, 5 zł. — Tadeusz Göbel, Ostrzeszów, 3 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 18 zł.

Na ochronkę Dzieciątka Jezus na P. W. K.: Róża Erzepkowa 3 zł. — Wiesława Cichowiczówna 30 zł. i Irena Nowakówna 17 zł. za co składam serdeczne „Bóg zapłać"!

Stefanja Posadzowa.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Obywateli Polaków z Obczyzny.** Walne zebranie odbędzie się w niedzielę, 17 bm. o godz. 16 u p. Jarockiej, ulica Masztalarska 8 a.

— **Stow. Porządku Publicznego — Wilda.** Walne zebranie odbędzie się w sobotę, 16 bm. o godz. 19,30 w lokalu p. Figla, Wierzbięcice 27.

— **Związek Misyjny Polek.** W niedzielę, 17 bm. o godz. 19 na sali W. S. H. Al. Marcinkowskiego 3 wygłosi p. dr. Paulus wykład misyjny z przeźroczami „Podróż naokoło świata" (szczególnie wrażenia z Indyj).

— **Tow. Śpiewu „Halka", Jeżyce.** W niedzielę, 17 bm. o godz. 17 odbędzie się roczne walne zebranie w lokalu posiedzeń ul. Kraszewskiego 16.

— **Zrzeszenie Tokarzy w przemyśle metalowym.** Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, 17 bm. o godz. 10,30 w sali posiedzeń p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8.

— **Tow. Przem. „Jedność" pod wezw. św. Antoniego w Poznaniu.** Roczne walne zebranie Tow. odbędzie się we wtorek, 19 bm. o godz. 19.30 w lokalu posiedzeń p. Ograbowicza przy ul. Ślusarskiej 6. Na porządku obrad sprawozdania, a m. in. również uchwalenie budżetu na r. 1932. O jak najliczniejszy udział członków uprasza Zarząd.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **W. P.** Stanowisko Kasy Chorych jest uzasadnione; może Pan pobierać tylko jeden z tych zasiłków. Przedłużenie czasokresu zasiłkowego nie nastąpi wskutek tej okoliczności. (K.)

— **J. N.** Nie słyszeliśmy o takiej spółdzielni. (K.)

— **B. L. R.** Radzimy nadać ogłoszenie w naszem piśmie. (K.)

— **P. Milewska.** Jeżeli coś w tym rodzaju nastąpi, niech Pani nam wtenczas przedstawi fakty, a udzielimy porady. (K.)

— **P. Wyrwicki.** Można ustnie lub pisemnie. (K.)

— **L. M. 250.** Równowartość pożyczonej sumy bez odsetek 307,50 zł. Jednak zdaje się nam, że nie warto się procesować. A może dłużnik sam zechce zapłacić? (K.)

— **M. 100.** 1) Trzy miesiące; wypowiedzenie powinno nastąpić najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca poprzedzającego czasokres wypowiedzenia. 2) Przedstawić sprawę w Inspektorjacie Pracy, ulica Składowa 3. 3) Jeżeli w r. b. wypłacono innym pracownikom, powinien to samo otrzymać również pracownik zwolniony. (K.)

— **P. St. Ossowski.** Nie posiadamy takiej listy. Poinformuje najbliższy urząd skarbowy. (K.)

— **M. M. Bonin.** Wkłady Pańskie utraciły wartość z powodu dewaluacji marki. Bank wypłaci tylko tyle, ile odpowiednio wypłaca za udziały członków. (K.)

— **P. Regina Kalisz.** Owszem. Podatek wynosi 12 proc. (K.)

— **B. D. Lwówek.** Nie znamy tego banku. Wogóle radzimy ostrożność z takiemi zamiejscowemi, a najczęściej żydowskiemi „bankami", które sprytnie zyskują i tracą z obcych kapitałów, same nic nie ryzykując. (K.)

— **Basia nad Wartą.** Obliczenie zgadza się; należy zapłacić wraz z odsetkami 972 złotych. (K.)

— **I. B.** „Powyższe" wzgl. „powyżsi" zupełnie zbyteczne; wystarczy „są niepewni". (K.)

— **M. B. z G.** Nie wiemy; prawdopodobnie w którejkolwiek fabryce maszyn. (K.)

— **Czytelniczka z Pleszewa.** Utraciły wartość z powodu dewaluacji marki. (K.)

— **P. Serwański, Ostrów.** Adres „Rozwoju": Poznań, Aleja Marcinkowskiego 24, podwórze II ptr. (K.)

— **J. T., Poznań.** Podobno najwięcej zwolenników ma system Gabelsbergera, jednak nic stanowczego powiedzieć nie możemy. Odpowiednie podręczniki można nabyć w księgarni. (K.)

DZIŚ KAZIMIERZ KRUKOWSKI w Poznaniu.

Wielkie zainteresowanie dzisiejszym występem znakomitego artysty!

KAZIMIERZ KRUKOWSKI, bezsprzecznie najznakomitszy i najpopularniejszy piosenkarz i humorysta polski, ulubieniec najszerszych sfer publiczności, świetny odtwórca ról głównych w filmach: „Tajemnica starego rodu", „Janko Muzykant", „Niebezpieczny romans" oraz „Ułani, ułani, chłopcy malowani" — przybywa do Poznania i wystąpi jedyny raz **dziś w sobotę, dnia 16 stycznia r. b. o godz. 11 wiecz. w teatrze „Słońce".**

KAZIMIERZ KRUKOWSKI w Poznaniu reklamy nie potrzebuje. Wystarczy nazwisko Krukowskiego na afiszu a z góry można przewidzieć, że sala będzie zapełniona po brzegi nawet w dzisiejszych ciężkich czasach.

KAZIMIERZ KRUKOWSKI na swym dzisiejszym wieczorze w „Słońcu" wykona szereg najnowszych przebojów swego bogatego repertuaru, między innemi usłyszymy piosenki i monologi: „Gazetka", „Słowo musi być święte", „Ja się nie nadaję", „Pustka", „Nie rozumiem".

Ponadto w sobotnim wieczorze Krukowskiego w „Słońcu" udział przyjmą: IRENA POPIELSKA, znakomita tancerka, artystka teatru „Casino de Paris", która wykona szereg efektownych tańców oraz doskonała pieśniarka z „Morskiego Oka" ADA OWIDZKA, która wystąpi w swoim ciekawym repertuarze. Akompanjament objął znakomity kapelmistrz i kompozytor ADAM RAPACKI. Niewątpliwie sobotni wieczór Krukowskiego, podobnie jak wszystkie poprzednie, zgromadzi tłumy publiczności naszego miasta. Zainteresowanie dzisiejszym wieczorem bardzo wielkie.

Bilety po cenach bardzo przystępnych są już do nabycia w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, Gwarna 20. zw 12 844

„Betleem Poznańskie" K. Piekarczyka, według znanej książki „Węzeł na chustce" tegoż autora, wystawiają V-te Drużyny Harcerskie imienia Ks. J. Poniatowskiego, w niedzielę, 17 b. m., o godz. 12 w poł., w Teatrze Polskim na ogólne żądanie po raz drugi.

Prapremjera, na której wypełniająca widownię publiczność z rosnącem zainteresowaniem śledziła akcję na scenie, gdzie odtwarzano wiernie przygotowania i przeżycia harcerzy w grudniu 1918 roku, owych pamiętnych dni Powstania Wielkopolskiego, została przyjęta entuzjastycznie. Chcąc uprzystępnić wszystkim, a szczególnie młodzieży, oglądania tego budującego widowiska, obniżyliśmy ceny biletów od 40 groszy do 1,50 zł. które prosimy nabywać w przedsprzedaży w K. D. H. ul. Podgórna. zw 12 777/8

Towarzystwo Śpiewacze „Akord" powtórzy po raz piąty, a niestety i po raz ostatni, w niedzielę, 17 b. m., o godz. 5-tej przedstawienie „Misterjum ludowego" w sali Ogrodu Zoologicznego. Jak nas informują, dotychczasowe przedstawienia były pierwszorzędne pod każdym względem. zw 12 846/7

Teatr Polski

DZIŚ — „Bądź moim stryjem".
Niedziela, 17. 1. o godz. 15 „Aureljo nie rób tego". — O godz. 20 „Bądź moim stryjem".

Teatr Nowy

DZIŚ — „Rasputin i caryca".
Niedziela, 17. 1. o godz. 15 „Kot w butach".
Niedziela, 17. 1. wiecz. „Rasputin i caryca".

Teatr „Uśmiech"

DZIŚ — „Biały mazur".
Niedziela, 17. 1. o g. 15 „Cnotliwa Zuzanna". (Ceny zniżone) Wieczorem „Biały mazur".
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Objazdowy

pod kierownictwem Wł. Brackiego „Kajzer" — Macieja Wierzbińskiego
DZIŚ — Wieleń n. N.
Niedziela — Czarnków.
Poniedziałek — Obrzycko.
Wtorek — Szamotuły.

Teatr Wielki — Koncerty symfoniczne
Niedziela, 17. 1. XIV. koncert symfoniczny polsko-rumuński. Dyrygent: Zygmunt Latoszewski. — Solistka: Elżbieta Cotruś.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

POZNAŃ A POLSKIE PROBLEMY ZACHODNIE

W sylwestrowym Dziale Kultury i Sztuki rzucił prof. Rudnicki hasło, by Poznań stał się ośrodkiem wiedzy o najstarszej Polsce („polska nauka o starożytnościach będzie stworzona, musi być stworzona"). Całkiem słusznie, ale hasło to należy wydatnie rozszerzyć: nie tylko badania nad t. zw. starożytnościami polskiemi winny się tutaj skoncentrować. Poznań musi się stać ponadto ośrodkiem badań nad całokształtem problemów zachodnich

W poszczególnych okresach tysiącletniej naszej historji różne problemy polityczne wybijały się na czoło; bywały okresy, kiedy stanowczo dominowały zagadnienia wschodnie, bywały inne, w których północ zaprzątała sobą całą uwagę polityków, ale bywały i takie, kiedy ta sama rola przypadała zachodowi. Problemy zachodnie stanowiły najistotniejsze znamię całej niemal historji Piastowskiej, a we wcześniejszej jej połowie były jakgdyby osią, około której obracało się życie polityczne polskiego państwa.

Jakież to problemy?

Na pierwszy plan wysuwało się oczywiście współżycie z zachodnim naszym sąsiadem. Jeśli zaś chodzi o odpowiedź, kto był tym sąsiadem w najdawniejszej przeszłości, komplikuje się nieco sprawa. Tuż poza Odrą, na której kończyło się polskie państwo, siedziały rozliczne szczepy słowiańskie, obejmowane dziś wspólną nazwą Słowian Połabskich. Ale ludy te nie zawsze cieszyły się całkowitą niezawisłością, przeciwnie popadały niejednokrotnie w mniejszą lub większą zależność od zachodniego swego sąsiada, od Niemców. To też w tych wszystkich wypadkach, kiedy niezależność ich ustawała, miała Polska za sąsiada potężne państwo niemieckie. Rzecz oczywista inaczej kształtowało się pożycie jej ze słowiańskimi tubylcami, a inaczej ze zdobywcami niemieckimi. Nie koniec jednak na tem. We wczesnem średniowieczu reprezentowało niemieckość w tych stronach t. zw. cesarstwo rzymskie narodu niemieckiego, później natomiast, po jego osłabieniu się, a wzroście szeregu pomniejszych państewek, rolę pioniera niemczyzny na wschodzie przejęło na siebie łapczywe na cudzą własność państwo brandenburskie. Z tem znowuż całkiem inaczej ułożyć się musiały stosunki, aniżeli z dawnem cesarstwem.

Toby była wyraźnie zachodnia ściana polskiego państwa. Ale problemy zachodnie należy nieco rozszerzyć poza tę ścianę, i to rozszerzyć w dwóch przeciwległych kierunkach, południowym i północnym; na południu należy niemi objąć stosunek do państwa czeskiego, a na północy — do świata normandzkiego. Przemawiają za tem zarówno geograficzne, jak i rzeczowe względy. W historji polskiego średniowiecza odgrywali Czesi i Normanowie wielce doniosłą rolę, a gdy się zważy, że i oni związani byli rozgałęzionym splotem interesów z Niemcami i Połabskimi Słowianami, wówczas stanie się jasnem, iż badacz jakiegokolwiek zagadnienia zachodniego nie może spuszczać z oka tej obszernej całości.

Gdzież winny być badania nad omówionemi zagadnieniami skoncentrowane? Oczywiście w zachodnich ośrodkach uniwersyteckich naszego państwa. Minister W. R. i O. P. w Warszawie posiada oddawna plan takiej organizacji nauki w zakresie historji, żeby problemy wschodnie miały swój ośrodek w dwóch wschodnich miastach uniwersyteckich, t. j. we Lwowie i Wilnie, a zachodnie w Krakowie i Poznaniu. Istotnie taka tylko organizacja jest racjonalna. W Poznaniu teren tej pracy został już nawet częściowo przygotowany, ponieważ dla jednej kategorji omówionych powyżej problemów, mianowicie dla spraw zachodnio-słowiańskich, istnieje osobny Instytut, oraz osobne wydawnictwo „Slavia Occidentalis".

Tak się jednak złożyło, że praca badawcza nad wschodem jest u nas znacznie silniej ugruntowana, aniżeli praca nad zachodem. Mamy nie tylko Instytut Wschodni w Warszawie, ale ponadto trzy katedry uniwersyteckie (Warszawa, Wilno i Poznań), podczas gdy dla zachodnich problemów niema ani jednej. Nie chciałbym powiedzieć przez to, że tamta dziedzina naukowa doznaje specjalnego poparcia, a ta traktowana jest pomacoszemu, nie! jest to poprostu następstwo niewątpliwego faktu, że u nas oddawna więcej badaczy interesowało się wschodem aniżeli zachodem. Nic więc dziwnego, że prace, poświęcone zachodnim problemom politycznym, są stosunkowo rzadkie w literaturze polskiej, co znów pociąga za sobą zależność nauki naszej od obcej, w pierwszym rzędzie od niezmiernie bogatej nauki niemieckiej. Nie jest to objaw dodatni, zwłaszcza, że postępy w obcych naukach nie zawsze skrupulatnie bywają u nas śledzone i odnośne wiadomości odpowiednio korygowane. Z wielu przykładów, dość przypomnieć podawany uczniom w naszych podręcznikach pogląd, że Brzetysław I był spadkobiercą politycznego planu Bolesława Chrobrego, co do stworzenia przeciw naporowi Niemców wielkiego państwa słowiańskiego, podczas gdy sami czescy historycy dawno już to sprostowali, stwierdzając (prof. Novotny z Pragi), że Brzetysław wytknął właśnie Czechom jako szlak polityczny — przyjaźń z państwem niemieckiem!

Przykładów podobnych możnaby przytoczyć więcej. Pewne kwestje wielkiej doniosłości w literaturze naszej nie posiadają ani jednego monograficznego opracowania, np. spór Polski z Weletami (Lutykami), ziemia Lubelska pod polskiem panowaniem, rozwój historyczny zachodniej granicy polskiego państwa i t. p. Inne mają wprawdzie swe opracowania, ale oddawna przestarzałe, np. prawny stosunek Polski do Niemiec na przestrzeni średnich wieków. Jeśli chodzi o świat normandzki, zaczęto się nim żywiej interesować stosunkowo niedawno, od jakich 20 lat; ale jak dotychczas badania obracają się niemal wyłącznie około najdawniejszego okresu tych stosunków, stulecia późniejsze czekają dopiero na swego badacza.

Otóż badania nad starożytnościami są w pełnym toku, pracują w tym kierunku zarówno starsi uczeni, z prof. Brücknerem na czele, jak cały szereg młodych, głównie ze szkoły prof. Spławińskiego Gorzej jest z problemami zachodniemi. Wystarczy wziąć do ręki pierwszy lepszy tom zasłużonego wydawnictwa „Slavia Occidentalis", żeby się przekonać, jak wiele tam prac z dziedziny językoznawstwa, archeologji i wogóle badań nad starożytnościami, a jak mało z zakresu politycznej historji. Czemu? Bo bardzo mało jest pracowników, którzyby tę drugą dziedzinę uprawiali, i (co gorsza) nie widać, by w niedalekiej przyszłości miało ich być więcej. I to jest główne niedomaganie, które koniecznie wymaga poprawy. Bez całego zastępu fachowo wyszkolonych pracowników młodych nie wydoła się ogromowi pracy, jaki się na tem polu nagromadził. W grę bowiem wchodzi nie mniej nie więcej tylko gruntowna przebudowa znajomości stosunków, jakie od najdawniejszych czasów łączyły Polskę z najbliższym zachodem.

Dr. Józef Widajewicz.

Poznań.

Pisma nadesłane

„Nowiny Społeczno - Lekarskie". Nr 1. Treść: Z życia Związku Lekarzy Państwa Polskiego. — Dr. W. Frankowski: „Przyczynek do kryzysu stanu lekarskiego". — Dr. J. Załuska: „Po zjeździe w Buffalo" — Dr. S. Kramsztyk: „Lekarze i przemysł chemiczno - farmaceutyczny". — Medycyna społeczna i lekarskie życie zawodowe zagranicą. — Ustawy i rozporządzenia — Z Izb Lekarskich. — S. Czerwiński: „Bezpłatne dokonywanie zabiegów dentystycznych". — Kronika. — Z pism i książek — Adr. Redakcji: Warszawa, ul. Chmielna 58, m. 1.

„Prasa". Zesz. 12. Treść: F. Głowiński: „Reklama prasowa w dobie kryzysu" — S. Z. Zakrzewski: „Więcej ogłoszeń!" — H. Śliwiński: „Niezdrowe objawy". — J. Marg: „Jak dotrzeć do klienta" — M Grzegorczyk: „Prasa angielska w świetle kryzysu". — W. Wolert: „Ogłoszenia w prasie sowieckiej". — M. G.: „Przed reorganizacją P. A. T." — Życie organizacyjne. — Kronika krajowa — Rynek krajowy. — Przegląd ustaw i rozporządzeń. — Sądownictwo a prasa. — Kronika zagraniczna — Przegląd piśmiennictwa. — Adr. Red. Warszawa, Krakowskie Przedmieście 40, m. 11.

„Przegląd Księgarski". Nr. 1. Treść: Komunikat. — Akcja ogłoszeniowa. — Konkurs im. Mortkowicza dla wydawców — W obronie interesów wydawców zawodowych. — Z naukowego warsztatu księgarstwa. — M Szulkin: „Rewizja w księgarni Wileńskiej". — Inż. M. Gollas i S. Tyburski: „Zarys papiernictwa do użytku pracowników książki". — Kronika księgarska. — Praca polska o sprawach książki" — Notatki — Dział urzędowy. — Adr. Red. Warszawa, ul. Hortensji 4.

ŻYCIE KULTURALNE

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Wystawa „Stu lat malarstwa polskiego". W lutym odbędzie się w Muzeum Wielkopolskiem wielka wystawa retrospektywna pod hasłem „Sto lat malarstwa polskiego". Ma ona objąć dzieł artystów już nieżyjących, które znajdują się w poznańskich zbiorach prywatnych. Muzeum Wielkopolskie, przy którem pracuje nad zorganizowaniem wystawy specjalny komitet, zwraca się do miłośników sztuki w których posiadaniu znajdują się wchodzące w rachubę obrazy, aby zgłaszali je na piśmie, jako ewentualne depozyty wystawowe, do dyrekcji Muzeum Wielkopolskiego.

TEATR

Nowy Szaniawski. Z Warszawy donoszą nam: W Teatrze Narodowym wystawiono nową sztukę Jerzego Szaniawskiego pt. „Fortepian". Tym razem Szaniawski zaczerpnął tematu z życia artystów - muzyków Do treści przyjdzie jeszcze powrócić. Premjera była wielką uroczystością z powodu że przypadła na pięćdziesięciolecie pracy scenicznej Józefa Chmielińskiego. Znakomity artysta był przedmiotem gorącej owacji, a grał po mistrzowsku (tw)

„WIEDZMY I OFERMY" NIE „DAMY I HUZARY"

Z Warszawy donoszą nam:

Tak określił Adam Grzymała Siedlecki inscenizację fredrowskiej arcykrotochwili przez teatrzyk Ateneum, którym kieruje p Stefan Jaracz. Jako twórca tej nowej stylizacji Fredry uczynił on wszystko co się dało, aby zrobić z krotochwili poczwarny koszmar. Siedlecki tak to opisuje:

„Pół-łokciowe nosy, poprzyklejane do twarzy, major z herodowemi wąsami z głową zoologiczną i z ostrogami, których by mu pozadrościł miles gloriosus; rotmistrz, jakby go sobie wystawiła najhisteryczniejsza wyobraźnia anti -militarystyczna, jakby go narysował najzjadliwszy numer przedwojennego „Simplicissimusa" a w grze cały ześrodkowany w „gdziesik" swojego organizmu. Porucznik pojęty jako pudel; mamy i ciocie powypychane watą do rozmiarów kontynentu; każdy ruch każdej figury pełen nadmiaru i niepokoju — słowem: w całej zewnętrzności jakaś poczwarność i sadystyczna karykatura. Nawet Napoleonowi nie darowano. Na ścianie wisi jego podobizna przypominająca sylwetę jakiegoś raczej pajaca".

Ogółem wygląda to tak, powiada Siedlecki, jakby wystawieniem kierowała podświadoma antypatja do świata Fredry, który tym razem jest światem żołnierzy polskich z pod Napoleona. Przedstawienie takie dałoby się pomyśleć na jakiejś „polit-scenie" i to już nie w Moskwie, ale w jakimś Symbirsku

Pewną część odpowiedzialności — trzeba dodać — ponosi ta część prasy warszawskiej która nazbyt pobłażliwie odniosła się była w swoim czasie do zbliżonego chociaż nie tak karykaturalnego „ujęcia" przez p Jaracza fredrowskiej „Zemsty". Zachęcony widocznie p Jaracz postanowił następnym razem „pójść na całego" i oto co wynikło. T. W.

MUZYKA

Franciszek Lehar komponuje dwa nowe utwory: operę komicznoliryczną oraz operetkę. Premjery niedługo w Wiedniu

Nieznane kompozycje Wagnera. Z Wiednia donoszą nam: W archiwach bawarskiego ministerstwa wojny wykryto siedem nieznanych utworów Wagnera o których zupełnie zapomniano. Prawdopodobnie i za życia jego nie były one zbyt znane, gdyż idzie o utwory na orkiestrę wojskową Wagner skomponował je dla czwartego pułku kawalerji bawarskiej, stacjonowanego w Bayreuth. Poszukiwania zostały wszczęte przez władze gminne miasteczka Bayreuth. (wm)

OCHRONA ZABYTKÓW

Zaginiona kultura amerykańska. W ostatnim zeszycie „Ilustracji Polskiej" zamieszcza p. Jerzy Drobnik ciekawy artykuł pt. „Zabytki zaginionej kultury w Ameryce z czasów przed Kolumbem" Europejscy awanturnicy, którzy po odkryciu Ameryki ruszyli na jej podbój, zniszczyli gruntownie tubylcze ludy i państwa. A przecież istniały w Meksyku, środkowej Ameryce, Kolumbii, Peru wielkie i oryginalne cywilizacje. Hiszpanie zniszczyli państwo Azteków, którego rozkwit przypada na XII i XIV wiek, a które czerpało z dawniejszych jeszcze okresów kultury tolteckiej, sięgającej V i VI wieku po Chr. W Peru istniało państwo Inkasów, o którem zachowała się tylko legenda. Z zabytków, które ocalały i które dopiero teraz zostały odkryte dla nauki przekonywują się uczeni, że przed przyjściem Hiszpanów Amerykę zamieszkiwały ludy o wysokiej i starej, wiele wieków wstecz sięgającej kulturze. Niedawno w Berlinie, w salonach Akademji Sztuk, urządzono wielką wystawę tych odnalezionych zabytków. Opisuje je właśnie p Drobnik, a jego opisy ilustrowane są ciekawemi fotografjami staroamerykańskich dzieł sztuki (tk)

W MUZYCZNYM POZNANIU

CO USŁYSZYMY JUTRO W TEATRZE WIELKIM?

Jerzy Enesco, (który w roku bieżącym obchodzi pięćdziesięciolecie urodzin, i którego symfonję jutro usłyszymy) jest bezwątpienia najwybitniejszą postacią współczesnej muzyki rumuńskiej. Reprezentuje ją podwójnie: jako wirtuoz - skrzypek oraz kompozytor.

Wirtuozerja Enesci wywodzi się z głębin arcymuzykalnego człowieka. Muzykalność ta jest istotna, twórcza. Impulsywność zaś wielkiego talentu nie pozwala mu ograniczać się jedynie do wirtuozerji skrzypcowej. Wcześnie też zaczyna komponować. Solidne podstawy teoretyczne zdobywa we Wiedniu i w Paryżu. W dorobku kompozytorskim posiada szereg utworów kameralnych, wokalnych i orkiestralnych. Symfonja, którą jutro usłyszymy, powstała tuż przed wojną. Składa się z trzech części, zawiera zaś w sobie wiele ciekawego materjału muzycznego, przedstawionego w sposób niezwykle dojrzały i artystycznie skończony. Technika instrumentalna Enesci opiera się na wzorach i tradycjach muzyki francuskiej, naturalnie w znaczeniu dużych odrębności świetnego talentu autora. Dobrze zrobiono, że wybrano symfonję Enesci; należy nam bowiem poznać najwybitniejszą dziś postać Rumunji muzycznej, a bardzo znakomitą świata muzycznego zachodu.

O koncercie f-moll Chopina napisaliśmy obszernie w październiku ub. r. Przypominamy, że genjalny ten utwór powstał w latach 1829/30, a więc jeszcze za czasów pobytu Chopina w Warszawie. Niezwykle ciekawa jest część druga koncertu (Larghetto) z epokowemi „unisonami" fortepianu na tle orkiestry. Larghetto miało powstać pod wpływem uczucia Chopina do Konstancji Gładkowskiej.

Twórczość Karłowicza poznajemy coraz dokładniej dzięki planowemu wprowadzeniu do programu kompozycji nieodżałowanego muzyka. Z tego, co na tem miejscu niejednokrotnie pisano, oraz i tego co słyszeliśmy wykonane, możemy wyrobić sobie już pewien sąd syntetyczny o jego fizjonomji. Karłowicz jako typ twórczy jest ustosunkowany do dźwięku raczej programowo, t. zn że muzyka jest dla niego środkiem wypowiedzenia pewnych myśli czy ideałów. Tego rodzaju podejście może być bardzo niebezpieczne, jeśli nie towarzyszy mu tak wielki talent, jaki właśnie miał Karłowicz.

Rapsodja litewska (op. 11) uchodzi za najcenniejsze dzieło w dorobku Karłowicza Jak wiadomo Karłowicz pochodził z Litwy, urodził się bowiem w powiecie oszmiańskim Pierwsza młodość formowała mu się pod wpływem pięknej przyrody Wileńszczyzny. W twórczości taki fakt musiał znaleźć swoje miejsce i rzeczywiście uniósł natchnienie Karłowicza do szczytów muzycznego piękna.

Treścią Rapsodji, według słów Karłowicza jest Litwa i „jej wiekuista niewola, jakby w powietrzu roztopiona w każdym zakątku kraju, a przebrzmiewająca w melodjach ludowych tego biednego kraju". Mimo tego „programu" niejako, nie napotykamy w Rapsodji momentów folklorystycznych w ścisłem znaczeniu, t. j. używania lub spożytkowania melodyj ludowych.

Twórczość Ludomira Różyckiego zamyka się właściwie w obrębie opery oraz poematu symfonicznego. Dużą rolę odgrywa pierwiastek narodowy; „Bolesław Śmiały", „Kazimierz Wielki" wskazują na kierunek zainteresowań twórcy. „Anhelli" jest to poemat symfoniczny (posiada podkład głęboko mistyczny, zgodny zresztą z duchem utworu literackiego Słowackiego W „Anhellim" osiągnął talent Różyckiego bezsprzecznie swój punkt kulminacyjny. Dr. T. S.

Książki nadesłane

Wujek Czesio: „Na czarodziejskiej górze" Zbiór bajeczek z obrazkami Poznań. Wydawnictwo Polskie R Wegnera.

Szymon Nawrocki: „Uważajcie!" Bajeczki Wydawnictwo Polskie R. Wegnera Poznań.

Szymon Nawrocki: „Nie tędy droga". Bajeczki. Wydawnictwo Polskie R Wegnera Poznań.

Szymon Nawrocki: „Nasi przyjaciele". Bajeczki. Wydawnictwo Polski R. Wegnera. Poznań.

Stanisław Wyrzykowski: „Plon Życia". Warszawa. Dom Książki Polskiej

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Koniec odszkodowań wojennych?

Oświadczenie kanclerza Rzeszy, dr. Brüninga, złożone na ręce ambasadora angielskiego Horacego Rumbolda w tym sensie, że Niemcy nie mogą ani teraz, ani w przyszłości płacić dalszych rat odszkodowań wojennych, jest w tej chwili przedmiotem powszechnej dyskusji. Wydaje się, że jesteśmy widzami ostatniego aktu historji odszkodowań wojennych.

Traktat Wersalski z r. 1919-go orzekał, że Niemcy mają zapłacić pełne odszkodowanie zwycięzcom, ale nie określał ich wysokości, ponieważ aljanci nie zdołali uzgodnić się między sobą w tej sprawie. Ażeby skończyć przewlekłe rokowania pokojowe, podpisano traktat, odkładając oznaczenie wysokości odszkodowań niemieckich na później. Rokowania finansowe trwały długo.

W r. 1925 wszedł w życie t. zw. plan Dawesa, który polegał na oznaczeniu wysokości niemieckich odszkodowań na przeciąg najbliższych lat pięciu. W styczniu 1931 r., na konferencji w Haadze, uznano, że plan Dawesa wygasł, i zastąpiono go planem Younga. Stwierdzono stanowczo i uroczyście, że doszło do ostatecznego ustalenia wysokości odszkodowań niemieckich! Niemcy w ub. roku miały zapłacić 2 miljardy marek z tytułu planu Younga, lecz tego nie uczyniły, gdyż z inicjatywy prezydenta Hoovera otrzymały jednoroczne moratorjum od czerwca 1931 r. do końca czerwca 1932-go roku.

Już wówczas, tj. w połowie ub. r. ujawniła się z całą jaskrawością niebywała przebiegłość Niemców w sabotowaniu spłat odszkodowawczych. Co mianowicie okazało się? Oto, że spłaty dokonane przez Rzeszę w ubiegłych latach były bardziej pozorne, niż rzeczywiste: państwo niemieckie spłacało rok rocznie aljantom przewidziane kwoty, atoli równocześnie społeczeństwo niemieckie zaciągało długi zagraniczne, w łącznych sumach przewyższające spłaty państwa niemieckiego. Gminy, towarzystwa akcyjne itd. zadłużały się zagranicą, szczególnie w Stanach Zjednoczonych i Anglji. Z tego tytułu Niemcy uzyskiwały znaczny dopływ walut i dewiz. Ich zapas w Banku Rzeszy wzrastał, dzięki czemu państwo niemieckie nie natrafiało na trudności, gdy przystępowało do nabycia walut i dewiz, potrzebnych celem spłaty odszkodowań. Trwałem źródłem ich wyrównania mogły być jedynie waluty i dewizy, uzyskiwane z tytułu czynnego bilansu handlowego, a więc uzyskiwane dzięki tej okoliczności, że wartość wywiezionych towarów przewyższa wartość importowanych.

W r. 1931 Niemcy zostały całkowicie odcięte od zagranicznych rynków kredytowych, a równocześnie obroty handlu zagranicznego spadły b. znacznie. I co się okazało? Że Niemcy tak silnie zadłużyły się w Anglji, i w Stanach Zjednoczonych, że wielka finansjera dwu tych państw zaczęła energicznie oddziaływać na swoje rządy, aby przyszły Rzeszy z pomocą. Presja ta odniosła swój skutek: dzięki odezwie Hoovera Niemcy otrzymały moratorjum. Ale to im nie wystarczyło.

Świadome poparcie finansjery angielskiej i amerykańskiej, pomne obaw głośnych na zachodzie (aby Niemcy w pewnej chwili nie ogłosiły niewypłacalność nietylko co do reparacyj, ale również co do długów prywatnych, powojennych), wreszcie: ufne w swoją zdolność szantażowania świata napięciem politycznem wewnątrz kraju, —Niemcy złożyły deklarację, że nie zamierzają (bo rzekomo nie mogą) płacić odszkodowań.

Traktat Wersalski oświadczeniem tem został złamany. Czy Francji, głównej wykonawczyni traktatu, uda się odeprzeć cios niemiecki, wymierzony w dzieło pokojowe 1919 r.? Oto pytanie, na które najbliższa przyszłość da brzemienną w skutki odpowiedź!

Krótkie informacje gospodarcze

— Zrzeszenie regjonalne Kaszubów po wyszkoleniu zastępu hafciarek kaszubskich będzie eksportować produkty kaszubskiego przemysłu ludowego do Francji.

— Rybacy polscy łowią obecnie łososie przy pomocy własnego taboru, składającego się z 20 kutrów. Połów jest bardzo obfity. Niektóre ze złowionych łososi mają ponad 15 kg. wagi.

Czy jeszcze jeden monopol?

Sprawa centralizacji przedsiębiorstw transportowo-ekspedycyjnych, rozrzuconych na terenie całej Rzeczypospolitej, stała się specjalnie aktualną z chwilą opracowania projektu ministerstwa komunikacji, odnośnie utworzenia instytucji kolejowych przedsiębiorstw dowozowych oraz wprowadzenia t. zw. taryf z domu do domu.

Należy zauważyć, że już od dłuższego czasu gałąź transportowo-spedycyjna przeżywa poważny kryzys, spowodowany przedewszystkiem ogólną sytuacją gospodarczą kraju i dziką, nieprzebierającą w środkach konkurencją, stosowaną zwłaszcza ze strony drobnych przedsiębiorstw, które częstokroć nie ponoszą żadnych świadczeń i nie dysponują nawet lokalami biurowemi. Do tych momentów natury ogólnej, związanych z konjunkturą, dodać jeszcze należy szereg specyficznych bolączek podatkowych branży spedycyjnej. Fakt, że znaczna część przedsiębiorstw nie prowadzi ksiąg handlowych, powoduje, że sumy płacone z tytułu podatku obrotowego są niewspółmiernie wysokie do realizowanych obrotów. Urzędy skarbowe opierają się przeważnie na tak niepewnym materjale, jaki stanowią informacje kolejowe, przyczem lekceważona jest zasada, że ekspedytor powinien płacić podatek tylko od pobranej prowizji. Naogół sytuacja wymaga szybkich i radykalnych posunięć, które uzdrowiłyby wreszcie stosunki w tej dziedzinie o tak wielkiej doniosłości dla życia gospodarczego kraju.

Dlatego też nabiera specjalnego znaczenia akcja wdrożona ostatnio przez ministerstwo komunikacji. Ma ona przedewszystkiem na celu podjęcie skutecznej walki z konkurencją samochodów ciężarowych odnośnie przewozu posyłek drobnicowych. Ministerstwo komunikacji powołuje się na to, że również koleje innych państw europejskich dążą do zarzucania przestarzałego i uciążliwego w praktyce systemu przewozu towarów, a nastawienia się do zmienionych warunków życiowych. Tak np. w Szwajcarji powołano do życia wielkie przedsiębiorstwo przewozowe, które stanowi własność szwajcarskich kolei państwowych. WRzeszy Niemieckiej stworzono olbrzymią organizację kolejowego przedsiębiorstwa dowozowego, o charakterze monopolistycznym. Również Austrja nie pozostała w tyle i w walce z nadmiernym wzrostem komunikacji samochodowej wprowadziła reorganizację w transporcie przesyłek drobnicowych, wciągając do współpracy z koleją przedsiębiorstwa dowozowe. Jeśli chodzi o nasze stosunki, to opinja sfer gospodarczych zmierza do tego, że nie drogą stosowania represyj w stosunku do samochodów, lecz wyłącznie drogą zmodernizowania i usprawnienia przewozów kolejowych należy zmierzać do utrzymania frekwencji transportów kolejowych.

Na czem polega zamierzona reorganizacja przewozu przesyłek drobnicowych w Polsce i co należy rozumieć przez współpracę kolejowych przedsiębiorstw dowozowych? Według projektu ministerstwa komunikacji, kolej miałaby prawo uskuteczniać odwóz i dowóz przesyłek drobnicowych z domu do domu lub czynności te pod własną odpowiedzialnością powierzyć kolejowemu przedsiębiorstwu dowozowemu. Aby przewóz przesyłek pod względem praktycznym upodobnić do przewozu towarów samochodami, zamierza ministerstwo komunikacji w większych miastach na całym obszarze Rzeczypospolitej ustanowić kolejowe przedsiębiorstwa dowozowe, którym na mocy specjalnej umowy, powierzone ma być dowożenie przesyłek drobnicowych z domu nadawcy do stacji nadawczej i odwożenie tychże ze stacji odbiorczej do domu odbiorcy. Równocześnie zamierza ministerstwo komunikacji wprowadzić w życie jednolitą taryfę przewozową dla przesyłek drobnicowych wszelkiego gatunku. Niemniej praktyczną inowacją ma być wprowadzenie na wszystkich linjach kolei państwowych pociągów t. zw. lekkiego typu, przy pomocy których wszystkie przesyłki dostarczone kolei przez przedsiębiorstwo dowozowe do godziny 3-ej popołudniu byłyby natychmiast rozwożone do stacji przeznaczenia tak szybko i sprawnie, że dostarczenie tychże odbiorcy przez kolejowe przedsiębiorstwa dowozowe na drugi dzień bezwzględnie byłoby zagwarantowane.

Akcja ministerstwa komunikacji wywołała zaniepokojenie w gronie przedsiębiorstw transportowo-spedycyjnych, wśród których krążą uporczywe pogłoski, że kolej zamierza powierzyć jednej firmie monopol odwozu i dowozu towarów w Polsce.

Zaniepokojenie to przejawia się szczególnie na terenie b. Kongresówki, gdzie panuje przekonanie, że najlepszem wyjściem z sytuacji byłoby zawarcie przez firmy transportowo-spedycyjne, zrzeszone w związkach, umowy konwencyjnej, zmierzającej do uzdrowienia stosunków w tej dziedzinie we własnym zakresie.

W tym celu zawiązał się w Warszawie komitet organizacyjny przedsiębiorstw transportowo-spedycyjnych, w którego skład wchodzą przedstawiciele najpoważniejszych firm spedycyjnych w Polsce. Komitet ten dąży do utworzenia kartelu spedycyjnego.

M. G.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Zjazd importerów owoców.** Onegdaj odbył się w Gdyni zjazd importerów owoców z całej Polski, na którym powstał i został zalegalizowany, „Związek importerów Świeżych Owoców Południowych" z siedzibą w Gdyni, jako towarzystwo z o. o. Celem towarzystwa jest import owoców południowych przy równoczesnym eksporcie produktów i wyrobów polskich. Związek ten, obejmie prawie wszystkich najpoważniejszych importerów owoców południowych w Polsce, przy ewentualnym współudziale importerów gdańskich.

(k) **Eksport polskich kartofli.** Rozpoczęty w roku ubiegłym wywóz polskich kartofli pozwala snuć jak najlepsze nadzieje na przyszłość. Już teraz zgłaszają się nowi odbiorcy z Hiszpanji, Afryki północnej i Palestyny. Jedna z firm gdyńskich, trudniąca się m. i. wywozem ziemniaków, zamierza ustawić w porcie specjalną maszynę do sortowania. Zaznaczyć wypada, że żaden artykuł wywozowy nie jest dla producenta taki miły, jak kartofle. Pieniądze otrzymuje nie po upływie tygodni, lecz zaraz po załadowaniu do wagonu, za okazaniem wtórnika listu przewozowego. Rolnictwo polskie dobrze by uczyniło, gdyby już teraz, przed jesienną kampanją wywozową, zbadało dokładnie rynki zbytu i zaznajomiło się z życzeniami przyszłych odbiorców.

(S. B.)

(k) **W sprawie odznaczeń pracowników.** Inspektor pracy 53 obwodu zwrócił się do Związku Pracodawców w Poznaniu o podanie kandydatów z grona pracobiorców do odznaczenia ich przez ministerstwo pracy i opieki społecznej za długoletnią, gorliwą pracę w przedsiębiorstwie, za specjalne zasługi przy ratownictwie, mienia pracodawcy i przy nieszczęśliwych wypadkach i t. p. Wobec tego Związek Pracodawców prosi swych członków o podanie takich kandydatów ze szczegółowem umotywowaniem wniosku. Związek Pracodawców spis tych osób prześle inspektorowi pracy.

(k) **Rokowania handlowe z Austrją.** Rozpoczęte przed Bożem Narodzeniem ponowne rokowania o uregulowanie wzajemnych stosunków handlowych w związku z zarządzeniami celno-kontyngentowemi w Austrji, przerwane przez okres świąteczny, zostały w tych dniach w mniejszym komplecie ze strony Polski podjęte. Rokowania idą w kierunku zawarcia prowizorjum do czasu szerszego ujęcia całokształtu wzajemnych stosunków handlowych we formie nowego traktatu handlowego. Ze strony polskiej kładzie się główny nacisk na tymczasowe zabezpieczenie naszego eksportu świń w nieco szerszych rozmiarach, aniżeli to wypadło na skutek ostatnich ograniczeń rządu austrjackiego. Ze strony austrjackiej wymagano wydatnych ustępstw co do kontyngentów na towary zakazane według ostatniej listy zakazów przywozu, obowiązujących w Polsce z dniem 1 stycznia 1932. Ponieważ udzielenie kontyngentów w myśl życzenia austrjackiego urzeczywistnić można nawet przy tendencji do ograniczenia przywozu w stosunku do dawnego stanu rzeczy w razie przedstawienia częściowego importu z innych krajów na import austrjacki, istnieje prawdopodobieństwo, że rokowania o prowizorjum zostaną wkrótce doprowadzone do pomyślnego wyniku. Na naszym eksporcie do Austrji ciążyć jednak będą w dalszym ciągu ograniczenia dewizowe, wprowadzone przez rząd dwiedeński. O ile w niektórych wypadkach transakcje dokonywane mogłyby być w szylingach austrjackich, realizowanych w Polsce, co nasuwa znów mniejsze niebezpieczeństwo wobec ostatniego podniesienia się kursu szylinga, idą dążenia polskich sfer gospodarczych z drugiej strony w kierunku spowodowania Banku Polskiego do wydatniejszego zaliczkowania kwot, składanych we Wiedniu na tak zwanem koncie powierniczem. (l)

Z ZAGRANICY

(z) **Sytuacja handlowa Francji w oświetleniu min. Rollin.** W paryskiej Izbie Handlowej odbyło się posiedzenie, w czasie którego głos zabrał min. handlu Rollin, usprawiedliwiając politykę rządu w sprawie obrony gospodarki narodowej przeciwko skutkom kryzysu. Minister stwierdził, iż Francja stosunkowo mniej odczuwa ogólnoświatową depresję gospodarczą, jednak i Francja silnie jest dotknięta zjawiskiem tem, organizującem dzisiaj cały świat. W r. 1927/28, kiedy Francja ustabilizowała 72 proc swoich pozycyj celnych, kwestja protekcjonizmu państwowego była szczególnie trudną. Francja ostatnio zmuszona była do przeprowadzenia kontyngentowania przywozu w stosunku do wszystkich państw importujących swe towary do Francji, przyczem, zaznacza minister, zasada ta wprowadzona była w życie ostrożnie, mając na oku normalną wymianę handlową. Rząd francuski czyni starania w kierunku zrealizowania kontyngentu na zasadzie wzajemnego porozumienia jak np. z Czechosłowacją w sprawie produkcji porcelany i z Rzeszą Niemiecką, co jest w tej chwili tematem badań komisji ekonomicznej francusko-niemieckiej. Wprowadzone zarządzenia pozwoliły poprawić francuski bilans handlowy o 63 proc. w stosunku do czerwca. Francja zawarła w ostatnim roku 16 traktatów handlowych, zbudowanych na zasadzie francuskiego memorandum, złożonego ostatnio na zgromadzeniu Ligi Narodów. Kończąc swe przemówienie min. Rollin wezwał przemysłowców i kupców francuskich do obniżenia cen najkonieczniejszych artykułów handlowych na rynk ufrancuskim.

(z) **Brak zatrudnienia dla angielskiej floty handlowej.** „Sunday Express" donosi, że 45% całego importu wielkobrytyjskiego w zeszłym roku o wartości 437 miljonów funtów zostało uskutecznione przy udziale floty handlowej obcej, podczas gdy 3½ miljona tonn okrętów handlowych angielskich stoi po dokach i przystaniach bezczynnie, a około 2 000 oficerów i 140 000 marynarzy znajduje się bez pracy. Pismo daje do zrozumienia że władze państwowe winny poczynić kroki, aby nie dopuścić do trwania obecnego stanu wobec silnego kryzysu, jaki przeżywa Wielka Brytanja.

Z RYNKÓW NABIAŁU

W ciągu ubiegłego tygodnia sprawozdawczego od 8 — 14. 1. 32. zwiększyła się depresja na rynkach masła jeszcze bardziej, a notowania względnie ceny sprzedaży obniżyły się do nieznanego dotychczas poziomu.

Na rynku niemieckim panuje chaos wobec niepewności co do nowej, a każdego dnia oczekiwanej podwyżki cła. Pod presją dostaw zagranicznych musiano notowanie berlińskie obniżyć dwukrotnie o 3 i 2 marki na mk. 97.— per 50 kg franko stacja odbiorcza za I gatunek, przyczem tendencję podano jako bardzo spokojna, a ostatnio jako odczekującą. Ceny sprzedaży po potrąceniu przewozu i cła opadły już częściowo znacznie poniżej zł. 3.— za kg.

Na rynku angielskim poziom cen jest jeszcze niższy, głównie ze względu na wzrastające dostawy masła kolonjalnego i niebywałe zapasy w chłodniach, które pod koniec 1931 r. wynosiły ca. 435 000 skrzyń, wobec ca. 250.000 skrzyń w równym okresie 1930 r.

Ta sytuacja na głównych i mniejszych rynkach zbytu wpływa stopniowo na poziom cen krajowych, które również obniżają się z dnia na dzień. Ceny sprzedaży wahały się od zł 2.70 — 3.20 pro kg.

Rozliczeniowe notowanie w Kopenhadze obniżono w dniu 14. b. m. o dalsze 14 koron na 190.— koron per 100 kg. (Informacje Związku Gospod. Spółdzielni Mlecz. w Poznaniu).

Nasza odpowiedź

P. Leszek Gustowski, naczelny redaktor „Kupca — Świata Kupieckiego", bardzo się na nas pogniewał za krytykę jego artykułu, zamieszczoną w nr. 20 „Kurjera Poznańskiego" z dnia 14 bm. p. t. „O poziom publicystyki gospodarczej". P. Gustowski nazywa nasze uwagi aż — „paszkwilem anonimowego autora" napisanym dla celów wypowiedzenia „inwektyw osobistych".

Stwierdzamy krótko, iż uwagi p. t. „O poziom publicystyki gospodarczej" pojawiły się za wiedzą redakcji, a nazwisko odpowiedzialnego redaktora „Działu Gospodarczego" jest stale uwidaczniane. Uwagi nasze nie odnosiły się oczywiście do osoby p. L. G., którą się nie interesujemy, lecz zawierały krytykę jego artykułu, którą w pełni podtrzymujemy, i spotkały się z uznaniem tutejszych publicystów gospodarczych.

Czy koniec cyrku Sarrasaniego?

Komunikat wrześniowy i pożar styczniowy — Dziwny zbieg okoliczności

Z telegramów wiadomo już, że niemiecki cyrk Sarrasaniego zniszczał niemal doszczętnie podczas pożaru w Antwerpji Szkody obliczają na cztery miljony franków. Przyczem pamiętać należy że cyrk był należycie ubezpieczony. Zachodził podobno podejrzenie, że pożar został podłożony. Przez kogo — wykaże niewątpliwie śledztwo. Łącznie z tem usiłuje się podkreślić, że krótko przed przyjazdem cyrku do Antwerpji właściciele kin i teatrów starali się niedopuścić do przedstawień, i przeszkodzić wydaniu cyrkowi zezwolenia na kilkanaście przedstawień w Antwerpji

Rzecz jednak wielce znamienna, że pożar w Antwerpji z 12 stycznia 1932 zbiega się dziwnie z komunikatem dyrektora Sarrasaniego z dnia 19 września 1931 zapowiadającym likwidację cyrku w początkach 1932 r. Komunikat ten opiewa dosłownie:

„Z powodu powszechnego kryzysu i nadmiernych ciężarów podatkowych będę zmuszony przedsiębiorstwo moje zlikwidować w początkach 1932 roku. Zamyślam utworzyć nową imprezę w Ameryce Południowej, dlatego więc panie i panów, zamierzających mi towarzyszyć, proszę o zgłoszenie w terminie do 15 październ ka 1931 r. w wozie 48. — Dyrektor Hans Stosch - Sarrasani".

Czyli, że już 19 września 1931 postanowiona była likwidacja cyrku Sarrasaniego w początkach r. 1932. No, i dziwnym zbiegiem okoliczności w terminie tym wybucha pożar cyrku i to właśnie na terenie belgijskim.

Wspomniany komunikat o likwidacji cyrku podał korespondent „N. Wiener Journal" w nr. z 29 listopada z. r. Z korespondencji tej wyjmujemy nadto szereg następujących ciekawych szczegółów, mało naogół znanych.

Hans Stosch — takie jest nazwisko właściciela cyrku — rodem ze Śląska, drapnął z domu, mając lat 16. Drapnął z psem, wytresowanym przez siebie. W cztery lata później występuje już pod pseudonimem „Sarrasani" w wielkich „Variété" zagranicznych, wyprowadzając tresowane świnie, gęsi i inne zwierzaki, nie poddawane do tego czasu tresurze. Szczęście mu sprzyjało. W r. 1901 utworzył już własny cyrk, składający się z trzech wozów zaprzężonych w pięć koni. Mała w owem założeniu wędrowna buda cyrkowa dzięki energji właściciela rozrosła się z czasem w największy cyrk europejski. Wystarczy wspomnieć, że cyrk Sarrasaniego w połowie zeszłego roku składał się z 240 automobilów ciężarowych i 120 wagonów kolejowych, przewożących przeszło 700 osób personelu cyrkowego i 450 tresowanych zwierząt.

Sprawność organizacyjna i administracyjna tego cyrku była fenomenalna.

Np zmontowanie cyrku do przedstawień na płaszczyźnie 25 tysięcy metrów kwadratowych trwało nie dłużej, jak cztery godziny, rozbiórka zaś do wyjazdu pięć godzin. Wspomniany w komunikacie „wóz 48" był siedzibą dyrektora, który połączony był siecią telefoniczną z całem swojem „królestwem", to zn. z wszystkiemi wagonami, z których każdy miał swego kierownika administracyjnego. Wydatki tego olbrzymiego przedsiębiorstwa wynosiły w połowie zeszłego roku mk 18 400, — obrót roczny zaś wynosił przeszło jedenaście miljonów marek.

Wspomniana korespondencja podając wreszcie cytowany powyżej komunikat dyrektora, kończy następującemi słowy: „Jakże z tem wszystkiem wstrząsający koniec! Co za tragizm ukrywa się w świadomości, że ten cud techniki nowoczesnej schronisko dla 700 artystów, urzędników i robotników, placówka reprezentacyjna niemczyzny zagranicą — skazana jest na zagładę, i za kilka miesięcy zniknie z powierzchni . . "

I rzeczywiście — rzecz dziwna — jak ściśle wypełniła się treść komunikatu i korespondencji z września zeszłego roku Tylko że likwidację cyrku spowodował nie przetarg, lecz pożar, podobno podłożony, choć niewiadomo przez kogo. (kw)

Cyrk Sarrasaniego po pożarze.

W walce z żywiołami

Ponad falami Oceanu. — W obliczu śmierci. — Ocaleni!

W jesieni roku bieżącego, kilku odważnych lotników transatlantyckich miało przeżycie, przypominające fantastyczne przygody bajkowych bohaterów z powieści Juljusza Verne. W tym wypadku jednak zdarzenie było rzeczywiste przyczem troje ludzi uczepionych do rozbitego aeroplanu, siedem dni i siedem nocy spędziło na rozhukanych falach Oceanu Atlantyckiego.

Lotnicy, o których mowa, wzbili się w przestworza u wybrzeża portugalskiego, biorąc kurs na wyspy Azorskie, ponad któremi, po dziewięciu godzinach przelecieli, szybując z chyżością 110 mil. ang na godzinę. Posiadany zapas benzyny mógł starczyć na 48 godzin nieprzerwanego lotu, zaś prowiant na dwa dni. Zaraz po minięciu wspomnianej grupy wysp, warunki atmosferyczne nagle się pogorszyły: zerwał się gwałtowny przeciwny wicher, fale poczęły się piętrzyć i lunął deszcz rzęsisty. Lotnicy, usilując przelecieć ponad strefą burzy, wznieśli się z swą obciążoną maszyną, do wysokości 2 100 metrów; lecz tam natknęli się na samo centrum orkanu, który pochwyciwszy samolot, począł nim rzucać — literalnie jak piłką. Dopiero „wyśrubowawszy" aparat na wysokość 3 000 metrów, piloci znaleźli się poza obrębem szlaku burzowego.

Rankiem dnia następnego, lotnicy dostrzegli w dali sylwetkę parowca; po krótkiem jednak wahaniu, postanowili nie uciekać się do pomocy statku, lecz kontynuować lot aż do wyczerpania ostatniej kropli paliwa. Niebawem, zuchwałym awiatorom przyszło gorzko żałować ich nierozważnego czynu, gdyż zapas benzyny, mający wystarczyć na 48 godzin, wskutek wytężonej pracy maszyny, zmuszonej walczyć z wrażemi warunkami atmosferycznemi, wyczerpał się już po upływie 36 godzin. To też w godzinach popołudniowych drugiego dnia lotu, motor przestał działać i — nie pozostało nic innego — jak opuścić się na morze . . , w maszynie lądowej . . . Był to moment niesamowitej grozy!

Jednak wbrew obawom, aparat spłanował szczęśliwie i bez wypadku osiadł na dużej płaszczystej ławicy. Piloci, wdrapawszy się na kadłub maszyny, uczepili się tam, jak kto mógł najlepiej. Wkrótce fale poczęły się przewalać przez samolot i niebawem część skrzydeł została zerwana. Nieszczęśni lotnicy każdej chwili oczekiwali śmierci w odmętach morskich, lecz aparat — niby cudem — trzymał się na powierzchni wody co tłumaczono sobie okolicznością, że próżne rezerwoary odgrywały w tym wypadku rolę pęcherzy pływackich. W pewnej chwili olbrzymi bałwan wdarł się do kabiny, unosząc prowiant i cały dobytek na morze. O zabezpieczeniu żywności i wody do picia, przy lądowaniu niestety zapomniano . . .

Teraz rozpoczęło się dla rozbitków pasmo straszliwych cierpień. Przez cały tydzień rzucały ich fale po bezkresie pustynnego oceanu. Przemoczeni do nitki, piloci nocną porą omdlewali od zimna. Wody do picia mieli tylko tyle, ile pozostało w chłodnicy motorowej, cały zaś prowiant składał się z siedmiu przemokłych tabliczek czekolady. Skupieni w troje biedacy gorączkowo wypatrywali ratunku. Lecz ocean pozostawał pusty . . . każdej chwili groziło ostateczne zerwanie skrzydeł, co spowodowałoby wywrócenie się aparatu na bok. Cierpienia rozbitków wyrastały z każdą chwilą, zwłaszcza że skutkiem działania słonej wody poczęła się im odłupywać skóra. Po wielkich wysiłkach udało się im wywiesić sygnał ratunkowy.

W niedzielę zdarzyła się rzecz nieprawdopodobna: na horyzoncie pojawił się okręt! Ostatkiem sił rozbitkowie usiłowali zwrócić na siebie uwagę załogi statku. Niestety, nie zostali zauważeni i parowiec zniknął w dali. Teraz, nieszczęsnych tych ludzi ogarnęła straszliwa rozpacz; wiedzieli bowiem, że ta część oceanu jest mało uczęszczana i że ponownego pojawienia się zbawczego okrętu z pewnością już nie dożyją, zwłaszcza że ostatnia kropla wody słodkiej została już wysączona

Tymczasem zgoła nieoczekiwanie przyszedł ratunek.

W poniedziałek w południe, smuga czarnego dymu, zaległa dalekiego nieboskłon i tym razem rozpaczliwe wysiłki awiatorów zwrócenia na siebie uwagi odniosły pożądany skutek. Po upływie godziny byli oni już na pokładzie olbrzymiego linjowca, zdążającego do Buenos - Aires. kr.

Kinematografy w Polsce

Wszystkich kinematografów w Polsce liczono w r 1930 — 727, w nich zaś miejsc — 232 702 W r. 1923 było sal kinowych 428 z 135 496 miejscami. Rozwoju kinematografji nie można u nas nazwać zbyt szybkim; przesiębiorcy kinowi tłomaczą to zjawisko nadmiernemi ciężarami na rzecz samorządów miejskich.

W r. 1930 jeden kimematograf przypada w Polsce na 42 780 mieszkańców, i pod tym względem zajmujemy jedno z ostatnich miejsc. Dość wskazać, że np. w Stanach Zjednoczonych przypada na 6 960 mieszkańców jeden kimematograf, w Niemczech — na 12 320 we Francji — na 13 200, w Anglji — na 10 250 mieszkańców itd. Z państw europejskich mniej kinematografów od nas stosunkowo mają tylko Sowiety (1 kinematograf na 69 000 mieszkańców), Rumunja — jeden na 49 580 Litwa — jeden na 51 110 mieszkańców Najmniej stosunkowo kinematografów liczą prawdopodobnie Chiny, gdyż na 457 800 milj mieszk. jest ich tylko 185, t. j. na jeden kinematograf przypada 2 474 000 ludności. Oprócz kinematografów stałych liczono jeszcze 183 kina wędrowne.

Według dzielnic kina dzielą się w sposób następujący: Warszawa liczy ich 57 (jedno kino na 19 450 mieszkańców), woj centralne 250 (jedno kino na 48 000 m.) woj zachodnie — 201 (jedno kino na 21 890 m.), woj południowe — 160 (jedno kino na 51 870 m) i woj. wschodnie — 59 (jedno kino na 89 830 m.).

Ogółem ocenzurowano 1 472 filmy, z tej liczby dozwolono 1 425 filmów, ogólnej długości 1 680 tys. metrów, 47 filmom pozwolenia odmówiono. Z ogólnej ilości wyświetlonych filmów tylko 308 t. j. zaledwie 22,3% było pochodzenia polskiego reszta zagranicznego. Wśród filmów obcych wyświetlono amerykańskich 766 (53.7%), niemieckich 157 (11%), francuskich 83 (5.8%). Na uwagę zasługuje fakt, że liczba filmów niemieckich zmniejsza się, w dwóch bowiem poprzednich latach było ich 217 i 178.

Ciekawie przedstawia się frekwencja w kinematografach wielkich miast. Najwięcej kin posiada Warszawa (57), dalej idzie Łódź (30), Lwów (18), Poznań (18) Kraków (16), Wilno (13) itd. Sprzedano biletów: Warszawa — 13 215 479 Łódź — 7 318 210, Poznań — 2 459,309, Kraków — 1 816 324, Lwów 2 794 895, na jednego zaś mieszkańca sprzedano biletów: w Warszawie 12,2, w Łodzi 12.3, we Lwowie 11.7, Poznaniu 9.9, Krakowie 8.8, Bydgoszczy 8.8, cyfry te odnoszą się do r 1930. Tak więc województwa zachodnie, posiadając najwięcej stosunkowo kin i najwięcej miejsc na tysiąc mieszkańców (Poznań 31.8, Bydgoszcz 31.3, Warszawa 28.0, Łódź 22.3) mają najniższą frekwencję. Frekwencja ta jednak ma stale tendencję zwyżkową. Tak np. frekwencja w Warszawie w ciągu ostatnich paru lat wykazuje następujące cyfry: 7.3, 7.3, 9.7, 12.0 i 12.2 biletów na mieszkańca (od roku 1926), dla Łodzi — 4.9, 6.6, 8.8, 10.7 12.3, dla Lwowa — 6.9, 4.9, 5.3, 7,6 i 11.7, dla Krakowa — 6.3, 7.6, 8.0, 8.6 i 8.8 dla Poznania 4.5, 4.2, 5.2, 8.9 i 9.9. Wynikałoby stąd, że tylko w Warszawie i w Łodzi (poniekąd i we Lwowie) każdy mieszkaniec przynajmniej raz na miesiąc odwiedza kino. Nie jest to wysoka cyfra. W pozostałych miastach jedna wizyta w kinie przypada zaledwie na półtora miesiąca.

Z. K.

Z katechizmu zdrowia

III. Ubranie.

1. Ubranie Twoje niechaj będzie czyste Pył i brud zawierają zawsze zarodki chorób.

2. Zmieniaj ubranie, a szczególnie bieliznę jak najczęściej. Przewietrzaj w nocy gruntownie używane części ubrania. Nie wieszaj ich do szafy, lecz swobodnie na wieszaku.

3. Nie noś nigdy ubrania zbyt grubego. Unikniesz w ten sposób zbytniego pocenia się i będziesz zahartowany

4. Ubranie niechaj nie będzie za szczupłe, takie bowiem przeszkadza w swobodnym obiegu krwi i zmusza Cię do niepotrzebnej pracy mięśniej.

5. Dbaj o to, by skóra Twoja swobodnie transpirowała, części ubrania gumowe i impregnowane są szkodliwe.

6. Unikaj zbyt ciasnych gorsetów, sznurówek i pasków. Przeszkadzają one w oddychaniu i szkodliwie oddziałują na organa brzuszne

7. Nie używaj ciasnych podwiązek i kołnierzyków, które ujemnie wpływają na obieg krwi.

8. Nie susz wilgotnego obuwia i ubrania na sobie, zwłaszcza jeżeli się spociłeś.

9 Obuwie niechaj nie będzie za szczupłe. Unikaj zniekształcenia stopy i palcy.

Elżbieta Cortus
pianistka rumuńska, wystąpi jutro w Teatrze Wielkim.

Oryginalny sposób propagandy

Do Turynu przybyło małżeństwo Westerhouse, które odbywa podróż propagandową naokoło świata w starem aucie. Kapitan Westerhouse postawił sobie za zadanie propagowanie idei pacyfistycznych wśród młodzieży! Wyruszył on wraz z żoną w podróż dziesięć lat temu z rodzinnego Miami (U S. A), a w ciągu swej podróży zwiedził całą Afrykę.

Wywiad na Olimpie

Pewnego pięknego zimowego popołudnia, kiedy padający od kilku godzin deszcz rozmoczył wszystko na ulicy, wyjąwszy kamieni, wybrałem się w odwiedziny do mego przyjaciela który ze względu na kryzys zamieszkał na Marsie. Po drodze wstąpiłem na Olimp.

Rojno tam było i wesoło Na zielonej łące Terpsychore uczyła właśnie „rumby" cztery młode Centaury. Kiwnąłem jej przyjaźnie ręką; znamy się jeszcze z wieczorków gimnazjalnych.

— Wpadnij na chwilę do Temidy — krzyknęła mi zdaleka — podobno wybiera się do Was na bal.

Zrobiłem minę na temat „bardzo mi przyjemnie", cokolwiek zaskoczony tą wiadomością

Przyjrzawszy się jeszcze Hefajstosowi, montującemu kino dźwiękowe, poszedłem dalej i w parę minut potem nacisnąłem taster dzwonka elektrycznego u drzwi, prowadzących do prywatnych apartamentów Temidy. Otworzyła mi jedna z Gracyj, wystrojona na Josephine Baker.

— Pani przyjmuje? — spytałem Otrzymawszy twierdzącą odpowiedź zrzuciłem płaszcz, kalosze i kapelusz, zapukałem dyskretnie do drzwi buduaru bogini. Usłyszawszy obiecujące „proszę", wszedłem.

Temida stała właśnie przed lustrem, przymierzając suknię balową Ujrzawszy mnie, prędko zawiązała sobie oczy i pochwyciła miecz i wagę z szyldkretu.

— Moje uszanowanie — powiedziałem mile.

— Nie widzę Pana, lecz poznaję po głosie. Pan z Poznania, prawda?

— Tak, do usług — odparłem jeszcze milej.

— Wybieram się właśnie tam na bal, do moich pupilów prawników.

— Bardzo, bardzo prosimy — szepnąłem niemal słodko. — Jutro, w niedzielę, do Bazaru.

— W Bazarze! To świetnie! — klasnęła w dłonie, rzuciwszy przedtem wagi i miecz na etażerkę.

— Uśmiechnąłem się — Proszę, niech Pani tylko nie zabiera tych rekwizytów z sobą, pogubi Pani wszystko w mazurze.

— Będzie mazur? Jakże się cieszę! — powiedziała, zdejmując opaskę z oczu. — Doprawdy, przemili są ci studenci!

Skłoniłem się głęboko, a Temida, okręciwszy się parę razy, spytała: — Jakże się Panu podoba moja toaleta?

— Wspaniała! — zachwyciłem się natychmiast. — Będzie doskonale harmonizowała z toaletami na balu.

W tej chwili właśnie zastukano do drzwi i wszedł Merkury, niosąc pod pachą dużego strusia.

— Potrzebne mi są pióra do wachlarza — objaśniła Temida.

Widząc, że jestem zbyteczny ucałowałem rączkę bogini i uścisnąwszy dłoń Merkurego wyszedłem na ulicę.

Najbliższą taksówką-samolotem przyjechałem na Ziemię, gdzie, jak zwykle, padał deszcz.

J. Z.

Z poznańskiej Izby Rzemieślniczej

W środę 13 stycznia b. r. odbyło się w Poznaniu na sali „Strzechy" plenarne zebranie poznańskiej Izby Rzemieślniczej.

Obrady zagaił o godz. 11-ej przedpoł. p. prezydent Stopa witając pp radców i przedstawicieli prasy. Na asesorów powołano pp. Szurkowskiego z Leszna i Bielawskiego z Ostrzeszowa a do pióra p. Lesińskiego z Poznania. Pan prezydent Stopa streszcza następnie działalność Izby w ostatnim kwartale mówiąc:

Ciężkie czasy, które w rzemiośle przeżywamy, nie powinne nam zaciemnić obrazu przyszłości, który się dla rzemiosła przedstawia o wiele korzystniej aniżeli dla dużych przedsiębiorstw. Przerost dotychczasowy dużego przemysłu w gospodarstwie narodowem ulegnie bez wątpienia znacznej redukcji, a miejsce opróżnione przez duży przemysł musi zająć rzemiosło. Spowoduje to bez wątpienia nie tylko zmianę w stosunkach materjalnych rzemiosła, lecz również zmianę w stosunkach społecznych.

To też w chwili obecnej rzemiosło nie stoi tylko przed zadaniem przetrwania ciężkich czasów przesilenia, lecz należy się przygotować na te zadania, które rzemiosło oczekują w przyszłości. Rzemiosło musi z tego powodu pracować nad wydoskonaleniem się zawodowem, starać się o podniesienie poziomu intelektualnego rzemieślników oraz o wzmocnienie swych organizacyj, które są i będą powołane do kierowania sprawami rzemieślniczemi.

Egzaminów mistrzowskich przeprowadzono w IV kwartale 1931 roku 323, z tego 233 ulgowych. Z liczby 323 kandydatów nie zdało egzaminu mistrzowskiego 10. Do egzaminu czeladniczego przystąpiło 1.033 uczniów, nie zdało 49 uczniów.

Z ważniejszych spraw, które Izba Rzemieślnicza miała do załatwienia w ubiegłym kwartale przytoczę przedewszystkiem memorjały, w których Izba zajęła stanowisko wobec Rady Izb Rzemieślniczych. Opracowano uwagi do projektu ustawy o umowach zbiorowych pracy i o załatwieniu zatargów zbiorowych pracy, w sprawie kart rzemieślniczych dla cudzoziemców, w sprawie znowelizowania rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych dot. nadzoru nad mięsem i przetworami mięsnemi, przedłożono obszerny memorjał w sprawie zwalczania nielegalnego wykonywania rzemiosła.

Na zawezwanie Urzędu Wojewódzkiego oświadczyła się Izba Rzemieślnicza w sprawie nowelizacji ustawy przemysłowej, jak również w sprawie sądów polubowych przy cechach. Izba Rzemieślnicza brała również czynny udział w pracach Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu nad zmianą taryfy celnej przez przedstawicieli poszczególnych zainteresowanych zawodów. Celem uzupełnienia oraz aktualizowania ewidencji wydanych kart rzemieślniczych podjęła Izba Rzemieślnicza za wiedzą i aprobatą Urzędu Woj. rewizję swojej ewidencji przez uzgodnienie jej z rejestrami kart rzemieślniczych władz przemysłowych I. instancji. Akcja ta jeszcze nie jest ukończona.

Następnie przyjęto sprawozdanie rachunkowe za rok 1931. Dochód wyniósł zł. 168.058.89, a rozchód złotych 153.924.47. Majątek Izby zaoszczędzony w ostatnich trzech latach wynosi obecnie zł. 101.895.34.

W dalszym ciągu porządku obrad wybrano na wniosek p. Lesińskiego specjalną komisję dla rozpatrywania nominacji do komisji egzaminacyjnej. Do komisji tej wybrano pp. Stanka, Makowskiego, Rutawskiego, Zakrzewskiego i Pawłowskiego. Przyjęto również wniosek p. Drabętowicza domagający się powołania gospody dla czeladzi oraz wniosek p. Górskiego w sprawie interwencji u władz w różnych nowowydanych ustawach, dotyczących rzeźnictwa. Po załatwieniu kilku drobniejszych spraw, solwował p. prezydent kilkugodzinne obrady. (td)

Nowa organizacja kas chorych

Z początkiem r. b. weszły w życie nowe statuty organizacyjne Kas Chorych, nadane Kasom przez ministra pracy i opieki społecznej. Statuty te, poza drobnemi różnicami, są dla wszystkich Kas Chorych jednakowe.

Na zasadzie nowych statutów, władze Kasy Chorych stanowią: rada zarządzająca, dyrekcja, komisja świadczeniowa, komisja rozjemcza, oraz komisja rewizyjna.

Rada zarządzająca Kasy składa się z członków, wybieranych przez ubezpieczonych, oraz pracodawców, zatrudniających ubezpieczonych w Kasie. Skład liczbowy rady wynosi, zależnie od wielkości Kasy, 12 lub 15 osób, przyczem 8-miu wzgl. 10-ciu członków wybierają pracownicy, 4-ch zaś lub 5-ciu — pracodawcy. W Kasach, posiadających powyżej 100.000 ubezpieczonych, rada zarządzająca składa się z 22 członków, w tem 16-tu wybieranych przez pracowników umysłowych, pracodawców i robotników, oraz 6-ciu z nominacji. Rada zarządzająca wybierana jest na 4 lata.

Rada świadczeniowa jest nowowprowadzonym organem w Kasach Chorych. Sprawuje ona z ramienia rady zarządzającej nadzór nad czynnościami dyrektora w zakresie przyznawania przez Kasę świadczeń; wybierana jest na dwa lata, posiedzenie odbywa się co dwa tygodnie. W skład komisji wchodzi 3 wzgl. 5 członków rady zarządzającej, wybranych oddzielnie z grupy pracodawców i oddzielnie z grupy ubezpieczonych.

Również nowym organem w Kasie jest dyrekcja, w skład której wchodzi dyrektor i lekarz naczelny; rada zarządzająca mianuje ich drogą konkursu.

Trzecim wreszcie nowym organem w Kasach Chorych jest rada lekarska przy lekarzu naczelnym, która stanowi organ doradczy.

Wycieczka 40 Anglików w Poznaniu

W tych dniach bawiła w Poznaniu reprezentacyjna wycieczka studentek i studentów uniwersytetów Południowej Afryki. W skład wycieczki wchodziło 44 osoby, w tem 30 pań. Wycieczka afrykańska znajduje się już w podróży od 8 tygodni. 11 grudnia przyjechała do Londynu wycieczka studentów południowo - afrykańskich, w 2 grupach po 40 osób. Po przyjeździe do Paryża, grupy te rozdzieliły się przyczem jedna wycieczka udała się do Europy południowej (Francja, Włochy, Szwajcarja), druga natomiast udała się z Londynu, przez Paryż, Kolonję, Berlin do Poznania, skąd udała się w dalszym ciągu przez Warszawę, Kraków, Zakopane, Zebrzydowice do Wiednia i Szwajcarji. Organizacją wycieczki zajmuje się III biuro C. I. E. (Confederation International des Etudiants) w Londynie. Goście przybyli do Poznania w środę 13 bm. w południe o godz. 1 pociągiem z Berlina. Na dworcu powitali gości, którym od Zbąszynia towarzyszyli 2 członkowie Narodowego Komitetu Akademickiego pp. Hauke i Nowicki, członkowie Poznańskiego Komitetu Akademickiego. Po powitaniu przywieziono gości autobusami do hotelu Britania, poczem goście zwiedzili Uniwersytet i operę, gdzie fotograf „Ilustracji Polskiej" zrobił wspólne zdjęcie. Następnie odbył się w Nowym Domu Akademickim obiad, w którym wzięli m. in. również udział prof. bar. Ropp, dyr. Targów p. Krzyżankiewicz, członek Tow. Polsko - Angielskiego p. dr. Chełmikowski i prezes Narodowego Komitetu Akademickiego p. Judycki. Gości powitał po polsku p. Judycki, poczem dłuższe przemówienie w języku francuskim wygłosił członek Młodzieży Wszechpolskiej p. Jan Tarnowski. W imieniu gości odpowiedział kierownik wycieczki prof. Fine.

Po obiedzie goście zwiedzili w dalszym ciągu miasto, zapoznawając się specjalnie z ratuszem i katedrą.

Wieczorem wydała dyrekcja Targów specjalne przyjęcie, poczem goście udali się na koncert symfoniczny.

W czwartek przedpołudniem zwiedzili Anglicy zakłady Cegielskiego i Muzeum Wielkopolskie, poczem po obiedzie udali się o godz. 2 w południe w dalszą drogę do Warszawy.

Podkreślić należy, że wycieczka ta miała wielkieznaczenie propagandowe. Niemcy przygotowali gości odpowiednio, nastrajając ich nieprzychylnie do Polski, tłumacząc na swój sposób, że Wielkopolska i Pomorze to ziemie zamieszkałe w 50 proc. przez Niemców, że „korytarz" to największa „rana" Europy, że na granicy będą mieli wielkie trudności paszportowo-celne itd.

Wielkie usługi w przyjęciu gości, którzy wyjechali z Poznania mile rozczarowani, oddali P. K. A. p. Kawczyńska, dyr. Krzyżankiewicz, dr. Chełmikowski i inni. (in).

Japończyk do Amerykanina: Wspaniała ta Liga Narodów — może szanowny sąsiad też się zapisze na członka...

Z różnych stron Polski

Jak wygląda leczenie w Kasie chorych?

Sosnowiecki „Kurjer Zachodni" pisze co następuje:

Są to rzeczy aż nazbyt dobrze znane i dziwić się trzeba niesłychanej cierpliwości ubezpieczonych, którzy za wysokie, przymusowo ściągane składki, tolerują podobne stosunki. W Dąbrowie np. po numerek do dentysty ludzie przychodzą o godz 5 rano i mokną, lub marzną pod drzwiami. W rezultacie tylko część otrzymuje tak upragniony numerek, a pozostali odchodzą z niczem, aby znów popołudniu lub następnego dnia wyczekiwać po kilka godzin na otrzymanie numerku i problematycznej pomocy. Szkoda, że w sprawozdaniach Kasy chorych, tak pięknie a nawet imponująco wyglądających na papierze, nie zamieszczono wyjaśnień w jaki to sposób, ubezpieczeni otrzymują za własne pieniądze pomoc w Kasie chorych i wartość tej pomocy. Z drugiej strony trudno się dziwić takim stosunkom, jeżeli bowiem są pieniądze na budowę w okresie silnego kryzysu okazałych gmachów oraz utrzymywanie licznych, kosztownych a zupełnie zbędnych stanowisk, to nic dziwnego, że musi to się odbić na racjonalnem traktowaniu pomocy lekarskiej i lecznictwa. W każdym razie tego rodzaju stosunki są parodją pomocy lekarskiej i w obecnych warunkach niema nadziei, aby stan ten uległ poprawie.

Warsztaty tramwajów śląskich w Hajdukach.

Nowe warsztaty tramwajów śląskich w Hajdukach zajmują teren wielkości 53000 mtr. kw. Obecna wozownia mieści 24 wozy na torach, wspartych na filarach, tak że wagony można badać i od spodu. W razie potrzeby wozownię można powiększyć, tak że pomieści 92 wozy. Warsztat ma 3 800 mtr. kw. powierzchni i również może być rozszerzony jeszcze o 1 800 mtr.

W budynku administracji mieszczą się: ubikacje kasowe, konduktorskie i sale instrukcyjne. Do nie przylega dom mieszkalny dla pracowników ruchu. Wszystko jest centralnie ogrzewane i zaopatrzone w nowoczesne instalacje sanitarne. Maszyny najnowszej konstrukcji: do dźwigania ciężarów do 10 tonn. n. p. całego podwozia, służy dźwig ruchomy, obsługujący cały warsztat.

Wszystkie urządzenia wykonane są w kraju. Ostatnio zakupione wagony wykonała Huta Królewska i Laury całkowicie z żelaza. Wykonanie wszystkich urządzeń kosztowało 2 600 000 zł. Przy budowie pracowało przez rok około 300 robotników. Obecnie warsztaty zatrudniają 126 osób, a w ruchu 128. (O.)

„Oświata Polska".

Pod takim nagłówkiem wychodzi w Warszawie kwartalnik, jako organ Wydziału wykonawczego Zjednoczenia Polskich Towarzystw Oświatowych. Obecnie ukazał się zeszyt czwarty z r. 1931, zawierający treść wielce interesującą:

W artykule wstępnym p. t. „Kryzys w oświacie pozaszkolnej" p. Józef Stemler zobrazował przeszłość i obecne położenie w dziedzinie oświaty poza szkolnej, zgubny okres etatyzacji tejże, oraz ujemne skutki kryzysu ekonomicznego. P. Zofja Poreyko porusza zagadnienie wychowania praktycznego młodzieży poza szkolnej w miastach. Dr. Andrzej Niesiołowski kończy swą obszerną i ciekawą pracę naukową p. t. „Formy i metody pracy oświatowej". P. Jan Kornecki w artykule p. t. „Oświata poza szkolna w budżecie państwowym" podał ciekawe dane cyfrowe, dotyczące wielkiej redukcji kredytów państwowych w dziale oświaty poza szkolnej, co wskazuje, że cały ciężar prac w tej dziedzinie spada obecnie na społeczeństwo.

Uzupełnienie ciekawego zeszytu stanowią materjały oświatowe, kronika oświatowa, bibljografja i przegląd czasopism.

Jako dodatek do „Oświaty Polskiej" wychodzi „Poradnik Bibljoteczny", miesięcznik, ułatwiający wybór książek — polecanych dla bibljotek oświatowych. „Poradnik Bibljoteczny" można prenumerować oddzielnie. Przedpłata roczna wynosi zł 2,50. Warszawa, Marszałkowska 153, m. 6.

Z życia towarzystw

Gwiazdka w Pielgrzymie. Chcąc w ogólnej nędzy choć w drobnej mierze przyjść z pomocą, urządziło Tow. „Pielgrzym" gwiazdkę dla swych członków na sali Ogrodu Zoologicznego. Do zgromadzonych przemówił patron ks. Michałowicz, dzieląc się z obecnymi opłatkiem. Przy żarzących się choinkach wygłoszono deklamacje i odśpiewano kilka kolend. Przygrywała orkiestra mandolinistów „Lutnia".

Zainscenizowany obrazek p. Pauliny Wężyk p. t. „Odwiedziny gwiazdora" przedstawił modlitwy dzieci za rodziców i miłosierdzie w dobie dzisiejszej.

Najbiedniejszych członków obdarzono produktami żywnościowemi jak słoniną, wędlinami, cukrem, mąką, ryżem, kawą itp. Rozdano ogółem 220 paczek. Wspólnym śpiewem zakończono piękną uroczystość gwiazdkową. (z)

Tow. b. Wychodźców pod Białym Orłem urządziło, jak każdego roku, uroczystość gwiazdkową dla dzieci członków. Na uroczystość tę prócz 60 dzieci i członków przybyli także liczni goście.

Zgromadzonych powitał prezes p. Wolniewicz, poczem odśpiewano kolendy. Wieczór urozmaiciła orkiestra odegraniem kolend. Do zgromadzonych przemówił członek komitetu Tow. Dzielnicy Wildeckiej p. Pawliczak i p. Komin. Dziatwa wygłosiła deklamacje.

Następnie dzielono się wspólnie opłatkiem, a rozpromienionym dzieciom dano podarki. Na zakończenie uroczystości wygłoszono humorystyczne monologi i dialogi. (z)

Tow. „Braterstwo" Poznań - Wilda urządziło dla dzieci swych członków uroczystość gwiazdkową, która miała przebieg b. podniosły. Obchód zagaił prezes p. Grabowski witając gości, członków i dzieci, poczem wspólnie odśpiewano „W żłobie leży". Następnie orkiestra odegrała wiązankę kolend. Wygłoszono szereg deklamacyj, a następnie odegrano udatnie jasełka. Przyszła wreszcie kolej na dzieci przedszkolne, które również wygłosiły deklamacje, poczem odegrano utwór sceniczny p. t. „Wesoła wigilja". Następnie w serdecznych słowach przemówił prezes Komitetu Dzielnicy Wildeckiej oraz pp.: Wolniewicz, Kmiecik, Szymkowiak itd. Rozdano 200 dzieciom podarki w postaci łakoci i innych przedmiotów.

Po uroczystości odbył się dla członków i gości wspólny wieczorek. (z)

KONTO KOMITETU niesienia pomocy biednym i bezrobotnym na miasto Poznań P. K. O. nr. 413 005.

Symfonicy poznańscy ku czci Enesca

Na jutrzejszym koncercie symfonicznym w Teatrze Wielkim odegra orkiestra pod dyrekcją Zygmunta Latoszewskiego symfonję Jerzego Enesca, najwybitniejszego współczesnego muzyka rumuńskiego. Będzie to akt głębokiego hołdu, złożonego przez naszą wyborną orkiestrę wielkiemu mistrzowi rumuńskiemu, którego pięćdziesięciolecie obchodzi teraz cały świat kulturalny.

Enesco należy do rzędu największych artystów, któremu życie muzyczne wszystkich narodów kulturalnych zawdzięcza szereg najpiękniejszych impulsów artystycznych. Zwłaszcza jako skrzypek wywarł Enesco wszędzie tak głębokie wrażenie, że nie zdołały przyćmić jego sławy sukcesy ani Kreislerów ani Hubermanów. Także Poznań miał szczęście słyszenia gry tego mistrza a muzyka jego pozostanie na zawsze we wdzięcznej pamięci tych, którzy wówczas byli na koncercie Enesca. Nietylko jednak jako skrzypek-wirtuoz, ale też jako dyrygent a głównie jako oryginalny i płodny kompozytor słynie Enesco szeroko poza granicami swej ojczyzny. Wychowany muzycznie w Wiedniu i głównie w Paryżu, skomponował Enesco szereg utworów symfonicznych, już to o charakterze rumuńsko-folklorystycznym, już też w formach ściśle klasycznych. Jutro usłyszymy pierwszą (z trzech) symfonję Enesca, napisaną jeszcze przed wojną a odznaczającą się nastrojem wybitnie oryginalnym i pełną wyrazu indywidualnego. Elementy szczerego liryzmu ale i, akcenty gwałtownej namiętności są cechą tej pięknej symfonji, która często grana zagranicą (zwłaszcza w Paryżu i Bukareszcie) należy do najciekawszych nowoczesnych kompozycyj orkiestralnych. Tym sposobem zostanie też po raz pierwszy w Poznaniu wykonane dzieło rumuńskiej muzyki symfonicznej, co niewątpliwie wzbudzi powszechne zainteresowanie.

Do rumuńskiej części jutrzejszego koncertu zaliczyć należy też występ cenionej pianistki rumuńskiej p. Elżbiety Cotrusowej, która odegra koncert fortepianowy F-moll Chopina. — Druga część programu obejmuje dwa arcydzieła polskie: Karłowicza „Rapsodję litewską" i Różyckiego „Anhellego". Koncert jutrzejszy zaszczycą swą obecnością poseł królestwa Rumunji minister Bilciurescu wraz z korpusem dyplomatycznym poselstwa oraz przedstawiciele władz rządowych i miejskich.

Jutro koncert polsko-rumuński w Teatrze Wielkim

Z okazji przyjazdu całego ciała dyplomatycznego poselstwa rumuńskiego z Warszawy na jutrzejszy koncert Orkiestry stoł. m Poznania, wieczór ten przemieni się na wielką manifestację zaprzyjaźnionego z nami narodu rumuńskiego. Przyjazd przedstawicieli Rumunji na jutrzejszy koncert symfoniczny połączony jest z wykonaniem wspaniałej Symfonji wielkiego muzyka Georges Enesco, którego jubileusz 50-lecia obchodzi w tym sezonie cały świat muzyczny.

P. Zygmunt Latoszewski, dyrygent niedzielnego koncertu symfonicznego, przygotował z największą starannością wspaniałą tą symfonję. Obok wspomnianego wyżej utworu wykonane zostaną Różyckiego „Anhelli" i Karłowicza „Rapsodja litewska" na orkiestrę.

Solistką wieczoru będzie znana pianistka rumuńska p. Elżbieta Cotrus i odegra koncert f-mol Chopina z towarzyszeniem orkiestry.

Legjon Wielkopolski

Obchody Powstania Wielkopolskiego.

Żnin. Tow. Powstańców i Wojaków w Żninie obchodziło Nowy Rok szczególnie uroczyście; w dniu tym zorganizowano obchód 13 rocznicy oswobodzenia miasta z rąk niemieckich, połączony z poświęceniem nowego sztandaru towarzystwa. W przeddzień Nowego Roku odbył się capstrzyk, na którego czele kroczyła własna orkiestra Towarzystwa i po którem nastąpiło przemówienie prezesa Okręgu Zw. Powst. i Woj. dh. Wł. Kolaszewskiego.

Uroczystości w dniu Nowego Roku rozpoczęły się nabożeństwem, odprawionem przez ks. Wnuka, który, po wygłoszeniu przemówienia, dokonał poświęcenia sztandaru. Rodzicami chrzestnymi sztandaru są pp. Helena Derechowa i Tadeusz Kruszka, oraz Wanda Smorowska i Feliks Nowak. Po nabożeństwie pochód ruszył na cmentarz, gdzie przed mogiłą powstańców żnińskich pochyliło się 19 sztandarów. Krótkie przemówienie wygłosił p. Kolaszewski, poczem orkiestra odegrała pieśń religijną, a delegacja złożyła wieniec na grobie. Na rynku nastąpiło wręczenie nowopoświęconego sztandaru władzom towarzystwa.

Po odbytej przed nowym sztandarem defiladzie nastąpiła akademja w sali p. Woźniakowej. Wieczorem zaś odegrano sztukę teatralną „Skazaniec" oraz jednoaktówkę. Domy obywateli w czasie całych uroczystości były oświetlone i udekorowane narodowemi flagami.

Wolsztyn. 13-tą rocznicę oswobodzenia miasta obchodzono tutaj b. uroczyście Rano odbyła się wspólna msza św. w kościele parafjalnym, w której wzięły udział wszystkie miejscowe towarzystwa. Nabożeństwo odprawił oraz wygłosił okolicznościowe przemówienie ks. proboszcz Bąbiński. Po nabożeństwie Towarzystwo Powstańców i Wojaków udało się na grób poległych kolegów, by złożyć wieniec. Wieczorem w sali Strzelnicy urządziło miejscowe Towarzystwo Powstańców i Wojaków akademję, z której połowę czystego zysku przeznaczono na bezrobotnych. Sala była wypełniona po brzegi. Główne przemówienie wygłosił ks. mjr. Dadaczyński, proboszcz z Rakoniewic. W akademji brali udział również oficjalnie przedstawiciele władz.

Bnin. 27 grudnia ub. r. miasto obchodziło w uroczysty sposób 13 rocznicę Powstania Wielkopolskiego. O godz. 10-tej rano zebrały się w salce prezesa Towarzystwa Powstańców i Wojaków p. Ślósarczyka wszystkie narodowe organizacje, mianowicie Tow. Powst. i Wojaków. Bractwo Kurkowe, Tow. Robotn. Polsk., Kółko Rolnicze, Stow. Młodz. Polskiej i Obóz Wielk. Polski. Uformowany na Rynku pochód udał się pod komendą p. Metelskiego do kościoła na nabożeństwo. Po mszy świętej złożono wieniec na grobie poległych powstańców, spoczywających na miejscowym cmentarzu, poczem na rynku odbyła się defilada. O godz. 16-tej odbył się ponowny pochód organizacyj ulicami miasta na czele z orkiestrą i z pochodniami. Na pochód ten przybyło też bratnie Towarzystwo Powst. i Wojaków z Kórnika. Domy ulic były przyozdobione flagami.

O godz. 19-tej odbyła się akademja, zagajona przez ks. proboszcza Janasika Piękne patrjotyczne przemówienie wygłosił p. dr. Białasik z Pleszewa. Sala była wypełniona po brzegi. Akademję cechował miły i podniosły nastrój.

Budzyń. Pamiętny dzień 6 stycznia 1919 r. oswobodzenia miasta miejscowe Towarzystwo Powst i Wojak uczciło uroczystością jubileuszową. Rano pochód udał się na cmentarz budzyński, gdzie złożono wieniec przed pomnikiem poległych powstańców, poczem odbyło się nabożeństwo w kościele parafjalnym. Wieczorem odbyło się uroczyste zebranie w sali p. Polcyna, które zagaił p. Kaźmierczak, prezes miejscowego Towarzystwa Powst. i Wojak. W czasie zebrania odśpiewano kolendy. Pomimo skromnych ram obchodu, domy miasta były udekorowane flagami, co przyczyniło się do wzmocnienia nastroju uroczystościowego obchodu.

Związek Hallerczyków

Placówka Poznań. Walne roczne zebranie Placówki Poznańskiej Związku Hallerczyków odbyło się w dniu 7 stycznia r. b. w salce Stron. Narod. przy ul. św. Marcin 65. Po otwarciu zebrania przez prezesaL. Rosta, przewodnictwo objął p. W. Szelmeczka. Do prezydjum zebrania wybrano poza tempp. I. Zieleśkiewicza i Kiszkę. Sprawozdanie z działalności wygłosili p. Rost — jako prezes, p. Suchowiak — jako sekretarz i p. Pluciński — jako skarbnik ustępującego zarządu. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej złożył p. Zieleśkiewicz. Placówka liczy obecnie przeszło 300 członków. Zarząd na rok 1932-gi wybrano w składzie następującym: prezes — Ignacy Zieleśkiewicz wiceprezes — Lesiński, skarbnik — Pluciński, protokólant — Kluczyński oraz ławnicy: Danielewicz, Modzelewski i Kunkel. Wybrano poza tem bibljotekarza, komisję rewizyjną, poczet sztandarowy i kursora. Uchwalono wreszcie rezolucję, potępiającą nowy projekt o ustawie małżeńskiej. (o)

Roczny Zjazd Delegatów.

W niedzielę, dn. 7 lutego Chorągiew Wielkopolska Związku Hallerczyków urządza roczny walny Zjazd delegatów Placówek. Zjazd odbędzie się w sali p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej, początek o godz. 11-tej.

Związek Podoficerów Rezerwy Ziem Zach. R. P.

Związek Podoficerów Rezerwy Z. Z. R. P. koło Katowice wznowił ostatnio swą działalność. Dnia 9 stycznia r. b. odbyło się zebranie tego koła, na które stawili się licznie członkowie. Zebranie zagaił red. Palędzki, nadmieniając, że koło Katowice Zw. Podof. Rez. Ziem Zachodnich istnieje już kilka lat, lecz przed mniejwięcej dwoma laty zarząd tego koła przystąpił do Ogóln. Zw. Podof. Rez., gdyż zapewniano tam członkom, że nie będzie się gwałciło ich przekonań, oraz że na terenie związku nie będzie uprawiana agitacja partyjna, czego nie dotrzymano, jak to wykazały ostatnie wybory.

Następnie p. Palędzki oddał przewodnictwo prezesowi okręgu śląskiego p. Wesołkowi. Do zarządu zostali jednogłośnie wybrani: p. Palędzki jako prezes, p. Czerwiński jako zastępca, p. Hodz jako sekretarz, p. Zdzisław Deja jako skarbnik a pp. Skrzypczak i Kubicki jako ławnicy.

W dyskusji członkowie zarządu poruszyli szereg spraw organizacyjnych okręgu śląskiego.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Stęszew.** (Wieczornica.) Bardzo ruchliwe Tow. śpiewu „Halka" urządziło dla swych członków uroczystą wieczornicę, połączoną z łamaniem opłatka. Po przemówieniu prezesa p. Jana Weychana I. nastąpiło wspólne dzielenie się opłatkiem, poczem obdarzono wszystkich członków miłemi upominkami. Przy kawce, pogawędce, śpiewie i tańcu bawiono się do północy.

— (Kradzież.) W tych dniach skradziono ogrodnikowi p. Skazińskiemu z Stęszewa około 6 ctr. pietruszki, która była w ogrodzie zakopana. Podejrzenie padło na niejakiego Zygmańskiego i Feliksa Wołyńskiego, którym też na drodze przed Poznaniem, gdzie zamierzali łup swój sprzedać, policja skradzioną pietruszkę odebrała. (sw.)

— * **Puszczykowo.** (13 rocznica.) W czasie świąt urządziło Stow. Gimnast. „Sokół" z współudziałem miejscowych towarzystw wspaniały obchód 13-lecia oswobodzenia od ciemięzców. W uroczystym pochodzie przy dźwiękach orkiestry, w którym brali udział: rozwijająca się placówka O. W. P., Stronnictwo Narodowe, Tow. śpiewu „Harfa" i placówka O. W. P. z Mosiny odbyła się uroczysta akademja w sali restauracji „Silva". Po urozmaiconym programie odbyła się wspólna zabawa taneczna. Ubolewać należy, że nie wszyscy obywatele wywiesili z okazji tej uroczystości sztandarów narodowych, a co gorsza, nie raczyli przybyć na tę uroczystość.

— (Gwiazdka w „Sokole".) W dniu 6 bm. obchodził „Sokół" gwiazdkę, urządzoną dla swej młodzieży. Uroczystość ta odbyła się w bardzo harmonijnym nastroju. Przy ustrojonej choince moldzież odśpiewała kolendy, poczem prezes dzielił się opłatkiem z zarządem i członkami. Za regularne uczęszczanie na lekcje ćwiczeń obdarzono młodzież podarkami, które zakupiono lub też uzyskano od miejscowego obywatelstwa Na zakończenie drużyna ćwicząca wykonała ku ogólnemu zadowoleniu ćwiczenia na przyrządach.

— * **Mosina.** (S. M. P.) Odbyło się w szkole katolickiej roczne walne zebranie Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej pod przewodnictwem ks patrona Krajewskiego. Po sprawozdaniach z całorocznej działalności udzielono zarządowi pokwitowania. W skład nowego zarządu weszli: jako prezes — Labrzycki Władysław, wiceprezes — Hoffmann Tytus, sekretarz — Niemczewski Roman, skarbnik — Kałek Henryk, naczelnik — Kruszyk Bolesław, zastępca — Radowicz Edmund, gospodarz — Słoma Władysław, bibljotekarz — Jasiński Roman. Do komisji rewizyjnej zostali wybrani pp: Laskowski August, Skrzypczak Stanisław i Wosiński Wojciech.

— (Z Tow. Robotników Katolickich.) W niedzielę Tow. Rob. Kat urządziło przedstawienie teatralne. Odegrano sztukę p. t. „Kamieniarz". Amatorzy wywiązali się z swego zadania doskonale. (sc.)

— * **Murowana Goślina.** (Przedstawienie.) Tow. Młodych Polek w Mściszewie urządziło w sali p. Fitzke przedstawienie amatorskie. Odegrano „Złote perły" oraz „Czary w Kozielkowe". Całość wypadła znakomicie.

— (Z Chóru Kościelnego.) Odbyło się na salce parafjalnej roczne walne zebranie Tow. Chóru Kościelnego pod wezw. św. Cecylji. Zebranie zagaił kierownik szkoły. Ustępującemu zarządowi udzielono jednogłośnie absolutorjum Do nowego zarządu weszli pp.: prezes — Wł. Konieczka, zast. — J. Cieślik, skarbnik — P. Burzyński, sekretarz — Wł Rynarzewski, bibljotekarz — J. Meder Do komisji rewizyjnej weszli pp. W. Adamczewska, K. Nowak. (wg.)

— * **Rogoźno.** (Werbel domowy.) W niedzielę, 10 bm Koło Śpiewacze odegrało na scenie Hotelu Polskiego sztukę pod tyt. „Werbel domowy" ze śpiewami. Amatorzy wywiązali się ze swych ról ku ogólnemu zadowoleniu zgromadzonej publiczności. Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna.

— (Z ruchu Towarzystw.) Obradom Tow. Robotników przy udziale ks. dziekana Pomorskiego i 70 członków, przewodniczył prezes p. W Michalak Protokółował sekretarz p. Sobolewski. Przez powstanie z miejsc uczczono pamięć zmarłego członka śp. A. Dziembowskiego W czasie obrad ks dziekan Pomorski wygłosił piękny odczyt na tem „Więcej kultury w narodze polskim" Na członków przyjęto pp. Korybalskiego, Poznańskiego, Bukowskiego, Olesika, Paczesnego i Kulińskiego.

— (Statystyka.) Według danych Urzędu Stanu Cywilnego w czwartym kwartale 1931 r. urodziło się 67 dzieci. Zgonów zanotowano 36. Ślubów zawarto 25.

— (Impreza.) Chór kościelny św Cecylji urządził w sali Hotelu Polskiego występ muzykalno-wokalny z wykonaniem utworów Czapskiego, Wiechowicza i Miłka, połączony z odegraniem jednoaktówki p. t. „Gapiątko z Saint Fleur" oraz deklamacjami. Całość wypadła doskonale. (ske.)

— * **Szamotuły.** (Osobiste.) Kierownictwo tut. oddziału Kontroli Skarbowej w miejsce p. Namysła, którego przeniesiono na emeryturę, objął inspektor p. Konieczny z oddziału Kontroli Skarbowej w Wyrzysku.

— („Sokół".) Na ostatniem posiedzeniu plenarnem, któremu przewodniczył p dyr. Waligóra, uczczono pamięć śp Karola Rzepeckiego przez powstanie z miejsc — M. in. przyjęto do wiadomości uchwałę zarządu, mocą której rozwiązano istniejący przy gnieździe na prawach autonomicznych oddział kołowników, a w miejsce tegoż zawiązano drużynę kołowników, bezpośrednio podległą zarządowi gniazda. — Naczelnikiem drużyny wybrano p. Lamboja, kierownikiem p. Lewandowskiego.

— (Gwiazdka.) Dorocznym zwyczajem urządziły tut. gniazda sokole (żeńskie i męskie) w ub. niedzielę w sali „Strzelnicy" uroczystość gwiazdkową, na której obdarzono młodzież sokolą oraz ubogie dzieci podarunkami. Program uroczystości, która odbyła się w miłym nastroju, wypełniały: przemówienia prezesa p. dyr. Waligóry i naczelniczki p. Goździewskiej, deklamacje, tradycyjne łamanie opłatka i odśpiewanie kolend przez chór kościelny pod batutą p. Przybylskiego.

— (Jasełka.) Staraniem Stow Młodzieży Polskiej odegrane zostały w święto Trzech Króli w sali hotelu p. Sundmann „Jasełka", które odtworzone były starannie i cieszyły się powodzeniem. (op.)

— * **Koźmin.** (Z Klubu Szachistów.) Dnia 10 bm. odbyło się pod przewodnictwem p. wiceprezesa Sylwestra Ambroszkiewicza uroczyste zebranie, celem wręczenia nagród zwycięzcom z turnieju o mistrzostwo klubu za rok 1931. Tytuł mistrza uzyskał p. Mieczysław Stoiński Nagrody otrzymali I. — Władysław Prywer, II. — dr. Leopold Wiatrolik, III. — Wojciech Nawrot.

— (Kurs robótek.) Żeńskie Tow gimn. „Sokół" urządza pod kierownictwem p. prezeski Pelagji Kulowej kurs robótek, który zakończony będzie wspaniałą wystawą. W kursie bierze udział 40 członkiń. (as.)

„BACZ BY TWOIM BYŁO CELEM BYĆ I ZWIERZAT PRZYJACIELEM"

Przez szybkę

Zapałki

Zapewne wszyscy państwo znają bajkę Andersena o dziewczynce z zapałkami. Wśród zimnej i ciemnej nocy mała dziewczynka, sprzedająca zapałki, zapala sobie jedną za drugą, grzeje się przy ich cieple i snuje piękne marzenia przy mdławym blasku, rozświetlającym cienie nocne. Piękna bajka, piękna i wzruszająca. Kto jej nie zna, niech sobie koniecznie przeczyta, chociaż nawet jest bardzo dorosłym człowiekiem, a bajka została napisana dla dzieci.

Czytał ją sobie nawet niedawno Januszek i ze zwykłą swoją zdolnością do niespodziewanych wniosków, oświadczył po przeczytaniu:

— Gdyby Andersen pisał tę bajkę w Polsce, musiałaby ona być o połowę krótsza!

— Skąd ten wniosek, robaczku? — zapytałem czule, bo wiem z doświadczenia, że Januszka nie trzeba rozdrażniać nieufnością, kiedy zaczyna filozofować

— Bo w polskiem pudełku monopolowych zapałek jest ich o połowę mniej, niż być powinno. Jeśli nie ufasz mojemu autorytetowi, to zajrzyj do swojej redakcyjnej korespondencji. Są tam aż dwa listy w tej sprawie.

„Od dłuższego czasu — pisze pewna pani — zauważyłam, że w zamkniętych paczkach zapałek w każdem pudełku znajduje się tylko trzecia część zapałek. Zadałam sobie pracę i przeliczyłam zapałki z każdego pudełka, otwierając sama zamkniętą paczkę. — Rezultat był ten, że w żadnem pudełku nie było równej ilości, nie mówiąc już o zapałkach połamanych".

Inny pan zawiadamia nas, że z przyzwyczajenia liczy zawsze zapałki, przekładając je do pudełka przy popielniczce. Ilość zapałek w pudełku waha się przeciętnie od 33 do 49.

— Ciekawa rzecz — powiada Januszek — że w obu tych listach korespondenci wysnuwają jednakowe wnioski: „Uważając, że reklamacjami nie dochodzi się do celu, nie kupuję zapałek, tylko używam zapalaczy do gazu" lub zapalniczki benzynowej.

— Jak tak dalej pójdzie, to nasze dzieci nie będą zupełnie rozumiały bajki o dziewczynce z zapałkami, bo nie będą wiedziały poprostu, co to były zapałki. Wyjdą zupełnie z użycia i Andersena trzeba będzie przerobić. Będziemy opowiadać dzieciom o dziewczynce z zapalniczkami.

— Zapominasz, że od zapalniczek płaci się gruby podatek. Wrócimy więc chyba raczej do krzesiwa, do krzemienia i hubki.

— O ile i na to nie będzie mono-

X. Awery.

ŻYCIE MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ

Młodzież i autonomja

Od pewnego czasu pojawiają się w prasie pogłoski o zniesieniu, względnie ograniczeniu t. zw. autonomji uniwersyteckiej. Zwłaszcza w ostatnich czasach poczęły się one krystalizować i prasę obiegł nawet zarys projektowanych podobno zmian.

Nie tutaj jest miejsce na zastanawianie się nad skutkami, jakie projektowane zmiany mogą za sobą pociągnąć w dziedzinie rozwoju nauki polskiej. Czy dopomogą mu? Wszak ten i tylko ten cel powinien przyświecach wszelkim zamierzeniom z zakresu organizacji studjów naukowych. Nie od rzeczy będzie tylko wspomnieć że t. zw. autonomja uniwersytecka ma starodawne za sobą tradycje: przecież Uniwersytet Jagielloński inicjował Kazimierz Wielki, uniwersytet ten trwał poprzez dzieje niepodległej Polski królewskiej, nie naruszyły go zaborcze rządy Austrji — obecnie dopiero potrzebne to jest najwidoczniej do „mocarstwowego" rozwoju Polski.

Nas interesuje tutaj inna sprawa: czy zmiany w statucie wyższych uczelni odbiją się na ideowem obliczu młodzieży akademickiej?

Pytanie to zdaje się na pozór od rzeczy: co ma szerszy czy węższy zakres autonomji uniwersyteckiej do tego oblicza ideowego, więc — bądź co bądź — jest tajemnicą poliszynela niepokój sfer „sanacyjnych", napędzany im właśnie przez wierność młodzieży akademickiej dla idei narodowej. Przecież wszyscy wiedzą o tem, ile uwagi i wysiłku poświęca się dla zdobycia tej młodzieży dla enigmatycznej t .zw. ideologji „sanacyjnej". Przecież ten fakt, że podłożem chęci zniesienia autonomji uniwersyteckiej jest przedewszystkiem nadzieja uzyskania skutecznego narzędzia dla oddziaływania właśnie na młodzież, jest na tyle znany, że już nawet przez nikogo nie kwestjonowany. Więc też pytanie, czy zniesienie autonomji odbije się na obliczu ideowem młodzieży jest tylko na pozór od rzeczy: na to przedewszystkiem pragnie się ją znieść, by przekształcić wreszcie ideowo młodzież.

Niedorzeczną jest natomiast sama nadzieja osiągnięcia tą drogą upragnionych przez „sanację" zmian.

Od czegóż bowiem zależy oblicze ideowe młodzieży — w danym wypadku akademickiej? Nikt chyba nie stawia tego zagadnienia w tak naiwny sposób, że młodzież dlatego jest narodowa, że uniwersytety mają autonomję, a gdy jej nie będą miały, to młodzież sama przez się zrobi się potem np. liberalna, czy socjalistyczna. „Sanacja" stawia też sprawę nieco inaczej: ona widzi w istnieniu autonomji uniwersyteckiej przeszkodę do swoistego oddziaływania na młodzież, przez zniesienie jej ma nadzieję uzyskania bezpośredniego dostępu do młodzieży.

Ale niech się nie łudzi! Do młodzieży dostęp ma każdy — bez względu na to, czy jest autonomja uniwersytecka, czy jej niema. Znamy przecież kraj, gdzie uniwersytety były tak skrępowane — to dawna Rosja, a jednak młodzież rosyjska, chyba wbrew stanowisku cesarskich sfer urzędowych była socjalistyczna. Do młodzieży, powtarzamy, dostęp ma każdy, rzecz jest jednak w tem, z c z e m się do niej idzie i jakie ma ona charaktery. Niech się „sanacja" nie łudzi! Z czemże bowiem chce ona iść do tej młodzieży? To nie jest tajemnicą: wiemy już o tem z dotychczasowego doświadczenia. Wiemy czem „Sanacja" zdobywała starsze społeczeństwo, ale czy te środki, zastosowane do młodzieży dadzą pożądane dla „sanacji" rezultaty?

Czem wy chcecie zdobyć młodzież? Dacie jej posady i godności? Zapewne, znajdzie się ten i ów, którego przez to się kupi. Ale czy to jest ten element, który ma być fundamentem naszej budowy ideowej? Przecież chyba nikt w to nie wierzy. A wreszcie — posad tak mało! Pieniędzy coraz mniej! Kryzys gospodarczy zaś, którego znamieniem są sprzedaże i licytacje, przyszedł w Polsce po innej fali licytacyj: przedtem wystawiano na sprzedaż sumienia. Czy jeszcze wiele ich jest na sprzedaż i czy do młodzieży akademickiej idziecie teraz ze swym popytem na sumienia? Zła droga: tam niema podaży, tranzakcje nie dojdą do skutku.

Pozostaną inne środki: budzenie postrachu i uniemożliwienie młodzieży narodowej studjowania. Można przecież zawiesić nad młodzieżą groźby więzienia (niejeden już tam zresztą siedział) oraz rozmaitego traktowania jej tam, można uciekać się do wydalania z uniwersytetów, można odebrać młodzieży zarząd stowarzyszeniami samopomocowemi i w domach akademickich umieszczać tylko tych, co dostaną świadectwo prawomyślności politycznej od B. B., można tylko takim dawać w „Bratnich Pomocach" obiady, można zakazać wszelkich zebrań, by nie ujawniać wpływów idei narodowej na uniwersytetach... Wiele rzeczy można... Ale czy... trzeba?

Z ich punktu widzenia trzebaby było, gdyby po zastosowaniu takich szlachetnych środków, ujęta niemi młodzież poczęła wyznawać ich „idee", z któremi dano jej się właśnie zapoznać. Ale ślepy chyba widzi to, że tak się bynajmniej nie stanie. Zapewne, i tu może się znaleźć ten i ów lękliwszy, co ulegnie, lub przycichnie, ale czy to takich lękliwnych komu tak dalece znów potrzeba? Przecież już chyba wszystko, co się bardzo boi, jest w „sanacji", z tego elementu niema jednak dużej pociechy i co ważniejsze — nie będzie jej nigdy. Tylko ten jednak, co nie zna wcale młodzieży — i to młodzieży wogóle, nie tylko polskiej — może przypuszczać, że młodzież nie znajdzie nowych sposobów walki. Trzeba tylko uprzytomnić sobie, że młodzież walczy o swoje i d e a ł y, —nie o swoje brzuchy, na to, by zrozumieć, że walka w innej płaszczyźnie podjęta skazana jest na przegraną. Niechże ludzie z „sanacji" przypomną sobie swoje własne młode lata, a wiele stamtąd mogą wyciągnąć nauk o tem, co jest nieskuteczne w walce z prądami ideowemi młodzieży. Niech przypomną sobie — wspomniane już dzieje walk cesarskiego rządu rosyjskiego z prądami wśród młodzieży rosyjskiej. I cóż z tego wynikło?

Na to, by zdobyć młodzież, w inny trzeba uzbroić się oręż. Trzeba u w i e r z y ć w zdrowie charakterów tej młodzieży, oprzeć się tylko na tem, co w niej jest bezinteresownego, ofiarnego, szlachetnego. Trzeba mówić jej o wielkości narodu polskiego, budzić poczucie odpowiedzialności przed jego historją — za jego przyszłość. Trzeba zrozumieć jej ambicję wiernej służby swemu narodowi, trzeba dostrzec rozumienie jej interesów narodu jako swoich własnych, jako pierwszych przed własnemi; trzeba rozumieć, wraz z nią, wartość pierwiastków moralnych w życiu narodu; trzeba — wraz z nią — dążyć do podnoszenia wszystkiego tego, czem naród staje się wielki, dumy narodowej, ambicji, twardych charakterów, odwagi cywilnej... Trzeba mieć jasny pogląd na te szlaki, któremi chce się pchnąć naród naprzód i ku górze... Tego młodzieży trzeba.... Idei

I gdy z i d e ą się do niej przyjdzie — nie pomoże nic. Moglibyście nie tylko znieść autonomję, ale i pozamykać uniwersytety, gdy nie będziecie mieć idei — młodzież z wami nie pójdzie. Przestańcie wierzyć w to, że intryga „endecka" zagnała młodzież do obozu narodowego, przestańcie wierzyć w skuteczność... mechanicznych środków w jej zdobywaniu.

E. F.

Dziesięciolecie K! Baltia

W dniach 9 i 10 stycznia r. b odchodziła Korporacja Baltia 10-tą rocznicę swego założenia. Uroczystości, w których poza czynnymi członkami brało udział liczne grono filistrów, rozsiałych po całem Pomorzu i Wielkopolsce, wypadły imponująco. Już w piątek dn 8. b m., a dalej w sobotę w godzinach rannych zaczęli się zjeżdżać członkowie K! Balti, jak również i innych korporacyj zaprzyjaźnionych.

Uroczystości właściwe rozpoczęły się mszą św. w kościele Najśw. Marji Panny w Toruniu, skąd delegacje sztandarowe oraz korporacje udały się in gremio w uroczystym pochodzie do Dworu Artusa, gdzie odbyło się zebranie ogólne, na którem wygłoszono sprawozdania roczne i z całego okresu 10 lat. Następnie z zaciekawieniem wysłuchano referatu o zagadnieniach pomorskich, wygłoszonego przez jednego z barwiarzy K! Baltia.

Po zwiedzeniu Instytutu Bałtyckiego przystąpiono do obrad Komisyj Kartelowych skartelowanych korporacyj: Baltia, Z. A G Wisła (z Gdańska) i Aquilonia (z Warszawy). O godz. 22 rozpoczął się bal w salach Dworu Artusa, który się w miłym i harmonijnym nastroju przy licznym udziale społeczeństwa przeciągnął do rana. Bal ten z pewnością zostanie w miłej pamięci wszystkich jego uczestników jako doskonale udana impreza.

W drugim dniu, t. j. w niedzielę po zebraniu Koła Filistrów odbył się uroczysty komersz z udziałem delegatów skartelowanych korporacyj. Poznańskiego Koła Międzykorporacyjnego i prawie wszystkich korporacyj poznańskich. Po zagajeniu przez prezesa korporacji, kom. Kurowskiego, zakończonego toastem na cześć Rzeczypospolitej, zabrał głos przedstawiciel Koła Filistrów, a w dalszym ciągu wszyscy obecni delegaci korporacyj, jak również prezes Młodzieży Wszechpolskiej, kol. Szyszczyński, przedstawiciele redakcyj czasopism akademickich: „Głosu Akademickiego" z Poznania i „Akademika Polskiego" z Warszawy i przedstawiciel Obozu Wielkiej Polski na okręg pomorski. Wszyscy mówcy podnosili zasługi położone przez K! Baltia na terenie ogólno - akademickim i międzykorporacyjnym. Również wyrażono wdzięczność korporacji za pracę narodową wśród społeczeństwa pomorskiego, gdzie wszak należyte uświadomienie narodowe jest koniecznością państwową. W nowy okres pracy wchodzi K! Baltia skonsolidowana, silna, by z entuzjazmem nieść idee polskości morza i Pomorza.

Z organizacyj akademickich

— **XII. Doroczny bal „Bratniej Pomocy" T. S. U. P.** odbędzie się dnia 1 lutego 1932 r. Wstęp tylko za zaproszeniami wzgl. dowodami akademickiemi. Opłata 10 zł. dla studentów 6 zł. dla członków „Bratniej Pomocy" T. S U. P. 4 zł (legitymacje!). Lista zaproszeń wyłożona jest w Sekretarjacie Generalnym B. P., św. Marcin 40, I. p., codziennie od godziny 9—15. Celem umożliwienia jaknajwcześniejszego wysłania zaproszeń, Komitet balu apeluje do Szan. Koleżanek i Kolegów o spieszne podanie adresów osób, które pragnęliby zaprosić.

— **Rejestracja członków Grupy Akad. O. W. P.** Wszyscy członkowie winni zgłosić się w czasie od 18 do 24-go b. m., w lokalu przy św. Marcinie 65, I. p. w podwórzu prawo, między godziną 12—13-tą i 18—19-tą celem uzupełnienia ewidencji i odbioru nowych legitymacyj. Należy przynieść z sobą dwie fotografje.

— **Z Akademickiego Koła Wrześnian.** Staraniem Akad. Koła Wrześnian ukaże się wkrótce naukowe dzieło o historji miasta i powiatu Września nakładem księgarni p. A. Prądzyńskiego. Treść tego dzieła obejmować będzie: słowo od wydawcy — A. K. Wrześnian, wstępne słowo — prof. Uniw. Pozn. H. Dembińskiego (kuratora Koła), prace Jana Szymańskiego, prof. Szyperskiego, b. insp. szkoln. Stasiewskiego, art.-mal. Marjana Turwida, stud. Uniw. Pozn. J. Deresiewicza, ks Br. Müllera i Zdz. Ad. Rajewskiego. Prac tych będzie 18, opisujących: powstanie miasta i powiatu, herb miasta Wrześni, nazwy geograficzne, farę wrzesińską, opis działalności b. proboszcza a późniejszego arcybiskupa ks. Stablewskiego, o zamku w Miłosławiu i t. d. Dzieło to jest bardzo starannie opracowane i wzbudzi niewątpliwie odpowiednie zainteresowanie

— **Dziesięciolecie stow. kat. młodzieży akad.** „Iuventus Christiana" odbyło się b uroczyście w dniu 8 grudnia ub. r. w Warszawie. Po nabożeństwie, celebrowanem przez J. E ks. biskupa A. Szlagowskiego wygłosił kazanie ks. Detkens. Po ukończeniu obrad senjorów odbyła się uroczysta akademja w sali Stow. Techników w Warszawie, którą zaszczycili swoją obecnością m. in. J. E. ks. nuncjusz Marmaggi, J. E. ks. kardynał Kakowski i licznie zebrane duchowieństwo. Organizacja liczy około 300 członków i kilkudziesięciu senjorów w różnych częściach Polski. Koła „Iuventus" istnieją również w Poznaniu i Wilnie.

— **Gwiazdka Związku Akademickich Stowarzyszeń Katolickich.** Pierwsza wspólna gwiazdka studenckich organizacyj katolickich w Warszawie udała się znakomicie, gromadząc w dniu 13 grudnia ub r. blisko 500 osób. Po zagajeniu przez prezesa Związku, kol. A. Ruszkowskiego, i odmówieniu modlitwy za zmarłych kolegów nastąpiło obdarowywanie zarządów poszczególnych stowarzyszeń symbolicznemi prezentami, łamanie się opłatkiem, podwieczorek, śpiewanie kolęd przy zapalonej choince i „stu lat" ku czci Rektora E Szwejnica. Na zakończenie odbyła się wśród wybuchów wesołości świetna szopka, wystawiona przez sekcję artystyczną „Iuventus Christiana".

— **Zjazd Stowarzyszeń Samopomocowych Akademiczek.** Dnia 4 i 5 stycznia b r. obradował w Krakowie III Zjazd Żeńskich Stowarzyszeń Samopomocowych. Zjazdy te, odbywane co roku, mają być przeglądem dokonanych prac w organizacjach i ustaleniem programu pracy na rok najbliższy. W III Zjeździe Z S S. wzięły udział delegatki tych środowisk w których istnieją autonomiczne organizacje samopomocowe studentek, a więc Koła Studentek W. U. L. we Lwowie, Organizacji Studentek U. P. w Poznaniu, Polskiego Stowarzyszenia Studentek U J. „Jedność" w Krakowie, oraz reprezentanci Warszawy prezes Ogólnopolskiego Związku Bratnich Pomocy kol Michał Słomiński i prezes Bratniej Pomocy Studentów U W. kol. Jerzy Kurcjusz

Po uroczystej Mszy św w kościele akademickim św. Anny, celebrowanej przez ks. kanonika Masnego, przewodnicząca środowiska krakowskiego kol. Jadwiga Ocetkiewiczówna otworzyła Zjazd. W krótkiem przemówieniu podkreśliła cele Zjazdu znaczenie współpracy środowisk i centralizacji akcji samopomocowej Imieniem Senatu U. J przemówił Jego Magnificencja ks. dr. Konstanty Michalski. Następnie życzenia dla Zjazdu składali: kol. Słomiński imieniem O Z. B P. kol. Helena Poratyńska imieniem środowiska lwowskiego, kol. Józefina Piotrowska imieniem Organizacji Studentek U P., kol. Kurcjusz imieniem środowiska warszawskiego i kol. Marja Zajączkowska imieniem Delegacji Kół Naukowych. Wszystkich dziwiła niczem nieusprawiedliwiona nieobecność, czy choćby nawet przysłanie życzeń przez Centralę Akad. Stowarzyszeń Samopomocowych w Krakowie, której prezesem jest kol. Stefan Smolec.

Do prezydjum Zjazdu wybrano kol Poratyńską (Lwów) na przewodniczącą, kol. kol. Piotrowską (Poznań) i Ocetkiewiczównę (Kraków) na wiceprzewodniczące, kol. kol. Rymarównę i Zajączkowską (Kraków) na sekretarki. Na program obrad Zjazdu złożyły się sprawozdania przewodniczących poszczególnych środowisk, opracowanie statutu ramowego, przygotowanego przez środowisko krakowskie celem ujednostajnienia statutów poszczególnych środowisk oraz wnioski. Wymienię tu kilka natury ogólniejszej:

III Zjazd Z. St. S wzywa środowiska, aby zdając sobie sprawę z obecnie niesłychanie trudnej sytuacji gospodarczej i klęski bezrobocia, w miarę swoich sił i możności, zajęły się temi kwestjami w miejscowych Komitetach Akademickich.

III Zjazd Z. S. S. poleca Stowarzyszeniom zaopatrywanie potrzeb domu i kuchni w sklepach wyłącznie polskich i chrześcijańskich, oraz prowadzenie w swoich środowiskach akcji w kierunku bojkotu towarzysko-kulturalnego, a przedewszystkiem gospodarczego Żydów.

W celu zbliżenia się wszystkich środowisk Z. S. S. postanawia urządzić dla studentek wszystkich uczelni uniwersyteckich wspólne kolonje wypoczynkowe w czasie feryj letnich 1932.

Równocześnie postanowiono wszcząć starania, aby do organizacyj samopomocowych mogły należeć studentki wszystkich wyższych uczelni. Zjazd zakończono herbatką 5 stycznia.

Z Wydawnictw

„Głos Akademicki" R. I. Nr. 3. Poznań, 10 stycznia 1932 r.

Nowy numer tego ze wszechmiar dobrze się zapowiadającego czasopisma jest niezwykle bogaty w treść. Artykuł wstępny p. t. „Przestąpiliśmy próg Nowego Roku" omawia stosunek młodzieży do zasadniczych problemów życia narodowego, traktując to zagadnienie na szerszej, dziejowej podstawie, i zaznacza bardzo krytyczne a jednocześnie czynne i twórcze nastawienie się młodzieży do polskiej współczesności. Artykuł p. t. „Zachód i Wschód" — Jot. Ter. zapowiada wstępnemi uwagami zajęcie się tak żywotnemi dla naszego narodu zagadnieniami Kresów. „Dwie idee?" — Jana Rylskiego — uzasadnia tezę, iż idea narodowa zawiera w sobie implicite i t. zw. ideę państwową. Szereg uwag o mechanizacji współczesnej doby rzuca w artykule p t. „Maszyny, maszyny..." — Janusz Makowski. Jan T w „Wykresie boleści w Trenach" zajmuje się kwestją naszych programów szkolnych w zakresie literatury polskiej. Recenzja o „Dwutygodniku Literackim" została skreślona w doskonałym artykule p t. „Emilencja na gnojówce, proboszcz i Magdusia..." Numer uzupełnia artykuł L. Stysiakówny p. t. „Apolityczne", artykuł Studentki „O Organizacji Studentek słów kilka", wywiad z prezesem Bratniej Pomocy S. U. P., kol M. Pukackim stały feljeton aktualny „Na marginesie"... feljeton literacki p t. „Jeden „głębszy"! — Zygmunta Sznajdera, wiersz p t „Tragikom życia" — L. Glucka i wiadomości kronikarskie i organizacyjne.

Poziom pisma stoi na wysokości zadania. Polecamy zatem wszystkim zainteresowanie się tem pismem i stałe czytanie go. Prenumerata roczna tylko 3 zł wpłacać można na konto P. K O 201 410 a bo wprost do administracji czasopisma w Poznaniu, ul. św. Marcina 65, I. piętro, w podwórzu.

Red. odpow.: Bogdan Piotrowski.

KULTURA FIZYCZNA

Przed walnem zebraniem PZLA

I.

Walne zebranie Polskiego Związku Lekkoatletycznego, odbywające się dorocznym zwyczajem w Warszawie, ma nakreślony bardzo szeroki i wyjątkowo ważny program pracy.

Z zagadnień organizacyjnych wysuwają się poprawki statutowe i regulaminowe. Niewątpliwie też „sprawa p Weinthala", dalej — „drużynowych mistrzostw Polski", zatargu finansowego z okręgiem poznańskim z okazji meczu Włochy - Polska i kwestja obesłania olimpjady w Ameryce — obok szeregu innych mniejszej wagi — wymagać będzie intensywnej pracy, skupienia się i okazania dobrej woli przedstawicieli okręgów, aby wszystkiemu podołać.

Obserwujemy już od dłuższego czasu, że Warszawa przeżywa się jako siedziba centralnego związku, że zaczyna cierpieć na „uwiąd starczy". Pewne potwierdzenie tego spostrzeżenia dają nam wnioski na walne zebranie, tyczące się przedewszystkiem reform organizacyjnych, ściślej poprawek statutowych i regulaminowych. Zarząd PZLA., który przecież najlepiej winien wniknąć w bolączki organizacyjne, nie występuje z żadnym wnioskiem, dążącym do poprawy obecnych, rzeczywiście opłakanych stosunków. Jaki duch panuje w najwyższej magistraturze lekkoatletycznej, ilustruje to najlepiej powiedzenie jednego z dygnitarzy:

— Ależ u nas, prosze panów, to się w prawdziwem tego znaczeniu słowa „amtuje". „Kawałek" odkłada się raz, drugi — tymczasem umysły się uspokoją, obojętnieją i najczęściej już potem niema potrzeby rozstrząsania sprawy...

Wygodne to, bo wygodne, ale czy uczciwe i czy z pożytkiem dla sprawy?

Wyręczają więc tym razem zarząd PZLA, związki okręgowe, przedewszystkiem lwowski i poznański. Zwłaszcza lwowski porusza żywotne i ważne dziedziny.

II.

Jeden z wniosków stara się zamknąć drogę do skarg sądowych w sprawach roszczeń cywilnych o podłożu sportowem, pozostawiając arbitraż władzom sportowym, z obowiązkiem rozstrzygania spraw definitywnie w przeciągu sześciu tygodni. Tylko na wypadek gdyby jedna ze stron nie poddała się wyrokowi instancji sportowej i z tej przyczyny przestała być członkiem PZLA. — drugiej ma wówczas przysługiwać prawo skierowania się na drogę sądową.

Wniosek jest słuszny w swem założeniu. Sprawy, dotyczące sportowców, winni ci załatwiać między sobą, co zresztą w innych poważnych związkach oddawna jest przyjęte.

Drugi wniosek dąży do wprowadzenia rozstrzygnięć przez t. zw. „ad referendum związków okręgowych" dla kwestyj, zawarowanych zasadniczo walnym zebraniom, z wyjątkiem zmian statutowych, spraw dyscyplinarnych i weryfikacji zawodów. Uchwalenie tego wniosku — w szczegóły którego nie wchodzimy — nikomu nie może zaszkodzić, a przecież ma swoje dodatnie strony, wobec czego i to najprawdopodobniej nie natrafi na sprzeciwy.

Dalsza propozycja ustala wreszcie zasadę prawa do odwołań i kolejność instancyj. Usunie to wieczną bolączkę lekkiej atletyki. Dotychczas bowiem organizacje lekkoatletyczne raczej więcej instynktownie i wzorując się na innych związkach rozpatrywały odwołania, gdyż nie mogły oprzeć się o zupełnie w tym kierunku niedostateczne własne regulaminy.

Wniosek ten w konsekwencji winien jednak ulec znacznemu rozszerzeniu. Jeżeli przewiduje on odwołanie od orzeczenia „komisji sportowej" do „zarządu" okręgu — to w konsekwencji istnieć winny na walnych zebraniach osobne wybory do zarządu i osobne — do komisji sportowej. Słusznie zresztą należałoby zerwać z obecnym systemem powoływania określonej liczby członków zarządu, którzy potem dzielą między siebie funkcje, objęte czynnościami zarządu i komisji. Najczęściej trudno w tych warunkach o obsadzenie stanowisk, wymagających pewnego nakładu pracy, a najłatwiej — rzecz oczywista — o dygnitarzy, których cała „działalność" kończy się na „odsiedzeniu" zebrania, a i to najczęściej tylko w momencie koniecznej obrony interesów klubowych czy też tej, albo innej grupy.

W nowej osnowie projektowane „postanowienia o zgłaszaniu, wykreślaniu i zwalnianiu zawodników" dążą do ulepszenia obecnego systemu Niedorzeczny wydaje się nam tutaj przepis, by zawodnik mógł brać udział w barwach towarzystwa, do którego się zgłosił dopiero po potwierdzeniu go przez PZLA względnie wtedy, jeżeli w ciągu czternastu dni od daty wysłania nie ma odpowiedzi z PZLA. Przepis ten niepotrzebnie komplikuje sprawę. Uważamy, że stan obecny całą sprawę dostatecznie normuje. Klub korzystający z nieuprawnionego do startowania w jego barwach zawodnika, jest wystarczająco ukarany: 1) ustaloną grzywną za podwójne zgłoszenie, 2) automatyczną dyskwalifikacją danego zawodnika na przeciąg trzech miesięcy i wreszcie — co najważniejsze — 3) niezweryfikowaniem wyników w tych konkurencjach, w których ów zawodnik startował. Czyż potrzeba dalszych hamulców?

III.

Poznański OZLA chce przedewszystkiem uniemożliwić stwierdzone na swoim terenie przetrzymywanie korespondencji, wysyłanej za pośrednictwem okręgów do PZLA i wnosi o prawo wysyłania przez kluby tej korespondencji wprost do PZLA na wypadek, jeżeli okręg w terminie 14-dniowym nie skieruje pisma od adresata. Jest to bardzo ważny przepis. Jak dotąd bowiem PZLA absolutnie nie rozpatrywał pism klubów, kierowanych wprost do niego, a znów okręgi, gdy im dane pismo nie odpowiadało, względnie zawierało sprawy dla nich niemiłe — poprostu odkładały te listy do akt nie skierowując ich dokąd należy. W ten sposób kluby, znajdujące się w okręgu w mniejszości nigdy nie mogły doczekać się odpowiedniego załatwienia sprawy. — Z chwilą uchwalenia wniosku podobne rzeczy nie będą mogły dziać się już więcej.

Dalszy wniosek dąży do powołania do życia organizacji sędziów lekkoatletycznych, opartej na wzorze organizacji sędziów piłkarskich. Jak dotąd istnieją przy PZLA i okręgach tylko „wydziały sędziowskie" i wybór „komisji sędziowskiej" zależny jest wyłącznie od konstelacji grup klubowych na walnych zgromadzeniach. Sędziowie na wybór swoich władz nie mają najmniejszego wpływu. Np. przykry wybryk prezesa okręgu warszawskiego w stosunku do gremjum sędziowskiego w Poznaniu nie mógł wywołać najmniejszej z ich strony reakcji, bo nie ma platformy, któraby mogła posłużyć do obrony nietylko swoich interesów, ale poprostu nawet czci.

Wreszcie w sprawie deficytu z meczu Włochy — Polska, wniosek Poznania zdąża do powzięcia uchwały w kierunku zobowiązania PZLA do pokrycia długów lokalnych, powstałych w związku z tym meczem. Wspomniana sprawa ma już swoją historję i wymagać będzie wiele zimnej krwi ze strony uczestników walnego zebrania. Inwektywy rzucone pod adresem władz poznańskich spotkały się w memorjale prezesa tutejszego okręgu z konieczną acz zbyt krewką może repliką, zrozumiałą jednak po przeczytaniu protokolarnie ujętych, a niczem nieuzasadnionych ciężkich zarzutów z pamiętnego zjazdu prezesów okręgowych. Sytuacja jest mocno zaogniona, nie wątpimy jednak, że znajdzie się właściwe rozwiązanie.

IV.

Pomorski OZLA proponuje podział terytorjalny granic okręgów podług nowego projektu podziału administracyjnego państwa. Wniosek ten naszem zdaniem, jest przedwczesny, a w swoim czasie jeszcze szczegółowo będzie trzeba rozważyć, czy nie odbiłby się niekorzystnie na organizacji tego lub owego okręgu.

Otwarte drzwi wyważa okręg pomorski, wnoszący o jednoroczną karencję dla zawodnika, przechodzącego bez zwolnienia z klubu do klubu. Przepis ten obowiązuje bowiem w PZLA od szeregu lat.

Wniosek okręgu warszawskiego zdąża do przywrócenia instytucji specjalnego delegata z łona zarządu PZLA na poszczególne punkty mistrzostw Polski. Wiemy, że sędziowie warszawscy mają o sobie takie wyobrażenie, jakoby tylko oni mieli dostateczne znajomości przepisów lekkiej atletyki. To im wolno Ale wolno im było nawet więcej: nie dopuścić poprostu do mianowania sędziami mieszkańców „prowincji". Z chwilą, gdy to się już jednak stało, a w siedzibie każdego okręgu mamy conajmniej jednego sędziego „międzynarodowego" (najwyższa w klasyfikacji sędziów godność) — uważamy za zbyteczne narażać skarb PZLA na względnie duży wydatek związany z desygnowaniem specjalnego delegata z Warszawy. Przecież w każdym okręgu posiadamy sędziów z innych ośrodków, z miejscowemi klubami nie „pokumanych", dających gwarancję beznagannego urzędowania zarówno z tej racji jak i z tytułu posiadanych kwalifikacyj. Na instytucję „specjalnego delegata" pozwolić będziemy mogli sobie ewentualnie w lepszych wogóle i dla sportu czasach.

Wnioskowi krakowskiego okręgu o powierzenie mu przeprowadzenia zawodów głównych o mistrzostwo Polski panów w roku bieżącym nie rokujemy powodzenia. PZLA dążyć będzie całą siłą do odbycia mistrzostw w Warszawie, a najwięcej zainteresowane okręgi będą już ostatecznie wolały rozegrać je w pierwotnie proponowanej Łodzi, jako miejscu wymagającem mniejszego nakładu finansowego na przejazd ekspedycji, co w obecnej chwili powinno być momentem decydującym.

V.

W sprawie „drużynowych mistrzostw Polski" okręg poznański występuje z propozycjami, znacznie obostrzającemi udział zawodników przystępujących w ciągu roku z innych klubów. Domaga się dalej wprowadzenia większej nieco ścisłości w dotychczasowych przepisach regulaminu PZLA. — Okręg lwowski dąży natomiast do zupełnego zniesienia tych mistrzostw.

Możnaby napisać obszerną rozprawę na temat złych i dobrych stron wprowadzenia zawodów o „drużynowe mistrzostwo Polski". W obecnej, gospodarczo nadzwyczaj ciężkiej sytuacji kraju i przez wzgląd na jeszcze stosunkowo małe zainteresowanie leką atletyką — nie ma się co zbytnio upierać przy ich utrzymaniu. Ale też nie trzeba wpadać z jednej krańcowości w drugą. Łatwiej byłoby bezwątpienia przeprowadzić te mistrzostwa, trzymając się zasadniczo podanego w swoim czasie przez nas projektu, przewidującego i mniej konkurencyj i o bardziej ograniczonej obsadzie (po dwóch zawodników). W swoim ferworze twórczym zagalopowała się Warszawa, forsując ciężki program drużynowych mistrzostw Polski oraz wielką obsadę (po trzech zawodników i po dwie sztafety), licząc się najprawdopodobniej z tem, że rzekomo posiadający najsilniejszą sekcję lekkoatletyczną warszawski „AZS" bez szczególnego trudu sięgnie po laur mistrzowski. Niespodziewanie natrafił jednak na mniej coprawda reklamowaną, jednak intensywnie pracującą i konsekwentnie do celu dążącą „Wartę" Woli więc obecnie obrać linję najmniejszego oporu. Lepiej nie rozmyślać nad uproszczeniem rozgrywek, nad ich udostępnieniem, a za jednym zamachem zburzyć to, co się rok temu z trudem stworzyło.

Wreszcie przyjdzie jeszcze walnemu zebraniu rozstrzygnąć sprawę odwołania „Warty" od decyzji zarządu PZLA unieważniającej bieg 3 × 1000 m. z finału o drużynowe mistrzostwo Polski. Odwołanie „Warty" nie jest niestety poparte uzasadnieniem Tak bowiem pismo „Warty" jak i okręgu z prośbą o podanie motywów uchwały zarządu PZLA pozostało bez odpowiedzi. Czy odgrywają tu rolę jakieś cele uboczne, czy Warszawa działa tak z premedytacją, czy też jest to tylko zwykłe „amtowanie" PZLA — trudno dociec. Nad takiem odwołaniem bez uzasadnienia walne zebranie przejdzie najprawdopodobniej do porządku dziennego.

VI.

Pozostałaby jeszcze do omówienia sprawa wyprawy olimpijskiej. W tym kierunku PZLA działa. Projektowany jest obóz dla wybrańców olimpijskich (o ile będą fundusze) już w lutym, podobno Klumberga sprowadza się na nowo. Ale o tem jeszcze za wcześnie mówić. Trzebaby mieć konkretniejsze dane. Czy olimpjadę wogóle obesłać, czy tylko Kusocińskim czy liczniejszym zespołem — to będzie można rozstrząsać po ujawnieniu wyników zaprawy zimowej kandydatów. Jedno jest pewne: nie zdziałamy wiele w towarzystwie Amerykan, Japończyków, Niemców, Finnów, Szwedów i wielu innych. Zastanowić się warto: czy nie lepiej poświęcić wszystkie fundusze na czteroletnie intensywne przygotowanie się do występu na olimpjadzie w r. 1936, mającej odbyć się tuż, w najbliższem naszem sąsiedztwie?

Ubiegły sezon piłkarski

Spotkania międzynarodowe

III.

Sprawa sprowadzania zagranicznych zespołów nie jest u nas zupełnie uregulowana i byłoby rzeczą bardzo pożądaną, aby zainteresowały się nią miarodajne czynniki, zaprowadzając wreszcie jakiś ład oraz pewną planowość. Usunęłoby to przedewszystkiem kompromitujące nas wysokocyfrowe porażki i zapewniło szeroki ogół, że dobre imię polskiego sportu nie jest narażane na szwank. A przecież to winno w pierwszym rzędzie być obowiązkiem kierowniczych organizacyj. Dotychczas, niestety, wykazywały nadmierną pobłażliwość, pozwalając na wszystko niemal klubom, nie biorąc pod uwagę formę drużyn w danym okresie, oraz walory przeciwnika. Nic też dziwnego, że często zdarzały się bardzo przykre niespodzianki. Wyrażamy przekonanie, iż nie powtórzą się one już na przyszłość, a kluby, które nie zechcą zastosować się do odnośnych zarządzeń powinna spotkać surowa kara.

Spotkania międzymiastowe

I.

Nieco więcej uwagi poświęcić należy spotkaniom międzymiastowym. Dzielimy je na dwie kategorje — międzynarodowe i krajowe.

W zakresie międzynarodowym, w przeciwieństwie do lat ubiegłych, w których poczyniono próby nawiązania kontaktu z silniejszemi ośrodkami zagranicy — ubiegły sezon nie przyniósł żadnych zmian na lepsze. Próby pozostały tylko... próbami. Zaniechano względnie musiano zaniechać rozpoczętych przed dwoma laty rozgrywek Krakowa z Wiedniem i Zagrzebiem Spotkania Warszawa - Lipsk, Lwów-Wrocław i t. p. należą do przeszłości. Kraków jako jedyny ośrodek zdołał — i to tylko wskutek szczęśliwego zbiegu okoliczności — nawiązać kontakt z Leodjum, z którem rozegrał z okazji meczu Polska i Belgja w dwa dni po spotkaniu w Brukseli zawody międzymiastowe, zakończone wynikiem remisowym, nie przynoszącym zaszczytu ani nam, ani Krakowowi, jako przodującemu w polskiem piłkarstwie. Trudno w danym wypadku wspominać i o nadużywanem często określeniu „moralny sukces".

Ponadto jedynie jeszcze Śląsk rozegrał tradycyjne już doroczne spotkanie z reprezentacją niemieckiego Śląska, przyczem pierwszy mecz w pełni sezonu, we wrześniu przyniósł wygraną Polakom w stosunku 2:1, a rewanżowy, w kilka tygodni później — zakończył się kompromitującą porażką Górnego Śląska w stosunku 6:2.

II.

Nim przejdziemy do spotkań międzymiastowych krajowych, wspomnieć należy jeszcze o meczu dwóch teamów Polski, który rozegrano jako międzygrupowy, a mianowicie Północ — Południe w Krakowie. Zwyciężyła tutaj drużyna Południa złożona w znacznej części z krakowskich graczy a zasilonych jedynie paru piłkarzami ze Śląska i Lwowa.

Spotkanie to uwydatniło w całej pełni supremację piłkarzy z południa, a przedewszystkiem z Krakowa Podkreśla to jeszcze dobitniej przegląd spotkań międzymiastowych, w których Kraków utrzymał swoje czołową pozycję pod względem ilości meczów i zwycięstw. Pewne zmiany zaszły jedynie w ustosunkowaniu się sił reszty okręgów.

Walne zebrania

Kat. Tow. Robotników Polskich Poznań-Fara odbyło na sali ks. ks. Jezuitów swe roczne walne zebranie, któremu przewodniczył patron ks. Matuszczak Po załatwieniu szeregu formalności wysłuchali zebrani członkowie referatów sprawozdawczych z których wynikała żywotność Tow. liczącego obecnie 362 członków.

Tow. należy do starszych organizacyj — w roku sprawozdawczym brano jak zwykle udział w wszelkich obchodach kościelnych i narodowych, oraz w pielgrzymkach. Nie zapomniano też o dzieciach po członkach, urządzając dla nich gwiazdkę.

Dochodu w kasie było 2.423,48 zł., rozchodu 2.410,55 zł Ogólny stan kasy wynosił 1.729,24 zł., zaś stan kasy pośmiertnej 883,45 zł. Tow. posiada bibljotekę z 672 książkami. Z bibljoteki korzystało w roku sprawozdawczym 250 członków.

Komisja rewizyjna wyraża uznanie zarządowi i wnosi o udzielenie pokwitowania.

W dyskusji przemawiają pp.: Matelski, Michalak, Rozmiarek i inni. poczem udzielono zarządowi absolutorjum.

Następnie dokonano uzupełniających wyborów. Na sekretarza wybrano p. Bogusławskiego, na zast. skarbnika p. Wittiga, na zast. bibljotekarza p Dreiera. Prezesem jest p. Zajączek. Pozatem wybrano trzeciego radnego, komitet pielgrzymowy, 3 rewizorów, 3 chorążych itd. (z)

Stow. Młodzieży Polskiej — Poznań — Boże Ciało odbyło swe walne roczne zebranie, przy współudziale patrona ks. Koszewskiego oraz dalszych członków patronatu i członków honorowych. Zebranie zagaił prezes St. Wierzbicki. poczem dalsze przewodnictwo objął ks. patron. Protokół prowadził drh. Gruszczyński, na ławników zaś powołano pp.: Ferenca i Goćwińskiego. Zkolei nastąpiło odczytanie sprawozdania sekretarza druha Kaldyka. według którego praca w Stow. napotykała na różne trudności na skutek częstych zmian w zarządzie. Po odczytaniu sprawozdań reszty członków zarządu — na wniosek komisji rewizyjnej — udzielono zarządowi za wyjątkiem gospodarza absolutorjum. Ks. patron Koszewki dziękuje ustępującemu zarządowi za trudy położone około stow.

Następnie przystąpiono do wyboru nowych władz Stow. które wybrano jednogłośnie jak następuje: prezes — Lewandowski Czesław, zast — Klemenczak M, sekretarz — Molski Marjan, zast. — Wagner Marjan, skarbnik — Kienitz Marjan, zast. naczelnika Marcinkowski Bogdan, bibljotekarz — Muszyński Marjan, zast. — Zugehoer Sylwester, gospodarz — Sobecki Jan, zast. — Krystkowiak Marjan. W końcu patron stow. ks. Koszewski życzy nowemu zarządowi dalszej owocnej pracy, poczem solwował zebranie. (z)

Roczne walne zebranie Tow. Przemysłowców Poznań - Główna odbyło się w niedzielę 10. bm. w lokalu p. Smólskiego. Przy licznym udziale członków zebranie zagaił długoletni prezes p. Antoni Małecki. Po przyjęciu protokółu z ostatniego plenarnego zebrania, powołano na przewodniczącego walnego zebrania senjora Tow. p. Jana Sosnowskiego, sekretarzował natomiast p. K. Jarczyński.

Po sprawozdaniach zarządu z rocznej działalności, i udzieleniu mu pokwitowania, przystąpiono do wyboru nowego zarządu. Jednomyślnie przez aklamację wybrano prezesem p. Antoniego Małeckiego, który tem samem funkcje prezesa pełnić będzie trzynasty rok bez przerwy.

Dalszy skład zarządu przedstawia się następująco pp.: Witkowski — wiceprezes, K. Jarczyński — sekretarz, W. Sosnowski — zast. sekretarza, J. Sosnowski — skarbnik, oraz p. Lewandowicz — biljotekarz i Śliwiński — gospodarz. (jar)

Prohibicja alkoholu

została zniesiona w Finlandji na mocy obecnego plebiscytu. Historja prohibicji w Finlandji sięga r. 1907. kiedy to Sejm krajowy uchwalił ustawę o zakazie sprzedaży alkoholu. W r. 1909 rząd carski zniósł tę ustawę, ponieważ sprzeciwiała się ona interesom monopolu spirytusowego Ustawa została jednak przywrócona nanowo w r. 1917 i znacznie zaostrzona. Jednocześnie też, tak samo jak w Stanach Zjednoczonych, zaczął kwitnąć szmugiel alkoholu, rozwinęła się cała gałęź swoistego przemysłu tajnej produkcji i sprzedaży. Zwalczanie szmuglu i nielegalnej sprzedaży alkoholu pochłaniało duże sumy, poza tem szerzyła się korupcja. a pijaństwo zataczało coraz szersze kręgi. Wreszcie opozycja przeciw prohibicji tak wzrosła iż zarządzony ostatnio plebiscyt przyczynił się do zniesienia ustawy.

SPORT

Gry sportowe

Koszykówka i siatkówka. W dniach 16 i 17 bm. „AZS" - Poznań gościć będzie u siebie drużynę gier sportowych „YMCA" z Warszawy, z którą rozegra w sobotę mecz koszykówki i w niedzielę cztery mecze siatkówki systemami dotychczas niewidzianymi w Poznaniu a mianowicie trójkach, dublach, mixtach i pełnych partjach. Wobec wysokiego poziomu sportowego warszawskiej drużyny mecze te zapowiadają się bardzo ciekawie.

Hokej

Egzamin na sędziów hokeja na trawie odbył się 10 bm. Komisję egzaminacyjną tworzyli pp.: Celler Marjan, Paczkowski Sob i Szerbarte Jan z ramienia P. Z H. T. p. Brodniewicz Aleksander, oraz z ramienia kolegjum sędziów p. Polcyn Roman. Egzamin zdał z wynikiem dobrym p. Czesław Wiesner z K. S. „Ostrovia". Następny egzamin odbędzie się w marcu br.

Łyżwiarstwo

Jazda figurowa. W dniu 17 bm o godz. 10.30 odbędą się na ślizgawce „AZS" przy ul. Noskowskiego popisy w jeździe figurowej na lodzie pojedyńczo i parami. Udział wezmą najlepsi łyżwiarze poznańscy m in. pp. Jarczyńska, Brodniewicz, Mikołajczak Kolabiński i inni.

Pięściarstwo

„Wawel" Kraków i „Sokół" Poznań, zawody międzyklubowe odbędą się przypominamy jutro o godz. 12 w sali kina „Metropolis". Bilety nabywać można jeszcze w przedsprzedaży w firmach „Camera" ul. Fr Ratajczaka i „Dom Sportowy" św Marcin. Krakowianie przyjeżdżają jutro wcześnie rano. Będzie to pierwsza gościna pięściarzy krakowskich w Poznaniu.

Życie organizacyjne

Roczne walne zebranie okręgowe kollegium sędziów odbędzie się jutro w niedzielę o godz. 10 w sali „Warszawianki" przy Al. Marcinkowskiego.

Roczne walne zebranie K. S. „Britania" po prawym brzegu Warty wybrało nowy zarząd w następującym składzie pp.: prezes — Witkiewicz Mieczysław, zastępca — Jasiński Witalis, sekretarz — Wiśniewski Marjan, skarbnik — Cegłowski Franciszek, porządkowy Mumiela Jan.

RADJO

Programy radjofoniczne:

Poniedziałek, dnia 18 stycznia 1932 r.

Poznań (335 m) godz. **11.45** przegląd prasy krajowej; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godz. **14.00** notowania giełdy; godz. **17.10** „O astronomie, który wierzy tylko w duszę". wygł prof. dr. K. Ajdukiewicz (tr. ze Lwowa); godz. **17.35** muzyka lekka i taneczna (tr z Warszawy); godz. **19.15** lekcja jęz. ang.; godz. **19.30** „Silva rerum"; godz. **19.45** Prasowy Dziennik Radjowy (tr. z Warszawy); godz. **20.00** feljeton muz. p. t. „Najmłodsze lata Fryderyka Chopina"; godzina **20.15** „Wesoła para" — opt. w 3 aktach Ziehrera w radjofon. i reż. Michaliny Makowieckiej (tr. z Warszawy); godz. **22.15** feljeton p. t. „Rewja paryska"; godz. **22.35** sygnał czasu, kom. sport. i polic.

Warszawa (1412 m) godz. **11.45** przegląd prasowy; godz. **12.10** muzyka z płyt; godz. **13.40** odpowiedź na pytanie: „Jak sadzić drzewa owocowe co robić. aby dobrze rosły i owocowały?"; godz. **14.00** „Ratujcie swoje sady przed chorobami i szkodnikami"; godz. **14.20** „Spróbujmy uprawiać więcej marchwi. pomidorów. kalafjorów. fasoli itp. warzyw na własne potrzeby"; godzina **14.50** płyty gromofonowe: godz. **15.15** przegląd komunikacyjny; godz. **15.25** odczyt z cyklu dla nauczycieli: „Przeciążenie czy nieróbstwo" — wizytator Jerzy Ostrowski (Wilno); godz. **15.50** płyty gramofonowe; godz. **16.20** lekcja jęz. francuskiego (kurs elementarny); godz. **16.40** płyty gramofonowe; godz. **17.10** „O astronomie, który wierzy tylko w duszę"; godz. **17.35** muzyka lekka· godz. **19.15** „Bieżące wiadomości rolnicze". godz. **19.35** płyty gramofonowe; godz **19.45** Prasowy Dziennik Radjowy; godz **20.00** feljeton: „Najmłodsze lata Fryderyka Chopina"; godz **20.15** „Wesoła para" opt. w 3 aktach C. M. Ziehrera: godz **22.15** feljeton p. t. „Rewja paryska"; godz. **22.40** muzyka taneczna.

Programy zagraniczne. Huizen (1875 m) 20.55 koncert: **Paryż** (1724 m) 21.00 „Madame Butterfly" op Pucciniego; **Koenigswusterhausen** (1635 m) 20.00 audycja okolicznościowa: **Daventry** (1554 m) 21.00 oratorja; **Motala** (1348 m) i **Sztokholm** (435 m) 20.00 koncert: **Oslo** (1083 m) 20.00 koncert z kościoła; **Budapeszt** (550 m) 20.00 wieczór Mozarta: **Wiedeń** (516 m) 19.30 koncert, 20.45 wykład. 21.30 koncert wokalny; **Praga** (488 m) 20.00 koncert symfoniczny; **Beromuenster** (459 m) 20.30 koncert utworów Verdiego: **Rzym** (441 m) 21.00 muzyka lekka.

24-ta Loteria Państwowa

(Nieurzędowa).

W drugim dniu ciągnienia 3-ciej klasy główniejsze wygrane padły na następujące numery:

Zł. 30.000 na nr. 132411.

Zł. 2.000 na nr. 76398.

Po zł. 1.000 na nr nr 73217 155882.

Po zł. 350 na nr. nr. 7117 12062 55357 77373 96468 121694 126453 127831 131434.

Po zł. 300 na nr. nr. 3300 9749 20434 117139 134526 147644 152081.

Po zł. 250 na nr nr 679 2629 5605 10633 24098 27729 39370 39387 40227 42753 46281 51936 57856 61816 65742 70801 72998 73986 77007 88464 88619 91135 93613 95080 95997 100207 103557 109278 111216 114433 115996 117719 125044 129451 132875 142205 145001 147301 148330 148718 150484 153883 154411 155472 156368 156759.

Po 200 zł. wygrały numery następujące:

175 229 87 360 66 577 871 95 946 **1**015 69 169 208 14 352 426 787 967 **2**024 48 91 238 372 411 73 642 65 78 89 704 916 **3**013 137 203 376 448 71 616 52 714 17 886 942 50 **4**011 24 82 254 97 384 438 521 68 609 14 726 28 29 80 849 951 **5**110 59 85 287 373 827 **6**133 237 303 513 95 628 718 88 **7**373 90 569 741 814 920 26 **8**212 544 625 39 94 961 964 **9**086 103 24 88 485 87 515 20 43 663 757 847 905 59 **10**076 467 506 95 654 838 56 82 **11**136 200 76 331 71 78 415 444 58 500 816 71 924 25 **12**117 230 79 408 61 593 655 748 756 857 **13**057 105 08 72 208 330 60 453 587 876 **14**050 92 211 389 434 74 694 720 816 955 **15**073 299 320 21 515 67 607 32 71 86 730 31 835 959 **16**031 159 479 539 84 91 805 887 **17**255 89 675 718 919 28 **18**105 691 704 835 981 19019 168 221 389 98 439 79 501 740 975 **20**027 59 61 66 90 92 168 395 99 443 72 95 567 869 80 **21**024 147 75 218 50 85 395 467 639 745 59 69 858 940 99 **22**113 56 222 51 343 91 462 510 698 **23**054 65 71 400 87 605 20 880 90 **24**043 58 137 72 203 568 714 27 36 60 **25**136 220 318 55 520 690 713 803 **26**010 95 187 263 413 94 860 992 27014 102 273 329 551 61 634 839 62 **28**136 75 91 278 88 307 42 451 524 652 692 825 40 **29**058 155 62 250 318 416 507 31 98 781 87 875 949.

30032 79 410 40 520 739 62 827 964 88 **31**053 59 418 567 906 **32**070 82 303 415 553 94 672 724 48 835 56 923 **33**005 82 92 423 63 585 820 **34**299 305 81 98 425 574 682 713 895 **35**005 237 368 421 57 80 601 45 893 908 **36**026 232 403 43 608 29 822 903 **37**123 376 536 707 95 866 **38**114 34 55 72 645 757 921 63 **39**020 32 292 417 68 69 81 662 809 **40**095 382 407 646 875 906 7 **41**010 48 108 65 96 322 473 629 61 746 82 835 53 901 **42**110 36 200 384 433 511 990 **43**151 97 212 95 328 430 573 671 86 798 947 **44**022 56 70 178 451 63 79 568 616 713 56 895 904 20 **45**102 26 45 468 **46**047 64 171 87 309 56 401 55 71 501 611 739 972 80 **47**116 212 627 62 772 826 46 76 **48**428 609 780 82 913 79 88 **49**000 226 394 561 730 **50**011 464 842 **51**057 191 294 331 436 579 646 93 838 **52**235 542 95 811 81 **53**103 17 49 78 258 438 616 775 76 896 **54**005 151 227 643 **55**226 47 79 698 727 895 905 **56**112 70 221 429 566 75 660 **57**060 125 230 51 347 81 409 926 **58**150 278 88 302 483 94 624 784 946 **59**391 416 73 573 786 805 6 14 71.

60086 361 96 428 29 83 907 76 **61**064 421 94 706 73 708 84 848 63 909 89 **62**170 210 27 90 485 751 **63**071 131 52 517 616 703 926 56 **64**063 66 67 71 212 568 76 654 761 81 911 **65**310 66 578 909 48 **66**442 68 665 732 77 819 **67**064 103 39 221 352 423 74 76 607 738 915 64 **68**039 54 77 340 418 543 667 721 879 **69**159 219 317 47 82 505 99 612 831 905 **70**260 458 79 559 604 21 64 876 978 **71**391 94 682 85 857 **72**228 323 493 536 662 65 83 **73**092 190 214 57 58 369 94 419 71 664 720 **74**116 361 425 64 511 86 931 **75**168 372 417 591 724 855 82 932 **76**054 200 375 98 439 513 88 619 31 769 900 **77**135 241 373 569 627 703 46 810 921 **78**028 373 567 662 76 828 **79**023 48 112 44 225 315 419 530 78 737 980 **80**007 612 905 **81**035 150 99 314 575 618 91 897 983 **82**109 351 98 615 80 738 93 921 48 **83**378 91 412 514 61 624 93 756 **84**179 92 443 561 890 989 **85**047 76 176 430 553 60 613 982 **86**023 106 253 71 339 484 668 71 910 23 **87**031 109 97 245 91 636 39 716 52 826 98 **88**168 81 247 393 441 676 823 63 934 91 **89**184 89 548 744.

90115 82 313 52 432 52 507 94 891 909 53 **91**118 76 275 315 94 871 989 **92**079 186 235 72 93 354 402 41 589 645 739 **93**069 76 163 472 580 660 723 851 978 84 **94**034 116 624 763 805 17 **95**099 162 743 878 **96**081 116 17 381 442 86 588 677 **97**386 407 86 652 711 910 14 **98**007 151 299 415 578 853 **99**050 53 130 42 372 525 653 740 62 951 **100**117 236 71 509 80 604 81 99 786 97 886 977 **101**222 483 99 584 576 853 **102**114 223 311 418 30 58 533 743 824 920 21 45 **103**093 123 304 534 689 874 **104**094 177 78 83 296 323 716 772 892 991 **105**076 760 81 632 81 745 65 847 949 **106**031 151 286 947 50 62 914 83 **107**089 242 313 19 60 429 63 622 73 91 758 88 961 **108**032 33 119 35 73 490 25 36 54 607 790 889 **109**124 229 347 510 43 603 06 888 974 **110**001 22 171 378 454 613 82 89 834 59 **111**123 97 621 54 743 852 859 63 **112**084 238 47 68 71 97 427 41 530 72 **113**015 90 105 268 392 418 85 580 636 701 71 878 905 **114**010 296 376 391 458 89 538 47 754 893 **115**120 207 354 446 974 **116**041 52 200 550 800 64 97 997 **117**589 97 960 67 **118**025 252 74 307 27 567 753 805 **119**075 83 174 271 72 564 678 750 833 71.

120094 131 219 349 93 704 899 927 **121**335 84 486 90 95 527 93 633 804 56 918 **122**004 8 9 15 44 257 66 579 631 775 878 81 929 **123**134 423 32 44 575 692 730 95 952 **124**097 154 60 331 78 411 555 668 719 945 **125**071 99 107 674 759 **126**173 326 578 605 19 39 53 863 **127**225 337 49 431 52 627 33 79 702 46 48 94 836 46 **128**081 358 416 77 544 699 745 76 82 887 **129**099 103 19 281 440 81 608 789 959 87 **130**103 29 267 309 475 522 90 867 **131**009 56 67 164 263 481 88 780 858 940 **132**015 329 91 409 560 653 719 851 **133**018 61 192 235 419 24 556 684 767 73 803 **134**143 201 327 50 565 647 78 837 39 42 94 983 **135**023 102 38 82 363 412 56 724 **136**076 103 38 211 338 413 88 501 21 687 748 821 74 917 47 52 **137**025 142 205 44 362 521 57 866 934 61 **138**106 11 72 77 363 439 753 984 **139**012 90 313 530 694 733 95 984 **140**035 117 215 92 99 575 **141**132 200 5 34 94 691 769 81 975 **142**023 214 23 63 490 517 703 5 66 984 **143**128 248 365 98 568 959 **144**084 314 17 54 558 87 911 **145**057 236 317 450 657 68 91 702 848 **146**123 360 470 526 605 709 15 814 945 **147**750 79 851 **148**337 40 513 60 638 853 **149**070 177 224 308 63 94 577 992.

150022 241 612 45 717 54 843 64 86 91 **151**010 13 53 59 111 229 406 578 740 803 902 32 46 63 **152**049 55 192 351 59 414 505 59 605 711 906 95 **153**196 360 70 532 619 739 866 912 16 42 61 **154**157 212 37 69 472 707 94 **155**445 83 739 **156**035 187 400 40 51 680 82 717 866 92 968 **157**047 130 54 279 564 83 659 80 738 **158**033 160 273 303 765 840 948 68 74 **159**171 444 661 730 837 53 965 70.

KRONIKA TOWARZYSKA

Dziś i jutro odbędą się **herbatki z tańcami Czerwonego Krzyża,** w sali przy placu Wolności 14-a. Wstęp włącznie podwieczorku zł. 1,50. zw 12 853

Bal Koła Prawników i Ekonomistów odbędzie się dnia 17 stycznia w salach Bazaru. Wstęp tylko za zaproszeniami, które uzyskać można w Kole (Zamek pokój 10). Bilety wstępu w cenie: 10 zł dla studentów 5 zł, dla członków Koła 4 zł. zw 12 785

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Pokaz prania w Poznaniu.

Przez cały ubiegły tydzień odbywały się w rest. Pod Strzechą, pl. Wolności 7, obok teatru „Słońce", oraz w Domu Ewangelickim — wejście z ul. Skośnej 8 — pokazy prania bielizny nowym bezkonkurencyjnym wynalazkiem, mosiężnym aparatem do prania. Jak nam doniesiono, pokazy prania wywołały ogromne zainteresowanie u pp. gospodyń, które tłumnie przybywały, aby naocznie przekonać się o nowoczesnym, praktycznym aparacie, niezbędnym w każdem gospodarstwie domowem, który w przeciągu 5 minut najbardziej brudną bieliznę wypierze. Przyrząd ten jest w konstrukcji zupełnie prosty. Z powodu dużej frekwencji pokazy prania zostały przedłużone i odbywać się będą nadal w wyżej wymienionych lokalach od dnia 19. I. 1932 r. (wtorek) do dnia 23. I. 1932 r. (sobota) włącznie. Tw 800

Dnia 15 b. m., o godz. 3.05, powołał Pan Bóg do grona Swych aniołków, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach. w czwartej wiośnie życia, naszego najdroższego synka, braciszka, bratanka i wnuczka

Olgierda Ratajczaka

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek o godzinie 15,15 z kostnicy Szpitala Miejskiego, ul. Kozia, na stary cmentarz parafjalny św. Jana.

W ciężkim bólu pogrążeni

rodzice z córeczką.

zw 12 865

Po krótkich i ciężkich cierpieniach, powołał Pan Bóg do grona Swych aniołków, naszą jedyną, najdroższą córeczkę, nigdy niezapomnianą, ukochaną wnuczkę i bratankę

Heluchnę

w 2-giej wiośnie życia, o czem zawiadamiają Krewnych i Znajomych

w nieutulonym smutku pogrążeni

Edwardostwo Borowiczow e wraz z rodziną.

Poznań, ul. Chwaliszewo 50.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 17 bm., po południu o godz. 14-tej, z Zakładu św. Józefa na stary cmentarz św. Małgorzaty. dw 2 544

Najst Zakład Pogrzeb P Piasecki Klasztorna 4

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci nieodżałowanego męża i drogiego ojca, ś. p.

Franciszka Kaczmarka

odprawi się

msza św.

w poniedziałek, dnia 18 b. m. w kościele św. Marcina o godz. 8-mej rano.

Pw 10210-58,124

Żona i dzieci.

†

Dnia 13 stycznia 1932 r. zmarła żona byłego członka Towarzystwa naszego, ś. p.

Agnieszka Kałkowa

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 17 b. m., o godz. 3 po poł., z Zakładu św. Józefa. O liczny udział członków w pogrzebie prosi

zw 12 854/5 **Tow. Młodych Przemysłowców**
Wypadek 228. **w Poznaniu.**

Msza św.

za duszę ś. p

Franciszki Laskowskiej

odbędzie się we wtorek, dnia 19 stycznia, o godz. 8,30 w kaplicy św. Józefa.

zw 12849 **Grono wdzięcznych uczennic**

Wyprzedaż likwidacyjna

nadmiernych zapasów z powodu likwidacji przedsiębiorstwa

Wina burgundzkie: czerwone,

Macon Supérieur	z firmy Pierre Ponnelle	zł 5,50	za 1/1	but.
Beaujolais Supérieur		„ 5,75	„ „	„
Cote de Beaune		„ 7,—	„ „	„
Vosne-Romanée		„ 8,—	„ „	„
Gevrey-Chambertin		„ 9,—	„ „	„
Pommard		„ 9,—	„ „	„
Musigny		„ 16,—	„ „	„
dto		„ 8,—	„ 1/2	„
Nuits 1-er Cru 1923	C. Marey & Cie	„ 9,—	„ 1/1	but.
Gevrey-Chambertin 1924	dto	„ 10,—	„ „	„
Pommard Lupé-Cholet 1921		„ 10,50	„ „	„

białe,

Meursault	Pierre Ponnelle	„ 7,50	„ „	„

Wina bordoskie: czerwone,

Chateau Nodris	z firmy L. Barlide Chrisman	zł 6,—	za 1/1	but.
„ Phélan-Segur Grand		„ 7,50	„ „	„
Vin 1925		„ 3,75	„ 1/2	„
„ Mouton-D'Armailhacq		„ 8,50	„ 1/1	„
Grand Vin 1925		„ 4,25	„ 1/2	„
„ Gruaud Larose Faure 1925				
J. de Pontaud		„ 11,—	„ 1/1	„

białe,

Chateau de Rayne Vigneau 1922		„ 18,—	„ „	„
„ d'Yquem Lur Saluces 1922		„ 45,—	„ „	„

Wina węgierskie:

Wytrawny Szamorodny	zł 12,—	za 1/1	but.
	„ 6,—	„ 1/2	„
Tokaj nr. 1	„ 8,—	„ 1/2	„
Tokaj 5-putowy	„ 32,—	„ 1/1	„
	„ 16,—	„ 1/2	„

Szampany francuskie:

Miltat Carte Blanch, Heidsick Monopol Red Top, „ Brut 1921, Veuve Clicquot Brut — po zł **35,—** za 1/1 but.

Likiery: Pw 10 213-2.78

Bols'a Curacao i Apricot Brandy	po zł 18,—	za 1/1	but.
Tarnowskiego Morelówka	„ 18,—	„ „	„
Kantorowicza Creme de Marasquin	„ 12,—	„ „	„
„ Orange Triple sec	„ 13,—	„ „	„
„ Peppermint	„ 15,—	„ „	„
„ Monastique	„ 18,50	„ „	„

Powyższe ceny przy odbiorze najmniej 10 butelek.

Sprzedaż tylko za gotówkę, w czasie od godz. 9 do 12-tej.

Likwidator firmy

„Restauracja Bazarowa Nurkowski - Sobieszczyk"

oznań, Aleje Marcinkowskiego nr. 10.

Szukam dzierżawy lub kupna

małej ale zdrowej posesji fabrycznej

w Poznaniu z prądem i oświetleniem elektrycznem, z ogrzewaniem centralnem na długie lata dla solidnego trwałego przedsiębiorstwa

Oferty pod zw 12 860 do Kurjera Poznańskiego

Do odnajęcia

w centrum miasta duży nowocześnie urządzony

skład

narożnikowy z wielkiemi oknami wystawowemi (ewentualnie połowa składu) i pokojem biurowym. Centralne ogrzewanie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod **zw 12 839**

Większa kancelarja adwokacka w Poznaniu

poszukuje rutynowanego

SEKRETARZA

Oferty z podaniem warunków i odpisami świadectw do Kurjera Poznańskiego pod **zw 12 845**

Najlepszą przyszłość sobie wykujesz
Jeśli mniej wydasz, niż zapracujesz.

Najodpowiedniejszą instytucją dla lokowania wkładów oszczędnościowych jest

Komunalna Kasa Oszczędności Miasta Poznania

(dawn. Bank Miasta Poznania)

ulica Nowa 10

K. K. O. Miasta Poznania daje klientom możliwie największe korzyści:

przyjmuje wkłady od 1 zł począwszy,
oprocentowuje je najkorzystniej, zależnie od czasokresu wypowiedzenia,
dopisuje procenty do kapitału **dwa razy** do roku,
gwarantuje całość i bezpieczeństwo wkładów 250 miljonowym majątkiem miasta,
zachowuje bezwzględną tajemnicę wkładów.

Oddziały:

ulica 27 Grudnia 19 **ulica Marszałka Focha 48/50**

nw 8093/4

Moja tegoroczna

Wyprzedaż Poinwenturowa

— od 17 do 30. 1. 1932 — wzbudzić musi ze względu na **dotąd niebywałe, niskie ceny wszystkich towarów** szczególne zainteresowanie.

Prawdziwą Sensację

wywołuje **Nadzwyczajna Redukcja Cen wielkich partyj towarów wysortowanych z wszystkich oddziałów,** jak:

materjałów wełnianych damskich i męskich, jedwabiu, trykotów, bielizny damskiej i męskiej, rękawiczek i pończoch oraz dywanów, firan, chodników, serwet, narzutek itp. Towary te sprzedawać będę **po cenach zadziwiająco niskich, bo częstokroć daleko poniżej własnego kosztu.**

CENY uwidocznione w moich **7 wielkich oknach** wystawowych **mówią same za siebie.** Proszę się o tem przekonać.

F. Woźniak

Poznań, ul. Rynkowa (Kramarska 16).

Pw 10 311/12 21.12/13

WIELKI ROZGŁOS

robią niskie ceny naszej

sprzedaży inwenturowej.

Proszę obejrzeć wystawę.

S. Kaczmarek

nw 8109 ***ul. 27 Grudnia 20.***

Okazały

lokal handlowy

w najruchliwszej części miasta Poznania, przy ul. Nowej, jest zaraz lub później do **wynajęcia.** Zgłoszenia do **„Par"**, Aleje Marcinkowskiego 11 pod **nr. 2,81**

Pw 10 215-2.81

MIESZKANIE

6 pokojowe, z komfortem i przynależytościami w centrum Jeżyc **do oddania** zaraz względnie od 1. 2. 1932 r. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańsk. pod **zw 12 852**

Pokój!

w centrum, z osobnem wejściem z klatki schodowej zupełnie niekrępujący, b. jasny z centralnem ogrzewaniem, światłem elektrycznem i używaniem telefonu. — cena podług umowy. Oferty do Kurjera Pozn. pod **zw 12 858**

PAŁACYK

w pięknej dzielnicy Warszawy 13 pokojów, 2 kuchnie, wszelkie wygody nowoczesne, garaż, okazyjnie **tanio do sprzedania.** nw 8 10[illegible]

Warszawa, Hoża 16, m. 6, inżynier Wikarski.

Detektywne biuro

GREIF

od **20** lat

Fr. Ratajczaka 15

zw 12[illegible]

STYCZEŃ - LUTY - MARZEC.

W tych miesiącach są nasze śniegowce każdemu niezbędnie potrzebne. Aby wszystkim umożliwić ich nabycie,

ZNIŻYLIŚMY ZNACZNIE CENY NASZYCH ŚNIEGOWCÓW.

Bata

~~16,90~~ **12.90**

Fason 1885-05
Damskie śniegowce całe z gumy zapinane na paseczek i błyskawiczny zamek.

~~9.90~~ **7.90**

Dla dzieci. Fason 9891-50
Wellingtonki z lakierowanej gumy w kolorze czarnym lub bronzowym.

~~12.90~~ **9.90**

Fason 1367-33
Męskie śniegowce gabardynowe chronią obuwie Wasze od przemoknięcia, a zdrowie Wasze od przeziębienia.

5.90

Fason 28(1-01
Ciepłe całogumowe śniegowce dziecięce obramowane aksamitem

~~9.90~~ **6·90**

Fason 1255-31
Damskie ciepłe śniegowce, kombinacja gabardyny z lakierowaną gumą.

~~9.90~~ **6.90**

Fason 3365-30
Eleganckie i wygodne śniegowce gabardynowe z czarnym aksamitnym mankietem.

~~12.90~~ **9.90**

Fason 3865-01
Damskie śniegowce gumowe na ciepłej podszewce. Bardzo wygodne i trwałe.

Ku-4-Po.

Pw 10 212-Ba 545

Nietylko niska cena
lecz przedewszystkiem stan samochodu winien przy wyborze być czynnikiem decydującym
nasze

Samochody używane

jednoczą w sobie obie te zalety niskiej ceny przy nadzwyczaj starannem i kosztownem przygotowaniu do sprzedaży.

Polecamy specjalnie

Chrysler 62	2—3	osob.	sport.
Chrysler 62	4—	„	kryty
Chenard & Walcker 6/30 KM	4—6	„	kryty
Chevrolet 6-cyl.	4—	„	kryty
Minerva 8/40 KM.	4—	„	kryty
Fiat 520	4—	„	kryty
Fiat 520	4—	„	otwarty
Fiat 509	4—	„	kryty
Peugeot	4—6	„	Landaulet
Opel 10/40 KM.	6—	„	kryty

International 2½ t. ciężarowy
Chevrolet 6-cyl. ciężarowy
i wiele innych. dw 2543

Prosimy zwiedzić nasze bogato zaopatrzone sale i magazyny. Na życzenie dogodne warunki zapłaty.

BRZESKIAUTO S. A., Poznań,
ul. Dąbrowskiego 29 — Tel. 63-23, 63 65.

WIELKA NAGRODA

Celem rozpowszechnienia naszego przedsiębiorstwa między czytelnikami niniejszego pisma, firma nasza postanowiła rozdać tytułem wielkiej nagrody **rozmaite towary.** Każdy czytelnik może otrzymać zw 12 843

zupełnie bezpłatnie

(podług naszych warunków) **premje** w postaci kamgarnu na ubranie, kostjumy damskie, bieliznę damską, męską, pościelową, kołdry watowe, zegarki, instrumenty muzyczne, aparaty fotograficzne filmowe i inne **przedmioty wartościowe,** jeżeli nadeśle prawidłowe rozwiązanie niniejszego zadania.

B-z p-a-y n-e-a k-ł-cz-

Kreski należy zastąpić literami, aby otrzymać powszechnie znane przysłowie. Udział w konkursie dla otrzymania nagrody jest **bezpłatny. Niema żadnego ryzyka. Niepowodzenie wykluczone.** Rozwiązanie prosimy nam przysłać w liście, lub na zwykłej pocztówce z podaniem dokładnego adresu, na co W. P. otrzyma szczegóły i niespodziankę. Posiadamy dużo listów dziękczynnych.

POLSKA SAMOPOMOC WŁÓKIENNICZA
Łódź 5, skrzynka pocztowa 7, oddział 146.

Stałych odbiorców

świeżego masła mleczarskiego
w opakowaniu beczkowem i detalicznem

jaj stemplowanych
o gwarantowanej świeżości

serów pełnotłustych
każdego gatunku **poszukuje** zw 12861

Związek Gospodarczy Spółdzielni Mleczarskich
w Poznaniu, ul. Składowa 4. Tel. 1941.

Restauracja Bazarowa

jest z dniem 1 kwietnia r. b.

do wydzierżawienia.

Zgłoszenia pisemne przyjmuje

Zarząd Bazaru Poznańskiego
Spółki Akcyjnej.

Pw 10 189 2.58

Przesyłki do Rosji

na zasadzie umowy zawartej z Przedstawicielstwem Handlowem Z. S. S. R. w Polsce jedynie firma

PRESTO

Warszawa Fredry 10 — **Tel. 707-10 P. K. O. 5470**

otrzymała

koncesję

na wysyłkę paczek żywnościowych

bezpośrednio z Polski do Rosji

Jednocześnie posiadamy wyłączne prawo na **przyjmowanie wpłat na składy towarowe w Rosji**

„TORGSIN"

obficie zaopatrzone w przedmioty ogólnego użytku oraz bieliznę, odzież, obuwie i t. p.

Ilość paczek żywnościowych wysyłanych przez nas bezpośrednio do Z. S. S. R. oraz wpłat na „Torgsin" **nie podlega żadnym ograniczeniom.** nw 8097

Odbiorca w Rosji nie ponosi żadnych kosztów.
Żądać szczegółowych informacyj.

25-40 000 zł

pożyczki hipotecznie zapewnionej na nowy budynek w Poznaniu na korzystnych warunkach **poszukiwane.** Pośrednictwo niepożądane. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 12 856**

Kierownik techniczny

energiczny, działu przewozowego, obeznany z systemami wypłat, kalkulacją, budową taboru, znajomością paszy i koni, **może się zgłosić.** Oferty z dokładnym życiorysem, opisem dotychczasowego zatrudnienia, odpisem świadectw, prosimy kierować do Biura Ogłoszeń **„Par", Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 2,102**

Pw 10 300-2,102

Do wynajęcia

5 ubikacyj, centr. ogrzew., elektryka, na biuro i mieszkanie, Mickiewicza 28;
3 ubikacje, I piętro, na biuro, Wodna 2, zaraz od właściciela zw 12 809

ZGŁOSZENIA: JAROSZEWSKI, MASZTALARSKA nr. 6.

PLAC w Poznaniu

z szopami, stajnią i biurem, ca 1700.0 m² korzystnie położony, zaraz na warunkach przystępnych do **oddania.** Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zw 12857**

STENOTYPISTKA

poszukiwana od zaraz do końca kwietnia

Warunki: dokładna znajomość języka polskiego i niemieckiego w słowie i piśmie, biegła w niemieckiej stenografji, pisaniu na maszynie i w liczeniu z dłuższą praktyką. Zgłoszenia z świadectwami przyjmuje

ERNST GEISSER, ul. Kantaka 5, Poznań

zw 12 836

GIGANTYCZNA SPRZEDAŻ Poinwenturowa

z cenami ZNIŻONEMI do połowy!

NASZE TOWARY znane są z dobroci i taniości wszędzie! Niech nasze obecne styczniowe ceny zniżone do połowy — zachęcą do kupna tych, którzy na jesień, ani palta, ani futra, ani ubrania kupić sobie nie mogli lub nie zamierzali!

MODNE PALTA z grubych welurów począwszy od **35,—** zł
95,—, 75,—, 62,—, 45,—

FUTRA spacerowe, czarny spód, czarne poszycie, kołnierz seal . . . . . tylko **120,—** zł

FUTRA sportowe zł **120,—**, w lepszych gatunk. zł **175,—**, wykwintne **300,—**

BURKI, **SZYNELE** do podróży, **BŁAMY, SKÓRY,** — za **POŁ CENY** póki zapas starczy! **SPODNIE** spacerowe, **GOLFY, BRYCZESY** do konnej jazdy **NAJTANIEJ!**

KARNAWAŁ KRÓTKI

Bawcie się jak kto umie i jak kto może!

UBRANIA wizytowe, SMOKINGOWE i FRAKOWE, po cenach, które KAŻDEGO mogą zdziwić i skłonić do kupna!

NASZ DZIAŁ MIAROWY to nasza chluba! PRZYKRAWACZE nawskroś EUROPEJSCY. GWARANCJA za najlepsze WYKONANIE!

MATERJAŁY z metra w olbrzymich masach STALE na SKŁADZIE! Wybór łatwy! CENY FABRYCZNE!

EDMUND RYCHTER

Odzież najwykwintniejsza — 1szy magazyn ul. Fr. RATAJCZAKA 2 — Pierwszorzędna garderoba — 2gi magazyn ul. Wrocławska 14 — Odzież popularna i zawodowa — 3ci magazyn ul. Wrocławska 15

Zachęceni powodzeniem, **przedłużamy** *nasz*

„Tani tydzień jedwabiu"

włącznie do dnia 23 b. m.

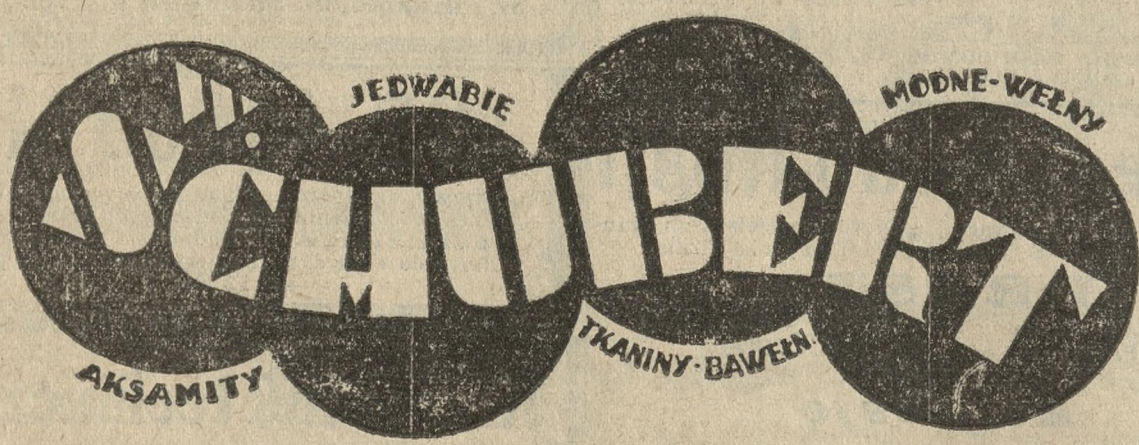

Poznań, Stary Rynek nr. 85.

Pw 10 295-2.96

Okucia budowlane
mosiężne, spiżowe wyrabia
i Niklo-chromuje
części samochodowe, łyżki, noże, widelce etc.
METALOCHROM Sp. z o. o.
Poznań, Strumykowa 19. zw 12848

Najlepszą przekąską do herbaty, wina, wódki, piwa są:
Jarosławskie Precelki
GURGULA
do nabycia wszędzie.
Fabryka Gurgula-Jarosław
zw 7772

Zawsze się wesoło ubawisz w SOŁACZU, ul SOŁACKA 1, wejście z ulicy Śląskiej
w DANCINGU RESTAURACJI
JAZZ-PALAIS
Lokal otwarty do rana. Telefon 38-27
1 minuta od tramwaju.
Damy dla Towarzystwa
Ceny znacznie zniżone.
zw 12724

Po wysokich cenach **zakupuję** czerwone przebrane i nie przebrane
KARTOFLE
w każdej ilości za natychmiastową zapłatą. Oferty proszę nadsyłać pod adr **HAASE, u. p. H. Wittkowskiego, Nowy Tomyśl, telefon 2.** zw 2068

13 parcel budowlanych
położonych przy gotowych ulicach Marszałka Focha, Gustawa Potworowskiego, Lodowej i Florjana Stablewskiego, wielkości 500 do 1350 mtr. kw. na korzystnych warunkach sprzedam. **Adwokat Felcyn, Bydgoszcz, ulica Gdańska 11.**
Pw 10 291-63,26

Niebywała okazja kupna willi
nowowybudowanej o 10 pokojach, z centralnem ogrzewaniem i z całym komfortem jak również z przyległym ogrodem i placem, z kilkoma budynkami gospod. całość powierzchni ca 4000 m2 w większem powiatowem mieście z powodu przeniesienia przedsiębiorstwa zaraz **do sprzedania.** Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod **zw 12838**

ZDOLNY HANDLOWIEC ZBOŻOWY
(samotny) obeznany dobrze z księgowością spółdz. roln. handl. korespondencją potrzebny natychmiast wzgl. od 1. II. rb. Zgłoszenia uprasza się do Kurjera Poznańskiego pod **zw 12851**

W mieście Wolsztynie
jest do obsadzenia
stanowisko burmistrza
Do stanowiska tego przywiązane jest uposażenie według grupy IX pragmatyki dla urzędników państwowych, oraz 20% dodatku reprezentacyjnego.
Zgłoszenia z życiorysem i odpisami świadectw nadesłać należy do dnia 20 lutego 1932 r. na ręce podpisanego.
Przewodniczący Rady Miejskiej
dw 2542 (—) Ludwik Wróbel

Słomę
prasowaną **kupujemy.** Oferty z podaniem ilości, ceny oraz gatunku upraszamy do eksp. Kurjera Poznańsk. pod **zw 12840**

Baczność Fachowcy Skórni!
Wyciąć i zachować!
Ceny na **skóry garbowane, wierzchnie i podeszwowe**
OBNIŻYŁEM o 25%.
Żądać cenników bezpłatnie.
I. J. MAŃKOWSKI, Poznań,
Grobla 3. Telefon 34-69.
Pw 10-289-53,144

Rozpoczynamy 10 TANICH BIAŁYCH DNI.

Ceny jakich jeszcze nie było!

Przygotowaliśmy duże ilości towarów i polecamy aż do wyczerpania zapasów

Kreas . . . . . mtr.	**0,73** zł	**Dymka** 80 cm. na kales. mtr.	**1,20** zł
Kretniak . . . . . „	**0,90** zł	**Ręczniki** z metra . . „	**0,42** zł
Kujawskie 80 cm. . . „	**0,85** zł	**Ręczniki** wafl. sztuka „	**0,55** zł
Madapolam . . . . . „	**1,15** zł	**Ręczniki** wafl. Ia 130x45 „	**0,95** zł
Silesia . . . . . „	**1,25** zł	**Ręczniki** adamaszk. z mtr. „	**1,10** zł
Nansuk prima gat. . . „	**1,45** zł	**Barchan** biały . . . . „	**0,95** zł
Płótno na powłoki 140 cm. „	**1,65** zł	**Na magiowniki** . . . „	**1,25** zł
Płótno „ „ 160 „ „	**1,80** zł	**Surówka** 70 cm. . . . „	**0,63** zł
Silesia 140 cm szeroko „	**2,60** zł	**Surówka** 140 cm. . . „	**1,25** zł
Silesia 160 „ „ „	**2,90** zł	**Surówka** prima 70 cm. „	**0.75** zł
Na prześcieradła 140 cm.	**1,80** zł	**Surówka** „ 140 „ „	**1,50** zł
Na podpinki 180 cm. . „	**3,90** zł	**Na wsypy** 80 cm. szer. „	**1,65** zł
Na obrusy 140 cm. . . „	**2,60** zł	**Na wsypy** 160 „ „ „	**3,75** zł
Obrusy odpasow. 140x150 cm.	**4,30** zł		

Na wyprawy ślubne:

Crêpe Georgette za metr **5,50** zł, **Crêpe Meteor** metr **7,80**
dto czysty jedwab metr **9,50** zł, **Veloutine** metr **8,25**
Toile de soie 4,50 zł metr.

FIRANY w wielkim wyborze specjalnie tanio.

Kupony materjałów wełnianych na **płaszcze** — **kostjumy** — **suknie** oraz ograniczone ilości innych materjałów posezonowych

zniżone o 50 do 75% dw 2540/1

Kto raz kupi — pozostanie stałym odbiorcą. — Prosimy się przekonać!

J. Zagrodzki i S-ka

Poznań, ul. Zamkowa 5 przy Starym Rynku.

Zawiadomienie!

Niniejszem zawiadamiam uprzejmie, że oddałem

winiarnię i sprzedaż butelkową

mieszczące się przy **ul. Pocztowej 23**, pod zarząd znanemu winiarzowi panu

Janowi Połomskiemu.

Oddział wysyłkowy i sprzedaż hurtową prowadzić będę nadal we własnym zakresie.

Dom Importowy Win Gronowych zał. 1876.
KAROL RIBBECK
WŁAŚC. **MAG. M. LISSOWSKI.**

Powołując się na powyższe zawiadomienie polecam łask. względom Szanownych Odbiorców

winiarnię i sprzedaż butelkową

firmy **KAROL RIBBECK** właśc. **MAG. M. LISSOWSKI**
której kierownictwo przejąłem obecnie.

Polecam tanie i znakomite, oryginalne gronowe wina na kieliszki i w butelkach wraz z doskonałemi przekąskami.

Winiarnia, której **otwarcie nastąpi w poniedziałek, dnia 18. bm.**, będzie otwarta również w niedzielę w południe.

Jan Połomski.

Pw 10 315-2.115

Nadzwyczajna okazja kupna tanich SAMOCHODÓW.

Citroen B. 14. kryty
Fiat 507, kryty
O. M. torpedo
Austro-Daimler, kryty
Austro-Daimler, otwarty
De Dion Bouton, kryty

Polskie Tow. Samochodów
CITROËN-Poznań
Oddział Używanych Samochodów
ulica Poznańska 51
Telefon 29-35.

Pw 10 294-2.92

Poszukuję kierownika (czki)

w celu otworzenia filji w Gdyni z samodzielnem prowadzeniem składu detalicznego branży kolonjalnej. Siły rutynowane ze znajomością tej branży i obrotne w handlu, mogące się wykazać pracą samodzielną oraz złożyć kaucję w wysokości zł 5 000, zechcą skierować oferty z dołączeniem odpisów świadectw ewtl. fotografji pod zw 12 850 do Kurjera Poznańskiego. Inwalidzi wojenni mają pierwszeństwo.

W sprawie upadłościowej nad majątkiem firmy Poznańska Fabryka Bielizny Jan Ebertowski, Poznań, ul. Wroniecka 6/8, na wniosek zarządcy masy upadłościowej i wydziału wierzycieli, zwołuje się zebranie wierzycieli na dzień 27 stycznia 1932 r., godz. 10, w gmachu tutejszego Sądu, pokój 29, celem powzięcia decyzji co do dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa i zbadania dodatkowo zgłoszonych wierzytelności i ustalenia wynagrodzenia dla członków wydziału wierzycieli. Poznań, dnia 9 stycznia 1932.
nw 7 928 **Sekretarjat 2-a Sądu Grodzkiego.**

PRZYMUSOWY PRZETARG. Nieruchomość położona w Przybysławicach i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze wieczystej Przybysławice wyk. liczba 44, na imię Szymona Domagały oraz żony jego Apolonji z d. Duraj, oboje w Przybysławicach, jako współwłaścicieli do idealnych równych części, zostanie w drodze egzekucji dnia 23 kwietnia 1932 r., o godz. 10 przed poł., wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 24. Powyższa nieruchomość obejmuje dom mieszkalny z podwórzem i ogrodem domowym, chlew, stodołę, rolę i łąkę o łącznej powierzchni 13 45.60 ha. Nr. 46 księgi podatku budynkowego, nr. 44 matrykuły podatku gruntowego, 90 mk. rocznej wartości użytkowej budynków, 3,60 mk. podatku budynkowego, 40,02 tal. czystego dochodu gruntowego, 11,50 mk. podatku gruntowego. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej co do idealnej połowy gruntu własności Szymona Domagały dnia 21 marca 1931 r., odnośnie zaś idealnej połowy gruntu własności Apolonji Domagałowej, dnia 17 grudnia 1931 r. Ostrów, dnia 5 stycznia 1932 r. **Sąd Grodzki.** nw 7 929

---

5 K. 22/31. **PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Nieparcie pow. Gostyń** i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Niepart karta 55, zabudowane podwórze, obszaru 00,02,57 ha, wartość użytkowa budynków 184 mk., na imię Heleny Poślednickiej w Nieparcie pow. Gostyń, zostanie dnia 11-go marca 1932 r., o godz. 10 przed poł., w drodze egzekucji wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 14. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 21 grudnia 1931 r. Rawicz, dnia 8 stycznia 1932 r. **Sąd Grodzki.** nw 7 927

---

5 K. 21/31. **PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Szurkowie pow. Gostyń** i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Szurkowo karta 4 i Szurkowo karta 36-a, zabudowane podwórze, rola, łąka, drzewostan, obszaru 8,76,80 ha, wzgl. łąka, obszaru 00,51,60 ha, czysty przychód z gruntu 31,91 tal., wartość użytkowa budynków 320.— mk., wzgl. 5,05 talarów, na imię rolnika Jana Gwizdka w Przyborowie i tegoż żony Marjanny Gwizdek z d. Śmierzchała jako współwłaścicieli na podstawie ogólnej wspólności majątkowej, zostanie dnia 18 marca 1932 r., o godz. 10 przed południ., wystawiona na przetarg w drodze egzekucji w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 14. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 28 listopada 1931 roku. Rawicz, dnia 9 stycznia 1932 r. **Sąd Grodzki.** nw 7 926

Licytacja mebli

na Giełdzie Handlowej ul. Stawna 13 przy ul. Wronieckiej.

W poniedziałek, dnia 18 b. m., o godz. 11 przed poł., sprzedawać będę dobrowolnie najwięcej dającemu za gotówkę:

sypialnię jasno-dębową, bardzo elegancką, prawie nową, z owalnemi lustrami i gotowalnią, jadalnię ciemno-dębową, kuchnię białą, szyfonierkę, 2 bufety, 2 szafy do garderoby, bowlę i rozmaite obrazy.

WŁADYSŁAW WOJCIECHOWSKI
uprawniony licytator i taksator, ul. Stawna 13. Tel. 28-08.
Pw 10 313-53,141

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, dnia 19 stycznia 1932 r., o godzinie 14-tej, sprzedawać będę w gminie Wiórek pow. Poznań, najwięcej dającemu za gotówkę:

3 źrebaki, 6 cielaków, siewnik, wialnię, młockarkę, centryfugę. d 2 530

Zbiórka przed Urzędem Gminnym w Wiórku.

J. Łojek, komornik obwodowy.

Wróciłam

Dr. med. M. Karłowska

Laboratorjum Lekarskie

analizy: chemiczne, serologiczne, bakterjologiczne

otwarte od 8 — 2 godz.

Poznań, ul. Ogrodowa 9, tel. 58-80

zw 12 858

Cukiernia i Kawiarnia G. Erhorn

Poznań
Fr. Ratajczaka 39
Tel: 32-28.

Dr. PARCZEWSKA

Poznań, Kantaka 2. Tel. 18-99
Przyjmuje 10—12, 3—5. Lecznica prywatna.

zw 12937

Zima nadchodzi!

a z nią słoty i błota. Pokoje czysto utrzymać, możliwe tylko przez specjalne **wycieraczki** do nóg pod nazwą **„Niezdarte"**. 50 kroć wytrzymalsze od wszelkich innych konstrukcji. **Żądajcie wszędzie tylko wycieraczki „Niezdarte"** lub wprost od wytwórcy: Ślusarnia St. Kotliński. św. Marcin 13.

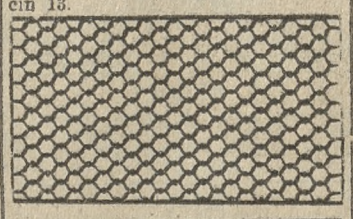

Kupuje za gotówkę

jadalnie, sypialnie, gabinety męskie, pianina oraz **pojedyńcze meble** i inne przedmioty gospodarstwa domowego

POZNAŃSKI DOM KOMISOWY,
ul. Dominikańska 3, naprzeciw kościoła. **Telefon 24-42**
Pw 10 142 2.4

Każdy nabywający od nas

TERENY pod Poznaniem

w cenie **od 50 groszy do 1 zł.** może otrzymać **19-letnią**

6% POŻYCZKĘ

towarzystwa **WZAJEMNOŚĆ na spłatę ziemi i budowę.**
Informacje: **w Tow. De Ka. Ha Poznań. Aleje Marcinkowskiego 13, pok. 13, tel. 29-58**

Pw 10451-52,44

Z powodu choroby sprzedam lub wydzierżawię moją dobrze prosperującą

HURTOWNIĘ PIW

wraz z fabryką wód mineralnych

na bardzo korzystnych warunkach. Mieszkanie w razie potrzeby do dyspozycji. Samochód ciężarowy, 2 pary koni, 3 platformy i szopa na 300 wozów lodu na miejscu. Obrót roczny według ksiąg wynosi przeciętnie 250 000 do 300 000 złotych. — Łaskawe zgłoszenia pod **zw 12 786** do Kurjera Poznańskiego.

Pasy skórzane
Pasy Balata
Pasy gumowe
Pasy z sierści wielbłądziej

Transportery

(pasy gumowe do transportu)

Pasy specjalne do dynamomaszyn w elektrowni i t. p.

poleca

ST. DUCHOWSKI
POZNAŃ
Aleje Marcinkowskiego 25
Telefon 32-26.

Pw 10 178-2.45

Stenografistka - korespondentka

polsko - niemiecka, kasjerka z długoletnią praktyką w poważnych instytucjach. **szuka odpowiedniego stanowiska.** Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zw 12 732**

Nieruchomość

w Poznaniu lub Bydgoszczy, z nowoczesnemi mieszkaniami **poszukiwana.** Warunek: po potrąceniu ustawowych ciężarów, podatków etc., oraz wszelkich kosztów utrzymania, biorąc w rachubę **ustawową** wysokość komornego, musi pozostać udowodnione oprocentowanie nie poniżej 9-10%. Objekt nie powyżej 100 000 zł Zapłata całkowicie gotówką. Oferty pod **„K. A."** do Biura Ogłoszeń **„Par"** Bydgoszcz, Dworcowa 54.

Pw 10297-68,27

Sprzedam korzystnie
ca 150 cbm.

budulca sosnowego

pod Poznaniem oraz 200 mtr.

szczapów sosnowych.

Zgłoszenia do eksped Kurjera Poznańskiego pod **zw 12 822**

OKRĘTKĄ

mtr 15 gr. mereżka 20 gr. dekatyzowanie 30 gr. dziurki 3 gr. plisowanie spódnic 2 zł. obciąganie guzików tuz. 60 gr. podnoszę oczka, nadrabiam stopy, hafty tanio wykonuje terminowo

„Haftoplis", St. Rynek 10

(wejście Kurzanoga obok firmy Czepczyński. Kruk).

Pw 9 821-35,33

Wyłączna sprzedaż

popytnego artykułu gospodarczego na całą Polskę **zaraz do oddania.** Zgłoszenia skierować **pod nr. 7 do Devera, Gdańsk.** zw 8092

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, dnia 19 stycznia, o godz. 12-tej, przy ul. Grobla 2, sprzedam najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą:

3 duże wozy do rozwożenia chleba na resorach.

Obejrzeć można 10 min. przed przetargiem. nw 7 889

Krawczyk, komornik sąd., Dąbrówki 14

PRZETARG MASY SPADKOWEJ

W poniedziałek, 18. 1. 1932 r., o godz. 10-tej, Grochowe Łąki 7, sprzedam publicznie najwięcej dającemu:

konia, wóz rzeźnicki, parę uprzęży, kompletne urządzenie składu rzeźnickiego i pracowni (wilk, kuter i motor elektr.). nw 7 890

W. Trzeciak, kom. sąd. Poznań, ul. Młyńska 3, tel 51 18.

Wielka licytacja dywanów perskich i kilimów

na Giełdzie Handlowej ul. Stawna 13 przy ul. Wronieckiej

W piątek, dnia 22 b. m., o godz. 11 przed południem, sprzedawać będę dobrowolnie najwięcej dającemu za gotówkę, pochodzące z likwidacji:

6 dywanów prawdziwych perskich, 7 dywanów krajowych, ręcznie wiązanych, 30 kilimów rozmaitej wielkości. Pw 10 314-53,147

WŁADYSŁAW WOJCIECHOWSKI

uprawniony licytator i taksator, ul. Stawna 13. Tel. 28-08.

LICYTACJA ZASTAWU

W poniedziałek, 18 stycznia 1932 r., od godziny 11-tej począwszy, sprzedawać będę w firmie C. Hartwig S. A., ul. Towarowa 15/20, na odpowiedzialność interesowanych najwięcej dającemu za gotówkę:

kompletną sypialnię i jadalnię, krzesła, stoły, szafy, obrazy, gaśnice, pastę do obuwia, przybory elektrotechniczne, wirówkę, przybory i koła samochodowe oraz czołgowe, tryby do młocarni, rury żelazne, stal, kuźnię polową, tokarkę, makulaturę, kiosk i gablotki, koce, klapki bukowe, płótno filiracyjne, oraz inne drobne rzeczy. Pw 10 298,2,100

Brunon Trzeczak

zaprzysięż. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na Województwo Poznańskie, ul. Wroniecka 4, tel. 2126 i 3175.

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1311 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Parcele od 50 gr

dowóz materjałów budowlanych bezpłatny. Każdy może otrzymać 6%-wą łącznie amortyzacją długoterminową pożyczkę Aleje Marcinkowskiego 13 De Ka Ha Pw 10 224 2,44

„Centrala mebli"

Swarzędz naprzeciw poczty poleca meble po cenach niskich Wielki wybór Pw 9 814 5-30.32/5

Białe meble

fotele, hokery ławka stół krzesełka, szafa garderoba szafa żelazna oraz rozmaite tanio sprzedam. Obejrzeć można 1—3 Słowackiego 22 m 5. zdw 17 945

Dom

piętrowy na prowincji, dochód 2.000 zł. cena kupna 18.000. wpłaty według ugody zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 268

Dom z składem

budynki gospodarcze, w dobrym stanie, 4 morgi ziemi obsiane żytem, w większej wsi kościelnej, poczta, kolej, wójtostwo w miejscu zaraz sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 308

Skład

kolonjalny towarem pokój kuchnia sprzedam korzystnie Adres Kurjer Poznański zdw 18 355

Pończochy wełniane za bezcen

wyprzedaż Aleje Marcinkowskiego 2 parter „Emzet". zdw 18 440

Skórki i futra

damskie i męskie we wielkim wyborze sprzedaje po inwenturze najtaniej F. Lisieck., Dom Konfekcyjny S. A., Poznań. Stary Rynek 98/100. Pw 10 188 53,111

Na karnawał

nadszedł wielki transport jedwabi we wszystkich kolorach Crepe de chine od 4.50 Crepe georgette od 5.75 Satin lux od 4.50 poleca W. Groszkiewicz Wrocławska 3. — hurt., detal. telefon 22 55 — 67-99. Pw 9806 52.50

Meble

używane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznańsk. Dom Komisowy Dom n kanska 3 telefon 24-42 Pw 9 812-1.65

Woźna 16

Nowy Dom Komisowy sprzedaje kupuje meble używane, garderobę różne inne przedmioty. Pw 9838-53.31

Skład

kolonjalny, wina, tytoniu, z towarem i mieszkaniem na prowincji od zaraz do sprzedania. — Oferty Kurjer Poznański zdw 19 749

Za bezcen wyprzedaż posezonowa

Rękawiczki skórkowe 3.50, nappa podszewkowane 4.90, na wełnie paskiem 6.50. Getry 1.50. Szale wełniane 0.65, wełna jedwabiem 1.25. Pulowery męskie 2.50. Koszule ciepłe 2.50. Skarpetki męskie 25 35, wełniane 1.40. Pantalony jedwabne 1 50. Pończochy damskie swetry najtaniej w Składzie Fabrycznym Władysława Trojanowskiego. Wielkie Garbary 36, obok Wielkiej. Pw 10 219-53,137

Srebrny lis

tanio. Skarbowa 1, m. 5. zdw 18 768

Skład rzeźnicki

w centrum miasta sprzedam — Adres Kurjer Pozn. zdw 18 809

Drogerja

bez towaru na sprzedaż Oferty Kurjer Poznański pod zdw 19 744

Restauracja

z pełnym wyszynkiem i urządzeniem z powodu śmierci męża na sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 830

Parcelę

pow. 945 mkw. położoną w zdrowotnej części miasta, wśród will, 5 minut od przystanku tramw., kanalizacja wodociąg, gaz i elektryczność, doprowadzona do parceli — odstąpię na korzystnych warunkach. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 858

Piekarnię

w Poznaniu, mieszkaniem sprzedam. Dzierżawa miesięczna. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 810

Zakład fryzjerski

damsko męski z mieszkaniem na sprzedaż 3.800. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 801

Gramofon

walizkowy, dwusprężynowy, kto zamienj na szafkowy lub sprzedam. Łąkowa 14, podwórze, mały domek I. zdw 18 927

Restauracja

z koncesją dobrze zaprowadzona w śródmieściu korzystnie do oddania. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 926

Parcele budowlane

blisko tramwaju tanio na sprzedaż. Właściciel Marszałka Focha 177, wejście frontowe I. ptr. zdw 18 920

Dywany

Imitacja perskich 175 × 250 od 42 — zł. bouclé 175 × 250 od 125.— zł. welur ang. prima 2 × 3 250.— zł. linoleum dywany z metra, chodniki od 1.75. Serwety pluszowe, gobelinowe. Inlety, stołowizna i płótna po cenach zniżonych W. Groszkiewicz Poznań, Wrocławska 3, Hurt. — Detal Pw 9 855-1.74

Wyprzedaż futer damskich

czarne źrebce bronz od 450 zł sealowe 390 bibretowe 390 krety 390 p.żmowce jasne ciemne 650 blamy pod futra męskie damskie 60 wydry bronz czarne 200 lisy srebrne 390 inne lisy 60 i kilka tysięcy skór na obsady od 5 zł poleca hurtownia futer Poznań Aleje Marcinkowskiego 15 Bracia Milscy. nw 7 948

Meble

eleganckie, skromne po cenach fabrycznych poleca Juljan Węcławski, ul. św. Rocha 8. Pw 9854-53.80

Obrączki?

tylko Ostrowskiego najtaniej — Wielka 15 zdw 10 572

Młyn

5 walcowy motorowy, tartak i elektrownia do sprzedania. Bogata okolica zapewniona egzystencja Zakłady Przemysłowe w Zagórowie pow. Słupca woj. łódzkie. zdw 10 868

Parcele

budowlane już pomierzone przy ul. Chociszewskiego 5 minut od tramwaju korzystnie sprzeda właściciel Górczyńska 30. zdw 17 476

Słomy

prasowanej wagon ca. 250 ctr. kupię. Oferty Ściesiński, Lucim, pow. Bydgoszcz. rw 4 110

Gabinet

nowy okazyjnie, Drużbackiej 1 a, mieszkanie 6. zdw 17 849

Pianino

fisharmonium i kontrabas sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 033

Sprzedam

tanio skład rzeźnicki z kompletnem urządzeniem (warsztat z elektrycznem zapędem) wraz z mieszkaniem, położony przy głównej ulicy w mieście powiatowem i uzdrowiskowem. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 18 222

Samochód reklamowy

towarowy „Buick" w najlepszym stanie, sprzedam korzystnie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 18 270

Samochód

Fiat 501 dobrym stanie, kryty, sprzedam okazyjnie 2 000 Oferty Kurjer Poznański zdpw 18 804

45 morgowe

gospodarstwo 13 km od Poznania ziemia dobra, sprzedam. Szkoła kościół i dworzec w miejscu. — Adres Kurjer Poznański zdw 18 748

Materjały

męskie, czarne, granatowe spodniowe, deseniowe, czesankowe lub szewiotowe. Najprzedniejsze wyroby bielskie wielki wybór. — Ceny najniższe poleca W. Złotogórski Poznań, Wronecka 24 I., hurt. i detal. rw 4090.9.

Sprzedam

dom z restauracją 60 000 wpłaty 25.000. dochód 12 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 728

Fortepian

krótki skrzydło pierwszorzędnej jakości prawie nowy wartości 1 000 dolarów sprzedam za 3 500 złotych. Sobiesiak, Szewska 11. zdwp 19 724

Electrolux

nowy bardzo korzystnie zł 240. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 19 718

Przetwórnię

bezkonkurencyjnego zaprowadzonego artykułu z firmą i receptą bez lokalu za 4 000 zł sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 702

Zakład

fryzjerski na 5 obsług z mieszkaniem sprzedam. Dułyk, Bydgoszcz Hetmańska 8. zdw 18 643

Mam polecenie

sprzedać gospodarstwo z rąk niemieckich położone pomiędzy dwoma dworcami oddalonemi o 3 km do miasta 5 km. wielkość 62 morgi ziemi, 40 łąki, 10 pastwiska w dobrej kulturze, 8 mg. lasu, żywy, martwy inwentarz komplet. Reflektanci zechcą się zgłosić do Kurjera Poznańskiego pod zdw 19 286

Kawiarnię

sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdw 19 588

Dom

z powodu wyjazdu sprzedam natychmiast na dogodnych warunkach. Grudziądz ul. Bydgoska 14. P Lipowska. zdw 18 627

Regały

szafy biurowe, fisharmonjum, patefon szafkowy z płytami Matejki 68 m. 4. zdw 18 628

Zakład fryzjerski

z mieszkaniem sprzedam tanio. Adres Kurjer Poznański zdw 19 629

Maszynę

parową 35 konną i maszynę do lodu i chłodzenia systemu Linde dobrym stanie korzystnie sprzedam. Telefon 30-00. zdw 18 567

Kolonjalka

towarem, mieszkaniem, maglem. Adres Kurjer Poznański zdw 18 582

Jadalnia

okazyjnie Górna Wilda 65 m 16. zdw 17 850

Dom

przy ulicy Górczyńskiej przynosi 400 zł miesięcznie dzierżawy tanio na sprzedaż, właściciel Marszałka Focha 177, wejście frontowe I. piętro. zdw 18 919

Bufet

kredens. Szamarzewskiego 1, m. 5. zdw 18 918

Samochód

6 osobowy sprzedam korzystnie. Półwiejska 3, rzeźnictwo, telefon 58-27. zdw 18 811

Papilotami

nawijanie włosów daje piękne fale, ondulator do zwilżania włosów but. 1,50 zł tylko u Wenzlika, Aleje Marcinkowskiego 19. dw 2534

Fotografje

portrety Bracia Pecherscy, Aleje Marcinkowskiego nr. 8. Ceny zniżone. dw 2471

4.90 koszula smokingowa za pół darmo

Torebka skórkowa 0.90, elegancka 4.50, pończochy czysta wełna 1 30, Bemberga 2.15, oryginalne 3.75, Macco 0.50, dziecięce 0.25, skarpety męskie 0.15, 0.25, 0.35, jedwabne 0.50, wełniane 1.30, berety czeskie 1.20, koszula damska 1.30, elegancka 1.80, tylko Wielkie Garbary 10, Jamont, z Wodnej na prawo. zdw 18 883

Pianino

tanio za gotówkę. Marsz. Focha 53, III., prawo. zdw 18 879

Futra

damskie, różne poleca tanio Pałkowska, Masztalarska 7, I. zdw 18 897

Piece

szamotowe i żelazne wyprzedaje poniżej cen fabrycznych Hurt Polski, Poznań, ul. Wrocławska zdw 18 712

Dom

w Swarzędzu z ogrodem, dochód 3.000, cena 24.000 zł, sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 868

Pierze

świeże darte, niedarte, puch poleca Stanisław Dyczkowski, Poznań, Wierzbięcice 13. zdw 18 668/9

Trykoty

damskie znanej marki „Paw" — oraz wszelkie trykotaże męskie i dziecięce oraz bieliznę własnego wyrobu poleca po cenach najniższych „Towary Krótkie". — Wodna 25 Za przedłożeniem gazety 5% rabatu Pw 9852/53 1.58/59

Nie kupuj mebli

zanim zwiedzisz Centrale mebli Swarzędz gdyż tam najniższe ceny Pw 9 825 6-45.68

Dom

budowany na skład 6 ubikacyj, nadające się na każde przedsiębiorstwo tanio sprzedam Sekretarczyk Sawica-wieś. zdw 17 913/4

Sypialnie

sprzedaje tanio stolarnia Rybak 15 nw 7 371

Gramofony — Płyty

najkorzystniejsze źródło zakupu F. Baloń Woźna 12 Pw 9 802 3 52 21 2

Szpice

rasowe oddam. Skład kolonjalny. Małeckiego 15 zdw 19 736

Dziuple

oraz żerniki dla ptaków. Handel Zoologiczny Dąbrowskiego 1. zdw 18 706

Willa

12 ubikacyj w tem skład spożywczy, egzystencja pewna pod Poznaniem 20 000 Wskaże Drangosz, Wronecka 19 zdw 19 687/8

Wozy

w dobrym stanie 100 ctr platformy, lekkie 1 konne, kastowe i meblowe wozy okazyjnie zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 683

Żakietowy

garnitur (jaskółka), płaszcz granatowy garnitury męskie, sukienki (wieczorowa), bluski mało noszone sprzedam Oglądać 10—12. 17—19. Marsz Focha 96 — 12. zdw 19 694

Szafę

polerowaną na orzech rozkładaną 160 cm nową tanio M. Jaśkiewicz stolarnia Małe Garbary 1. zdw 18 701

Ptaki

wypycham ceny przystępne. — Handel Zoologiczny. Dąbrowskiego 1. zdw 19 704

Fretki

dobrze polujące oraz siatki Handel Zoologiczny Dąbrowskiego 1. zdw 19 705

Sprzedam

maszynę do robienia pończoch saneczkową tanio zaraz. Plac Działowy 10. m. 10. zdw 18 716

Skład

towarów krótkich, ulica pryncypalna, korzystnie sprzedam. — Adres Kurjer Poznański zdw 19 391

Kino

w kilku miastach, własna elektryczność, zysk 1—2 000 fachowość zbyteczna za 4 000 sprzedamy. Zgłoszenia „Par" Bydgoszcz „Dźwiękowe" Pw 10 198-63.17

Skład

kolonjalny, magiel, pokój przedpokój z towarem lub bez zaraz. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 18 573

Parcelę

przy kościele łazarskim 1 550 m kw 7 000 zł sprzedam Maciejewski, Dąbrowskiego 88, tel. 62-66 zdw 17 450

Skład

cukierków przy najruchliwszej ulicy Poznania korzystnie zaraz sprzedam Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 18 329

Piękne obrazy

tanio Niegolewskich 1 III. ptr. lewo. zdw 18 769

Zakład

fryzjerski nadający się także na inną branżę, przyległem mieszkaniem, 2 pokoje kuchnia sprzedam. Jurkiewicz, Kościelna 29/31. zdw 18 786

Łóżka

poduszki, nocne stoliki kanapy, umywalki, stoły, materace włosienne. Dąbrowskiego 79, biuro, 2—6, telefon 2110. zdw 18 905

Restaurację - kawiarnię

centrum Poznania mieszkaniem sprzedam Oferty Kurjer Pozn. zdw 19 909

Maszynę

do pisania Adler sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 899

Kuchnię

przenośną kaflową sprzedam. — Woźna 16 mieszk. 12. zdw 18 816

Sprzedam

skład z mieszkaniem suterena. Pocztowa 20 zdw 18 818

Skład rzeźnicki

w centrum, 3 pokoje, kuchnia i warsztat sprzedam. Oferty Kurjer Pozn zdw 18 821

Wózek

ręczna platforma sprzeda okazyjnie Nowy Dom Komisowy. Woźna 16. rw 4141

Jajka (drażetkowe)

karmelowe i likworowe, wróble, gołębie, kurze, czajcze, czekoladowe, kawę i drażetki miętowe poleca najtaniej Wytwórnia cukierków czekolady i drażetek. L. Śledziński. Poznań, telef. 12 42. — Składy fabryczne Wronecka 16, Wielka 15 i St Rynek 35 (wejście z Wiankowej). zdw 18 942/43

Gabinet męski kasę „National" garnitury klubowe

leżanki różne inne meble sprzedaje okazyjnie Nowy Dom Komisowy Woźna 16. rw 4140

Dom

w Lesznie blisko rynku, 2 składy sprzedam zaraz. Cena 23 000. wpłaty 12 000 Kempa, Leszno, Dworcowa 43. nw 8103

Remington

12 nowa, flinta browningowska kal 12 sprzedam tanio. Oferty „Par", Aleje Marcinkowskiego 53.133 Pw 10 216 53,133

Skład

papieru, tytoniu, galanterji z mieszkaniem sprzedam. Górna Wilda 43. zdw 18 935

Radjo

4 lampk. komplet tanio sprzedam ewtl. zamienię na gramofon szafkowy z płytami. J. Bartoszak, Nowawieś Wronki zdw 18 944

Pewna egzystencja

Dobrze zaprowadzona oberża przy ruchliwej ulicy duży lokal, sala, 25 mórg roli z zabudowaniami 2 ogrody, zajazd, w dobrym stanie z powodu choroby do sprzedania. Oferty do Kurjera Poznańskiego nw 9 104

Bilard

sprzedam Matejki 51, mieszk. 9. zdw 19 060/1

Bernardyna

rasowego pieć miesięcznego 50 zł sprzedam. Strumykowa 20, mieszkanie 9. Pw 10 214-2.80

Gramofon

szafkowy lepszy tanio sprzedam. Słowackiego 48, mieszkanie 6 jw 2 379

Akumulator

45 amp., jak nowy, do sprzedania. Warsztat, Kraszewskiego 1. jw 2 373

Wyprzedaję płaszcze damskie dziewczęce Ceny do 50% obniżone

Józef Szuster, Stary Rynek 76, naprzeciw odwachu. zdw 19 161/2

Skład

z urządzeniem, ubikacja i skład papieru sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 19 000

Skład

rzeźnicki z mieszkaniem w śródmieściu odstąpię. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 975

Skład

rzeźnicki z mieszkaniem z zapędem elektr. w pełnym biegu przy ruchliwej ulicy w Poznaniu zaraz do oddania. M. Sulecki, Strumykowa 3. zdw 19 062

Potrzebuję odbiorcy śmietany

20—30 ltr. dziennie. Oferty i cenę do Kurjera Poznańskiego pod zdw 19 039

Obrazy

starożytne, artystyczne sławnego malarza na sprzedaż. Grottgera 9, Cichowicz. zdw 19 145

Skład cukierków

dobrze zaprowadzony, z pokojem sprzedam korzystnie. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 19 170

Sprzedam

dom w miasteczku prowincjonalnem Wlkp. przy jednej z głównych ulic, mieszczący piekarnię oraz cukiernię bardzo dobrze prosperującą i wydzierżawioną. — Przez kupno dobra lokata kapitału. Cena według ugody. Reflektanci zechcą się zgłosić pod zdw 18 965 do Kurjera Pozn.

Pianino

jak nowe tanio sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 19 146

Jadalnia

Matejki 60 m. 3. zdw 19 143

Parcelę

ślicznie położoną, 15 minut pieszo od Starego Rynku, korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 19 144

Skład

kolonjalny, magiel tanio. Adres Kurjer Poznański zdw 19 148

Wolant

powóz jak nowy bardzo tanio na sprzedaż. Nowa Drogerja, ulica Wrocławska 38. Pw 10 284 2.87

Wilczura

sprzedam. Mickiewicza 1, mieszkanie 13. zdw 19 152

Specjalność!!! Najnowsze serwisy obiadowe „Turkus"

w cenie przystępnej dla każdego domu poleca tylko Hurtownia Porcelany Wroniecka 24 podwórze Tamże szkło szlifowane prima alpakę, całkowite wyprawy bardzo tanio. zdw 19 158

Ślubne

obrączki od 6 zł, zegarki od 10 zł, poleca Chwilkowski Św. Marcin 40. zdw 18 951

1500

mórg, dobra rycerskie, w centrum Wielkopolski korzystnie sprzedam. Józef Staszewski Pobiedziska pow. Poznań. Kazimierzowska 9. rw 4 133

Kanapa

2 fotele, krzesła, stół sprzedam okazyjnie. Banaś, Kręta 23. zdw 19 007

Skład

słodyczy 18 lat w jednych rękach, centrum przy najruchliwszej ulicy sprzedam lub zamienię na nieruchomość lub hipotekę, ewtl. dopłacę Oferty Kurjer Poznański zdw 19 025

Pianino

zagraniczne jak nowe sprzedam za bezcen. Strzelecka 26, m. 6. zdw 19 034

Kawiarnię

nowocześnie urządzoną w centrum miasta 120 000 mieszkańców sprzedam na dogodnych warunkach. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 967

Cegielnię

wydzierżawię, zamienię gospodarstwo 60 mórg bez długu na 200 mórg. Dom Zleceń, Szkolna 6, III. zdw 18 960

Sklep spożywczy

od 10 lat w jednych rękach z powodu starości i choroby z mieszkaniem tanio do odstąpienia. Adres poda „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 — 53.149. Pw 10 291-53.149

Gabinet męski

z klubami w skórze tanio Dom Komisowy Dominikańska 3. Pw 10 308-2 200

Sypialnia

luksusowa, nowa, gruszka afrykańska, okazyjnie Dom Komisowy Dominikańska 3 Pw 10 307-2.109

Salonik wschodni

grab egipski, salonik antyczny, mahoniowy i biały (kość słoniowa) tanio, Dom Komisowy Dominikańska 3 Pw 10 306 2.108

Sypialnia biała

leżanki, stoły szachowe, meble gięte, do poczekalni i różne inne przedmioty korzystnie Dom Komisowy Dominikańska 3. Pw 10 305-2.107

4½ morgi

dobrej ziemi przy szosie okrężnej w Żegrzu bardzo korzystnie zaraz do oddania Nadaje się dla ogrodnika Zgłoszenia do „Par" pod 2.106. Pw 10 304 2.106

Aparat

do spawania do sprzedania Kraszewskiego 1. jw 1 374

Jadalkę wielkopańską
jasno dębową, 24 osoby, kilka dywanów kanapy i fotele, zegary stojące i ścienne biurka stoły szafy żelazne, szafy do rzeczy urządzenia biurowe oraz różne inne meble okazyjnie tanio sprzeda Lokal Publ. Licytacji, Górecki Wroniecka 4. Pw 10 286/7-2.94/5

Fortepian
krzyżowy zagraniczny sprzedam okazyjnie. Św Marcin 5, m. 13, telefon 24-51. zdw 19 035

Skrzydło
Irmlera, czarne dobrze utrzymane korzystnie. Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 10 303-2.105

10 parcel
po 1 000 m² w Żegrzu, bardzo dobrze położone korzystnie do oddania. Zgłoszenia „Par" pod 2.104. Pw 10 302-2.104

Willę
13 ubikacyj, centralne ogrzewanie, parkiety, łazienka, garaż, 2 morgi ogrodu, wolna od podatku, kosztowała 120 000 sprzedam za połowę Bydgoszcz, Nakielska 155 Albina. Pw 10 292-63.25

Parcele
od 50 groszy za m² kredyt budowlany 0%. „Osadopol". Rzeczypospolitej 9. Pw 10 231-2.82

Okazja!
Bardzo tanio mydło palmowe, 3 kawałki 2 zł, wkładki à la Coty 1.65 komplety à la Coty 3 zł poleca Nowa Drogerja, ul. Wrocławska 38 Pw 10 282-2.88

Nowa Drogerja
ul Wrocławska 38 zniżyła znacznie ceny Przy zakupie dodaje się niespodzianki Pw 10 283-2.90

Futro
damskie nowe korzystnie. Stary Rynek 41, mieszkanie 3. zdw 18 974

Srebro
stołowe, dwunastoosobowe, pianino czarne „Wagnera" bardzo tanio Focha 137, mieszkanie 6. zdw 18 989

Branzoletka
brylantowa, bardzo tanio. Aleje Marcinkowskiego 23, „Occasion". zdw 18 995

30 drzwi
Stolarnia Żurkiewicz, — Wielkie Garbary 11. zdw 19 071

Wyprzedaż poinwenturowa
Torebki skórkowe damskie modne 3.50; 4.75; wieczorowe 3.75; parasole 4.50; modny 5.90; jedwabny 10.85; granatowe, bronzowe prima jedwabne 14.50; Perły kryształki ostatnie nowości od 0.75; pantalony jedwabne 1.85; kombinacje jedwabne 3.85; koszule dzienne od 1.35; nocne od 3.50; największy wybór, najtaniej — Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej. zdw 19 105

Wyprzedaż poinwenturowa
Szal wełniany 0.65; z jedwabiem 1.15; biały jedwabny 1.25; 1.45; chustki 1.90; koszule męskie białe 2.75; kolorowe 2.45; smokingowe 5.90; koszule zefirowe od 4.90; nocne 4.75; 5.50; kalesony macco 1.85; czapki 1.75; Trykotaże, pulowery swetry za bezcen największy wybór, najtaniej Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej. zdw 19 103

Singera
damska okrągłe czółenko. Szyperska 3 m. 3. zdw 19 097

Masywna willa
z składem i 2 domy, ½ morgi ziemi, drzewa owocowe, chlewy z mieszkaniem wolnem sprzedam z powodu wyjazdu. Wybickiego 15, Osiński. zdw 19 127

Pracownia cukiernicza
z całkowitem urządzeniem, zaprowadzoną klientelą w pełnym biegu z powodu wyjazdu do odstąpienia tanio. Śniadeckich 20, m. 7. zdw 19 126

Restaurację
dobrze prosperującą z pełną koncesją i mieszkaniem z powodu 2 interesów tanio sprzedam lub przyjmę wspólnika. Adres lub oferty Kurjer Poznański zdw 19 121

Skład
kolonjalny, towar, magiel, 2 pokoje kuchnię sprzedam. Marsz. Focha 167. zdw 19 111

Wyprzedaż poinwenturowa
1.25 jedwabne pończochy oryginalne Bemberga 2.90; prima Bemberg strzałką 3.90; najlepszy złoty Bemberg Turila 5.50, macco 0.85 wełniane 1.50; skarpety męskie 0.25; 0.35; mercyzyzowane 0.65; florowe 0.95; jedwabne 0.85; prima 1.45; getry 1.45; rękawiczki trykot 0.75; podwójne wełnianie 1.45; największy wybór najtaniej tylko Warszawskim Składzie fabrycznym Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej. zdw 19 104

Zakład fryzjerski
z pokojem sprzedam 1 400 zł. — Oferty Kurjer Poznański zdw 19 174

Fortepian
koncertowy sprzedam tanio w Pleszewie Kilińskiego 8 a, I. nw 8107

Wytwórnię cukierków
sprzedam tanio. Zgłoszenia Krakowski Romana Szymańskiego 7 mieszkanie 3. zdw 19 046

Sprzedam
tanio restaurację z przyległemi 6 ubikacjami Adres Kurjer Poznański zdw 19 172

Chem. preparatów
sprzedam sposób wyrobu i wyłączne prawa sprzedaży w Polsce. Artykuły są zagranicą od r. i w handlu, w Polsce bez konkurencji. Zgłoszenia Agencja Gazet Guhr, Ostrów, Pozn. nw 8113

Aparat
kinowy Ernemanna, kompletny do sprzedania St Bednarkiewicz, Gniezno, Garbarska 7. nw 8112

Parcela
1069 m² na początku ulicy Grudzieniec obok Aleji Wielkopolskiej od właściciela korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 183

5 KUPNA

Kupuję za gotówkę
jadalnie, sypialnie, gabinety męskie, pianina, oraz inne pojedyńcze meble. Dom Komisowy, Dominikańska 3, Telefon 24-42. Pw 10 176-2.40

Przyjmuję w komis
na bardzo dogodnych warunkach jadalnie, sypialnie, gabinety męskie, pianina, salony, saloniki oraz pojedyńcze meble urządzenia domowego. Dom Komisowy, Dominikańska 3, Telefon 24-42. Pw 10 175 2.41

Motocykl
używany kupię. Podać cenę. — Oferty Kurjer Poznański zdw 17 965

Rower
męski lub damski, mało używany lub nowy kupię okolicznościowo Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 17 404

Dla
poważnych reflektantów z gotówką poszukuję większych objektów rolnych. — „Agrarja" Bydgoszcz, ul. Długa 68 telefon 18-48. zdw 17 702

Poszukuję
celem kupna parceli na fabrykę 2—3 000 m² Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 17 524

Budynek
fabryczny kupię. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 17 522

Willę
okolicy Poznania kupię. Szczegółowe oferty cenę Kurjer Poznański zdw 19 654

Domek
kupię w Poznaniu lub pobliżu. Szczegółowe oferty Kurjer Poznański zdw 19 635

Stół
z płytą marmurową lub imitacją 2.20 — 2.50 długi do składu delikatesów kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 652

Kupię
rury żelazne 1¼ cal. na 30 m. Telefon 30-00 zdw 19 566

Sztuciec
srebrny kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 783

Cegły
100 000 kupię dostawą ul. Warszawska. Oferty podaniem ceny Kurjer Poznański zdw 18 911

Garnitur
marmurowy na biurko wózek lalki. Oferty Kurjer Poznański zdw 17 025

Pianino
zaraz kupię. Oferty, cena Kurjer Poznański zdw 18 850

Kupię
tartak z młynem (wodny) najchętniej na Pomorzu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 731

Maszynę
do szycia w dobrym stanie kupię. Cenę do Kurjera Poznańskiego zdw 18 734

Ogniotrwałą
szafę używaną kupię Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 740

Gospodarstwo
prywatne kupię do 20 000. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 754/5

Dom
kupię na prowincji lub dużej wsi w cenie 10 tysięcy. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 752/3

Dom
na prowincji kupię, wpłacę 12 000 Oferty z ceną Kurjer Poznański zdw 19 710

Kupię
regały drogeryjne lub stosowne i wagi. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 630/31

Kupię
dom miasto powiatowe. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 646/7

Kupię
formy do rur cementowych. — Zgłoszenia St. Urbański Września zdw 19 475

Radjo
ekranowane. Aparat projekcyjny przezroczy kupię. Podać warunki Kurjer Poznański zdw 18 798

Aparat
fotograficzny kupię Oferty cena, opisem Kurjer Poznański zdw 18 799

Kupię
silny wóz roboczy 2½ cal. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 756

Wózek
dziecięcy spacerowy bez ceraty kupię. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 18 916

Willkę
z ogrodem w okolicy Poznania kupię, wpłata 5.000. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 936

Kupię
spiesznie używane kowadło. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 954

Samochód
2 tonówkę, kupię gotówką. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 168

Magiel
używany kupię. Oferty Kurjer Pozn. rw 4146

Wózki dziecięce
używane kupuje Razer, Szewska 11. zdw 18 992

Parcelę
na budowę willi na Jeżycach kupię za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 976

Dom
kupię w Poznaniu, wpłacę 30.000. Oferty Kurjer Pozn. zdw 19 100

Parcelę
za gotówkę kupię w dobrem miejscu wprost od właściciela. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 19 113

Kupię
platformę w dobrym stanie, do 30 centnarów. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 19 125

Samochód
ciężarowy 2—3 tonn potrzebny. — Szczegółowe oferty Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 160

Samochód
używany kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 952

Skład
kolonjalny z mieszkaniem 2—3 pokoj. dobrze prosperujący z podaniem ceny kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 011

Parcelę
2 000 kw. m. pod budowę fabryki kupię. Pośrednicy wykluczeni. — Oferty z ceną i bliższem określeniem położenia Kurjer Poznański zdw 19 028

Przyjmę w komis
różne towary, właściciel składu o dwóch oknach wystawowych i domu Stary Rynek. Oferty Kurjer Poznański rw 4144

Garnitury
klubowe w skórze, gobelinie, bufety, kredensy, biurka, szafy, stoły zwykłe, rozciągane, fotele, krzesła, szyfonierki, lampy, lustra, dywany kupuje Dom Komisowy, Dominikańska 3 tel. 2442. Pw 10 300-2.103

50 krzeseł
wiedeńskich używanych kupi zaraz Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, telefon 2442. Pw 10 301-2.201

Kupię
mało używaną wagę uchylną Berkel'a lub inny system za gotówkę. Zgłoszenia Jezierski, Poznań, Gąsiorowskich 5 a. Pw 10 285-2.86

Kupię
piec kąpielowy na węgiel, wannę dobrą emaljową, telefon domowy, kuchenkę przenośną. Oferty N. Wosiński, Poznań, Grunwaldzka 23 b. zdw 19 128

Wózek
dziecięcy kupię. — Zgłoszenia „Par" pod 53.148 Pw 10 288 53.148

Zamienię
karetę na plauwagę z ewentualną dopłatą. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 17 930

6 KAMIENICE

Nieruchomość
centrum Poznania sprzedam, dochód 30 000 Cena 260 000. Spieszne zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 054

Dom czynszowy
kupię w okolicy śródmieścia wartości do 150 000 zł. Połowę wpłaty Oferty Kurjer Poznański zdw 19 062

Willę
komfortem niżej własnych kosztów sprzedam. Czech, Puszczykówko. zdw 19 053

Dom
bez długu objekt pierwszorzędny w Poznaniu dochód roczny ca 33 000 zł wprost od właściciela na sprzedaż. Cena zależna od gotówkowej wpłaty. Oferty tylko poważnych reflektantów do Kurjera Poznańskiego zdw 19 342

Willę
Puszczykowie 7 mieszkań korzystnie sprzedam Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 777

Dom — willa
nowy komfortowy wolny podatków stempli przy kupnie komornego 13 600, cena 60 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 902. — Pośrednicy wykluczeni.

Kamienicę
z dwoma składami nowsza, najlepszem miejscu miasta Pobiedzisk, wpłata 20.000 zł sprzedam. Staszewski, Pobiedziska, Kaźmierzowska 9. rw 4139

Dom
nowy sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 19 115

Kamienicę
pierwszorzędną we Wrześni, dwupiętrową z dwoma składami, jeden wolny z chwilą kupna, z większem mieszkaniem dochód 6.300 — sprzedam 48 tysięcy. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 841

Kamienicę
komfortową przy Matejki, dochód 14.000, cena 140.000 zł sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 870

Kamienica
III. piętrowa dochód 7.200, 4 pokojowe mieszkanie wolne, 2 składy, zajazd, stajnie, elektryka i t. d. w Pleszewie sprzedam za 65.000 korzystnie. Oferty do „Par", Aleje Marcinkowskiego, pod 53.134. Pw 10 218 53.54

Willa
7 pokoi, woda, łazienka, garaż, ogród owocowy, kanalizacja, 10 klm Poznań, co ½ godziny komunikacja, za 30.000 sprzedam lub zamienię na gospodarstwo. Oferty „Par", Aleje Marcinkowskiego pod 53.135 Pw 10 217-53 135

Administracji
kamienic poszukuje uczciwy przemysłowiec. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 994

Willę
dom z ogrodem kupię na prowincji lub w Poznaniu. Wpłaty 7—8 tysięcy złotych. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 937

Willa
piętrowa, dwa mieszkania czteropokojowe, kuchnia, wolne mieszkanie, ogród, przy Poznaniu, dogodna komunikacja kolejowa, autobusowa, cena 18 000, wpłaty 6 000 zł reszta na hipotekę. Zgłoszenia „Pawilon", Poznań, Marszałka Focha 15 zdw 19 093

Kupię
w Poznaniu kamienicę za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 091

Wybór
kamienic, will, domów poleca pośrednictwo „Krakus", Poznań, ul. Pocztowa 30, telefon 58 66. zdw 19 049

7 PIENIĄDZ

10 000
na I. hipotekę celem spłaty masy spadkowej poszukuję, równowartość zabezpieczy się. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 951

Kapitalisty
z gotówką 70 000 zł do bardzo poważnego, dochodowego i gotówkowego interesu poszukuję, gdzie dobrze płatna posada zapewniona. Odsetki według ugody. Oferty do Kurjera Poznańskiego nw 8 060

Pożyczę
50—60 000 zł na I hipotekę domu fabrycznego i prywatnego wysoko asekurowanych. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdw 17 989

Do 20 000
I. hipotekę domu Poznania 15% do ulokowania, dwupokojowe mieszkanie pożądane. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 751

1 000
pożyczki poszukuje właściciel domu. Procent podług umowy lub obiady. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 677

3 000 zł
wypożyczę na I. hipotekę za otrzymanie posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 672

Na I. hipotekę
10 000 — 12 000 zł poszukuję na 200 morgowy folwark bez długu. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 617

10 000
15 000 złotych do dyspozycji. Zgłoszenia podanie udziału, miesięcznego zysku, gwarancji Kurjer Poznański zdw 19 038

6 000
poszukuję I. hipoteka 15% realność Poznań. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 079

8 — 10 000
pożyczki lub wspólnika poszukuję. Wysoki procent, pewna gwarancja. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 150

Cukiernika
dobrego fachowca, posiadającego kilkanaście tysięcy przyjmie na wspólnika większej kawiarni wielkomiejskiej. — Oferty pod zdw 18 968 do Kurjera Poznańskiego.

Lokuję
dyskretnie sumiennie kapitały na pierwsze hipoteki, kamienic, gospodarstw. Dom Zleceń, Szkolna 6, III. zdw 18 971

Magistra
jako wspólnika do apteki z większym obrotem z kapitałem 30—50 tysięcy poszukuje. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 19 068

Wspólnika
z kapitałem 3—5 000 zł do bardzo dobrego składu i wytwórni celem powiększenia, ryzyko wykluczone. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 057

15 000
wypożyczę na I. hipotekę realności w Poznaniu. Pośrednicy wykluczeni. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 19 112

Pożyczką
3 000 poszukuję ogrodnika, szofera-ślusarza, tokarza i handlowca (sprzedawaczkę). Ewtl. wspólnika (czkę) lub 12—20 000 na I. hipotekę. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 861

List Hipoteczny
7 000 złotych złocie dużem damnem sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 973

List
hipoteczny 23 000, I. miejsce 15% sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 19 978

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkania
4 2 1 pokojowe dwa składy wydzierżawię czynsz zgóry Wiadomość: ul. Matejki 65 a m. 1 zdw 97 950

Mieszkanie
4 pokojowe łazienka (gaz, elektryka) na Sołaczu obok kościoła, 1¼ minuty do przystanku tramwajowego zaraz do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 306

Trzy
pokoje, meble, dzierżawa zgóry, natychmiast 8—10 do południa. Focha 76 mieszk. 5 zdw 18 395

3
pokojowe z komfortem we willi z ogródkiem bez odstępnego za miesięczną dzierżawę od zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Aleja Szelągowska 11. zdw 18 455

2
pokoje kuchnia. Dzierżawa miesięczna. Żabikowo, Boczonia 6. zdw 18 508

4 pokoje
piąty dla dziewczyny z przynależytościami w willi na Sołaczu do wynajęcia. Gwarna 8. I. piętro, lewo. zdw 19 678

Czteropokojowe
komfortowe za miesięcznym czynszem do oddania. Mazowiecka 60. zdw 19 434

3
pokoje kuchnia korytarz I. piętro w nowej willi w Puszczykówku z dworca 1 minuta wynajmę Oferty Kurjer Poznański zdw 19 505

Mieszkanie
3 pokoje komfortowe przy ul. Reja 2 do wydzierżawienia od zaraz zdw 2533

Willa
7 pokoi, komfort, ogród Debiec może być dwumieszkaniowa. — dzierżawa 290 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 738

Gospodarz
wynajmie korzystnie 1, 2-pokojowe mieszkania ul. Nad Wierzbakiem 26 Sołacz. zdw 18 844

Mieszkanie
pokój kuchnia zaraz. Promienista 2, stróż willi zdw 18 892

Mieszkanie
pokój kuchnia zaraz wolne Winiary, Św. Leonarda 1. zdw 18 957

Mieszkanie
trzypokojowe, Górczyn, Dziennik, Wierzbięcice 3. zdw 19 002

Pięciopokojowe
komfortowe miesięcznie 200. Wilda, Plac Nowomiejski 10 a, Górny. zdw 19 164

Czteropokojowe
mieszkanie Pobiedziskach wynajmę. Staszewski, Pobiedziska, Kaźmierzowska 9. rw 4 134

3 pokojowe
mieszkanie z wygodami w willi przy Grunwaldzkiej do wynajęcia zaraz. Cena przystępna. — Oferty Kurjer Poznański zdw 19 058

Mieszkanie
3 pokojowe z łazienką i pokoikiem dla służącej w domu frontowym przy ul. Niegolewskich bez odstępnego ale za czynszem zgóry zaraz do wynajęcia. Oferty poważnych refelktantów z podaniem warunków i stanowiska Kurjer Poznański zdw 19 056

Do wynajęcia
3 pokoje kuchnia, łazienka, gaz, elektryczność od zaraz. Obejrzeć godziny od 11—2.30. Lipowa 10. zdw 19 166

Mieszkanie
3 i 4 pokojowe willi Sołacz, Mazowiecka 6, do wynajęcia. Gospodarz. zdw 19 120

Dwa
i czteropokojowe, kuchnia już wolne czynsz kwartalny, wynajmie „Pawilon", Marszałka Focha 15. zdw 19 092

4
pokoje z komfortem w nowej willi zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 19 040

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
3 pokojowego i kuchnią, możliwie I. piętro Jeżyce, poszukuję. Oferty pod zdw 18 201 do Kurjera Poznańskiego.

Prośba
wdowa bezdzietna szuka próżnego pokoju wprost od gospodarza za miesięczną dzierżawę. Oferty Kurjer Pozn zdw 18 269

Pokój
kuchnia przy Starym Rynku lub Wildzie. Dzierżawa rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 17 942

Mieszkania
2 lub 3 pokojowego, kuchni możliwie Jeżyce wzgl. Łazarz poszukuje urzędnik państwowy wprost od gospodarza. Spieszne oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 18 707

Małżeństwo
poszukuje 2 pokoi z kuchnią od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 679

Poszukuję
mieszkania trzy do czteropokojowego z kuchnią płacę czynsz za rok. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 746

3 pokoi
słonecznych z kuchnią poszukuje inżynier. Oferty z warunkami Kurjer Poznański zdw 18 670

3—4 pokojowego
mieszkania z przynależytościami poszukuję zaraz lub 1. 4 Oferty Kurjer Poznański zdw 18 634

2—3
pokojowego z kuchnią, łazienką od marca, czynsz zgóry, Oferty p gospodarzy Kurjer Poznański zdw 18 304

Mieszkania
3—4 pokojowego z przynależytościami, czynsz miesięczny 100 do 125 zł. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 18 584

Małżeństwo
bezdzietne poszukuje pokoju z kuchnią rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 586

Pokój
kuchnię zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 610

Mieszkania
dwupokojowego (komfort) blisko centrum poszukuje mała rodzina (dorośli, stała pensja) od lutego lub później. Czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 632

Poszukuję
3—5 pokojowego mieszkania od 1. 2. Oferty z podaniem warunków Kurjer Pozn. zdw 18 784

Mieszkanie
czteropokojowe, możliwie śródmieściu potrzebne. Oferty właścicieli Kurjer Pozn. zdw 18 775

Trzypokojowego
mieszkania z kuchnią w śródmieściu poszukuję Czynsz zgóry. — Oferty z podaniem warunków Kurjer Poznański zdw 19 794

Urzędnik skarbowy
szuka 1—2 pokoi. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 18 917

Poszukuję
mieszkania 3 pokoj. przynależyt. czynsz rok zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 17 600

Mieszkania
2—3 pokojowego wprost od gospodarza. Czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 846

Urzędnik
państwowy poszukuje mieszkania 2—3 pokoi od gospodarza za czynszem zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 855

Krawcowa
poszukuje pokoju i kuchni lub pokoju od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 18 862

Mieszkania
1—2 pokojowego kuchni od gospodarza za dzierżawę poszukuje bezdzietne małżeństwo. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 618/9

Mieszkania
1—3 z kuchnią wprost od gospodarza poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdw 19 780

Pokoju
z kuchnią lub dwóch poszukuje od gospodarza. Dzierżawa rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 893

Dwie
panny starsze poszukują pokoju próżnego z kuchnią od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn zdw 18 941

Bezdzietne
małżeństwo poszukuje pokoju kuchni w śródmieściu. Stała posada. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 076/7

Kolejarz
na stałej posadzie poszukuje 2 pokoi kuchnią w dzielnicy Łazarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 153

Jednego
dwóch pokoi kuchnią poszukuje od gospodarza Wilda, Debiec, Starołęka. Oferty, warunki Kurjer Poznański rw 4143

4 do 5 pokoi
słonecznych Jeżyce Park Wilsona, od gospodarza, możliwie 1 kwietnia poszukuję Czynsz ewtl. rok zgóry. Oferty do „Par" pod 2 91. Pw 10 293-2.91

Poszukuję
pokoiku za dzierżawę zgóry od gospodarza lub portjerstwa. — Oferty Kurjer Poznański zdw 19 009

Zamienię
pokój z kuchnią na 3 pokoje za dopłatą. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 185

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamiana
2 pokoje z kuchnią frontowe na mniejsze, dzierżawa 35 zł Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 859

Zamienię
mieszkanie składające się z pokoju i kuchni na większe w śródmieściu z przynależytościami z dopłatą Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 19 018

11 POKOJE UMEBL.

Dworcu
Focha 27 mieszk. 12. zdw 19 415

Elegancki
dwuosobowy pokój. Rybaki 9, m. 3. zdw 18 504

Pokój
1—2 osobowy, czysty spokojny słoneczny z elektrycznością — Wielkie Garbary 36 m. 22 zdw 18 089

Dwuosobowy
małżeństwu. Poznańska 27, m. 4. jw 2365

Studentom
pokój z utrzymaniem 100 zł. Ratajczaka 11 a Połaczek. zdw 17 900

Pokój
małżeństwu używaniem kuchni lub dwom panom. Skryta 2 mieszkanie 1 zdw 19 695

Pokoik
wynajmę zaraz. Niegolewskich 20 m. 7 zdw 19 680

Dwuosobowy
Wierzbięcice 30 a. m. 4. zdw 19 708

Pokój
z meblami. Łąkowa 17. m. 35. zdw 18 671

Pokoje
umeblowane do wynajęcia z utrzymaniem. Wały Wazów 24. obok Uniwersytetu. zdw 19 666

Pokój
duży, frontowy dwu lub jednoosobowy. Matejki 7 I. m. 5. zdw 19 660

Pokój
umeblowany, słoneczny, elektryczność, niekrępujący. Wojciecha 14/15. mieszkanie 9. zdw 19 659

Pani
małżeństwu wygodny, czysty. — Plac Karmelicki 1 a. mieszkanie 34. zdw 19 544

Słoneczny
częściowem utrzymaniem. Słowackiego 37 m. 6. zdw 19 151

Działyńskich 3
m. 4. jeden dwuosobowy zaraz. zdw 19 493

Pokój
czysty, miły z utrzymaniem. Ratajczaka 28 m. 11. zdw 18 583

Ładny
pokój zaraz. Kraszewskiego 11, III lewo zdw 18 587

Pokój
umeblowany, centralne ogrzewanie, elektryczność. Śniadeckich 32 m. 2. zdw 18 793

Poszukuję
pani na wspólny pokój. Kolejowa 32, m. 7 zdw 18 792

Niekrępujący
ładny 1—2 osobowy. Plac Nowomiejski 9, mieszk. 13, Drożdżewska. zdw 18 788

Centrum
studjującym. Ratajczaka 10, II. zdw 18 787

Pokój
umeblowany, wyższemu urzędnikowi kolejowemu, nie drogo. — Żupańskiego 6a, m 20 przy Wierzbięcicach. zdw 18 764

Zaraz
Rybaki 22, parter, prawo. zdw 18 760

Pokój
dobrze umeblowany, telefon, łazienka. Aleje Marcinkowskiego 3b. m. 17. zdw 18 757

Pokój
wolny. Matejki 57 mieszkanie 6. zdw 18 745

Pokój
umeblowany, elektryczność, łazienka 2 panom korzystnie. — Grunwaldzka 17 parter lewo. zdw 18 906

Przecznica
3. I. ptr dzwonić Topińska. zdw 18 800

Pokoik
elektryczność tanio. Różana 12. Sobkowiak. zdw 18 795

Dwu
trzyosobowy panienkom, elektryczność, fortepian. Józefa 6, mieszkanie 8. zdw 16 147

Pokoik
Grottgera 2, mieszk. 2 zdw 18 238

Umeblowane
pań. panom. Mostowa 16. m. 12. zdw 18 832

Śródmieście
I. piętro, dwa eleganckie, frontowe, łącznie lub pojedyńczo wyborowem utrzymaniem. Działyńskich 1. mieszkanie 15. zdw 18 847

Panienki
św. Józefa 6 m. 2. zdw 18 848

Pokój
dwom panom. Św Józefa 6. parter prawo zdw 18 885

Pokój
panu 25 wynajmę. Strzelecka 21, mieszkanie 7 zdw 19 827

Pokój
dla 2 panów od zaraz lub później. Maleckiego 13 mieszkanie 20. zdw 18 977

Pokój
dobrze umeblowany frontowy od 1. II. Wielkie Garbary 50 II, lewo. zdw 19 826

Pokój
duży, słoneczny, elektryczność, utrzymanie, obiady, bez Grunwaldzka 17 I. zdw 18 825

Pokój
małżeństwu. Łąkowa 9 mieszk. 9. zdw 18 822

Elegancki
pokój dwom panom. Plac Sapieżyński 5 mieszkanie 7. zdw 19 817

Klatki
2 panom, panienkom utrzymaniem (obiadami). Marcina 29. III. zdw 19 813

Dwuosobowy
Wierzbięcice 11. III., lewo. zdw 18 891

Niekrępujący
ewentualnie dwuosobowy zaraz. Górna Wilda 20. I prawo. zdw 19 887

Pokój
umeblowany. Św. Józefa 6. m. 9. zdw 18 863

Pokój
jedno. dwuosobowy utrzymaniem, bez, zaraz. Przemysłowa 27 a. II., lewo. zdw 18 869

Pokój
wolny. Garncarska 10. m. 6. zdw 18 873

Pokój
słoneczny, komfortowy natych miast. Ul. Dąbrowskiego 9/11. m. 8. zdw 18 875

Ładny
inteligentnej osobie utrzymaniem bez. Wodna 15b, 15. zdw 18 872

Pokój
umeblowany Wolnica 3. m. 3. rw 4148

Pokój
Kozłowska. Focha 38. I. zdw 18 999

Pokój
lepszy. Pokoik — panience. Kreta 4. II., prawo. zdw 18 953

Słoneczny
Matejki 60 m. 3. zdw 19 142

Pokój
i pokoik zaraz lub później. Wa-Królowej Jadwigi 7 a. parter zdw 19 141

Pokój frontowy
dla 2 panów lub pań i drugi mniejszy dla panienki zaraz wolne Niegolewskich 10. I. piętro, m. 5. zdw 19 137

Pokój
z fortepianem. Wielkie Garbary 32 m 14 zdw 19 134

Frontowy
elektryczność, zaraz wynajme. Poplińskich 8. m. 8. zdw 18 946

Pokój
do wynajęcia. — Kopernika 5. m. 10. zdw 19 008

Panu
frontowy. Wodna 7. m. 9. rw 4150

Studentom
wspólny utrzymaniem — bez. Ul. Wrocławska 3. mieszkanie 6. rw 4149

Skromny
zaraz Woźna 14 b. mieszk. 18 rw 4145

Pokoik
skromny, elektryczność. Matejki 68 mieszkanie 1. jw 2 377

Pokój
umeblowany, frontowy z biurkiem zaraz Jackowskiego 39. mieszkanie 6. jw 2 378

Niekrępujący
anio używaniem kuchni, panience. Kraszewskiego 28. mieszk. 6. jw 3 380

Pokój
umeblowany bez pościeli 2 osoby. 40 wynajmę. Samarzewskiego 20/2. mieszkanie 2 zdw 18 999

Willa
umeblowany, inteligentowi. Topolowa 6, I., koniec Ratajczaka. zdw 19 075

Dwuosobowy
jednoosobowy utrzymaniem bez. Wielkie Garbary 16 mieszkanie 8. zdw 19 074

Pokój
dwuosobowy cieply, czysty, elektryczność. Wszystkich Świętych nr. 8, II. zdw 19 064

Wrocławska
38. Banaszyński zdw 19 063

Dwa
pokoje, gabinet z telefonem, sypialnia, nadające się na biuro zaraz wynajme. Kreta 7, wysoki parter, mieszkanie 4. zdw 19 055

Dobrze
umeblowany u samotnej pani. — Piekary 3a. m. 34. zdw 19 051

Pokój
frontowy elektryczność. Łąkowa 7 a mieszkanie 13. zdw 18 165

Panu
Kwiatowa 9. m 14. podwórze I. zdw 19 106

Pokój
dwom panom, paniom, Żupańskiego 18 — mieszkanie 1 zdw 19 096

Pokój
umeblowany, słoneczny z utrzymaniem, światłem elektrycznem, jednoosobowy do wynajęcia. Św. Marcin 66 67. m. 10. zdw 19 177

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
próżnego. Oferty ceną Kurjer Poznański zdw 19 657

Pokoju
dla młodego małżeństwa bez pościeli, wygodnego, w pobliżu Placu Świętokrzyskiego dla stałego lokatora. Oferty z ceną Kurjer Poznański zdw 19 656

Dwuosobowego
skromnego używalnością telefonu Oferty ceną Kurjer Poznański zdw 18 661

Pokoju
skromnie umeblowanego z całkowitem utrzymaniem lub bez poszukuje kawaler po trzydziestce od 1 lutego. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 648

Pokoju
częściowo umeblowanego, lub próżnego, czystego poszukuje pani z inteligencji, na stałem stanowisku. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 790

Pokoju
bez pościeli w śródmieściu ciepłego. Oferty z ceną Kurjer Poznański zdw 18 770

Pani
czystego, elektryczność. Oferty ceną Kurjer Pozn. zdw 19 765

Pokoju
próżnego poszukuje. Piotra Wawrzyniaka 15 mieszkanie 23. zdw 18 915

Dwóch
elegancko umeblowanych niekrępujących, używaniem kuchni, wygodami za miastem lub Puszczykowo szuka pani. Oferty ceną Kurjer Poznański zdw 19 912

Pokoju
1. lutego poszukuje wygodnego ciepłego. Oferty Kurjer Pozn zdw 18 922

38 lat
kawaler, poszukuje cichego, nieprzechodniego, niekrępującego pokoju bez pościeli 30 zł. od 1. 2. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 842

Przyjezdny
szuka ciepłego pokoju w centrum. Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego dw 2 536

Pokój
słoneczny, oświetlenie elektryczne, ogrzewany, niekrępujące wejście, przy częściowem, ewentualnie całodziennem utrzymaniem poszukuje solidny pan. Oferty z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 18 871

Pokoju
poszukuje małżeństwo w cenie do 35 zł. okolica Łazarz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 19 073

Próżnego
dużego pokoju poszukuje pan. — Oferty z podaniem warunków do Kurjera Pozn. zdw 18 958

Pokoju
czystego z światłem elektrycznem, łazienką, i używaniem pianina poszukuje solidny pan od 1 II. Oferty Kurjer Pozn. zdw 19 151

Młode
małżeństwo (oboje pracują poszukuje dużego umeblowanego pokoju, (opał, światło, łazienka) w kulturalnym domu w okolicy Parku Wilsona Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19024

Elegancki
pokój z łazienką, telefonem, w centrum poszukiwany natychmiast przez młode kulturalne małżeństwo. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 985

Poszukuję
pokoju taniego, niekrępującego, fortepianem Oferty Kurjer Poznański zdw 19 129

Próżnego
pokoju używaniem łazienki przy inteligentnej rodzinie lub wprost od gospodarza poszukuje urzędniczka. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 364

Niezależny
solidny, samotny pan Wlkp szuka pokoju umeblowanego od 1. 2. 32. z utrzymaniem lub bez Łazarz, Jeżyce. Oferty konkretne Kurjer Poznański zdw 19 041

13 LOKALE

Do wynajęcia
Podgórna 8. nowy dom 1) 1 skład z 2 oknach wystawowych 90 m. kw. na życzenie z bocznemi lokalami; 2) lokal na I p. 100 m. kw. nadający się na atelier warsztat lub lokale związkowe. Zgłoszenie tamże u portjera zdw 16 056

Skład
do wynajęcia obok P. K. O. Dąbrowskiego 4, gospodarz. zdw 16 426

Poszukuję składu
śródmieściu Wilda, niskie komorne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 747

Skład
do wynajęcia. Zgłoszenia Dąbrowskiego 3, I., m 8. zdw 18 808

Warsztaty
samochodowe garaże, oraz mieszkania dla szoferów. Bittner. Auto-Garaże. Dąbrowskiego 79. rw 4 118

Ubikacja
przemysłowa z kantorkiem, podwórzem do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 17 149

Skład
kolonjalny dziczyzny, masła, jaj zaraz do odstąpienia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 428

Poszukuję
próżnego lokalu na restaurację. Oferty Kurjer Poznański pod zdw 18 761

Składu
z ubikacją lub mieszkaniem poszukuje Pośrednicy wykluczeni Oferty Kurjer Poznański zdw 19 773

Restauracyjny
mniejszy korzystnie wydzierżawię. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 156

Lokalu
na skład bławatów poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 132

Skład
korzystnie (Wilda). Oferty Kurjer Poznański zdw 19 155

Ubikacje
przemysłowe. 90 kw. m., całości lub częściowo wydzierżawię. — Bittner. Dąbrowskiego 79. rw 4 117

14 DZIERŻAWY

Ubikacje fabryczne
wielkość 700 mkw. w tem mieszkanie dla stróża i pokoje na biura wydzierżawię Zgłoszenia Kurjer Pozn zdw 16 823

Poszukuję
dzierżawy względnie kupna dobrze prosperującej mleczarni, — możliwie w mieście. Podać ilość mleka, ceny dzierżawy względnie kupna. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 591

Dzierżawy
300—500 mórg dobrej ziemi poszukuję wprost od właściciela na 10 lat minimum. Zgłoszenia podaniem ceny Kurjer Poznański zdw 19 380

Poszukuję
dzierżawy 600—1.000 mórg ziemi pszenno-buraczanej Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 18 925

Warsztaty
garaże do wydzierżawienia. Głobisz, Kwiatowa 4. zdw 18 881

Warsztat
kołodziejski także na inny cel elektryczność maszyny wydzierżawię Medlewski Poznań Karwowskiego 12 zdw 15 600

Garażu
dla motocykla w śródmieściu poszukuję Oferty z ceną Kurjer Poznański zdw 19 685

Okazja
dla rzutkiego obuwnika posiadającego cośkolwiek gotówki na założenie składu obuwia, miejscowość 2 500 mieszkańców, bez konkurencji skład mieszkanie zapewnione. Oferty Kurjer Pozn zdw 17 060

Mleczarnia
niezwykła okazja korzystnej dzierżawy. Oferty Kurjer Pozn. zdw 19 763

Składu
kolonjalnego mieszkaniem poszukuje zaraz. Oferty podaniem ceny Kurjer Pozn. zdw 18 931

Skład
rzeźnicki i dwa mieszkania zaraz do objęcia. Szamotuły, ul. 3 Maja 2. zdw 18 843

Kuźnię
z narzędziami wynajmę 80 zł. — Strzałowa 2. zdw 19 703

Kiosk
z pokojem i kuchnią do wynajęcia. Gartmannówna, Górna Wilda 92. zdw 19 140

Plac
oparkaniony 1 500 mtr. przy głównej ulicy, nadający się na różne cele w całości lub przedzielony do wynajęcia. Gartmannówna. Górna Wilda 92. zdw 19 138

Stajnia
w śródmieściu i składnica zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Nowa Drogerja ul. Wrocławska 38 Pw 10 281 2.89

Probostwo
lub folwark, ca 1 000 mórg dobrej drenowanej ziemi przy mieście wydzierżawi rutynowany, rolnik. Kupę ewentl. folwark mniejszy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 966

Probostwo
600 mórg, dobra okolica wydzierżawi Dom Zleceń, Szkolna 6, III. zdw 18 972

15 UZDROWISKA

Krynica
centrum pensjonat Dr. Łazarskiej, pokoje komfortowe ciepłe, z wykwintnem obfitem utrzymaniem 10 zł. zdw 19 485

Zakopane
Pensjonat „Florida" M. Paryskiej centrum nowocześnie urządzony, centralne ogrzewanie, — balkony, bieżąca woda w pokojach staranna dostatnia kuchnia od 10 złotych. zdw 18 651

Worochta
Pierwszorzędny pensjonat „Liljana" poleca jasne pokoje werandy ogrzane korytarze, łazienka, sala jadalna salonik zdw 95 354

16 OSOBISTE

Detektyw
prywatny obserwacje wywiady, dochodzenia dyskrecja zaufanie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 372

Inteligentna
mężatka żona kupca bardzo sympatyczna szuka pani celem towarzystwa wieku do 35 lat. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 19 737

Obelgę
rzuconą na rodzinę Cierpiszewskich z Szczonowa, pow. Jarocin odwołuję niniejszem i przepraszam. Antoni Nowicki, Nowawieś Podgórna. zdw 19 642

Panie M.
proszę się odezwać. Kurjer Poznański zdw 19 910

Anetko!
jestem jutro w niedzielę na balu maskowym godz. 21 w Ogrodzie Zoologicznym. Zaproszenia nie potrzebne. Zbyszko. zdw 18 924

Do Afryki
przez Francję, Włochy, wyjeżdżam w celach krajoznawczych Z zainteresowaniem podzielę się wrażeniami przez korespondencję i fotografje za zwrotem kosztów tejże i portorji Cena jednorazowej korespondencji 2.50 zł pięćkrotnej 10 zł każdej dalszej 2 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 150

Czarnooką Panią
która kupowała w firmie „Ozdoba", Dąbrowskiego 12, narożnik Mickiewicza przepiękny serwis kawowy, zachwycony Jej gustem proszę o pomoc przy wybieraniu serwisu przeznaczonego na prezent ślubny. Wobec tego proszę spotkanie poniedziałek godz. 16 przy firmie „Ozdoba", Dąbrowskiego 12. zdw 19 133

Poufne
wywiady, obserwacje, opinje, sprawy rozwodowe i alimentacyjne załatwia dyskretnie biuro Avant, Oddział Wywiad. Detektywnych. Poznań, Gwarna 17, I. piętro. zdw 19 010

Panią
inteligentną na pokój, spacery przyjmie samotna. Oferty do Kurjera Poznańskiego jw 2 375

Wieprzobicie
specjalność kiszki z kaszy, dancing, separatki, tancerki. Uprzejmie zaprasza Stankiewiczowa — Półwiejska 17. zdw 19 048

Florciu!
przyjdź, pójdziemy wybrać kwiaty do sukienek na jutrzejszy bal prawników najtaniej kupimy fabryce kwiatów Walczak, Wrocławska 4 tam największy wybór, telefon 58 65. I. piętro. zdw 19 037

21 ZGUBY

Zgubiono
książeczkę legitymacyjną 19 058 Stefana Kołacińskiego 8. 1 32. Powyższą książeczkę unieważnia się. Łaskawy znalazca zechce ją oddać w Dziekanacie Matemat.-Przyrod. Uniwersytetu. zdw 18 320

Jamnik żółty
biała plama na piersiach zaginął. Wiadomość za dużą nagrodę. — Raszewski Chwałkowo p. Środa. zdw 18 399

Zgubiono
książkę wojskową i dyplom szoferski. Wenanty Tamborski, Żydowska 8. zdw 18 456

Zegarek
damski złoty zgubiono dnia 15. wieczorem drodze Plac Wolności Łazarz Zwrócić za wynagrodzeniem Maleckiego 5. m. 10 zdw 18 928

200 zł nagrody
skradziono 2 futra męskie, poszycie czarne bronzowe oposy, drugie poszycie popielate spód białe baranki kołnierz oposowy, długie czarne buty Za odnalezienie wyznaczam 200 zł nagrody. Koralewski, Rzegnowo, powiat Gniezno. nw 8 111

22 ROZMAITE

Chiromantka
Marsz. Focha 29, mieszkanie 12, przepowiada systemem wszechświatowej sławy Lenormand. zdw 18 385

Na zimę
niezbędne suknie kostjumy swetry jumpry pulowery wykonuje przerabia „Tricot", Szymańskiego 10, przy Świętokrzyskim, mieszkanie 12 Pw 9807-52.66

Gurgula
biszkopty dla dzieci niemowląt, starców chorych, polecane przez Izby Lekarskie do nabycia wszędzie. Fabryka Gurgula Jarosław pw 7 726

Tanio
ondulacja manicur po 80 gr. — Kreta 7. m. 6. zdw 15 470

O czem
powinni wiedzieć i co czynić chorzy na reumatyzm i wszelkie choroby chroniczne aby się wyleczyć i nie paść ofiarą wyzyskiwaczy polujących na ich łatwowierność. Za nadesłaniem dwóch złotych wysyła Zbigniew Winkler Wieluń, Częstochowska 11. zdw 16 493

Który
z panów właścicieli domów wynajmie samotnej panience pokój na pracownię najchętniej próżny. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 727

Obiady
kresowe smaczne. Wały Zygmunta Augusta 1, mieszkanie 8. zdw 18 263

Akuszerka
Kleinwächterowa Poznań centrum ul. a Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo drugi dom od placu Świętokrzyskiego. zdw 76 644

2,90 zł

jedwabna prima pończocha złoty Bemberg od 3 50 zł. Pończocha jedwab. na niedoścignionej trwałości 4 50 Wełna z jedwabiem od 2.75 czysta wełna od 3.90. Pończochy jedwabny flor od 95 gr. Rękawiczki pończochy i skarpetki z najlepszych fabryk w olbrzymim wyborze w kolorach i wielkościach po znacznie zniżonych cenach poleca specjalny magazyn pończoch J Schubert ul Wrocławska 3. Pw 9841-1 9

Jasnowidz
Mobet, metapsychografolog Pewuka rozwiązuje wszelkie najtrudniejsze sprawy przeszłości, przyszłości, wskazując skuteczne środki. Św. Marcin 52 53. I. zdw 19 675

Okazja
od 1 lutego udzielam cztery tygodniowy kurs szycia gorsetów najnowszych fasonów za cenę zł 20 Zgłoszenia Bazar. Dąbrowskiego 36. zdw 19 377

Bieliznę
piorę akuratnie niedrogo. Marsz. Focha 51, m. 10. zdw 18 453

„Mam"
inhalator kieszonkowy, usuwa katar, kaszel zaflegmienie i t. p. zapobiega zarażeniu, jest tak niezbędny jak chustka do nosa. — Cena 2.— w aptekach i drogerjach. zdw 18 562

Pracownia Gorsetów „Wanda"

Ratajczaka 27, parter Gorsety na miarę. Pasy gotowe, gorsety do po ciąży Pasy sportowe Biustonosze wszelkiego rodzaju. Reparacje gorsetów — Nocne damskie koszule. zdw 19 005

Hallo!
Jadłodajnia prywatna Stary Rynek 94 wydaje obiady i kolacje treściwe, smaczne na czystem maśle tylko 1 zł Kuchnia warszawsko-rosyjsko-francuska prowadzona przez dyplomowanego kuchmistrza. zdw 19 098

Chiromantka
z długoletnią doświadczoną praktyką, przepowiada przeszłość, teraźniejszość i przyszłość z rąk z fizjognomji, grafologji, fotografji i kart. Liczne podziękowania. Przyjmuje od 10—1 od 3—8 wieczór. Franciszka Ratajczaka 15, mieszkanie 10. II. piętro. I. wejście w Pasażu Apollo, prawo. zdw 18 849

Suknie
od 6.—, płaszcze od 16.—, wszelkie przeróbki wykona starannie. Kwiatowa 14, parter. zdw 18 851

Obiady
smaczne, abonentom taniej. Św. Marcin 52 53. zdw 19 877

Krawcowa
dzielna poleca się 3.— dziennie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 19 886

Chiromantka
wykłada z kart, Seweryna Mielżyńskiego 22, mieszkanie 8. zdw 19 823

Salon
mód, pracownia sukien balowych, wizytowych płaszczy kostjumów, praca najprzedniejsza. — Przyjmujemy wszelkie modernizowania Ceny umiarkowane — Jankowscy, Kręta 23. zdw 18 929

Krawcowa
dzielna szuka pracy poza dom. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 857

Szyję
suknie podług najnowszych żurnali. Pocztowa 30, mieszkanie 29 zdw 18 874

Maskowe kostjumy
wypożycza wielki wybór Pawlikowska Poznań Woźna 15. zdw 96 189-90

Akuszerka
Krajewska Strzelecka 2 przy pl. Świętokrzyskim przyjmuje panie, udziela porady i pomocy położniczej zdw 95 909-10

Dziecko
ślubne oddam na własne bez obopólnego wynagrodzenia. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 18 682

Podręczniki
szkolne i uniwersyteckie. Zakup i sprzedaż. — Najkorzystniej „Książka — Antykwarjat", Woźna 12. zdwp 18 838/39

Dla wypożyczalni
i bibljotek towarzyskich, szkolnych, prywatnych. Największe i najkorzystniejsze źródło zakupu. Katalogi bezpłatnie. „Książka-Antykwarjat", Woźna 12 zdwp 18 836/7

Chiromantka
przepowiada, astrologji, kincza, książki, dwojakich kart. Szamarzewskiego 36, parter, prawo. zdw 19 022/3

Specjalny
tani skład biżuterji paryskiej, korale 60 groszy. Stary Rynek, koło Ratusza. zdw 18 888

Rysunki
budowlane projekty kierownictwo korzystnie. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 031/2

Wózki dziecięce
i budki pociąga cerata, reparuje, maluje, kółka, gumy na składzie. Razer, Szewska 11. zdw 18 991

Fryzjerka
przyjmie panie w dom i poza dom Kurjer Pozn. zdw 19 065

Samochód
kryty zamienię na ciężarówkę (2½ t.) z ewentualną dopłatą. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego nw 8 102

Bańki
suche i ciete bardzo pomocne i ulgę niosące w cierpieniach przystawiam. Ul. Niegolewskich 10. I. piętro m. 5. zdw 19 136

Emocjonujące zawody narciarskie

i słuchowiska z innych dziedzin sportowych usłyszysz najlepiej przez radjoaparat z firmy „Emka" wł. Włodarczak, Poznań, ul. Wrocławska 30 telefon 36-83 Zakłady Radjotechniczne — Elektrotechniczne — Fotografja — Gramofony i Płyty Dogodne warunki spłat Najlepsze i najtańsze baterje anodowe „Emka" 150 wolt 17.90 — 120 wolt 13.90 — 100 wolt 11.25 — 90 wolt 10 — 60 wolt 7.40 Pw 10 296-2.99

Wykwintne krawiectwo Relewicz pl. Nowomiejski 3
wybór w materjałach wysokogatunkowych, ceny niskie. zdw 18 934

Podatkowe
sprawy i porady fachowo załatwia biuro — Avant — Poznań, Gwarna 17, I. piętro, front. M. Kotliński i J. Łazarewicz, b. urzędnicy skarbowi. zdw 19 009

Kręta 23
wykonuje nowe, przerabia stare kanapy, leżanki, garnitury, zakłada firany, dobrze i tanio. — Tapicer Banaś. zdw 19 006

Akuszerka
Szmaniowa, Różana 11, przyjmuje panie, udziela porad, pomoc w położnictwie. zdw 19 004

Eleganckie
suknie wieczorowe, wizytowe wykonuje szybko tanio Słowackiego 39, III. prawo. jw 2 376

Kostjumy
maskowe wypożyczam. Piaskowa 8, mieszkanie 16 zdw 19 069

Tanie obiady
smaczne treściwe. — Jadłodajnia Półwiejska 17. zdw 19 059

23 OŻENKI

Kupiec
lat 30 poszukuje znajomości pań w celu matrymonjalnym. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 17 899

Administrator majątków
kawaler lat 30, na dobrem i stałem stanowisku w Poznańskiem szuka na tej drodze z powodu braku znajomości pań towarzyszki życia. Panny lub bezdzietne wdówki z dobrej rodziny, materjalnie niezależne zechcą z całem zaufaniem zgłosić się wraz z fotografją, którą się zwraca pod słowem honoru do Kurjera Pozn. zdw 18 466

Urzędnik
pocztowy na etacie, podpor. rez. z własnem mieszkaniem, poszukuje znajomości pań w celu matrymonjalnym do lat 25. Posag pożądany. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod dw 2 251

Pan
samodzielnem stanowisku pozna inteligentną starszą panią z własnem mieszkaniem — matrymonjalne Oferty Kurjer Poznański zdw 18 613

Po krótkim flircie
poślubi panią o wysokiej kulturze duchowej szlachetną przystojną niezależną finansowo — pan lat 37 sympatyczny poważny łagodnego usposobienia, na wyższem stanowisku urzędniczem. Poważne zgłoszenia Kurjer Poznański zdp 18 611

Kawaler
lat 31, na stałem samodzielnem stanowisku rządcy posiadający 13 000 zł gotówki dla braku znajomości pragnie poznać pannę najchętniej właścicielkę większego gospodarstwa w celu matrymonjalnym. Oferty nieanonimowe możliwie z fotografją, którą się zwraca. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 18 690

Osobę
młodą, miłą, kochającą nadewszystko las zwierzęta wycieczki, a niemniej zaciszne życie rodzinne także zarobkowo lub naukowo pracującą, z wyższych sfer pragnie w celu matrymonjalnym poznać przystojny ciemny szatyn, 29 lat, o bardzo dobrym czułym charakterze, akademickie wykształcenie, tytuły naukowe. Pośrednictwo znajomych mile widziane. Bezwzględna dyskrecja. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 689

Panna
lat 31, wzrostu średniego, niebrzydka, łagodnego dobrego charakteru z małą wyprawą, mieszkaniem, wyjdzie zamąż za inteligentnego pana na stanowisku. Wojskowi wdowcy niewykluczeni Poważne zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 750

Pani
w wieku balzacowskim gospodarna kulturalna mająca 4 pokojowe mieszkanie pozna pana do lat 50 na poważnem stanowisku. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 658

Wdówka
lat 27, bezdzietna, mająca księgarnię w mieście powiatowem — dla braku znajomości pragnie poznać inteligentnego pana, najchętniej introligatora w celu zamążpójścia Oferty Kurjer Poznański zdw 18 655

Kawaler
lat 31 szatyn rzymsko-kat., inteligentny, przystojny, solidny, bez nałogów, majątek 10 000, urzędnik państwowy pozna w celu matrymonjalnym pannę odpowiednią w stosownym wieku — Łaskawe zgłoszenia tylko poważne z fotografją, którą się zwraca do „Dziennika Bydgoskiego", Bydgoszcz Dworcowa pod Wlkp. 13 041. zdw 18 542

Kawaler
inwalida lat 36, rzemieślnik samodzielny pozna przystojną pannę do lat 32 nie teraźniejszych poglądów celem ożenku. Majątek celem powiększenia przedsiębiorstwa pożądany. Oferty z fotografją którą zwracam Kurjer Poznański zdw 18 381. Dyskrecja zapewniona.

Nauczycielka
emerytowana posiadająca 11 000 zł pozna starszego pana, najchętniej profesora. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 17 564. Cel matrymonjalny.

Pani
lat 32, skromna inteligentna, była nauczycielka posiadająca 5 tys. zł gotówki pozna starszego pana do 45 lat (wdowca 1—2 dzieci), nauczyciela względnie etatowego urzędnika Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 18 301

Koleżanki
przystojne lat 21 i 25 z braku znajomości poznają panów w celu matrymonjalnym. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 450

Panna
wykształcona trzydziestoletnia, otrzymująca 400 000 gotówką, poślubi kulturalnego pana, wyższe wykształcenie konieczne. Bezanonimowe oferty Kurjer Pozn. zdw 18 778

Prawnik
lat 30, wysokie stanowisko państwowe ożeni się z przystojną niezależną panną. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 741

Kawaler
lat 33, na stanowisku, właściciel domu w Poznaniu wartości 50 000 złotych pozna przystojną brunetkę lub ciemn. blondynkę pannę do lat 25 średnio wyższego wzrostu, posiadającą cośkolwiek majątku lub nieruchomość celem ożenku. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 18 797

Panna
lat 29, brunetka, religijna, gospodarna, łagodnego usposobienia pozna pana urzędnika szlachetnego charakteru, cel matrymonjalny. Poważne oferty Kurjer Poznański zdw 18 807

Panna
lat 22, ciemno blond., przystojna biuralistka, posiadająca wyprawę i umeblowanie, pozna pana inteligentnego do lat 30, na stałej posadzie. Cel matrymonjalny. Oferty z fotografją Kurjer Pozn. zdw 18 802

Blondyn
zapozna pannę lub wdowę niezależną materjalnie — cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 923

Kawaler
lat 42, posiadający powyżej 10.000, wysoki, przystojny na posadzie etatowej, pensja 500, nie pochodzący z Wielkopolski z braku znajomości pań, poszukuje wysokiej przystojnej panny, lub wdowy w celu matrymonjalnym z realnością lub gotówką. Oferty z fotografją, która zwrócę Kurjer Pozn. zdw 18 921

Dwaj kupcy
29 i 36 lat, z własnem przedsiębiorstwem, poszukują znajomości pań od lat 20—30, blondynek lub szatynek w celu matrymonjalnym. Oferty z fotografją do „Par". Aleje Marcinkowskiego 11, pod 2.70. Pw 10 205-2.70

Dobrze
wyjdzie zamąż każda z pań, udając się do biura „Przyszłość" Poznań Pamiątkowa 9 zdw 16 688/9

Indyjska Szkoła Wiedzy
chiromantka Jadwiga Sławińska, Strzelecka 25, m. 8. zdw 18 854

Panna
starsza, średniego wzrostu, samodzielna, z mieszkaniem oraz parę tysięcy gotówki, pozna pana szlachetnego charakteru od lat 42—60, ze sfery urzędniczej lub emeryta. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 856

Przystojna
inteligentna, lat 23, pragnie kochać i być kochaną przez człowieka szlachetnego na stanowisku. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 149

Biuro
„Rekord" załatwia sprawy matrymonjalne. Skarbowa 15. zdw 18 846

Panna
lat 21, z prowincji, posagu 8.000, wyjdzie zamąż. Poznań, Pamiątkowa 9. zdw 19 014/15

Panna
lat 22, posiadająca, dobrze prosperującą cukiernię wyjdzie zamąż za pana z gotówką 5—10.000. Biuro „Przyszłość", Poznań, Pamiątkowa 9. zdw 19 012/3

Bogate
Pomorzanki, majętne Wielkopolanki, posażne Kujawianki pragną wyjść za inteligentnych panów na odpowiednich stanowiskach. Informacji udzieli Piotr Mrówka, Poznań, Kraszewskiego 13. zdw 19 019

Panna
lat 24, posagu 50 000 wyjdzie zamąż. Biuro „Przyszłość" Poznań Pamiątkowa 9. zdw 19 017

Panna
lat 25, dobrze prosperującym przedsiębiorstwem wyjdzie zamąż Biuro „Przyszłość", Pamiątkowa 9. zdw 19 016

Emeryt
poszukuje znajomości pań do lat 45 celem ożenku Oferty Kurjer Poznański zdw 18 101

Który
z panów inteligentnych od lat 40 poślubi wdówkę z posagiem 10 tysięcy i mieszkaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 100

Dyskretnie i towarzysko
ułatwiam zapoznania matrymonjalne. Plac Wolności 8, m. 10. zdw 19 095

24 NAUKA

Akademja Tańców Wituszkowskich „Rumba"
nowe komplety tanio. Ratajczaka 9. Pw 10 173 53.99

Ola Antoszewska
Nowe kursy tańców Rumba. — Lekcje prywatne. Zielona 3. Pw 10 183-2.49

Udzielę
lekcji za pokój, lub obiady z ewentualną dopłatą. Specjalność matematyka, fizyka, wszystkie przedmioty do kl 6. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 18 271

„Rumbę" Szkoła tańców Modernistycznych Jarosława Średzińskiego
wyucza w jednej lekcji prywatnej Strzelecka 3 zdw 17 768

Szkoła Tańca Antoszewskiego
rozpoczyna nowe kursy. Ceny zniżone Zielona 3 Pw 9901-52 24

Kursy tańców Gwarancja wyuczenia Szczurkówny
Rumba. Akademikom zniżka. — Rzeczypospolitej 9, I. piętro. zdw 18 684

Doktorat
i całkowite studja akademickie we wszystkich dziedzinach wiedzy. Po ukończeniu studjów, dyplom uniwersytecki — International Akademie Office Boite postale nr. 524, Bruxelles (Centre) Belgja. dw 1 622

Matura
komplety żeńskie, męskie, osobno. Przygotowanie dokładne prywatnie, dobre wyniki tanio. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 730

Wiersze
pod muzykę kto układa? Oferty Kurjer Poznański zdw 18 676

Poszukuję
starszego profesora języka polskiego i francuskiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 404

Student
przygotowanie gimnazjalne, korepetycje. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 607

Szkoła tańców nowoczesnych, narodowych, scenicznych Baletmistrza Szczurka
Dom Rzemieślnicy, Ratajczaka. zdw 18 620

Angielka
udziela lekcyj Św Marcin 18, m. 5. zdw 18 791

Stenografji
udzielam uproszczoną metodą w różnych językach tanio. Wiadomość Biuro Szkoły Gospodarczej św. Marcin 69 zdw 18 782

Student
matematyki udziela korepetycji. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 774

Preparacja, tłumaczenie
do Szczepański, Pilch i ćwiczenia polsko - łacińskie potrzebna zaraz. Kurjer Poznański zdw 18 901

Francuskiego niemieckiego
udziela młody Polak, urodzony w Szwajcarji, przygotowania matury, Mostowa 4, m 9. dw 2532

Kursy robót ręcznych
wszelkiego rodzaju Sedlaczkowa Plac Wolności 8, mieszk. 10. zdw 19 096

Księgowość
stenografja polska niemiecka rachunki. Ogrodowa 16 11. zdw 17 [illegible]5/6

Poznańskie Kursy Budownictwa
Kraszewskiego 17, m. 15. Początek kursów 4 lutego 1932. Pw 10 211 53.141

Pięknie pisać
nauczę w kilku lekcjach. Poprawiam zepsute pismo. Gniatczyńska, Długa 11, parter. zdw 19 026 7

Pokój
za lekcje fortepianu oddam. — Adres Kurjer Pozn. zdw 19 003

Szkoła Tańców Mikołajczak-Kledecka
Pocztowa 29. Kurs 10 zł. Nowy kurs 18. 1. 32 r. Pw 10 220-2.83

Szkoła Tańców Modernistycznych Jarosława Średzińskiego „Rumba"
drugi kurs ulgowy 18 stycznia — Strzelecka 3. zdw 19 053

Kursy modniarstwa
Oznajmiam, że od 15 stycznia do 1 lutego 32 r. organzuję nowy kurs modniarstwa kapeluszy damskich. Koszty kursu przystępne. Zgłoszenia przyjmuje Niemyjska przy „Salonie Mód", ul. Grunwaldzka 5 (vis à vis Hotelu Polonja). (Poprzednio Matejki 1). zdw 18 123

25 MUZYKA

Orkiestry
salonowo-jazzowe nowoczesne instrumenty (acordeon saksofony zuzafon) na bale zabawy poleca Jankowski, Plac Wolności 17. zdw 17 084

Lekcyj
gry fortepianowej udziela dyplomowana nauczycielka. Słowackiego 21, 11. zdw 71 991

Udzielam
lekcyj gry na fortepianie. Podgórna 7, m. 3. zdw 17 370

Wirtuozka - Śpiewaczka
doświadczony pedagog udziela lekcji śpiewu solowego oraz gry fortepianowej sumiennie i przystępnie Zgłoszenia przyjmuje: Stenia Ziemniewiczówna, Stroma 26 m. 11. zdw 18 645

Pianino
dam w wynajem. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 18 878

Centrala muzyków
dostarcza wszelką muzykę stale. Guziński, Marcinkowskiego 28. zdw 18 828

Pianino
potrzebuję w dzierżawę zaraz. Cukiernia Półwiejska 30. zdw 18 814

Jazzband
sprzedam. Łąkowa 16 Witkowska. zdw 18 959

26 ROZRYWKA

Restauracja i winiarnia
dawn. Hungarja, Plac Wolności 14a. Codziennie od godz. 7.30. Koncert nowego świetnego zespołu artystycznego. zdw 17 760

Wypożyczalnia
książek powieściowych i dla młodzieży. Największe, najtańsze. Wszystkie nowości. Nowy udoskonalony system wypożyczania. Katalog bezpłatny. Woźna 12 „Książka - Antykwarjat". Dom firmy Kużaj. zdwp 18 834/5

Miły
pobyt „Paryżanka". Półwiejska 30 Koncert harfowy. zdw 19 815

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej ceny drobnych.

Piekarski
pomocnik z kilkuletnią praktyką pracujący samodzielnie poszukuje pracy. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 17 459

300 — 400
kaucja, obejmę posadę ekspedjenta, bufetowego, cappera lub bufet na rachunek Oferty Kurjer Poznański zdw 16 461

Sierota
ukończyła 5 klas szkoły wydziałowej zna szycie i wszelkie robótki szuka posady do dzieci lub innej. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 17 648

Rządca
kawaler, 10 letnią praktyką w intensywnych majątkach z średnią szkołą rolniczą zamiłowany rolnik i hodowca przyjmie stałą posadę od 1. 4. lub wcześniej. Referencje dobre Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 17 985

Panna
w średnim wieku inteligentna szuka posady do zarządu domu u samotnej osoby, albo do dworu. Oferty Kurjer Pozn zdw 17 514

Ogrodnik
kawaler, lat 25 obeznany z kwiaciarstwem hodowlą wczesnych warzyw szkółką drzew, hodowlą róż pod szkłem, chlubne świadectwa, na niewypowiedzianej posadzie poszukuje stałej posady najchętniej w majątku zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 225

Piekarski
pomocnik rutynowany w swym zawodzie poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 442

Magister
farmacji, Pomorzanin z 1½ roczną praktyką poszukuje od zaraz względnie później posady. Łaskawe zgłoszenia zdw 18 368

Wychowawczyni
kochająca dzieci, praktyką przyjmie posadę — wyręczenia pani względnie inną Oferty Kurjer Poznański zdw 18 387

Urzędnik
gospodarczy, kawaler lat 30, z kaucją przyjmie posadę urzędnika lub pisarza. Wynagrodzenie obojętne. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 597

Szukam
posady pokojowej, znam obsługę i prasowanie, pragnę przyjąć posadę od 15 I lub 1 lutego. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 598

Rutynowana korespondentka
polsko-niemiecko-francusko, maszynistka-stenotypistka polsko-niemiecka poszukuje posady także biuralistki kasjerki (dłuższa praktyka). Oferty Kurjer Poznański zdw 18 600

Sekretarka adwokacka
z 3-letnią praktyką (wogóle biurową 7-letnią), biegle pisząca na maszynie młoda, zdolna sumienna i reprezentacyjna, poszukuje odpowiedniej posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 18 601

Szofer
ślusarz kowal maszynista, dobry mechanik, trzeźwy, sumienny, uczciwy, trzy lata we większych majątkach, poszukuje posady w majątku zaraz lub od 1. 4. 32. Łaskawe oferty uprasza nadesłać do Kurjera Poznańskiego zdw 18 590

Biuralistka
z kilkoletnią praktyką maszyna księgowość język niemiecki bez środków do życia zwraca się z gorącą prośbą do pp. pracodawców o łaskawe zaofiarowanie posady choćby za skromnem wynagrodzeniem Zgłoszenia Kurjer Poznański zdp 16 598

Ogrodnik
kawaler lat 29, biegły wszechstronnie 11 lat praktyki poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 17 901

Posługaczka
z dobrem poleceniem szuka posługi najchętniej na Jeżycach. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 700

Skromna
dziewczyna lat 19 poszukuje zaraz posady do dzieci i prac domowych religijnym domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 699

200 zł
dam za wyrobienie stałej posady Oferty Kurjer Poznański zdw 18 698

Nauczyciel
z pełnemi kwalifikacjami żonaty z powodu redukcji poszukuje z dniem 1 2. jakiejkolwiek posady, złoży kaucję. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 18 697

Inteligentna
osoba poszukuje posady do dzieci i pomocy pani domu. Język polski, niemiecki, trochę muzyki, zna haft i szycie. Wymagania skromne Oferty Kurjer Poznański zdw 18 696

Panienka
poszukuje posady do lekkich prac domowych lub do samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 691

Rządca
28 lat, kawaler, 11 lat praktyki, dobry rolnik, znający książkowość, hodowlę, leczenie inwentarza poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 681

Dziewczyna
chętna umiejąca gotować szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 739

Szukam
posady do wszystkiego od 1 lutego. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 735

Panienka
(sierota) z trzyletnią praktyką i dobremi świadectwami poszukuje posady do dzieci. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 18 723

Służąca
z prowincji z dobremi poleceniami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 715

Uczennica
z porządnego domu poszukuje nauki do składu, branża obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 713

Dziewczyna
wiejska lat 20 poszukuje posady pokojowej zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 711

Wychowawczyni
z szyciem szuka posady lub wyręczycielki pani domu. Dobre referencje i świadectwa Łaskawe oferty ul. Kopernika nr. 10 m. 13. zdw 18 665

Dziewczyna
pracowita, uczciwa, polecona szuka miejsca. Skryta 11, mieszkanie 5 zdw 18 643

Sekretarjat Skarbowa 8, mieszk. 10 telefon 33-55
Oddziału Poznańskiego Polskiego Związku Zawodowego Buchalterów - Rzeczoznawców - Bilansistów - Ich Pomocników, poleca fachowe siły do prac stałych, dorywczych. Reguluje księgi, ustawia bilanse załatwia sprawy podatkowe, wnioski do władz skarbowych i t. p. Urządza pokazy księgowości przebitkowej różnych systemów oraz kursy księgowości Zgłoszenia przyjmuje się codziennie godz 10—1, 15—19. zdw 18 510

Urzędnik
z małą emeryturą poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Półwiejska 24, mieszkanie 6 zdw-18 560

Zarządzająca
samodzielna bezwzględnie uczciwa 10 letnią praktyką pierwszorzędnych domach, jaknajlepsze referencje poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 18 376

Mistrz ceglarski
z kaucją poszukuje posady w Parowej Cegielni. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 18 384

5 000 zł
udzielę pożyczki poważnej firmie za posadę biurową od 1 4. 32. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 546

Krawcowa
poza dom 2.50 Oferty Kurjer Poznański zdw 18 664

Książkowa
początkująca pisząca na maszynie przyjmie posadę za 30 zł na miesiąc. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 417

Praczka
dzielna uczciwa szuka pracy w dom i poza dom. Marsz. Focha 51, m. 10. zdw 18 454

Dziewczyna
młoda, inteligentna, poszukuje posady do dzieci i prac domowych. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 18 585

Dziewczyna
dobrem gotowaniem prasowaniem sztywnej bielizny poszukuje posady zaraz lub 1. 2. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 605

Gospodyni
lat 40 z dobremi świadectwami i dobrem gotowaniem szuka posady zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 613

Poszukuję
posady maszynistki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 615

Maturzystka
poszukuje odpowiedniego zajęcia za wynagrodzeniem 60 zł miesięcznie. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 633

Wdowa
lat 37, szuka posady jako gospodyni, z dobremi świadectwami, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 785

Panienka
lat 17, z wykształceniem gimn. poszukuje posady jako początkująca maszynistka. Wymagania bardzo skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 776

Panienka
inteligentna z lepszego domu z ukończoną 1½-roczną szkołą gospodarczą szuka posady od 1 lutego jako towarzyszka Pani domu z nadzorem nad kuchnią. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 18 771

Inteligentna
biuralistka lat 23 z praktyką, językiem niemieckim poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 767

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 759

Dziewczyna
z dobremi świadectwami poszukuje posady do wszelkiej pracy domowej lub za kucharkę. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 18 758

Dwie
lepsze panienki znające wszelką prace domową poszukują lepszej posady u bezdzietnego państwa a najchętniej w lepszej cukierni. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 742

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady zaraz. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 949/50

Ogrodnik
kawaler, obeznany w kwiaciarstwie, warzywnictwie, szkółkarstwie (specjalność: goździki, chryzantemy byliny, nowalje) poszukuje posady, 10 letnia praktyka, pracowałem dużych ogrodnictwach handlowych. Pierwszorzędne świadectwa i referencje. Łaskawe zgłoszenia E. Kotlarski, Leszno Wolności 9. zdw 18 865

300 zł
kaucji dam za posadę woźnego, inkasenta lub jakąkolwiek. Oferty Orędownik zd 18 721

Szofer
kawaler szuka zaraz posady Łaskawe zgłoszenia Orędownik Wielkopolski zd 18 626

Piekarski
pomocnik, rutynowany w swym zawodzie poszukuje posady. — Łaskawe zgłoszenia Orędownik zd 18 439

Świece gromniczne

poleca po znanych niskich cenach w wielkim wyborze

CENTRALNA DROGERJA
J. CZEPCZYŃSKI - Poznań
Skład detaliczny: **Stary Rynek nr. 8**
Telefon 33-24 i 33-15. Telefon 31-15 i 33 53

Pw 10 193/4-2 13/4

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego z dobremi świadectwami od zaraz Oferty Kurjer Poznański zdw 19 033

Rządca gosp.
samotny lat 30 ze szkołą roln i praktyką w maj. intensywnych, obeznany w uprawie ciężkich i lekkich gleb, chowaniem inwentarza itd poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 969

Rolnik
lat 29, z praktyką w maj. Ks. Poznańskie. Zamiłowany rolnik i hodowca z dobremi referencjami poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 970

Dziewczyna
uczciwa, dobrem świadectwem, kochająca dzieci szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 982

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 981

Posługi
poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 986

Sierota
poszukuje posady do wszystkiego z dobremi świadectwami. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 072

Dziewczyna
do wszystkiego, cośkolwiek gotowania, lubiąca dzieci, poszukuje posady zaraz lub 1. 2. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 18 948

Uczeń
5 klas wydziałowej, kaucja, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 945

Urzędnik gospodarczy
lat 27, z 6½ roczną praktyką i ukończoną średnią szkołą rolniczą, poszukuje od 1 lutego 32. posady. W obecnej 2.800 morgowej posadzie 2½ roku. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 18 938

Szofer
kowal-ślusarz z dłuższą praktyką w jednej firmie, dobremi poleceniami, poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 18 933

Mogę polecić uczciwą
i dzielną gosposię średnim wieku. Prowadziła u mnie przez 3½ roku samodzielnie gospodarstwo domowe we większym majątku, jest obeznana swojem zawodzie. — Także na probostwo. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 020

Dzielny
pomocnik kolonjalno - delikatesowy, sześcioletnią praktyką, poszukuje odpowiedniego kierowniczego stanowiska — kaucja 2.000—3.000 zł. Łaskawe oferty Kurjer Poznański rw 4 135

Służąca
uczciwa, z gotowaniem, poszukuje posady. J. Jakubowska, Poznań, Słupecka 2. rw 4 142

Magazynier
poszukuje posady kaucja 1.000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 147

Szukam
posługi przedpołudniem za stancję. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 139

Kucharka
starsza dobrem gotowaniem poszukuje posady od 1 lutego. — Oferty Kurjer Poznański zdw 19 131

DZISIAJ w KINIE

Apollo: „Hai Tang".
Aurora: Tarzan wśród małp.
Colosseum: „Romans księżniczki".
Corso: „Dziewica Orleańska"
Edison: „Tajemnica Cytadeli w Dęblinie".
Harfa: „Maciste Imperator".
Metropolis: „Wiosenna miłość". Na scenie Din-Don.
Nowości: „Gdy w kobiecie miłość się budzi". Na scenie rewja „100-procentowy mężczyzna"
Orzeł: „Dwie ostatnie minuty".
Orfeon: „Monte Carlo".
Renaissance: „Niewolnicy życia".
Roxy: „Muzułmanka".
Słońce: „Trader Horn".
Tęcza: „Wszystko na sprzedaż prócz serca".
Wilsona: „Indyjski Grobowiec", II serja.

Szofer
kowal - maszynista kawaler lat 29 dobremi świadectwami, obeznany w naprawie instalacji elektrycznej traktorów maszyn parowych i wszelkich maszyn i narzędzi rolniczych szuka posady za skromnem wynagrodzeniem. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 167

Posługaczka
potrzebna zaraz. Janasik, Szamarzewskiego 11 jw 2360

Służąca
potrzebna Jackowskiego 25, m 4. jw 2361

Bezrobotny
trzeźwy i uczciwy szuka pracy jako stróż lub woźnica do koni. Niklaus, Wieżowa 9, m. 5. zdw 19 045

Gospodyni kucharka
poszukuje zajęcia zaraz. Zgłoszenia „Par" pod 53.139 Pw 10 290 53.139

Dziewczyna
z dobrej rodziny, młoda, uczciwa szuka posady od 1. 2. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 050

Dziewczyna
z porządnej rodziny, samodzielnem gotowaniem, prasowaniem sztywnej bielizny, z własną pościelą poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański rw 4 121

Kierownik cegielni
ukończoną szkołą ceramiczną, 9 lat praktyki większych zakładach ceramicznych, dobremi świadectwami i referencjami poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 19 102

Sierota
do wszelkiej pracy gotowaniem, dobremi świadectwami. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 098

Ogrodnik
żonaty w sile wieku poszukuje posady zaraz lub od 1. 4. Powelski, Bytyń, p. Szamotuły. zdw 19 110

Spawacz - ślusarz
z dobremi poleceniami z dłuższą praktyką w cukrowniach i większych fabrykach poszukuje jakiejkolwiek posady Oferty Kurjer Poznański zdw 19 169

Biuralistka
z maturą znajomość języka niemieckiego, książkowości, stenografji polskiej niemieckiej pisania na maszynach z dobremi świadectwami, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 833

Praczka
akuratna poszukuje prania. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 840

Kucharka
poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 884

Nauczycielka
freblanka 1—2 dzieci zna dobrze szycie i robótki chętnie na wyjazd poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 805

Kelner 200 zł
kaucji złoży trzeźwy sumienny szuka pracy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 796

Mistrz
krawiecki i przykrawacz inw. wojenny, sumienny, pracowity, wykształcony szuka jakiejkolwiek posady, ewtl. z monopolem — Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 18 762

Maszynistka
z biura adwokackiego, z trzyletnią praktyką, zmieni posadę. — Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 964

Dentystyczny technik
w kauczuku i złocie, perfekt pracujący, operatywa techniczna, regulacyjna, poszukuje posady. Warunki skromne. Do Kurjera Poznańskiego Poznań, św. Marcin 70, pod zdw 18 963

Sierota
pracowita, z wykształceniem, bez środków utrzymania, szuka posady do dzieci. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zdw 18 962

500 — 1000 zł
kaucji za jakąkolwiekbądź posadę. Praktyka z branży delikatesów i kolonjalki. Niekoniecznie w branży. Referencje pierwszorzędne. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 18 961

Służący ogrodnik
żonaty z pomocnikiem ogrodniczym poszukuje posady od 1-go kwietnia lub wcześniej, świadectwa długoletnie. Pod adres M. Domaracki, Mieczownica, poczta Słupca, woj. łódzkie. zdw 17 035

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem i świadectwami szuka posady od 1. 2. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 860

Krawcowa
z długoletnią praktyką poleca się w dom. Ogrodowa 18, parter lewo. zdw 18 864

Dziewczyna
samodzielna poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 852

Dziewczyna
gosposia poszukuje posady do samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 853

Piekarski
pomocnik z dłuższą praktyką poszukuje posady miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 18 803

Mistrz
piekarski poszukuje pracy — ewentualnie da kaucję. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 18 866

Bufetowa
inteligentna, przystojna, uczciwa, dzielna w swym zawodzie, szuka posady od 15. 2., miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 876

Dziewczyna
wiejska uczciwa, samodzielna z gotowaniem prasowaniem poszukuje posady 1 lutego lub 15. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 829

Bufetowa
z prowincji z 4-letnią praktyką poszukuje posady. Oferty proszę do Kurjera Poznańskiego zdw 19 824

Młodsza książkowa
posiadająca 4 klasy seminarjum nauczycielskiego, znająca stenografję i pisanie maszyną szuka odnośnej posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 819

Uczciwa
z dobrem gotowaniem i prasowaniem sztywnem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 930

300 zł
kaucji lub nagrody za uzyskanie jakiejkolwiek posady poszukuje kupiec budowniczy Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 258/9

Sierota
uczciwa, czysta poszukuje posady z gotowaniem i szyciem, miejscowość obojętna. Pszyniczka, Żabika, poczta Żabno. zdw 19 044

Panienka
poszukuje posady uczennicy do biura. Oferty Kurjer Pozn. zdw 19 043

Piekarz
z kaucją, dzielny piecowy szuka pracy. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 867

Kancelista
kasjer korespondent z własną maszyną do pisania poszukuje posady Łask. zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 939/40.

Mistrz piekarski
dobry fachowiec, sumienny, rzetelny poszukuje posady jako samodzielny albo przyjmie pracę czeladnika za skromnem wynagrodzeniem, miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 907

28 WOLNE MIEJSCA

Intel. osoba
młodsza do zarządu kawal. domu na prowincji potrzebna. Fotografja, podanie wieku i warunków Kurjer Poznański zdw 19 130

Podróżujących
województwo poznańskie, pomorskie przetwory chemiczne węgiel prowizję i gwarancję „Grubas", Pocztowa 11 m. 4. zdw 19 108

Kasjerki
poszukuje poważna firma, życiorys, odpisy świadectw Załączyć znaczek pocztowy na odpowiedź. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 021

Służąca
lubiąca dzieci, własną pościelą zaraz. Maleckiego 31/32, m. 20. zdw 19 029

Służącej
samodzielnem gotowaniem, zdrowej, uczciwej, pracelkiej i czystej dobrmi świadectwami za dobrem wynagrodzeniem od 1. 2. poszukuje. Sew. Mielżyńskiego 23 m. 7. front. zdw 19 030

Kierowniczka
kaucją potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 157

Do podróży
i biura młodszego człowieka branży węglowej Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 154

Dziewczyna
do chłopca na poobiedzie przychodnia potrzebna Zgłoszenia 1-3 Wrocławska 13, m 17 zdw 19 124

Biegła
starsza ekspedjentka — z branży obuwia Zgłoszenia z odpisem świadectw Kurjer Poznański zdw 19 163

Ekspedjentka
młodsza doskonała z branży potrzebna Nowa 11. H Wojtkiewicz. zdw 19 135

Panie i panowie
(studenci i urzędnicy) do lekkiej czynności zewnętrznej poszukiwani Zarobek do zł 500 miesięcznie. Znajomość branży niepotrzebna. Bezpłatne pouczenie nastąpi. Zgłoszenie dokumentami Plac Wolności 14 a, oficyna, I., mieszkanie 6, sobota 16—17 poniedziałek 10—12. zdw 19 042

Idąc z duchem czasu
obniżyliśmy o 30% cenę maszyny pończoszniczej
„REKORD"
by umożliwić każdemu nabycie tego cudownego warsztatu domowej pracy, gwarantującego
300 złotych miesięcznie
pewnego stałego zarobku, łatwą niewymagającą specjalnych wiadomości pracą Gdy bezrobocie się sroży, gdy warsztaty pracy zamykają się jeden za drugim **ten warsztat domowej pracy, niezawodny i pewny pozwoli Wam przetrwać ciężki okres.**
Wełna, bawełna i jedwab po cenach fabrycznych stale na składzie. Nauka i prospekty bezpłatnie.
„REKORD"
Anna Artymkowa, Królewska - Huta, ulica Wolności 23.
Tw 797

Nowość
Poszukujemy kilku inteligentnych panów
dla nowo bezkonkurencyjnego artykułu. Konjunktura — mimo kryzysu bo każdy dom polski jest interesentem Zgłoszenia u Dyr Bauera, ul. Pocztowa 31 a m 4, wysoki parter Od godz. 10—12 i 3—5. Pw 10 179-2.53

Ogrodniczy
pomocnik (młodszy) potrzebny od zaraz. Kopje świadectw oraz wymagania z utrzymaniem prosze do Kurjera Pozn. zdw 16 139

Uczennice
roczne Salon Mód Matejki 58 zdw 17 346

300 zł
pozukuję dam posadę Adres Kurjer Poznański zdw-19 673

Poszukuję
osoby inteligentnej, zdrowej, miłej, z lepszego domu do prowadzenia samodzielnego gospodarstwa u samotnego pana w majątku Zgłoszenia osobiste Majętność Pamiątkowo, dyr. Ignacy Smakulski. zdw 18 663

Dla chętnych pracy niema bezrobocia!
Każdy może kilkaset złotych miesięcznie zarobić sprzedawając nasze bardzo pokupne artykuły gumowe domowego użytku. Klientela nasza zasilana będzie stale innemi patentowanemi nowościami. Żądajcie prospektów. — Firma Krain i Fesser, Katowice, Kochanowskiego 4. Tw 796

Instytucja kredytowa
przyjmie dyrektora, uposażenie do 1.000 zł, gwarancja w gotówce zł 2.000 wymagana Zgłoszenia „Par", Katowice Dyrekcyjna 10 pod „Dyrektor". Pw 10 192 71.5

Zatrudnienie
za pensję i prowizję znajdą wymowne panie Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 19 636

Fryzjer
własnem urządzeniem potrzebny. Junikowo, Poznań, Junikowska 23. zdw 19 639

Wolontarjusz
fryzjerski potrzebny Oferty Kurjer Poznański zdw 19 604

Ostrzeżenie.

Podaje się do wiadomości, że z dniem 1. 1. 1932 roku **p. STACHOWSKI JAN, reprezentant firmy parcelac. „Abdank" Kołaczkowski i Narewski" filja Poznań.**, Aleje Marcinkowskiego 13, pokój 15, nie jest upoważniony do odbioru wpłat za działki budowlane w Przeźmirowie.

ZAWIADAMIAM

równocześnie wszystkich nabywców i reflektantów działek podmiejskich w osadach Ławica—Krzyżowniki—Przeźmirów, że biuro moje przeniosłem do lokalu przy ul. Gwarnej 9, 1, telefon 37-15.

zw 12 864 **L. PLUCIŃSKI z Swadzimia.**

Panie — panowie
do lekkiej współpracy gotówką 300 złotych potrzebni Oferty Kurjer Poznański zdw 19 637

Szoferów
dwóch przyjmę. E. Karpiński, Łukaszewicza 25. zdw 18 638

Bratnia Pomoc
T. S. U. P. poszukuje: 1) chłopca do posyłek na okres dwumiesięczny, 2) kobietę ponad lat trzydzieści do uprzątania pokoi. Zgłoszenia przyjmuje się codziennie w Biurach Bratniej Pomocy przy św. Marcinie 40, od godz. 13—14 i przy Wałach Leszczyńskiego 6, od 9—10. zdw 18 622

Bratnia Pomoc
T. S. U. P. poszukuje: dobrego mistrza krawieckiego, który pokierowałby warsztatem krawieckim Bratniej Pomocy przy św. Marcinie 40 — Dobrej praczki, która jest w stanie poprowadzić nowocześnie urządzoną pralnię Bratniej Pomocy przy Wałach Leszczyńskiego 6 — Zgłoszenia przyjmuje się codziennie w Biurach Bratniej Pomocy przy św. Marcinie 40, od godz. 13—14 i przy Wałach Leszczyńskiego 6 od godz. 9—10 zdw 18 623

Poszukuję
od 1 kwietnia ogrodnika, kawalera dobrze poleconego Stanisławowa Turno Poznań, Aleja Chopina 4. zdw 624

Modelki
dobrze zbudowanej poszukuję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 621

Ekspedjent (ka)
branży kolonjalnej z kaucją do 500 zł może się natychmiast zgłosić Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 19 625

50 panów
przyjmę na stałą pracę. Oferty Orodownik Wielkopolski zd 18 606 Na odpowiedź znaczek dołączyć.

Wspólnika
czynnego młodego przyjmę możliwie metalowca z gotówką 2.000 do 3.000 Oferty Kurjer Poznański zdw 18 720

Potrzebne
inteligentne przystojne (fortancerki). Wrocławska 38. zdw 19 732

Czekoladziarz
na towar z ziarna do większej fabryki potrzebny Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 18 709

Pw 10 316-21.16

Potrzebna
panienka (młodszy pan) do obsługi gości na wyjazd potrzeba 1.000 zł gwarancja zapewniona. Oferty Kurjer Pozn. zdw 18 984

Dziewczę
do posyłek La Bonbonnière, Plac Wolności 14. zdw 19 066

Akwizytorzy
ogłoszeniowi, małe zabezpieczenie Skarbowa 14 mieszkanie 5 godz. 10—13. zdw 19 070

Obciągaczkę
lub wybijaczka do czekolady potrzebna od zaraz. L. Śledziński, Wroniecka 16 zdw 19 047

Ucznia
inteligentnego do malarni szyldów poszukuje. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 19 054

Pokojówka
umiejąca cerować i haftować, potrzebna od zaraz. Zgłoszenia od 4—6. — Wyspiańskiego 12, II pr. zdw 19 114

Parkietówki
potrzebne 3 zł dziennie kolacja i procent. Restauracja Półwiejska 5. zdw 19 117

Dziewczyna
uczciwa do wszelkiej pracy zaraz. Wroniecka 11, skład pieczywa. zdw 19 001

Pomocnik ogrodniczy
specjalista na wczesne warzywa może się zgłosić 1 2 Zgłoszenia z odpiem świadectw skierować Kurjer Poznański zdw 18 667

Wychowawczyni
trzyletniego chłopczyka poszukiwana Wymagany wiek 40 lat. Szczegółowe oferty z podaniem warunków: Toruń Piastowska 3, Dzwonkowska. zdw 18 729

Ekspedjentka
z branży rzeźnickiej do sprzedaży na targach potrzebna Zgłoszenia Górna Wilda 15 mieszkanie 5. zdw 18 559

Przychodnia
cały dzień zaraz. Zygmunta Augusta 2, m 4 zdw 18 781

Panna
samodzielna gotowaniem do restauracji, minimalna kaucja — Adres Kurjer Pozn. zdw 18 889/90

Dzielna
prasowaczka na sztywną bieliznę potrzebna zaraz. Pralnia Woźna 14. zdw 18 900

Ekspedjentki
z branży obuwia z kilkoletnią praktyką osoby okazałe na stanowiska starszych ekspedjentek poszukuje zaraz lub później Zgłoszenia z odpisem świadectw do Kurjera Poznańskiego zdw 19 932

Biurowy (a)
sile młodszą na stałe przyjmę zaraz, potrzeba 1.000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 118/19

Uczennice
krawieckie potrzebne. Wielkie 18, Wróblewska. rw 4147

Inżyniera
względnie technika budowlanego szuka poważna firma Specjalność kosztorysy rysunki Oferty Kurjer Poznański zdw 18 913

Potrzebny
portjer do pierwszorzędnego interesu z kaucją 2.000 zł. Wiadomość Wrocławska 38 zdw 18 733

Humor zagraniczny

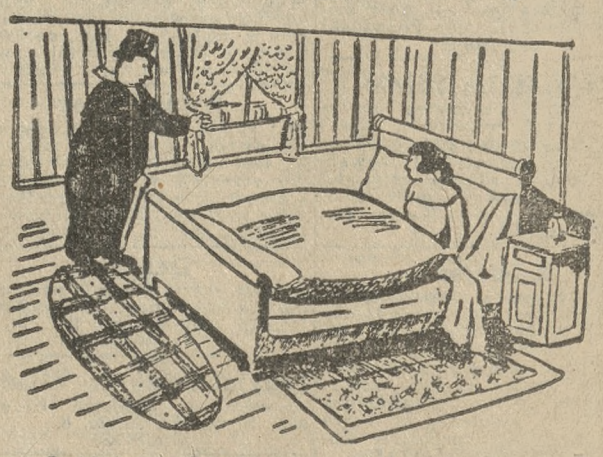

— Łajdaku, o 9 rano wracasz do domu?
— A ty o tej porze nie wstydzisz się jeszcze leżeć?
(Ric et Rac, Paryż). S. F.

Przedpłata na luty 1932, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Jlustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5.01 kwartalnie zł 15.03, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9.00, w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6 łamowej 25 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża: do wydania wieczornego „drobne" do godz. 11, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.